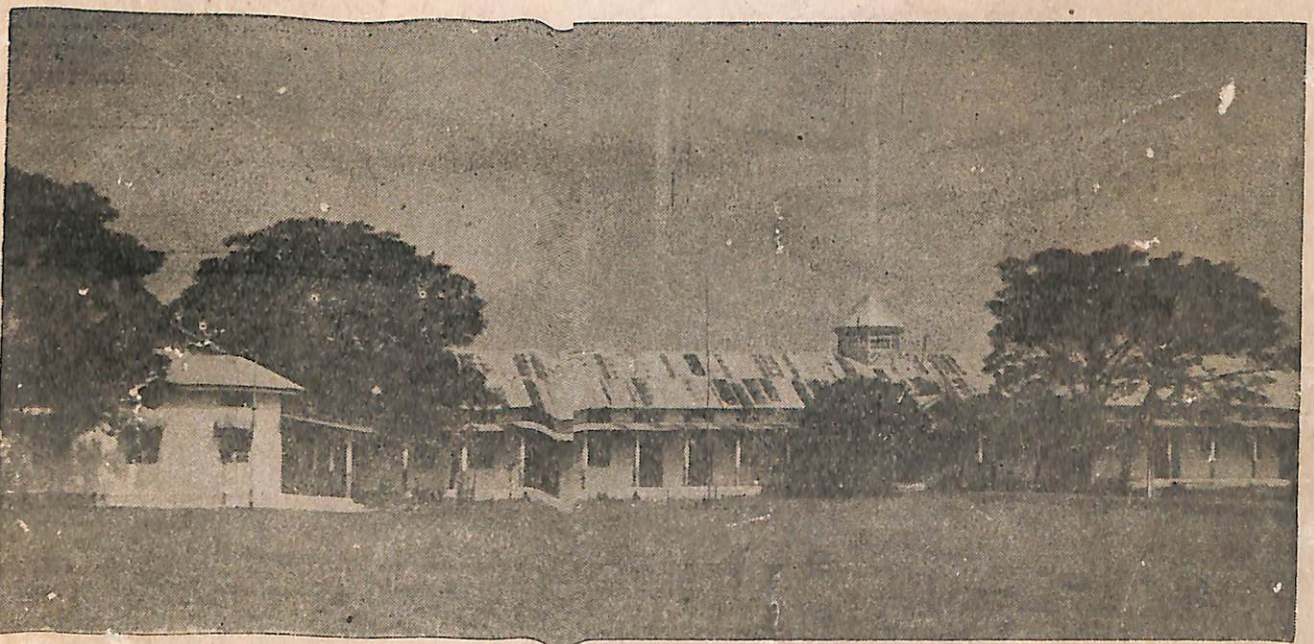

BONGAIGAN COLLEGE MAGAZINE

SESSION : 1982-83

বঙাইগাঁও মহাবিদ্যালয় আলোচনী

Prof. in-charge :
JATEEN BARUAH, M.A.

Editor :
MAHESH ISWARY

: BONGAIGAON COLLEGE MAGAZINE :

Annual Publication : 11th Issue
1982-83

ঃ বঙাইগাঁও মহাবিদ্যালয় আলোচনী ঃ

বাৰ্ষিক প্ৰকাশ ঃ একাদশ সংখ্যা ঃ ইং ১৯৮২-৮৩ চন

With best Compliments :

শ্ৰদ্ধা আৰু শুভেচ্ছাৰে ঃ

To

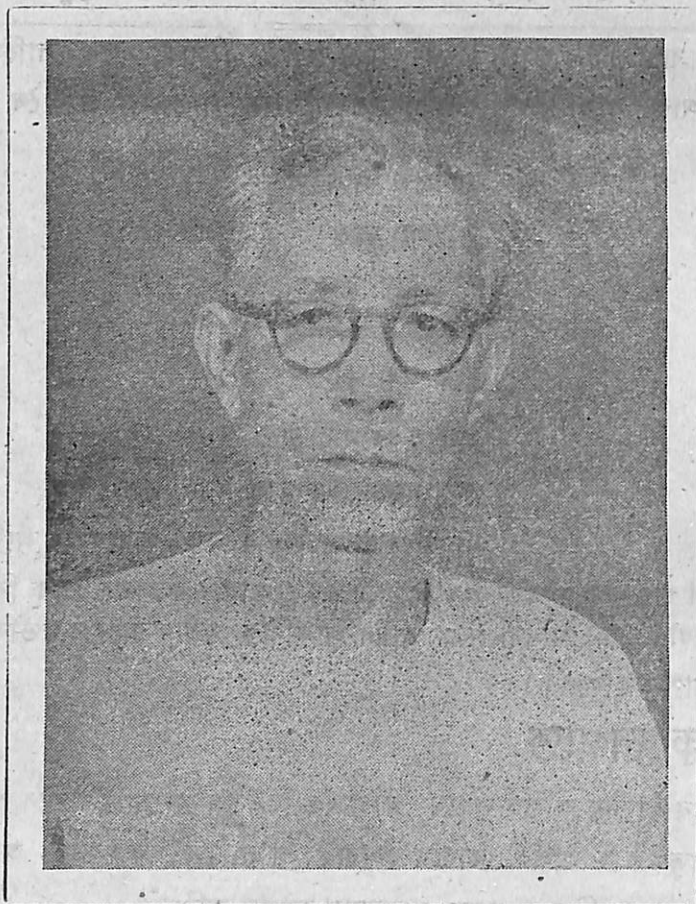
Bongaigaon College
Magazine (82-83)

Mahesh Iswary
EDITOR

তত্ত্বাবধায়ক :
যতীন বৰুৱা, এম, এ,

সম্পাদক :
মহেশ ইছৰাৰী

পবিত্র অন্তঃকরনেরে শ্রুতিবিহীন -

আমার কলেজ

প্রতিষ্ঠাতা—সম্পাদক সীতানাথ ব্রহ্মাচৌধুরী

জন্ম : ইং ৮/১০/০৮ চন

মৃত্যু : ইং ২৩/১১/৮২ চন

From :—

Mahini Mahan Brahma

Retired member.

Assam Public Service

Commission

Kokrajhar.

24th Oct. 1983

MESSAGE

It is a pleasure for me to learn that the Students' Union of Bongaigaon College is going to bring out the 11th anniversary issue of the "Bongaigaon college magazine" shortly. It is a good attempt.

A college magazine plays a vital role in developing thoughts and ideas of the Students' society. It needs no emphasis that the present situation there is need of such a magazine which can inter alia create a healthy atmosphere for mutual understanding, co-operation and integration among the different societies of people of the state.

I send my best wishes for success of the magazine with the hope that it will prove its worth for it is intended.

24-10 83

Mahani Mahan Brahma

From—

*M. R. Lahary. M.A.B.T.
Principal, Post-Graduate
Training College, Kokrajhar.
p.O. KOKRAJHAR,
Dist. Kokrajhar, Assam.*

MESSAGE

Shri Mahesh Islary.

Editor, Bongaigaon College Magazine, 11th Issue '83

Dear Islary,

It is heartening to learn that the 11th Issue of the Bongaigaon College Magazine is being brought out very soon. A college journal is not only a record of manifold academic activities of the young educands, but also a replica of juvenile literature. It has a very vital role of play in venting the sentiment, taste, and aptitude, not only of the student-community but also of those who belong to teaching profession.

I hope that the 5—language college magazine edited by Shri Mahesh Islary will come out with brilliance and grandeur.

1-11-83

Monoranjan Lahary.

From --

S. C. Chakraborty M. A. (Triple)
Principal, Bongaigaon College.
Bongaigaon 783380
Dist. Goalpara (Assam)

MESSAGE

A College Magazine is the voice of the college. It is published with care by the Literary section of the college students' union society annually. Bongaigaon college students union also has been publishing college Magazine since its inception. The present issue being the 11th annual issue tells of the eight capses during the 19 years' life of the college. The portfolio holders of the union should be serious in discharging their respective duties.

Mr. Mahesh Islary, Literary secretary of the session 1982-83 rightly deserves thanks for his sincere endeavour to bring out the Magazine of his term though late.

Bongaigaon college being among one of the very few college of Assam imparting instruction in four M. I. L. S. such as Assamese, Hindi, Bengali and Bodo. It is desirable that the students of fering those M.I LS should come forward to enrich the standard of the Magazine through their valuable contributions and I belive, this issue will come out to wine appreciation from all corners.

Subhas Ch. Charaborty
Principal, Bongaigaon
College,

ঃ আমাৰ কলেজৰ গৌৰৱ ঃ

ড॰ বিশ্বনাথ লাহিড়ী :—আমাৰ কলেজৰ উপাধ্যক্ষ আৰু ইংৰাজী বিভাগৰ মুৰব্বী অধ্যাপক বিশ্বনাথ লাহিড়ীদেৱে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ “আধুনিক ভাৰতীয় ভাষা” বিভাগৰ অধ্যাপক ড॰ স্কুমাৰ বিশ্বাস মহোদয়ৰ তত্ত্বাবধানত গবেষণা কৰি ইং ১৯৮১ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰী মাহত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা “ডক্টৰেট” উপাধি লাভ কৰিছে। এখেতৰ গবেষণাৰ বিষয় আছিল *A comparative study of the linguistic Ambiguities in English and Bengali*.

ড॰ প্ৰণৱ কুমাৰ ধৰ :—আমাৰ কলেজৰ অৰ্থবিজ্ঞান বিভাগৰ অধ্যাপক প্ৰণৱ কুমাৰ ধৰদেৱে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অৰ্থবিজ্ঞান বিভাগৰ প্ৰাক্তন মুৰব্বী অধ্যাপক এচ, শাৰঙ্গপাণি মহোদয়ৰ তত্ত্বাবধানত গবেষণা কৰি ইং ১৯৮১ চনৰ নৱেম্বৰ মাহত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা “ডক্টৰেট” উপাধি লাভ কৰিছে। এখেতৰ গৱেষণাৰ বিষয় আছিল—*Financing of Assem's plans*.

ড॰ চন্দ্ৰমোহন দাস :—আমাৰ কলেজৰ দৰ্শন বিভাগৰ মুৰব্বী অধ্যাপক চন্দ্ৰমোহন দাসদেৱে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ দৰ্শন বিভাগৰ প্ৰাক্তন মুৰব্বী অধ্যাপক ড॰ কালীচৰণ দাসৰ তত্ত্বাবধানত গবেষণা কৰি ইং ১৯৮২ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা “ডক্টৰেট” উপাধি লাভ কৰিছে। এখেতৰ গবেষণাৰ বিষয় আছিল—*The Philosophy of Rabindra Nathi Tagore and the Upanisads*.

শ্ৰীউম্মলা আগৰৱালা : বৰ্ত্তমান আমাৰ কলেজৰ ২য় বাৰ্ষিক, বি-এ, (ইংৰাজীত অনাৰ্চ)ৰ ছাত্ৰী উম্মিলা আগৰৱালাই ইং ১৯৮২ চনত হোৱা গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্-বিশ্ববিদ্যালয় (কলা) পৰীক্ষাত যোগ্যতাঅনুসাৰে পঞ্চম স্থান লাভ কৰিছিল।

সূচী-পত্ৰ

Page No

Editorial কবিতা ★

ইস্তাহাব	১	মলিনা ডেকা
বনজুই	২	শ্ৰীদেবশীষ সেনগুপ্ত
বৈষম্য	৩	বিমল চন্দ্ৰ বৰ্মন
অসম দেশ	৪	চিৰাফুল হুচেন
মুক্তিৰ জয়গান	৫	সুজিত দত্ত
বিদিত্বা	৬	ললিত নাজৰী
অনজালী দাও মৈনা	৮	জিতেন্দ্ৰ নাথ বহুমতাৰী
গাঁজা লাংখা	৯	নিৰ্মল কুমাৰ বায়
বাদায়	১০	মিচ সোমাইশ্ৰী মুছাহাবী
মৌনচে আবজ ঔৰানাও	১০	ববিৰাম ব্ৰহ্ম
জৌনৌমনি চিগাং আবজ	১২	হৰেন্দ্ৰ ব্ৰহ্ম
Cyclosis	14	Bichitra Beuria
We Love Ourselves	15	Miss Paduni Choudhury
Humanity Fails to Answar	16	Debasish Sengupta
Your Hand Naked and Rare	17	Tridip Gupta
Life Different Hues	19	Urmila Agarwal
What is Life	20	A collection from the Bible
False dawn	20	Mrs Krishna Baruah, M.A
অজ্ঞাৰ ধ্বংসবাদ	২১	শশাঙ্ক সেন
অগ্নিশিখা	২২	দেবশীষ সেনগুপ্ত
তোমাৰ উদ্দেশ্যে	২২	শঙ্কৰ পাল
বৈচিত্ৰ্যৰ ভাৰতবৰ্ষ	২৩	শ্যামল ভট্টাচাৰ্য্য
সাহিত্যিকৰ ঘৰ চৌৰ	24	চন্দ্ৰ কলা সন্ন্যাস
যুগ শ্ৰুতি সীতানাথ ব্ৰহ্ম চৌধুৰী	25	মুমন জৈন
হৰিম কী গ্যাস	26	নিৰ্মল কুমাৰ বায়
হৃদীকত (গজল)	27	মৰ্মিলা সন্ন্যাস

গল্প	Page No	
চি, আৰ, পি,	২৮	মীৰু বৈশ্য
মৰহা পাপৰি	৩২	হীৰামনি সিংহ
বিধাতাৰ লিখন	৩৬	মল্লিকা বসুমতাৰী
গাৰবানায় দৈথুন	৩৯	জিতেন্দ্ৰ নাথ বসুমতাৰী
বিদায় জাংগিলা	৪৭	ববিৰাম ব্ৰহ্ম
জংলানি বিহামজা	৫২	বাজাদেবজিৎ ব্ৰহ্ম
The freedom of a Lady	55	Parimal Baidya
Lost of Trust	57	Kalawati Agarwala
মুক্তি	৬০	কল্যাণ শিকদাৰ
একটি ভ্ৰমণ কাহিনী	৬২	মিতা কম'কাৰ
নৌলামী	65	অৰ্পিলা অগ্ৰৱাল
Imitating Foreign Fashions (প্রবন্ধ)	135	Urmila Kumari Agarwala

প্রবন্ধ ★

লক্ষীনাথ বেজবৰুৱাৰ বীণ-ববা'গী	৬৮	শান্তনাথ মজুমদাৰ
বঙাইগাঁও বাসীৰ অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য চৰ্চা	৭২	যতীন বৰুৱা এম, এ
পদ্মনাথ গোস্বামী বৰুৱাৰ কাব্য প্ৰতিভা	৮১	মীনা খাণ্ডোলা বী
আমাৰ দেশৰ শিক্ষা ব্যৱস্থা আৰু আমি :	৮৬	মনোজ কুমাৰ মজুমদাৰ
সীতানাথ ব্ৰহ্ম চৌধুৰী	৯১	মংকেশ্বৰ বসুমতাৰী এম, এ
বড়ো জীৱীলাও আৰু মাহাবী	৯৭	মহেশ ইল্লাবী এম, এ
জাং বাঙলানায় সাছে গুৰু ?	১১১	বাজা দেবজিৎ ব্ৰহ্ম
Necessity and scope of Religion	115	Dr. Chandra Mahan Das M. A. ph. D.
On the nature of Tenses in English	120	Dr. Biswanath Lihiri M. A. Ph. D. Vice-principal
Development of power Generation System in the North-Eastern Region of India During Plan Periods	126	Dr. P. K. Dhar M. A. Ph. D,
A Thought On Morality	129	J. K. Mazumadar. M A.
শ্ৰীৰামকৃষ্ণ ও শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰীয় দৰ্শনে ৰূপ ও অৰূপ	১৩৮	হৰিপদ দাস, এম, এ,
শিক্ষায় যোগ ব্যায়াম চৰ্চা	১৪১	ব্ৰজেন ৰায়
মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ আৰু তেওঁৰ দাৰ্শনিক সিদ্ধান্ত	145	বীৰেন পাটগিৰী এম, এ।
জনসাধাৰণ কে নেতা বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাধা	1 0	গোপেশ্বৰ তালুকদাৰ এম, এ
বৰ্তমান সমাজ আৰু দৰ্হেজ	152	কমল কুমাৰ জৈন।
E) A few lines about Bongaigaon College		
F) Academic and office Staff of Bongaigaon College		
G) Annual report from the G. S. of B. C. S. U.		
H) Annual report from all the Secretaries, B. C. S. U.		

PERSONAL NOTE

FROM THE EDITOR

The tide of humanity surges on, creating ever greater waves that soar higher and higher with the passage of time.

The circle of life goes on, from birth to death, from dawn to dusk, from start to finish, the circle expands in terms of seconds, minutes, hours, days, weeks, months— — — but man is the supreme creature and is dynamic, with capacity to extract, a mass from his fortunes or recoil and rebound from misfortunes. He can spring peak to peak with ease and fortitude. God's greatest gift to man is his ability to move with time, and adapt himself to the new environments urged in by the passage of time.

And so, we are where we are to day ;

The Bongaigaon college was established on the 1964 through the dedicated and zealous efforts of a few enterprising public leaders and administrative officials who were all deeply concerned over the absence of an Art College in the Bongaigaon. And now the college represents the industrially developed Bongaigaon town, for, here are gathered all her people. The meeti-

ng place of all her traditions customs and cultures. The platform where all her ideologies, ethics, principles and roots are mingled mixed from whence emerges sentinels soldiers, warriors and citizens of the future.

To-day this solitary institution have produced many intellects in various field and so it was satisfied the grievances of its beloved peoples just standing in the corner of the terrains. For when I wished to quote few intellects and specialists who have shown a great calibre for the glories of the Bongaigaon College. In 1982, Urmila Kumary Agarwal have brought glorifying name by standing 5th position in P.U Arts examination from the G.U. And hence she had proved a newly founded college too can produced a man of a great calibre and for the most she has encouraged the junior

te build thier fortune.

It is obvious that magazine is one of the media which reflects the calibre and inner qualities of a man's thoughts and actions. So why my beloved student friends might not have mistaken to accep this advantage for which I am glad to produce the birds eye view of this issue. The defferent writer have lucidly placed their different creative ideas and thoughts on verious subjects and this little efforts of my student friends and respected professors shall entertain the readers. Hence one will easily know that where we are to-day. Here the readers will be acquitted with our literary start and different actors in various field where all test of literature, calibre of our friends & the development is persuide through the magazine. Eor recreation-al reading there is a special feather containing lively interesting and even serious subjects some of the youth leaders have voiced concern over the course or our society through the intellectual forum. These have been supplemented and further enhanced by our teachers who all have given selective and important discourses for the benefit of their students,

The activists those who had been

differentiated from other by exhibiting their skill during the verious college functions, specially in the college week festival, their exclusive photo section is inscribed in this issue.

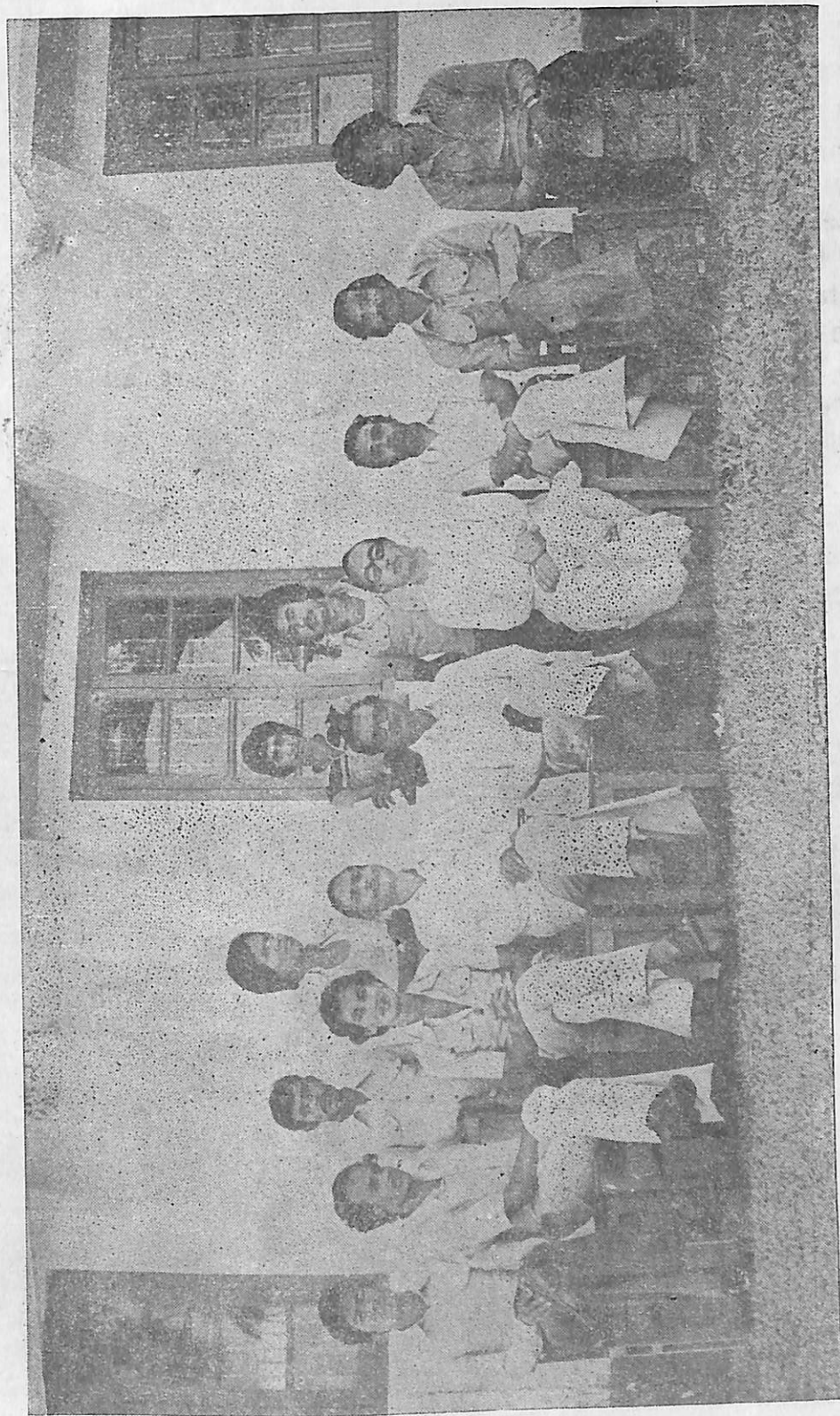
I would like to thank very much all our student friends for exhau-biting their trust and confidence by mandating the tusk of magazine the union for 1982-83 and for the fullest support and unstined co-operation for in all activities of the Literary works.

My most profound and eternal gratitude to respected principal, vice principal, their colleagues and staff of the office for having encouraged by guiding and helping towards the successfull outcome of the college magazine. Again I do offer sincere and heartiest thanks to prof, Jatin Baruah prof. in-charge of the college magazine for his kind advices and proper guidance during my tenure in carrying my responsibilities as a Literary Secretary.

Now, it only remains for me to say "Happy reading" to all catching hold of this issue and to wish my successor, every success towards the outcome of the next issue of the Bongaigaon College Magazine.

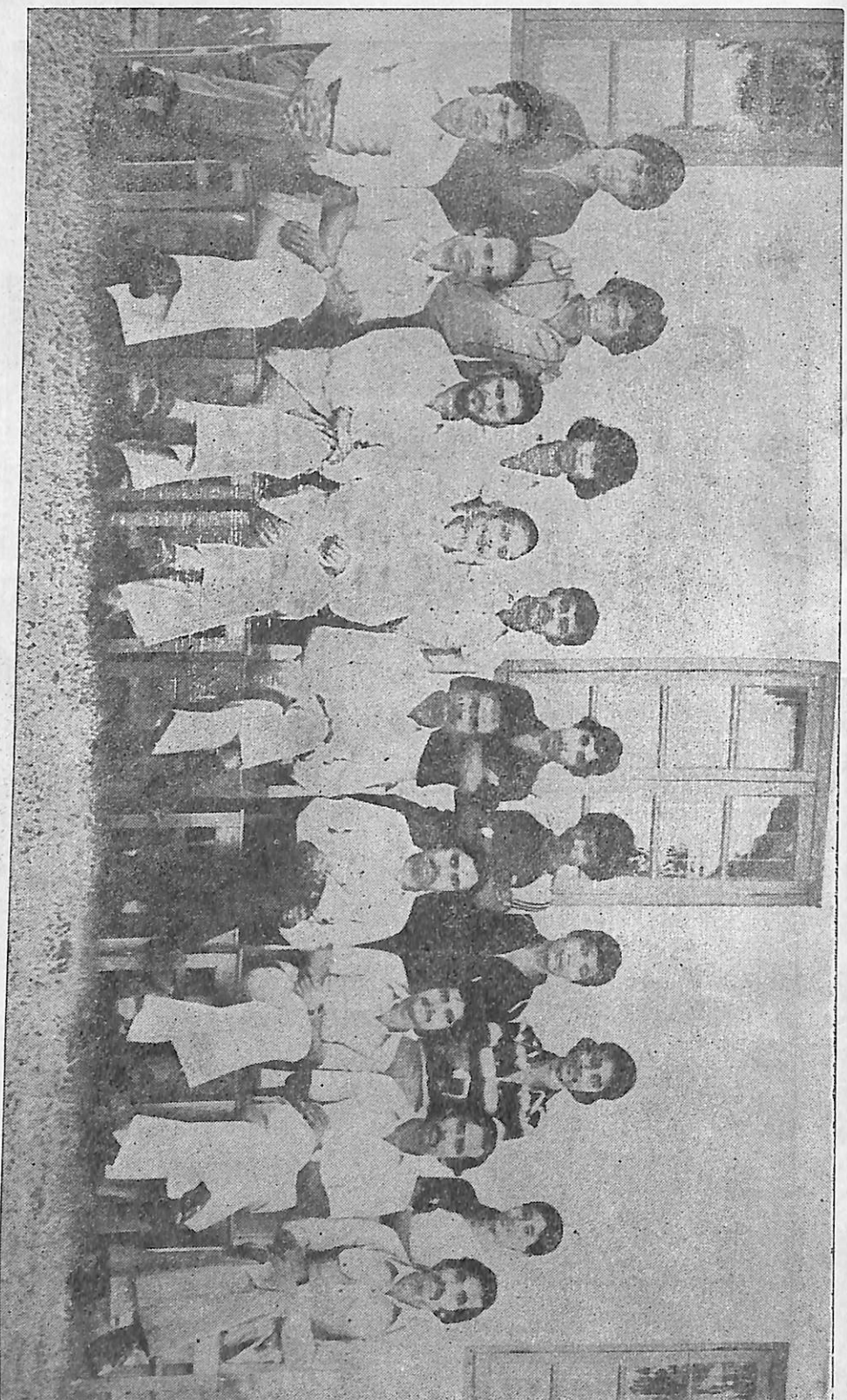
Thanks.
Mahesh Iswary
Editor,
Bongaigaon College
Magazine
1982-83

Session 1982-83.

Left to Right : (Sitting) Mr. M. Basumaty (G S. B. C. S. U.), Prof. G. Talukdar (Member, Hindi Deptt.), Prof. M. Islary (Member, Bodo Deptt.), Prof. J. K. Mazumder (Vice-President, B. C. S. U.), Principal, S. C. Chakraborty (President, B. C. S. U.), Dr. B. N. Lahiri (Vice-Principal), Prof. S. K. Roy (Member, English Deptt.), Prof. J. Faruq (Incharge, Literary Section & Magazine) & Mr. Mahesh Iswary (Secy. Literary section & Editor of the B. C. Magazine).

Left to Right (Standing) :— Mr. H. Dey (A. G. S., B. C. S. U.), Mr. J. N. Basumaty (Member), Mr. K. Sikdar (Member) and Mr. G. S. Barman (Member).
Absent in Photograph :—Prof. Mrs. U. Chakraborty (Member, Bengali Deptt.)

Left to Right (Sitting) :- Mr. M. Basumatary (General Secretary, B.C.S.U.) Prof. G. Talukdar (Incharge, Fine Arts), Prof. A. Hussain (Incharge, Social Service), Prof. J. K. Mazumdar (Vice-President, B. C. S. U.), Principal, S. C. Chakraborty (President, B. C. S. U.), Prof. Dr. P. K. Dhar (Incharge, Games & Sports), Prof. B. Beuria (Incharge, Debate & Symposium), Prof. B. Patgiri (Incharge, Boys' Common room), Prof. J. Baruah (Incharge, Literary section & Magazine)

Left to Right (Standing) Mr. N. Brahma (Class representative B. A. i.), Mr. M. Iswary Secy, Literary Section & Editor Mr. D. Basumatary. (Secy, Boys Common Room), Mr. Haradhan Dey (Asstt. General Secy, B. C. S. U.) Mr. Bhattacharjee (Class representative, B. Com. I), Mr. S. Ghosh (Secy, Social Service), Mr. P. Basumatary (Secy, Games & Sports), Mr. R. Mali (Class representative, P.U.I.), Miss. B. Pathak (Secy, Girls Common Room,)

Absent in Photograph :- Prof. Mrs. S. Mazumder (I/C G/C/R), R. N. Saha (Fine Arts Secy), K. K. Jain (Debate & Symposium Secy), D. N. Agarwal (Class Representative B/A 2nd yr.), S. K. Agarwal (Class Representative B/Com 2nd yr.)

“ইস্তাহাব”

উৎসাহ চর্চা

মলিনা ডেকা

(১৯৬৮) চিত্র কলা

স্নাতক ২য় বাৰ্ষিক (কলা)

কাণপাতি শুনিলা বাতিৰ বুকুত

বন্ধুত্বৰ বুকুৰ মুহূৰ্ত্ত সংলাপ

স্বাভাৱিক গতি এৰি

তীব্ৰ গতিত আগবাঢ়ে

ক্ষুব্ধাৰ শব্দ সংগীত।

অন্ধকাৰত আকণ্ঠ নিমজ্জিত সিহঁতলৈ

এবাৰ লক্ষ্য কৰিলেই বুজিব পাৰি

আন্ধাৰৰ যন্ত্ৰণা কিমান ভয়ঙ্কৰ।

সিহঁতৰ হাতুৰীৰ কোৱত

ভাঙি যোৱা শিলবোৰ

বাটত ছটিয়াই কোনোৱাই

প্ৰগতিৰ দলিল লিখিলে

সিহঁতৰ তেজৰ বিনিময়ত

এচাম চৰ্ভিল মানৱে সাজিছে-মুউচ্ছ অট্টালিকা

টানিছে উগাৰ বহু ভোজনৰ।

সিহঁতৰ ঘামবোৰ সেই চামৰ জীৱনৰ হেতু

সেই চামৰ তেজ সিহঁতৰ মুক্তিৰ সেতু

মুক্তি সিহঁতৰ কাম্য—মুক্তি সিহঁতৰ প্ৰাণ্য

সিহঁতে আগুৱাই যোৱা প্ৰতিটো খোজেৰে কৈ যায়—

সিহঁত দুৰ্জয়, অজয় আৰু মৃত্যুঞ্জয়

পৃথিৱীৰ প্ৰান্তৰে প্ৰান্তৰে

প্ৰতাৰণা লাঞ্ছনা য'ত

তাতেই গজে সিহঁতৰ চকু

য'ত শোষণ তাতে ছিটিকি

সিহঁতৰ বিকোৱিত সৃষ্টিৰ তেজ

পৃথিৱীত এদিন ঘোষিত হ'ব

সিহঁতৰ বিজয়বাণী,

সিহঁতে গাই যোৱা প্ৰতিটো উশাহত

“জীৱন আমাৰ, পৃথিৱী আমাৰ।”

ঃ বনজুই ঃ

শ্রীদেবানন্দ সেনগুপ্ত

১ম বাৰ্ষিক স্নাতক শ্ৰেণী (কমাস')

ক্ষোভৰ জুই জ্বলে
চৌদিশে আকাশে-বতাহে ।
নিজান অৰণ্যত আজি
প্রচণ্ড ধুমুহা বলে,
ফাগুণৰ পছোৱাই
উমি উমি জ্বলি থকা
বিদ্রোহৰ বনজুই-স্বিয়পায়
চুকে কোনে, হৃদয়ে হৃদয়ে ।
ধমকি নৰয় আজি
শিলনিত তেজ ঢালি
আগবঢ়া মানুহৰ খোজবোৰ ।
ধমকি নৰয় আজি
খবশ্রোতা নদীৰ সোঁত, আৰু
সবল হাতৰ মুঠিত
নাঁচি ৰখা কপালবোৰ ।
ধমকি নৰয় আজি
বতাহত ভাঁহি জ্বলা
প্ৰতিবাদৰ দৃঢ় কণ্ঠস্বৰবোৰ ।
চেতনাৰ তীব্ৰ পৰশত
সাৰ পাই উঠিছে আজি
বৰ্তমানৰ কোলাত শুই থকা
ভবিষ্যতৰ “বঙা সূৰ্য্য ।”

★ বৈষম্য ★

শ্রীবিমল চন্দ্র বৰ্ম্মণ

বি, এ, ২য় বাৰ্ষিক।

অটুহাঁহি..... ?
নিউট্রোন, হাইড্রোজেন, পারমানবিক শক্তি
পৃথিবী উন্মত্তবোল— !
আদিম যুগক স্বাগতম্ জনাবলৈ
বেগন, ব্রেজনেভ পাগল।
বণনীতি, শীতল যুঁজ
প্রচণ্ড বিক্ষোৰণ—
হক্কাইডো, বেৰিং প্রণালীত
উঠিছে আলোড়ণ।
আন্দোলন ধৰ্মঘট
ছচকুৰ পানী
মিছাৰ বেসাতি মাথো
উগ্রপন্থীৰ আশ্বাসৰ বাণী।
পেটৰ জ্বালাত জৰ্জৰিত
সভ্য নবনাৰী—,
পুঁজিপতিবোৰ ভোগবিলাসৰ
পাইছে সমল বিচাৰি।
নিপীড়িত, নিশ্চেষ্টিত
অস্থিময় জনতা অগনন—
স্কাইক্রেপাৰ'ত পুঁজিপতিৰ
বিৰাট ভোজৰ আয়োজন।
টপলেচ, Blue film
Nude Colony,
আদিম মানৱতাৰ সাক্ষী
পাহৰিছো আমি।

কলগাৰ্ল

নতুন সংস্কৰণ

আদিম যুগৰ ;

এয়েই বিবৰ্ত্তণ।

অসম দেশ

চিৰাকুল হাচেন

প্রাক-বিশ্ববিদ্যালয় (১ম বার্ষিক)

বাণিজ্য শাখা।

এইখন আমাৰ অসম দেশ

নাই ভীৰুতাৰ বেশ

নাই সাহসৰ লেখ

এই খন আমাৰ অসম দেশ।

জন্মিছিল ইয়াতে বীৰ বান বজা,

বিচাৰিছিল তাৰ সম যোদ্ধা

যোদ্ধা নোপোৱাত হে ক্লেশ

এই খনেই সেই অসম দেশ।

পৰেনে মনত বাক কনকলতা ভোগেশ্বৰী?

আছিল সতী জয়মতী কুৱৰী,

বিশ্ব বিজয়ো বীৰঙ্গনা বেশ।

এই খনেই সেই অসম দেশ।

পাহৰি গৈছা কিয় মূলা গাভৰু,

দেশ হেতু আগবঢ়া নাছিলনে বাক?

পুৰুষ লেখীয়া নাৰী বেশ

এই খনেই সেই অসম দেশ

দোহাৰিছে। আকৌ বীৰ লাচিতক

ওভতাই পঠাইছিল বিদেশী বঙালক

নত হৈছিল দেখি বীৰ বেশ

এই খনেই সেই অসম দেশ।

কি ভোল গলা আজি

পাহৰিছা জানো কুশলৰ ফাঁচি

এই খনেই সেই অসম দেশ

সেয়েহে আগবাঢ়ি আহা ভাই

গস্তিত থাকি লাভ নাই,

উন্নতি সাধিম অসমী আইৰ

“জয় আই অসম” হয় নে নহয়?

মুক্তিৰ জয় গান

ত্ৰিমুজিত দত্ত

দ্বিতীয় বাৰ্ষিক, স্নাতক

(বানিজ্য শাখা) ।

‘মানসৰ’ পৰা আগবাঢ়ি আহা

ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ পাৰৰ মানুহে আজি

গাইছে মুক্তিৰ নাম ;

মৌনতা পেলাই দিয়া :

উদ্দোলত চেতনাৰ অগ্নিশালত

সঙ্গী কৰা সংগ্ৰাম ।

আজীৱন তুমি নিপীড়িত হই

নতুবা শোষিত হৈও গাইছা মাথো

ইনকিলাব ! জিন্দাবাদ !!

হে মহাবাহু ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ পাৰৰ সন্তান সকল

আহা ! প্ৰগতিৰ দ্বাৰ খুলি

গাওঁ আমি এটি মুক্তিৰ গান

আমি শোষিত আমি প্ৰপীড়িত

আছে আমাৰ শেষ সংগ্ৰাম ।

শোষণৰ মৰুপ্ৰান্ত

কৰি অতিক্ৰম, আমি পাম

নতুন সূৰ্য্য—নতুন মৰুত্থান ।

ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ পাৰৰ মানুহে

শিকালে—শিকালে

মুক্তিৰ জয় গান ।

‘বিদিত্তা’

মুশ্লীলমিত নাজ্জাবী
বি, এ, নৈষি মায়থায় ।

গাৰবানায় দৈথুনখৌ অনছায়নানৈ
ছথুনি থবথিংনৈ হুগাবনানৈ,
মানোদি বুঙী নোঙী বিদিত্তা ‘বাক্সসী’
মহবা নোংনি অবায়বো ‘হাথানী ।’

মনো’বায় নোঙী বড়ো বিমাখৌ
বিনি আচাৰখাস্তি গাসৈ নেশী’নখৌ,
নোং জাছুলা অবায় থাংথুৰা
জাৱাবী লাংৱাবী নোংনা থোআ ।

‘গোৰোস্থি, লোগো ! য়াকোং গোৰোস্থি’
হুছিৱা নোঙী বিদিত্তাখৌ বিদ্ধি,
মোনগোন বা নোঙী মাৰা বেচাং
শাওঁৰৈনানৈ বিদিত্তাখৌ বিদ্ধি নেহাং ।

মোনা মোনা ! মীমী হায়া
বিখৌ ৰায়নানৈ য়েৰা যায়া,
‘বিদিত্তায়া অবায়বো বিদিত্তা’
হোয়া বয়নাৰী অলছিয়ানি বিদ্ধিৰা বাহা ।

ছোৰ বুঙী বড়োহা য়েৰা গৈয়া
বাও-হাবিমু গৈজায়ৈ নেহাং মাওবীয়া,
ৰাইজা গৈয়া ৰাজা গৈয়া য়োৰাত হাওবীয়া
বিদ্ধি হাৰিয়া গুৱাৰ ভুমাও গোৰাও মাওবীয়া ।

উল্টা আংবা সাংফিনগোন বিদ্ধিৱা সাংথি
দংমাৰীনা বুংনায় নোংনি মাৰা আংথি ?
মিথিগোনা নোং বড়োনি জাৰিমিন ?
ফৰায়বায়না মাৱাবা বান ভাস্কৰনি থাৰিমিন ?

সীমদান শত্রুদমন জীহীলাও বাশীবাম
ভীষ্মক দেখুং গাহায় সাত্ত্বী তুলাবাম,
ইবাগদাও ভগদত্ত ভীম নরকাস্ত্র
আখ্যানি বাওরৈল্লা মানষিয়ানী অস্ত্র ।

বীর জীহীলাও দেওরান জাওলীয়া
বিছৌবখৌ বাওবা ছলু"ছী লালিয়া,
কল্পীগী, হিবিসা, বড়োনি ছিখলা -
জাৰিমিনা নঙা জাংনি যেবৈবা খংখলা ।

দংমান গাঁদী দঙো দাবা
বাজ-বাইজা বড়োহাবা
জাৰিমিনা লায়ী দাবানী সিমান
বায়খান্দা ডিমাগুবা বিনির্না ফাঁমান ।

থাংথাং ! থাংনৌহী গাসৈবা যাথায়
থেওবা দাবাওলাং মিথিখা নাথায়,
জো-জোথায়ল্লাছী গাঁদীনি দানি
জাংখাংগাঁন মুস্ত্রী হাৰি-হাবামুদনি ।

দাবা ফৈদা ! আথায় মেলায়দা
খৌছে যানানৈ বয়বা আওগায়দা,
বোলা নোংনি ছীলা আংনি
খৌছেয়ানী গাঁহী দেবছিন মুলুগনি ।

॥ অঞ্জালী দাও মৈনা ॥

শ্রীজিতেন্দ্র নাথ বসুমতাৰা

বি, এ, অনাৰ্চ, চে থাখী ।

গাং ফুৰাববীগৌ হনৈ মৌনায়া
দাবী নাথায় নৌ নুজা ফৈয়া
যাখী মাখী নৌ সোনা দিটৈ !
বুংদাংমৌন নৌনৌথো—
নিজাম মৌনা বিলি সমাও
দাবাজ্জা গাখৌননি বিফাং ছিঙাও
বায়জ্জলায়গাঁন মৌজাং মৌনজ্জলায়নায়নি গাঁদৈ বাও
হৰা যাবাবায় হনৈ—
থাছি বিবাবফাবী দাবাজ্জা ছেবনি
বায়জ্জলায়বায় মৌজাং মৌনজ্জলায়নায়নি,
থিথি থিউ দাওফাবী বিবলাংবায় হনৈ
খুলি ফাৰ্চে জুলি লায়ৈ-লায়ৈ ।
মানৌথী দিটৈ গাঁবাও যাখী
মানিবা থাখায় নৌ বৌবাবথৌ,
লৌমজা বায়দৌংছা নামা
না হৌৰথাদৌং গিৰিয়াছা নৌংথৌ
ছেবাও আংনি নুজা ফৈনা হায়ৈনি ।
হৰা থৌলাংবায়—
দাবী নৌ নুজা ফৈয়া ছেবাও আংনি
যাবায় গাঁসীআ দৰছি আংনি
মেংগ্ৰিবায় দেহা আংনি
নেনানৈ নৌংথৌ ছৌফৈনায়নি ;
নাথায় যাখাং ফৈবায় গাঁসীআও আংনি
হায়না গাঁনাং মহৰা নৌংনি
বায়জ্জলায়নায় গাঁদৈ বাওফা নৌংনি ।

★ গীতা লাংখা ★

মুন্সীনিমল কুমার বাহু

বি, এ, (অনাৰ্চ) থাৰ্থা নৈ ।

আংনি মেগনাও লাংখা
বে সমাজখো লানানৈ
গীদান সমাজ থাংনায়নি,
গীতা লাংখা— ।
আংনি আংনি,
নাংনি মেগনাওবা বেনা লাংখা
গাওখো দানায়নি—
বাইজা থাংনায়নি হাংখায়নায়াও
বাইজা দেবহানায়নি ।
আংনি আংনি,
জাংনি মিজিঙ্খিনায়নি লাংখা খো
জুদা যানো দাহা ;
বিছোৰা মিনিদাং
মিনিৰা হা—
বিছোৰনি গোসীয়াও যানো হাগো
নাং আৰা আং
ভূম শাসননি বাহিৰাও
ডাষ্টৰিনাও গাৰনায় জাৰা—
ফৈদা আংনি
বিছোৰখো দিহিনান হাদোনি
নাং আৰা আংনি বাইদি লাংখায়াওবা
যানো হাগো সৃষ্টি—
জীবজাংয়াৰী থামগুংনায় অব
আৰা বে অৰাও
জীবজাংগান মাহাবীনি
জাৰা-জাখোৰ ফোৰা ।

“বাদায়”

(চ’নেট)

মিচ, সোমাইশ্রী মুছাহাৰা

পি, ইউ, ২য় বাৰ্ষিক (কলা)

আংনি জাঁনোমনি বে আংগিনায়াও,
বিজিবথো হায়ে সানশ্রী বাইজাঁআও,
হাইনাজাঁ উজিনায় জাইথোঙাও,
থাৰৈ সীমা গৈয়া জীউনি হাবিলায়াও।
গুথাল আৰা ফাখোন্ নৈবে বিদিস্থানি,
লুঁবৈয়া আজাঁলা জীউৰা গাঁদান মুশ্রী;
দঙোদি গাঁসী গাঁৰা ছিঙাও গাঁ থাংখি,
হাস্থায়নায় স্থান-অখাফাৰ হ্ৰাথৰ্থী।
নাথায় জীউনি গাংনায় উঠেনায়,
মিথিংগা বিখানি থাখানায় থাস্থিখোঁ,
হমছো হায়ে বৰাদনি বিফিনায়খোঁ
মাৰাঁৰৈ মিথিনা জীউজাঁনা থাফানায়।
আয়ো বৰাদখোঁ বাওৰা হমছো হায়া
লুঁবেনায় মিজিঙ্কখোঁ এংগাব হায়া ॥

মোনচে আৰোজ ঔবংনাও

ববিৰাম ব্ৰহ্ম

বি, এ, থাৰ্থী নৈ।

মোছা-লোখ্ৰা আৰা বাইদি জুনাংজাঁ ছাগ্ৰাবনাই
হা-ফিছাহোঁৰা, লাফাছাইথো হাজাব দাওনি দেখ্ৰা
বাহৈনাই

নৈবে হাইনাৰী ভুমা ছিবিয়াথানা মোনছে;
শাৰী শাৰী গাঁজো গাহায় হ্ৰাজাঁ হ্ৰালা,
দৈমা দৈছা আৰা বেছেবাংদি নিজাঁৰা

হাস্থায়ী স্ৰবুঙা গাঁজাঁমনা ব্যাও দান্দিছে।

ঔবংনি বিয়া ছিবিয়াথানাখোঁ নাইথো মোনছে হাজাঁ
‘স্ৰবু’ মুঙে বে হাজায়াও দঙো ছোঁলেৰ আৰা জীউমা
জীউমায়াদি নাথাই অৰাইবা থগাইছুলা;
ফৈয়া বিছাঁৰা শ্ৰেং-শ্ৰেং আংগাঁছেয়ে
মাওলাঙা ফাৰি ফাৰি ঔবংনি থিনাই বাদিঁয়ে
দোনলাঙা শোঁলেৰখোঁ থামশীআও জীউমায়া
মান্ৰাবা।

গাদাম খুজানি 'বাঙি-বোডা' মাস্তাৰাও,
দেলাইশ্ৰী বৈশাগী বিফাং আৰা গীজানি হাজীআও,
বিয়া আৰা মুহিল্যা ব্যাও অল্লা ;
গাদা গাদা উন্দুলাঙা বিয়া গুবুনি আন্দাআও
আয়ো হানলা বাওৰা বেথো আৰাৰাও
জীমানি অনগায়ৈ শীলেবাদি গোলা ।

দুখু হাংমা আৰা অৰাই গাবনাই,
'মিনি-বংজা' ওমৰনি পুখুৰীআও গাজীমনাই,
ছাৰ মিথিগো ছাৰমা ভাও খালামা ?
মান্দাংমান নোংবা বীবেন মান্দৈছা হাবাফাৰি
মাওলাংদাংমান গাছিখোঁবা মিনি মিনি
নাথায় নোংনি ভাওআও হৰখাবৈদি ফৈছালী
জীখ লোঁবা ।

হগাবদাংমান আঙা অৰপিয়াচনি দেখী
থগাইছুলা নোংনি জীউমাখোঁ লাৰা ফিন্না
নাথায় ওৰঙা ব্যাও বেংগা ;
যিগুৰো ডাইনঘিনৈ মাইথায়াও,
নোংনি ভাও জীবনাই অস্থাসী হৰাও,
জীউমায়াৰা উন্দু গাছৰা শীলেৰাও ফৈফিনলা ।
টেনিচনা মোহৰ বোদাং 'ইন মেমোৰিয়াম'খোঁ
লিওনডে 'নি আখাইজাং যুগামী খালামনা হলামখোঁ
নিমাহা বীবেন, আংনি আখায়াদি নঙা
টেনিচনি ;

আৰা নঙা জীহালাও মিন্টন আঙা
দাবৈনাই ইডৰাড'খোঁ লৈখা নিফ্রাই বাখাংনা
ফাখাংনানৈ দান্না মুলুগাও মুং নোংনি ।
দিটৈ নোং বিফায়া অনাৰা
নাজাও আংনি মানছে আৰোজ অল্লা :
হৰ জীউমানি অনগায়ৈ গুবুন মানছে—
শীলেৰনি আংগা লাংগা ফাখাইছুলা
যায় দাগান সুরুংখোঁ অৰাইখা হাজা
গাজীমনা হাইনাৰী ভূমাও অহায়াছে ।

জীৱনোন্মনি ছিগাং আবজ

মুখোহৰেন্দ্ৰ নাথ ব্ৰহ্ম

বি, এ, ২য় বাৰ্ষিক
(ইংলিচ অনাৰ্চ কোৰ্ট)।

আংনি বে আবজ—

জীৱনোন্মনি ছিগাং,— নৈ আফা খীনাছ
থৈ ছাঁবগ্ৰা বেদ্‌লাও, দানৱ, ৰাক্ষসীফাঁৰথো
দাক্ষিহী বেফাঁৰথো নাং-বং বং।

আংনি বে আবজ

জীৱনোন্মনি ছিগাং,— গাঁজোন হাঁদা।

আং গিয়াদি গাঁজো দেওৱালজাং হুং হাৰীয়া
আংথো বেৰা হাঁগোন।

বিষ মুলিজাং আংথো আওৱা খালামগোন ;

ছুংবুৰ থৈজাং—আংথো ছুগৈ হাঁগোন।

আংনি বে আবজ—

জীৱনোন্মনি ছিগাং,— হমথানানৈ লাখি আংথো

গাঁগা গাঁথাৰ দৈজাং থুথৈনা,

আংনি থাখায় সোমখাৰ ফাঁথাৰজাং গেলেনা,

বিফাং-লাইফাং ফাঁৰজাং ৰায়জ্‌লায়না

গাঁথাং-নখাংজাং মেথায় খনফানা

গাঁথো গাঁবা আও স্বাৰাং দৈবথিংনা।

নিমাহা হাঁদা—

গাঁৰাস্থিনি থাখায় যায়থো ব্ৰহ্মমা মাওয়া,

ৰাথ্ৰাফাঁৰনি থাখায় যায়থো বিছাঁৰ ৰায়া

যায় সান্‌ত্ৰীফাঁৰথো বিছাঁৰ লায়ী,

আংনি ছিগাং যায় অনাগাৰী হাবাথো ফেহেৰী

আংনি জীউ, যায়থো আংনি গেজেৰজাং লায়ী

আংনি ঠৈনায়থো য়েৱা বিছাঁৰ লাৰীয়া।

আংনি বে আৰোজ

জীৱনোন্মনি ছিগাং,— তালিম হাঁদা।

বাহাগী আং লাখাৰ নাংগোন, যেন্না -
 বীৰায় স্তবুংফা লেকচাৰ হায়ো,
 মৈখাম ছুবুংফা ছাগ্নাব ছাবো,
 হ্বাজী হালাফা মিনি হৰা
 গুফুং দৈথুনফা থ'ব দৈথাঙা
 বালা হ্বামাফা আংখো বিচাৰ খালামনা থিনা
 বিবায়াবীফা আংনি হানায়থো নেওছিয়া
 আংনি গথ' গথায়ফা আংখো শাও হায়ো।
 আংনি বে আৰজ
 জীর্নামনি ছিগাং; নৈ খীনাছংদা
 জুনাং যায় বিয়া
 ইস্বাৰ যায় গাওখো স্বানা
 দালাবাহী বিছাৰখো যেন্নাবা।

CYCLOSIS

BICHITRA BEURIA
Lecturer in English

That night saw
us marreed
before beaming parents,
and the hungry fever
rolling down unhook'd
darkness. Yet no minute
did stand waiting
for mother's triumph,
the loosen'd gowns
nor even a look
for the foretold feast.

Of course, we are
loners still, before
own borrowed believes.
And we do
assimilate
to kill each other
like cannibalistic serpents
in love's nakedness.
And the same sound
of silence crushes
the benumb'd vale,
and the smell of smoke
in the figured
breast. And to see
we are,
the unspent germ
sced
in our set singleness.

★★

(14)

WE LOVE OURSELVES

Miss Padumi Choudhury

Class — B. A. 1st year.

I love myself
With the depth of mighty Brahmaputra ;
Good moments, bad ones,
Joy, peace,
Hatred, anger
Sparks of selfish desires,
All are part of me
And I love myself
With the depth of mighty Brahmaputra.
There is only one option for you
Either march towards me
With a white flag,
Or, Throw a mouthful of smoke
Over my face.
Whatever you do,
For God's sake take it easy ;
Because good and bad—
Both are part of us.
So we love ourselves
With the depth of mighty Brahmaputra.

00★00

"HUMANITY FAILS TO ANSWER"

Shri Debasish Sengupta,
Bcom. 1st year.

"This is the dead land
This is the cactus land....." Eliot.
Dark tyranny makes thee a charnel byre
Where blood crawls
Through mundane carnival
And cries—
We want action.
Let force hammer ;
Let worn-out imperialism burst asunder ;
Let insane expansionism ring its death-knell
Let human sojourn from universality to eternity
Be unfettered for ever,
Listen ! Dum Dum bullets—
That violated ultra-civilized law—
A pyromancy vindicates.
Thy dark-hole tragedy.
It is the tragedy of atom
That makes man demon
For power,
Where timocracy flowers
From diplomatic womb.
Is it peace
That suffers from insomnia ?
Is n't ego
That germinates superman's mania ?
Ah ! humanity fails to answer.

"YOUR HAND NAKED AND RARE"

Tridip Gupta

Class—B. A. 1st year

Again in the sky has darkness grown deep

Like a sister of light mysterious,

This darkness.

And one who has loved me ever,

Whose face though is all unseen

Like that woman,

In the sky of April

Has darkness grown deep.

Of a lost city I think,

In my heart beauty of a palcegrey

Of the lost city now live.

On the coast of the Indian Ocean,

On the edge of the mediterranean.

Or beyond the Tyre-Sea,

To day is not, once a city must have been,

And one place.

A palace brimmed with rich furniture

Persian carpets, shawls of cashmere and pearl

Pure on waves of Beria,

My lost soul, dead eyes, dreams all lost,

And you—a woman ;

These were in that world, that all

The darkness of April brings

That tale of the sea-coast a painful sketch

Of domes and turrets, so rare,

And smell of pear all lost ;

Mamuscritps grey, so many,

Of deerskin and hides of lion,
The rainbow dyed on panes
Like peacock's fane on screens
In tints of myriad colour,
A moment's flash can give,
From room to room, inside, far
Ageless wonder and peace,
The fatigue of blood-red sun desprinkled
On screens and carpets, as wine in glass.
Red as a slice of melon
Your hand so naked and rare.
Your hand so naked and rare.

★★★

LIFE DIFFERENT HUES

Urmila Agarwal

B. A. 1st year.

Life consists of joys and smiles
Says the robust optimist.
Life consists of sobs and sighs
Says the confirmed pessimist.
Life is solely for seeking the lord,
Says the pure spiritualist.
Life is for the comforts of the world,
Says the gross materialist.
Life is a saga of peace and prosperity
Says the rich and affluent
Life is a dream of pain and poverty,
Says the poor and indigent.
Life is a hilarity and a comedy,
Says the strong and stout
Life is a calamity and a tragedy
Says the pale-eyed patient
So life can be seen in varied hues
It depends on our moods and views.

000000

WHAT IS LIFE

A collection from
The BIBLE

Life is not meaningless

It is—

Challenge, meet it.

Strength, accept it

Adventure, dare it

Problem, overcome it;

Tragedy, face it

Duty, perform it

Game, play it

Mystery, unfold it.

Song, sing it.

Bliss, taste it

Opportunity, utilise it.

Dream, realise it

Journey, complete it

Promise, fulfil it.

Love, enjoy it

Beauty, worship it.

Compiled by
Mahesh Iswary (B. A. Ist yer.)

FALSE DAWN

Mrs. Krishna Barua M. A.

Lecturer, Deptt, of English

You talk
of divinity
and
I
of the false dawn
of the light
as it filters
through cracks
into
My unprepared soul

You question
existence
and
I
cherish
the poetry
of the moment
or
How could I
translate
my joy
of a bud opening
of the whisper of the breeze

and
the soft naive smile
of a child ?

How could I
drift with you
in
that
illusory flux
or drown
in that
weltering chaos
the chrominm grave yard
of life ?

Come
with me
and join
in this celebration
this permanence
of light and sound
in this
moment
of false dawn.....

অজস্র ধন্যবাদ

শ্রীশশাঙ্ক সেন

বি, কম।

ছুর্বীর বেগে চলছিল

তার জীবন সংগ্রাম।

রাতের দুঃস্থল তাকে শঙ্কিত করেনি,

রাতের আধারে চলছিল এড্‌ভেঞ্চার ॥

হু বেলা হু-মুঠো অগ্নির সংস্থান.....

ডুক্রে ডুক্রে কেঁদেছে

কৃপাপ্রার্থী হয়েছে অনেক দ্বারে।

জুটেছে লাঞ্ছনা আর তিরস্কার

তিরস্কার আর লাঞ্ছনা.....

বে সামান্য হল এ-উদ্ভ্রান্ত জীবন।

উন্মাদ, এক বদ্ধ উন্মাদ

(আজ) চায়না সে কিছুই,

“.....”

ফ্যাল ফ্যাল করে চেয়ে থাকে নীরবে

তাণ্ডব-লীলার পর ক্ষনিক স্বস্তি—

(আর) অজস্র ধন্যবাদ জানায়

তমসচ্ছন্ন এই সমাজ ব্যবস্থাকে।

অগ্নিশিখা

শ্রীদেবানন্দ সেনগুপ্ত
১ম বর্ষ, স্নাতক শ্রেণী (কমাস')

আমি যৌবন,
আমি চঞ্চল
আমার বুকে জ্বলিতেছে দাবানল।
আমি অগ্নিশিখা
আমি সর্বনাশী।
আমি নাশ করি অহর্নিশী,
শোষণকারী ও অত্যাচারীর দল।
স্থাপন করিতে
মানব সমাজে
শান্তির শতদল।

তোমার উদ্দেশ্যে

শঙ্কর পাল
বি, কম ১ম বর্ষ।

দিন লিপি লিখি রোজ অনেক আগায়,
অনেক স্বপ্নের-রঙে পৃষ্ঠা ওঠে ভরে।
তোমার রক্তিম মুখ প্রাণের ছায়ায় ॥
উঠবে উজ্জ্বল হয়ে, হৃদয়ের ঘরে
সঞ্চিত ব্যর্থতা যত তোমার ছায়ায় ॥
মুছে গিয়ে উত্তরণ পাবে শীঘ্র-স্তরে।
জীবনের সব ভার সব বাসনায়।
দেখাবে মুক্তির পথ তোমারই বন্দনায় ॥

—*—

বৈচিত্রের ভারতবর্ষ

শ্যামল ভট্টাচার্য্য

বি, কম, ১ম, বর্ষ।

শ্রেণী প্রতিনিধি

বহুজাতি প্রজাতি
ভাষা-ভাষি মানুষের
পবিত্র বাসভূমি
এই ভারতবর্ষ।

মেহনতী মানুষের প্রতিটি মুহূর্তে
সভ্য মানুষের নিশ্বাসে প্রাণসে
উপলব্ধি করার সকল বহুস্ত
এই ভারতবর্ষ।

আকাশে বাতাসে
গঙ্গা, ব্রহ্মপুত্র ও সিন্ধুর পারে পারে
চেতনা সম্পন্ন সংগ্রামী মানুষের মর্মে মর্মে
ছুটে চলেছে যেন এক বহুমান নদী
এই ভারতবর্ষ।

খেটে খাওয়া মানুষের মনে
প্রকৃত চেতনা যোগাতে
বিভেদ কায়ীকে পরাস্ত করতে
তেজস্বী একমাত্র অস্ত্র
এই ভারতবর্ষ।

দিশাহীন রত মান শ্রমজীবিকে
সত্যের সন্ধান দিতে
নতুন সূর্য জন্ম নেবে
এই ভারতবর্ষে ॥

‘साहित्यकार और चोर’

चन्द्रकला अग्रवाल

सनातक (कला)

द्वितीय वर्ष ।

जन कोलाहल से दूर नगर के एक छोर पर
एक भोषड़ी पत्तियों की, मूली बांस का बेड़ा ।
भंभावतों को सह सहकर विदोण भग्न सा,
खड़ी थी एक ओर कुछ आकार टेढ़ा ।
एक सेबो साहित्यकार, खरिया पर लेटा,
कुछ पन्नों को बिस्तर पर कुछ पढ़ता लिखता ।
या दिन में छप्पर के छेदों से सूरज
और रात्रि में तारों को निहारा करता ।
निशा के द्वितीय पहर के आसपास एक दिन
पड़े-पड़े बिस्तर पर प्रतिक्षण निद्रा में थे,
शशि की छबि देख-देख के पुलकित से,
‘खर-खर’ के स्वर के साथ दिवाल में भार्गवना ।
अनजाने ही कोई घस आया अवाञ्छित सा,
साहित्यकार जं से मौन रहा निलिप्त अचल ।
चारों ओर घूम-घूम कर रहा देखता,
पर हाय ! कुछ भी नहीं था प्रयोजन हेतु ।
सदय किया भंग मौन व्यथं परिभ्रम,
किस हेतु यह कष्ट, तुम बाहक आये ।
खोज न पाते हम दिन की ज्योति में भी,
रात के अधियारे में प्यारे । क्या पाओगे ।
चोर विस्मित टिठक गया काण दो काण को,
घबड़ाया से लपक निकलकर जाना चाहा ।
बोला साहित्यकार अति मधुर स्वर में,
दरवाजे से चले जाओ, क्यों से घ से जाते हो ।

युग सृष्टा सीतानाथ ब्रह्मचौधरी

सुमन जैन
पि. इउ, प्रथम वर्ष

तुम युग युगान्तर के
चिरंतन कवि का
वह दिक् स्वप्न हो
जो हमारे दूटते हुये लक्ष्यों को
सौमाओं को जोड़ता है ।
इतिहास के अरुणिम क्योलों पर
नई रोशनी, सुषमा—
प्रस्फुटित करते हुये
तुम हमारे हृदय के
अन्तर कक्ष की
वह अन पहचानी ऊष्मा हो कि
जिसका अहसास — स्वीकार,
और अभिव्यक्ति
ज्ञान के गंधाते पटल पर,
शंख वणों स्निग्धता से धुले हुये
अमर स्वर बनकर
अन्तरदृष्टि को मुखर करते हैं ।

- ★ -

★ रश्मि की प्यास ★

निर्मल कुमार राय
बी, ए, (अनास) द्वितीय वर्ष

हे सूरज
हिम शीतल सुदीर्घ रातों में
मैं हूँ तेरे इन्तजार में
जैसे इन्तजार कर रही हैं
प्रेमिक-प्रेमिका की चंचल आंखें
मिलन के रोमांचक दिन के लिए।
हि सूरज
तुम तो जानते हो
एके कपड़ों का कितना अभाव है
सारी रात लकड़ी में आग जलाकर
एक टुका कपड़ा से कान ढाँक कर
कितने कष्ट से ठण्डा बिता रहा हूँ
ठण्डे के ताड़न से मेरे प्रियतम
मूँह छोड़कर चले गए
हे प्रभात के सूरज
तुम प्रचण्ड उत्तापे दो
शीतल के ताड़न से मेरे सब भाइयों के
पेट में हाथ पाँव छूप गए हैं,
उनलोगों के हाथ पाँव मुक्त कर दो
और मेरे प्रियतम के मन को
संशोधन करके पवित्र करो
जो शीतल के ताड़न से
कपड़ों के अभाव से
चला गया था मूँह छोड़ कर
आज मैं सब भाइयों के साथ
इन्तजार कर रहा हूँ
तुम्हारे नव आगमन के लिए
एक गरम रश्मि की प्यास में।

हकीकत

(गजल)

अर्मिला अग्रवाल

बी, ए, (अनार्स) प्रथम वर्ष ।

दोस्तो रहने दो दस्तूर निभाते क्यों हो !
दिल तो मिलता ही नहीं हाथ मिलाते क्यों हो ?
छीन लो बढ़के उजाले की किरण सूरज से,
तुम फकौरो की तरह हाथ बढ़ाते क्यों हो ?
दुरने का कहीं एहसास रुला दे न उन्हें,
बिखरे चेहरों को तुम आईना दिखाते क्यों हो ?
घर बनाना है तो पत्थर का बनाओ लोगो,
टुट जायेगा ये शीशे का बनाते क्यों हो !
एक दिन तुम्हको ही का लेगा जवा होकर वो,
नाग के बच्चे को तुम दूध पिलाते क्यों हो !
जदं चेहरों को नहीं बदला बहारों ने कभी,
अपनी रुदाद यूँ पतझड़ को सुनाते क्यों हो !
सोन्द लो तिनके को तूफान से टककर कसौ,
तुम मेरे नाम को लिख-लिखके मिटाते क्यों हो !
कुछ नहीं देगा अरे ये तुम्हें पत्थर के सिवा,
अपने आँगन में कोई पेड़ लगाते क्यों हो !

★ চি, আৰ, পি, ★

মিচ মিচু বৈশ্য

বি. এ (অনাৰ্চ) ২য় বাৰ্ষিক।

“সদায় নো গধূলি কলৈ আড্ডা মাৰিবলৈ
যায়। ল’ৰা ছোৱালী ছুটাক তো অলপ দেখুৱাব
পাৰে।”

কাপোৰ জোৰ পিঙ্গি ফটা জোতা যোৰ ভৰিত
সোমাব খৰিছিলে। মাত্ৰ, এনেতে শ্ৰীমন্তীৰ বাক্য
বান কাণত পৰিল। মনটো সেমেকি গ’ল।
জোতা ভৰিত সোমোৱা নহ’ল। মোজা যোৰ
সোলোকাই চেঙেল যোৰ ভৰিত সোমালে।—

ইতি মধ্যে কন আৰু ময়নাই লেশটো জ্বলাই
পঢ়া টেবুলৰ ওচৰত বহিছিল। ময়ো কাপোৰ
যোৰ সলাই লুঙ্গি এখন পিঙ্গি মুখত বিড়ী এটা
জ্বলাই লৈ সিহঁতৰ ওচৰত বহিলে।

“কণ ময়না তঁহতে কি পৰিবি?”

“দেউতা ইংৰাজী।” “দে পঢ়। নোৱাৰিলে
সুধিবি।” সিহঁতে পঢ়িবলৈ আৰম্ভ কৰিলে।

মই বাতৰি কাকত খন হাতত লৈ কাছদীত
তীৰৰ নম্বৰ চাবলৈ গৈছিলে।

জে. এ, চি. কে. জ্যাক, এফ. আৰ, ইউ, আই,
টি, ফ্ৰুট : খৰিলে।

ক’নে সুধিলে—“মানে কি দেউতা?”

জ্যাক ফ্ৰুট মানে কঠাল।

ক’ণে সুধিলে—“কঠাল কি দেউতা?”—কঠাল

এবিধ ফল।” “কঠাল মানুহে খায় নেকি দেউতা?”
অ’ খাইতো।”

ময়নাই সুধিলে কঠাল দেখিবলৈ কেনেকুৱা
দেউতা? হোঃ এতিয়া দেখিছো ইহঁতক কঠালৰ
ছবি আঁকি দেখুৱাব লাগিব।

কাঠ পেঞ্চিল ভাল লৈ কাগজ এখনত এটা
কঠালৰ ছবি আকিলে।

এইচা—কঠাল দেখিবলৈ ঠিক এনেকুৱা। কঠাল
প্ৰায় আমাৰ চাউল থোৱা বস্তা টোৰ সমান ডাঙৰ
ইয়াৰ ওজন ৫ কিলোৰ পৰা ৫০ কিলোলৈকে
হয়।

—“বাপৰে ইমান ডাঙৰ! আপুনি কঠাল
দেখিছে নেকি দেউতা?”

অ’ দেখিছো তো। তাহানি যেতিয়া ১০।১২
বছৰীয়া আছিলে। তেতিয়া আমি কিমান বাৰীৰ
পৰা কঠাল চুৰ কৰি খাইছিলে। কি যে সোৱাদ।
এতিয়াও মনত পৰিলে জিভাৰ পানী পৰে।

ক’ণ—দেউতা তুমিও চুৰ কৰিছিলি।

মই ক’ত চুৰ কৰিছিলে। এনেয়ে খাবলৈ
দিছিল-ঘিমান ইচ্ছা যায় সিমান।

ময়না—কঠাল খাবলৈ কেনেকুৱা দেউতা?

বৰ মিঠা, বৰ মিঠা; কিযে সোৱাদ! মই

এতিয়াও পাহৰিব পৰা নাই।

ক'ন—মোৰ কঠাল খাবলৈ বৰ মন গৈছে দেউতা ?

ময়না—দেউতা তুমি এটা কঠাল কিনি আনিবো-
চোন। মোৰো কঠাল খাবলৈ বৰ মন গৈছে।

কঠাল এতিয়া ক'ত পাবা ? ইয়াক যে এতিয়া
মিউজিয়ামতো পোৱা নাযাব।

ল'ৰা-ছোৱালী দুটাৰ মুখলৈ চাই বৰ দুখ
লাগিল ইহঁতক আজি মই কঠাল খুৱাব নোৱাৰি-
লোঁ। মই এজন বিজ্ঞানৰ ছাত্ৰ আছিলোঁ।
ভাবিলোঁ এইটো বিজ্ঞানৰ যুগ। আজি মানুহে
ৰাসায়নিক প্ৰক্ৰিয়ায়ে কিমান খাঢ় উলিয়াইছে।
গাখীৰৰ ঠাইত আমূল—গৰুৰ খিৰৰ ঠাইত ভেজি-
টেবল... আৰু যে ক'ত কি ?

মইনো এজন সময়ৰ বিজ্ঞানৰ ছাত্ৰ হৈ আজি
ইহঁতক ৰাসায়নিক প্ৰক্ৰিয়াৰে কঠাল বনাই খুৱাব
নোৱাৰিম নে ?

শ্ৰীমতীয়ে Film fair এখন লৈ বিছনাত পৰি
আছিল। মই লাহেকৈ সিহঁতক বহাই থৈ পাগ
ঘৰত সোমালোঁ। টেমা কেইটা বিচাৰি গলোঁ।—
তাৰ পৰা চেনী, ডালডা, ময়দা, ঘি, আমূল
পালোঁ। ষ্টভটো জ্বলাই ময়দাখিনি ভাজি তাত
বাকী গোটেই বস্তু মিহলাই অলপ সময় লৰাই
বাকি নমাই থৈ অলপ মুখত দি চলোঁ। খাবলৈ
বেয়া নালাগিল। কিছু খাই ললোঁ। বস্তুখিনি
থাল এখনত লৈ সিহঁতক সিহঁতৰ পঢ়া টেবুলৰ
ওচৰ পালোঁ। সিহঁতে পঢ়া বাদ কঠাল খাবলৈ
বাট চাই আছিল।

সিহঁতক তাকেই খাবলৈ দি কলোঁ। কঠাল

খাবলৈ এনেকুৱাই। খোৱা শেষ হোৱাত আকৌ
পঢ়িবলৈ লাগিল। ময়ো নম্বৰ মিলোৱাত
লাগিলো।

এ, পি, পি, এল, ই এপ'ল মানে কি দেউতা ?
এপ'ল মানে আপেল। আপেল এবিধ পুষ্টিকৰ
ফল।

আপেল খাবলৈ কেনেকুৱা দেউতা ?

সৰ্বনাশ—মিঠা বুলি কলে ইহঁতক এই বাৰো
আপেল বনাই খুৱাব লাগিব। মোৰ নম্বৰ
মিলোৱা নহব। কলো আপেল বৰ টেঙা। ইয়াক
মানুহে নাখায়।

ক'ন—মানুহে নাখায় যদি ইয়াক কিয় পুষ্টিকৰ
ফল বোলে দেউতা ?

আপেল মানুহৰ খাঢ় নহয়। আপেল গৰুৰ
এবিধ পুষ্টিকৰ খাঢ়। ক'ন মনে মনে থাকিল।
ভাবিলো বক্ষা।

কিন্তু টেঙাৰ নাম শুনি ময়নাৰ জিভাৰ পৰা
পানী গৈ কিতাপত পৰিল।

ময়না—আপেল নিশ্চয় টেটেলী পেকেটৰ
দৰে টেঙা নহয় জানো দেউতা ? “নহয় নহয়
গৰুৱে খোৱা বস্তু কেনেকৈ তেনেকুৱা হব।”

ময়না—আপেল মানুহে খোৱা বস্তু হলে খুব
ভাল আছিল।

এনেতে শ্ৰীমতীয়ে কালী মূৰ্ত্তি ধৰি আহি জেৰা
কৰিলে—পাগঘৰত কোন সোমাইছিল ?

ময়েই সোমাইছিলো কিনো হ'ল ?

কিনো হব ? চেনী, ময়দা, আমূলখিনি কি
কৰিলে ? হেৰা বৰাচোন ! ইমান খং কৰিছা
কিয় ?

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

ইহঁতে কঠাল খাব খুজিলে। কঠাল নো
পাবা ক'ত? মই ভাবিলো সময়ৰ বিজ্ঞানৰ
ছাত্ৰ হৈ আজি এই বিজ্ঞানৰ যুগত যদি কেমিকেল
ক'ম্বি নেচনৰ দ্বাৰা নিজৰ সন্তান ছটিক কঠাল
বনাই খুৱাব নোৱাৰে।। তেনেহলে বৰ লাজৰ
কথা হব। সেই বাবে মই সেই খিনিৰে কঠাল
বনাই ইহঁতক খুৱালে।। তোমাৰ বাবে খবৰ
পাহৰিলোয়েই। হব দিয়া কালিলৈ আকৌ
বনাম।

মই ইমান খুৰুৱা নহওঁ। মোক খুৱাব নালাগে।
মন গৈছে যদি আপুনিয়ে খাব। পিছে কালি
কি হব?

কি কালি কি হব?

কালিৰ কথা বাদ দিয়া। কালি কি হব?
কালি আকৌ আনিলেই হব।

খবৰ আছে নে? কালিলৈ যে অসম বন্ধ।

অ' হয়তো মই পাহৰিছিলোৱেই। ঠিক আছে
এতিয়াই লৈ আহো বৰা। মই আকৌ কাপোৰ
যোৰ গাত সোমাই ললে।। কাপোৰ মোৰ
এষোৰেই—অফিচলৈ যোৱা, বজাৰলৈ যোৱা,
বিয়া সবাহলৈ যোৱা সেই এষোৰেই কাপোৰ।
নতুন এষোৰ লম লম বুলি ভাবি থাকোতে এই
বছৰটো শেষেই হব। শুনিছে D A অলপ
বাঢ়িব। কিছু এবিয়াৰ টকা পালে এইবাৰ
এষোৰ চিলাব লাগিব।

কাপোৰ যোৰ পিন্ধি হাতত বেগ টো লৈ
শ্ৰীমতীক ক'লো হেৰা পইচা কি আছে দিয়া
চোন।

পইচা ক'ত আছে? যিখিনি আছিল ৰাতি-

পুৱাই নিছিল দেখোন। তাৰেই লৈ আহক।

ৰাতিপুৱা শ্ৰীমতীৰ হাতৰ পৰা বজাৰ কৰিবলৈ
যাওঁতে টকা ৫০ টা লৈ গৈছিলো। ৩০ টকাৰ
বজাৰ কৰাব পাহত ২০ টকা বৈছিল। পিছে
বজাৰৰ পৰা উভতি আহোঁতে ৰাটত কিছুমান
মানুহৰ জুম দেখি ময়ো ওচৰ চাপি গৈ দেখিলো
কিবা খেলা পাতিছে। জুৱা খেলা। মই
কোনো দিনে জুৱা খেলা নাছিলো।। খেলা
পতা মানুহ জনে কলে এটকাত পাঁচ টকা পাব।
তৎক্ষণাত অন্ধ কৰি পেলালো এটকাত পাঁচ টকা
হলে—বিশ টকাত ১০০ টকা হব।

Rupees one hundred.

ভাবিলো আজি মাহৰ ২৫ তাৰিখ। ১০০.০০
(এশ) টকা পালে বাকী কেইদিন চিন্তা নকৰাকৈ
চলিব পাৰিম। ইমান ডাঙৰ সুবিধা এটা এৰি
দিব নোৱাৰি। বহি গ'লো। এটকা এটকা
কৰি খেলোতে বিশ টকা শেষ হ'ল। টকা হলে
নাগালে।। তাৰ পিছত ঘামি জামি বজাৰ কৰা
বস্তুখিনি লৈ ঘৰ পালোহি। কথাখিনি শ্ৰীমতীক
কোৱাই নাই। কিবাকৈ গম পালে আজিয়েই
কোনোবা আশ্ৰমত আশ্ৰয় লব লাগিব।

ঈশ্বৰক চিন্তি বেগটো হাততলৈ ওলালো।
দোকানৰ পৰা বাকী পোৱাৰো আশা নাই।
আগৰ দুমাহৰ বাকীয়েই দিব পৰা নাই। এনেকৈ
গৈ থাকোতে হটাৎ এটা বুদ্ধি খেলালে।

বুদ্ধিটো মনলৈ অহাৰ লগে লগে ঘৰলৈ
ফোপাই-জোপাই দৌৰ দিলো। শ্ৰীমতীয়ে
হোফাই জোপাই দৌৰি যোৱা দেখি সুখিলে—
কিনো হ'ল? ইমানকৈ যে হোফাই জোপাই

আহিছে। মই লাহেকৈ খেহাই খেহাই কলো—
চি, আৰ, পি। কবলৈ পালোহি মাত্ৰ শ্ৰীমতীৰ
চকু কপালত উঠিল আৰু মানুহজনী কল গছ কপাঁ
দি কঁপিবলৈ ধৰিলে। লগে লগে দুৱাৰখন
জপাই ক'ন আৰু ময়নাক টান মাৰি নি বিছনাত
উঠি আঠুৱা ঠাৰি ললে।

আজি আৰু ভাত খোৱা নহ'ল। ময়ো চি, আৰ,
পি প্ৰভুৰ নামলৈ বিছনাত উঠিলোঁ। বিছনাত

বাগৰি ভাবিবলৈ ধৰিলোঁ—চি, আৰ, পি
শব্দ কেইটাই কেইটাৰ কি মহত্ব। আজি
চি, আৰ, পি শব্দ কেইটাই মোক বঁচালে।
এই শব্দ কেইটাই মোক শ্ৰীমতীৰ সংহাৰ
মুৰ্ত্তিৰ পৰা বচালে। চি, আৰ, পি শব্দ
কেইটাৰ নাম শুনি শ্ৰীমতীৰ সংহাৰ মুৰ্ত্তি ঠাণ্ডা হৈ
গ'ল।

মৰহা পাপৰি

জীৱামণি সিংহ

বি, এ ২য় বাৰ্ষিক।

সংসাৰৰ নানা জালা যন্ত্ৰনা সহ কৰিব নোৱাৰি
অৱশেষত কান্তাজনী পৃথিৱীৰ বুকুৰ পৰাই বিদায়
মাগিব লগা হ'ল। কান্তা এজনী সাধাৰণ
গাৱলীয়া ছোৱালী। জীৱনৰ গতি পথত তাইৰ
কোনো স্থিৰতা নাছিল। সংসাৰৰ বুকুত অহিংসা
আৰু সত্যৰ লগত খোজ মিলাই যাবলৈ তাই
সদায় চেষ্টা কৰিছিল। গাৱঁত ডাঙৰ দীঘল হৈ
কান্তাই ভাল দৰে বুজিছিল যে আজি মানুহৰ
জীৱনৰ ওপৰেদি যি বতাহ বলিৰ ধৰিছে সেই
বতাহৰ পৰা বক্ষা পোৱাৰ উপায় নাই। নিজৰ
জীৱনৰ প্ৰতি তাইৰ কোনো আকৰ্ষণ নাছিল।
নিকটসাহভাৱে আগবাঢ়ি গৈছিল তাইৰ দিনবোৰ
তাই তাইৰ জীৱনটো অৰ্থহীন বুলিয়ে ধৰি
লৈছিল। কিন্তু এদিনাখন কান্তাৰ অন্তৰৰ পৰা
সেই ভুল ধাৰণা আতৰি যোৱাৰ উপক্ৰম হৈছিল
যদিও সত্য বুলি ধৰি লবলৈ তাই খুবেই টান
পাইছিল। ৰাইজৰ অৱস্থা অতি শোচনীয় হয়-
তো সেই গাওঁখনত এক শ্ৰেণীৰ শোষকে শাসন
কৰিছিল আৰু কান্তাহঁতৰ নিচিনা দুখীয়া
পৰিয়াল বিলাক হৈছিল শোষিত।

সেইখন গাৱঁতে কান্তাহঁতৰ ঘৰ। তেওঁলোক-
কো অতি দুখীয়া পৰিয়ালৰ শ্ৰেণীত পেলাব

পাৰি। ল'ৰা ছোৱালী হালেৰে সৈতে মাক
দেউতাক। চাৰিটা প্ৰাণীৰে ভৰপূৰ আছিল
সিহঁতৰ সৰু সংসাৰ খন। মাটি বাৰীও আছিল
অতি সামান্য। কিন্তু হয়! বিখাতাৰ কু-দৃষ্টিত
পৰি তাৰে এটি প্ৰাণীৰ মৃত্যু হ'ল। দেউতাকৰ
মৃত্যুৰ সময়ত কনকৰ বয়স আছিল পাঁচ বছৰ
আৰু কান্তাৰ বয়স আছিল মাথো আঢ়ৈ বছৰ।
দেউতাক বিহীন সংসাৰ খনৰ দিনক দিনে অভাৱ
অনাটন বৃদ্ধি পাবলৈ ধৰিলে। দিনৰ পিছত
দিন মাহৰ মাহ তাৰ পাছত বছৰ বোৰ পাৰ হ'ব
ধৰিলে-লগে লগে কনক আৰু কান্তা ডাঙৰ হৈ
আছিল। উচ্চ শিক্ষা লোৱাৰ হেপাহ থকা
স্বত্বও ঘৰখনৰ চিন্তাই কনকক অন্ত এক পৰিস্থিতি
লৈ টানি আনিলে। সেয়ে কনকে এটা ফেক্টৰীত
মাহিলী ২০০ টকা দৰমহাৰ কাম এটাত নিয়োগ
হ'ল। প্ৰতি পদে পদে কষ্টৰ মাজেৰে সিহঁতৰ
গতানুগতিৰ জীৱনৰ একো-একোটা দিন পাৰ
হবলৈ ধৰিলে।

এটি এটি কৰি কান্তাই ১৫ টা বসন্ত অতিক্ৰম
পূৰ্ণ যৌৱনত - ভৰি দিলে। সৌন্দৰ্য্যৰ সকলো
মাধুৰ্য্য যেন তাইৰ দেহত থিথাপি ললে। কিন্তু
যৌৱনৰ দুৱাৰ দলিত ভৰি দিয়াৰ লগে লগে তাই

চৌদিশে যেন অন্ধকাৰ দেখিবলৈ ধৰিলে। সমাজ-
খনৰ মাজত তাই দেখিবলৈ পালে দুখদৈতু,
জ্ঞাৰ অনাটনৰ কঢ়াল উৎপাত আৰু লংপীড়ণ।
যি বয়সত কান্তাৰ গোলাপৰ পাহিত নিয়ৰৰ
মুকুতাৰ সপোন দেখাৰ সময় সেই সময়ত তাই
দেখিবলৈ পালে ঠাৰিয়ে ঠাৰিয়ে কাইট। তথাপি
তাই জীয়াই থাকিব বিচাৰে। সমূহ সমস্যাৰ
সতে সম্মুখীন হৈ দৃঢ় সংকল্পে মাথো জীয়াই
থাকিবলৈ তাই আগবাঢ়িব ধৰিলে। জীৱনৰ
চৌৰ প্ৰতি বেথাই বেথাই এক নিৰৱচ্ছিন্ন বিয়াদৰ
কৰুণ নিলাভ বেথা থাকে। তথাপিও কল্পনা
থাকে, আশা থাকে। তাই ভাৱে এদিন প্ৰৱেশিকা
পাছ কৰিব, কলেজত পঢ়িব কিন্তু হটাৎ তাইৰ
মনত পৰে ঘৰখনৰ অতি শোচনীয় অৱস্থাৰ কথা।
তেতিয়াই তাই নিজকে নিজে শিক্ষাৰ দিয়ে আৰু
অলীক কল্পনা সমূহ বিশ্বতিৰ গৰ্ভলৈ ঠেলি

এনেকৈ চিন্তাৰ মায়াজালে তাইক মাজে মাজে
ব্যতিব্যস্ত কৰি তোলে। তথাপিও তাই অতি
পৰিপাটিকৈ ঘৰুৱা কাম বনখিনি কৰি যায়। ঠিক
এনেকৈয়ে তাই জীয়াই থকাৰ সপোন বঢ়ে।
অনিহাতে ককাইয়েক কনকেও ভনী কান্তাৰ
কথাকে ভাৱে। নিজৰ জীৱনত যিহেতু একো
নহল ভনী কান্তাৰ দ্বাৰাই কিছু মনলৈ সুখ-শান্তি
কঢ়িয়াবৰ নিমিত্তে চিন্তিবলৈ ধৰিলে। কিন্তু
আৰ্থিক চিন্তাই কনকক আন এখন জগতলৈ লৈ
যায়। তথাপিও কান্তাৰ পঢ়াৰ বাবে কনকে
অলপ অলপ টকা মাচি থৈ যায়। এদিন পৰী-
ক্ষাৰ ফল ওলাল—কান্তাই হাইস্কুল শিক্ষান্ত
পৰীক্ষাত প্ৰথম বিভাগত পাছ কৰিলে। আৰু

তাই অনুভৱ কৰিলে যে তাইৰ চাৰিওফালে
আৱৰি থকা আন্ধাৰ বোৰ যেন আঁতৰি গ'ল।
মাক আৰু ককায়েকেও আশাৰ বেঙণি দেখি অতি
আনন্দিত হ'ল। ওচৰৰে কলেজ এখনত এড-
মিচন লৈ তাই কলেজীয়া জীৱন আৰম্ভ কৰিলে।

কিন্তু কতা (৭) জীৱনৰ প্ৰথম পুৰাত সৎ-
অসৎ, ঠগ প্ৰৱঞ্চক আৰু নিষ্ঠুৰামিয়ে তাইৰ
ওপৰত প্ৰভাৱ বিস্তাৰিত কৰিবলৈ চেষ্টা চনালে।
কান্তা আছিল অতি সংযমী ছোৱালী। পঢ়াশুনা
কৰাৰ উপৰিও দৈনন্দিন কামৰনতে বেছি ভাগ
সময় তাই ব্যস্ত আছিল। এই ব্যস্ততাৰ মাজতে
তাই জীৱনত প্ৰথম দিনা লগ পালে ককাইদেউ
মৃণালক। মৃণাল দেখাত বেচ ধুনীয়া, তাতে
আকৌ ধনীৰ সন্তান তাৰোপৰি শিক্ষিত ডেকা
ল'ৰা। দেখিলে ছোৱালী বিলাকে আকৰ্ষিত
হোৱাটো স্বাভাৱিক। কিন্তু কান্তা কেনে বিধৰ
ছোৱালী নাছিল সেয়ে হয়তো মৃণালেও কান্তাক
মনেৰে বিচাৰিছিল। মৰমৰ শিহ'ৰণ উপেক্ষা
কৰিব নোৱাৰি কান্তাও আগবাঢ়িল। লাহে
লাহে নদীৰ পানী সাগৰত পৰিণত হ'ল।
গোলাপৰ গন্ধ চাৰিওফালে বিয়পি পৰিল,
কিন্তু মৃণাল হ'তৰ ঘৰখন হৈ পৰিল ছয়োৰে
মাজত বিৰাট প্ৰাচীৰ।

মৃণালহঁতৰ ঘৰখনে কথাটো জনাব পিছত
ঘৰখনৰ অসতৰ বিষয়ে জানিও মৃণালে কথা
দিছিল যে তেওঁ তাইৰ কাৰণে সকলোকে ত্যাগ
কৰিব পাৰে। ঘৰ-বাৰী ধৰ্ম সম্পত্তি, মাক-
দেউতাক আৰু সমাজৰ—কোনো বীতি নীতি
নামানে। হেজাৰ ধুমুহা আহিলেও কান্তাক

বুকুৰ পৰা কোনেও চিঙি নিব নোৱাৰে। এই মিলনৰ সময়ত সিহঁতে কোনো বকমৰ বাধা বিধিনী অতিক্ৰম কৰি যোৱাই হ'ব সিহঁতৰ কৰ্তব্য। কান্তাই সমস্যাটো অন্তৰ্দৃষ্টিৰে নিবীক্ষণ কৰি ভুল বুলি জানিও, যিহেতু কান্তাই নাই বংশ মৰ্যাদা।) মৃণালৰ কথাই তাইক কবলৈ বাধ্য কৰাইছিল যে—“জানা মৃণাল ককাইদেউ আপোনাৰ সুখ দুখ, আপদ বিপদ সকলোৰে মইও সমভাগিনী।” কিন্তু একালে সমাজ আনফালে ঘৰখন। মৃণালেও ভাবিছে এয়েই নেকি সমাজ খনৰ চৰিত্ৰ? অদমা ইচ্ছাক বাধা দিলেও যে বিকৃত ৰূপ লয়, কান্তাৰ জীৱনৰ কথা ভাবি মৃণাল হৈ পৰিল নীৰৱ। বদনামে যে সকলো শেষ কৰি দিয়ে ...

আনফালে কান্তাই ভাবিছে, ছোৱালীৰ জীৱন যে বৰ ঠুংকা। তাই যে প্ৰাচীৰ সাদৃশ্য মাক আৰু ককাইদেউৰ কথা অৱজ্ঞা কৰিব পৰা নাই। তাই যে সমাজৰ কুচ্ছা বটনাবোৰ মূৰ পাতি লবলৈ সাহ গোটাৰ পৰা নাই। কিন্তু আজি কান্তাই কি কৰিব? একালে ভাল পোৱাৰ অসহ্য তাড়না আনফালে তাইৰ মাক ককাইদেউ আৰু সমাজ-খনৰ প্ৰাচীৰৰ দৰে বাধা। মাক আৰু ককাইদেউৰে কান্তাক উপযুক্ত বয়সত উপযুক্ত অহঁন পুৰুষলৈ বিয়া দিলে। পাচা শুনাও তাইৰ সিমানতে অন্ত হ'ল। অতি উজল ভাৱে জ্বলি উঠা বস্তিগছ নিমিষতে লুমাই গ'ল! অভাৱ অনাটনত জুকলা হৈ পৰা সকলো সংসাৰখনলৈ বিপদৰ ওপৰত বিপদে ভূমুকি মাৰিছে। অলপ দিনৰ পিছতে কান্তাৰ বৃদ্ধা মাকৰ মৃত্যুৰ পিছতে কেল্লাৰ বোগত ভোগা

ককাইদেউৰো মৃত্যু ঘটছিল।

অতীতৰ এই কথাবোৰ ভাবি ভাবি কান্তা শীতল দিদ্ৰাদেবীৰ কোলাত ঢলি পৰিল—টোপ-নীতে তাই যেন সপোনতে বান্ধৱী এজনীয়ে কোৱা শুনিছিল যে—“জানা কান্তা, মই তোমাক সান্তনা দিবলৈ মিছাই চেষ্টা কৰিছিলো। সেই সময়ত তুমি হৈ পৰিছিল। এজনী ধৈৰ্যাহীনা নাৰী। জুই জ্বলিছিল তোমাৰ অন্তৰ দ্বীপত নমাব নোৱাৰকৈ। শান্ত কৰিবলৈ বৃথা চেষ্টা কৰিছিলো আৰু বাতিৰ নিশ্চয়দতাৰ মাজত তুমি যেন আমাৰ মাজৰ পৰা নিচিহ্ন হৈ গ'লা.....।” কান্তাই সাৰ পাই সঁচাকৈ সপোনকে বাস্তৱ বুলি ভাবি কৃষ্ণলৈ চিঠি এখন লেখিছিল—।
মৰমী কৃষ্ণ,

চিৰ মুক্তিৰ স্বীকৃতি দিয়া বহুসময় মৃত্যুয়ে মোক আকুল ভাবে মাতিছে কৃষ্ণ! জীৱনৰ প্ৰতি পল অনুপল যাব কাৰণে বিষাক্ত হৈ যায় তাৰ কাৰণে মৃত্যু কেৱল মৃত্যুয়ে নহয় চিৰ মুক্তিৰ আশীৰ্বাদো। সঁচাকৈ মই বৰ দুৰ্ভাগীয়া কৃষ্ণ! জীৱন হেপাহ পূৰাবৰ সুবিধা নাপালে। খনী মানুহ বোবে পাহৰি যায়—তেওঁলোকৰ দৰেই আমি দুখীয়া মানুহ বিলাকো যে তেজ মঙহেৰে গঠিত। আমাৰো যে ইচ্ছা হয় তেওঁলোকৰ দৰে সুখ সম্ভাৱনা এই সংসাৰখনত ভোগ কৰিব বিচাৰোঁ; তেওঁলোকে কাহানিও এবাৰ ভাবি চাবৰ ইচ্ছা নকৰিলে আৰু নকৰিবও। সম্ভাৱনা থকা সুসজ্জিত বস্তু এটাৰ প্ৰতি সমাজে কেতিয়াও ভাল চকু নিদিয়ৈ। ৰাজনৈতিক, সামাজিক, অৰ্থনৈতিক ক্ষেত্ৰত দুখীয়া বিলাক সদায় দুখীয়া

হৈয়ে থাকিব লগীয়াত পৰে। দুখীয়াৰ বাবে এই সমাজখন আৰু সমাজৰ পৰিচালক সকলেই দায়ী নহয় নে? শিক্ষা আৰু ধনৰ অহংকাৰো ভাল দৰে উপলব্ধি কৰিলেঁ। মোৰ মনটো আজি একেবাৰে বিদ্রোহী হৈ উঠিছে। কব নোৱাৰো ইয়াৰ সমিধান পৃথিবীয়ে কেতিয়া দিব? নাজানো সি পাৰৰ পৃথিবীখনে বা কি সংবাদ দিয়ে? মৃত্যুৰ বাটতে শেষ কৰিব বিচাৰিছোঁ। জীৱনৰ শেষ হাহাকৰ ধ্বনি। জানা কৃষ্ণ মোৰ বাবে তোমাৰ ক'ত যে কষ্ট আৰু তাগ স্বীকাৰ কৰিব লগীয়া হৈছে সেইবোৰ ভাবি আজি মোৰ দুখেই লাগে। মই তোমাৰ ওচৰত চিৰ কৃতজ্ঞ কৃষ্ণ মোক তুমি ক্ষমা কৰিবা! তোমালৈ মই মোৰ শেষ মৰম কণ অৰ্পণ কৰিলোঁ। ইতি

তোমাৰ দুৰ্ভগীয়া বান্ধৱী
'কান্তা'

কৃষ্ণাই চিঠিখন পঢ়ি বহু সময় নীৰৱে বহু কথাই ভাবিছিল—। তাই নিজকে নিজে ভাবিলে এয়া যেন তাইৰ জীৱনতো এটা নতুন অভিজ্ঞতাৰ

লগত প্ৰথম পৰিচয়। এয়াই নেকি কান্তাৰ জীৱনৰ শেষ পৰিণতি? কৃষ্ণাৰ অজানিতে এটি হুমুনিয়াহ ডিলাই পৰিল আৰু মৰহা গোলাপৰ পাপৰিৰ লগত পস্তাৰ জীৱনটোক বিজাই চাবলৈ মন গ'ল। আৰু তাইৰ চিঞৰি চিঞৰি কবলৈ মন গল যিখন দেশৰ সমাজৰ চৌদিশে চলিছে শোষণ, পীড়ন, অত্যাচাৰ, প্ৰৰঞ্চনা, যত গৰীৰ জনতাই হাঁহাকাৰ কৰিছে এমুঠি অম্লৰ বাবে, যিখন সমাজত নাই সংকটৰ সময়ত কথা কোৱাৰ অধিকাৰ, সেই সমাজ তথা দেশৰ জনতাক তাই নিছপে থাকিবলৈ মানা কৰি দুখ, ভয়, বেদনা অতিক্ৰম কৰি শোষণৰ বিৰুদ্ধে যুজিবলৈ, বহুতো সংস্কাৰৰ সৃষ্টি কৰিবলৈ, প্ৰকৃত সত্যক উৎঘাটন কৰিবলৈ আৰু জাতিৰ সমাজৰ সামাজিক বাতাবৰণ আৰু কিছুমান মুখা পিন্ধা ভদ্ৰলোকৰ প্ৰবোচনা মূলক কথাৰ ওপৰত—গুৰু নিদিয়াকৈ দুদিনৰ পৰা স্তূৰ্ণদিনলৈ, একাৰৰ পৰা পোহৰলৈ আগবাঢ়ো আহা একত্ৰিত হৈ মোৰ আপোন জনতা.....শঙ্কা কিহৰ? ...ভয় কিহৰ??

বিধাতাৰ লিখন

মল্লিকা বসুমতাৰী

১ম বাৰ্ষিক, প্ৰাক-বিশ্ববিদ্যালয়।

আপুনি এই পিনে ক'লৈ যাব? হঠাৎ অচিনাকি ছোৱালীজনীৰ মাতত মই উচৰ খাই উঠিলো। অ আপুনি মোক কৈছে নেকি? মই এই ঠাইত নতুনকৈ আহিছো। এই খাগ্ৰাবাৰী হচপিতেলত নতুন ডাক্তৰ হিচাবে জ্বইন কৰিবলৈ। দুয়ো একেলগে খোজকাঢ়ি আহি আছে। কিন্তু মাতবোল নাই- অসম্ভিবোধ কৰিছিলো নিবৰ আন্ধাৰৰ এই মৌনতাখিনিত। হঠাৎ ছোৱালী-জনীয়ে কলে মই এইপিনে যাম, আপুনি যাওঁকগৈ, ইয়াতেই ডাক্তৰ হৈ আহিল যেতিয়া নিশ্চয় পিছত দেখা হম। বিদায়—

সচাকৈ ছোৱালীজনীৰ মাতটোত যেন কোনো-বাই মো আনি ৰাখিছে। মই যেন এই মাতটোৰ লগত অতিকৈ চিনাকী।...যেন কেতিয়াবা মই এই মাতটো শুনিছো। কিন্তু ক'ত, কেতিয়া?...

সিদিনাখন তাইক লগ পোৱাৰ পৰা আজি এমাহ হৈ গ'ল। গাওঁৰ সহজ-সৰল মানুহৰ মাজৰ মই আজি নিজকে বিলীন কৰি দিবলৈ পাৰ্য্যমানে চেষ্টা কৰিছো। সিহঁতেও মোক পাই আনন্দ লাভ কৰিছে।

থিক তেনেকুৱা এটা মধুৰ ক্ষনত চিনাকী হলো বিপিন বসুমতাৰী নামৰ এজন নতুনকৈ

বিবাহিত সদা হাস্যমুখৰ মাষ্টৰৰ লগত। তেওঁ মোক জোৰ কৰি নিজৰ ন'কইনা চাবলৈ লৈ গৈছিল।

মই আচৰিত হৈছিলো নকইনাৰ ৰূপ দেখি। এয়া মই যে সিদিনাখন লগ পোৱা ছোৱালীজনী। বিপিনে মোক কৈছিল তাইৰ নাম বানী। বানীয়ে মোৰ পিনে এটা মিচিকিয়া হাঁহিৰে বহিবলৈ ক'ই তাই ভিতৰলৈ সোমাই গৈছিল। এই হাঁহি, এই মুখ যে মোৰ অতি চিনাকী। এই হাঁহি, এই মুখ যে মোৰ লগত অবিকল একে...কিন্তু এয়া কেনেকৈ সম্ভব...? কেনেকৈ সম্ভব...?

এই সময়তে বানীয়ে আমাৰ বাবে ট্ৰেত চাহ আৰু পিঠা পনা লৈ আহিছিল। মই আকৌ এৱাৰ তালৈ চাই পঠিয়ালো। তাইৰ ডিঙিত এডাল হাৰ ওলমি আছে। যি হাৰ ডাল মোৰ অতি চিনাকি। বিপিনে মোক “চাহ খোৱা নীলিম” বুলি কবলৈ পালেনে নাই, মই এক জাপে বানীৰ ওচৰ পালোঁগৈ। আৰু শুধিলো “আপুনি এই হাৰডাল ক'ত পালে? এই হাৰ-ডালৰ লকেটটোৰ ভিতৰত ‘একমাত্ৰ ছোৱালী ‘ৰত্নালৈ মোৰ উপহাৰ’ বুলি লিখা নাই জানো?” তাই আচৰিত হৈ মোক ওলোটাই প্ৰশ্ন কৰিলে = “আপুনি কেনেকৈ জানিলে? আপুনি কেনেকৈ

জানিলে যে ইয়াত সেই বুলি লিখা আছে ?”
মই আকৌ সুধিলো “আপোনাৰ মা-দেউতা
এতিয়াও জীয়াই আছেনে ?”

অৱশেষত বানীয়ে মোক কৈ গৈছিল তাইৰ
জীৱনৰ সঁচা কাহিনী। বানীয়ে মোক কৈছিল
বঘুনাথ ব্ৰহ্মৰ তাই তোলনীয়া ছোৱালীহে, নিজা
নহয়। আজিৰ পৰা বিশ বছৰ আগতে এবাৰ
আইনদীৰ বুকুত বিৰাট প্লাবনৰ সৃষ্টি হৈছিল।
প্ৰায় পচিশ দিন খৰিখাবাৰে কলহৰ। পানী
ঢলদি বৰষুণ পৰি আইনদীয়ে বান্ধসীৰ ৰূপ লৈ
কাষৰ গাওঁবোৰক নিজৰ বুকুত স্থান দিছিল।
চাৰিওফালে মানুহৰ হাঁহাকাৰ, তীব্ৰ হা-হুতাহৰ
ক্ৰন্দন। কোনোবাই। জীয়াই থকাৰ লোভত
প্ৰাণ-পণে সাঁতোৰ মাৰিছিল। আৰু কিছুমানৰ
ঘটিছিল আইনদীৰ বুকুতেই সলিল সমাধি। সেই
সময়ত ৰাণীৰ বয়স আছিল মাত্ৰ দুবছৰ।
ভগৱানৰ ৰূপাত তাই বাচিছিল। নদীৰ চোঁৱে
অকণমানি ছোৱালীজনীক উটুৱাই এই পাৰৰ
পাৰ লগাই দিছিল। সেই সময়তে বঘুনাথে
নদীৰ বেহৰূপ চাই আহি থাকোঁতে কেচুৱাটোক
পাই ঘৰলৈ লৈ আহি আপোন ছোৱালীৰ নিচি-
নাকৈ ডাঙৰ দীঘল কৰিছিল। এই অতীত
কাহিনী কোৱাৰ পিছত তাই হুক হুককৈ কান্দি
পেলাইছিল। আৰু কৈছিল এহ “লক্ষ্মী” মাৰ
মূৰ্ত্তি থকা লকৌ যুৰ্ত্ত হাৰডাল তাইৰ ডিঙিত
পানীৰ পৰা তুলি আনোতেই আছিল। এয়া
তাইৰ মতে দেউতাকৰ আশীৰ্বাদ স্বৰূপ।

“বাচ বাচ আৰু কৰ নেলাগে ৰঙ্গা। তুমি,
তুমিয়েই মোৰ সেই ভনীজনী।” “তাৰ মানে,

তাৰমানে তুমি মোৰ আপোন দাদা।”……দাদা
বুলি তাই মোৰ বুকুত সোমাইছিল। আৰু
তাইৰ দুচকুৰে আনন্দন নোতক বাগৰি পৰিছিল।
ইয়াৰ পিচত সি তাৰ জীৱন কাহিনী বৰ্ণনাই
গ’ল।

“মা-দেউতা, ভাইটি মনোজ তুমি আৰু মই
আমাৰ সৰু পৰিয়ালত এই কেইজনেই মানুহ
আছিল। দেউতা আছিল আমাৰ গাওঁ ক’লবাৰী
এল, পি, স্কুলৰ প্ৰধান শিক্ষক। তাৰোপৰি
আমাৰ ২৫ বিধা ৰূমাটিৰে আমাৰ জীৱন
কোনো দুখ-কষ্ট নোহেৰোঁকৈ চলিছিল। মোৰ
বয়স তেতিয়া দহবছৰ আৰু মই পঞ্চম শ্ৰেণীৰ
ছাত্ৰ। সেই বছৰতে আমাৰ জীৱনলৈ দুৰ্ঘোগ
নামি আহিছিল। প্ৰাকৃতিৰ এই ভয়ঙ্কৰ ৰূপে
আমাৰ সোণৰ সংসাৰ ছাৰখাৰ কৰি দিছিল।
কোন ক’ত ভাহি গৈছিল তাৰ কোনো ইয়ত্তা
নাই। কিন্তু মই নমৰিলো। মই ভয়ত চেতনা
হেৰুৱাইছিলো যেতিয়া মই চেতনা ঘূৰাই পাই-
ছিলো তেতিয়া নদীয়ে শাস্ত লুৰাৰ ৰূপ ধাৰণ
কৰিছিল। তাত মাথোন আছিল কিছুমান ধ্বংস
স্তূপ।

ইয়াৰ পিছত মই খোজকাটি আহি বঙাইগাঁও
পাওহি আৰু ৰাতিপুৱাৰ বাছোৰ গৈ বাছ গুৱা-
হাটীত নামোহি। তেতিয়া মোৰ পেট ভোকত
কলমলাইছিল। এঘৰ মানুহৰ ঘৰলৈ গৈ অলপ
খাবলৈ খোজত মোক ডাবি-হুকি মাৰি খেদি
পঠাইছিল। দুদিন একেলগে খাবলৈ নেপাই
মোৰ দেহা একেবাৰে দুৰ্বললৈ পৰিছিল। হঠাৎ
পিচফালৰ পৰা এয়াচেডৰ এখনে কেতিয়া যে

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

খুন্দিয়ালে মই গমেই নেপালো। যেতিয়া মই
চেতনা ঘুৰাই পাও তেতিয়া মই হচপিতেলত।
এইখিনি কৈয়ে সি নিশ্চুপ হৈ বৈছিল।

‘ইয়াৰ পিছত’? বিপিনে প্ৰশ্ন কৰিছিল।

“অ’ ইয়াৰ পিছত সেই গাড়ীৰ মালিকে মোক
নিজৰ ঘৰলৈ লৈ গৈছিল। তেওঁলোক নিঃসন্তান
আছিল। তেওঁলোক মোক নিজ সন্তানৰ দৰে
মৰম কৰিছিল। আৰু তেওঁলোকৰ কুপাতে

আজি ডাক্তৰ হৈ এই গাওঁলৈ আহি মোৰ হেৰোৱা
ভৰ্গিজনীক আকৌ পালো।

জানা বজা তোমাক প্ৰথম দেখিয়ে মোৰ মা-লৈ
মনত পৰিছিল। তোমাৰ আৰু মাৰ চেহেৰাৰ যে
কি আচৰিত মিল যেন সেই একেই মুখ, যেন
সেই একেই হাঁহি। মোৰ ছুচুয়েদি আনন্দৰ
চকুলো বাগৰিছিল সেয়া নাছিল বিৰহৰ আঁঠি
মিলনৰ।

গাববানায় দেখুন

শ্রীজিতেন্দ্র নাথ বসুমতাৰী-
১ম থাখী, বি, এ, (অনাৰ্চ)।

ছব খোঁবায়। জীৱনা অৱাৰা উন্দুলাংনা
হায়াথে। নাজাৱাবা। বিয়া ছুখু-দাহানি
দৈখুনজাং বৃহ্ম যাদাং। বিনি মহৰা গাংজাৰ।
মোখাঙা লাহাখি বাইদি শীমথে। বিয়া উন্দু-
লাংনা হায়েনি ননি বাহেৰায়াও আংখাবনানৈ
অখাঙাও নাইদাওৱা। অখাঙাও গাংশীম জাংমৈ-
য়া আংজাং হোজাং বিববায়দাং। ফাণ্ডননি ফাণ্ডা
বাবাবা ছিউ ছিউ বিববায়দাং। যেনো বিহাৰবা
জীৱননি গাংসা ছালেৰখো বুল্লিছিনদাং। জীৱনা
অখাংখি নাইদাওনানৈ ছুখুনি হাংয়া ছুনানৈ
বুঙা—‘আং অখাং! নোংকো গাবনা ৰাংগো?
আংলায় সানদাংমোন খালি জীৱনালো গাবনা
ৰাংগো? নোং মানো গাবদাং অখাং? নোংহা
মানি দাহা দঙো? মানি জিঙ্গা দঙো?
ছিং দাগাবহে অখাং—বে হাখাইশালী বিছং
সংসাৰানো মায়া খিলি থ’গায়ছুলা। ব্যাওহা
দংনায় মানি লৈখানি গিদিং ঘায়া উন্দৈ ঝাখো
মনোনানৈ জাখায়া। বেফাৰখো মিখিনানৈনো
নোং মানো গাবদাং অখাং……?’ গাংজানাও
হৈমায় বাণাওৱা-বেখো খানানানৈ বিয়া বুঙা—
‘আং মুলুকনি দংনায় মানি জিৰাংআনো গাব-
জাবায়। মাল্লা বিদ্দি সমাজবগোন? যেৱা

সীম বে সংসাৰাও খানী গাংবাবনি ফাৰাণা থাবায়
থাংগান অৱাসীম বয়বা বুলায় ছালায় দাওৰাও-
দাওছি যানানৈ ঠৈগান। হে ভগবান নোংনি জৈ
যাখাং।” বে সমাও বিয়া খানানো মোনবাওৱা
হৈমা বাণাওনায়খো ছাৰা হেংথা হোদাং। হোখাৰ
হবদাং। বিখো খানানৈ বিয়া সানো—‘ছি ছুখু-
যানানৈ গাবনায়খো গাবহায়াথেছে। মাদি
সংসাৰ! ছুখু-দাহা যানায়খো হৈয়া … আয়ে
আংখো নোং বেছেবা বাছাৰনি ছিগাং গালাংবায়।
নোং দংনায় মোনৰা দিনৈ নোং নোংনি নোংছাংজাংনি
ছুখু-দাহাখো নুংগোমন। নোং আংখো হাজাচে
বুৰখায়গোমন। নাথায় দিনৈ আংহা বিনিবা
ভাগ্য গৈয়া—আয়ে নোংঠৈনায়নি ছিগাং আংখো
আদৈনি আখাইয়াও গথায়নানৈ বুদাংমোন—
“জীৱন ফিছা, বিয়া নোংনি নোমথে—বিনি মোন-
ফামবা খিলায়খো মানিনোংখো বুৱাবা খিলাবা
বিনি ছিগাঙাও উন্টা দাবু” আংখো মানিদাং
আয়ে। মানিদাং হোলানৈনো দিনৈ আং ঠৈনো
সানদাংমোনৰাবা ঠৈনো হায়াথে। মানোনা অুং
ঠৈৱা আদৈয়া জাংকো ছুখু মোনগান। নাথায়—
বৈমালীয়া—? বিয়া আংখো নাগাৰ লাংবায়।
বিয়া আংখো মাজাং মাল্লানি থাখায়না, আংখো

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

নাগাবনো হায়েনি থাখায়নো ঠৈলাবায় । নাথায়
আং ? আং ঠৈনো হায়াথেছে আয়ে নোংনি
বাথুখো লানানৈ ।”

জীৱনা বিদ্দিনা ছুখু দাহানি দৈথুনজাং বুছোম
যায়ো । বিয়ো দিনৈ গাওনি জীউ জাবীমিনথো
মোনফা-মোনফা গাঁসো থাংদোং । গাববোনায়
দৈথুনথো ।

° ° ° °

কলেজ উইকনি বাস্তা বাস্তায়নি মিটিং জীবনায়
লোগী-লোগী জীৱনা গাও থাগ্রা ন’ ফাচে আগান
ছুবো । বাস্তাখো জীৱনানো বাংছিন মৌনদোং ।
জীৱনা য়েৱা কলেজ গেট বাবখাঙো অৱা বিনি
থাথিয়াও গংচে গাঁদান কাৰ থাদো ফৈয়ো । বিয়ো
বাওখোনানো মৌনো—“হেলো জীৱন ?” “আ...
আ...আংথো গাবজ্জিদোং নামা মেমসাব ?” জীৱনা
নাইনানৈ থাথোৰ বোবোৰ ফিনো ।

“মেমসাব নঙা...আংনি মুংথো মথোনা ?”

“নাথায় আং... ।”

“নোংথাঙা ছাঙাথেয়ানো আংনি মুঙা বৈমালী ।
বৈমালীয়া মিনিছুং মিনিছুং বুডো । বিনি
মিনিনায়াও বিথো এৰৈ বাইদি নুৰা নাইবায়থায়
নাইবায় থাথাও থাও + জীৱনা মীথাঙাও গলো
নাইগামোয়া ।

“হাবে গাখাদোনা ?”

“আ...আ আং গাখায়া বৈমালী । আহা
কাৰ গাখানো বাং গৈয়া ।”

“হাবে বাংনি মা জিঙ্গা হিঁদোং ? কাৰ আ
আংনিৰো । বাং নাংলায়া ।”

“আং গাখানো হানায় নঙা বৈমালী । নিমাহা
হো ।

“Please গাখানো ?”

“নিমাহা হো বৈমালী । আং বিদ্দি কাৰ
গাখানায়নি গাঁহো গৈয়া । মানষিক্কা মা সানগৌন
আংথো ?”

“মা গাজ্জি মৌনবায় ?”—বৈমালীনি মীথাঙা
শীমথে যায়ো । বিয়ো লাজিনায় মৌনো ।

“বিদ্দি নঙা বৈমালী । আচ্ছা আং থাবায়-
নোছে ।”

বিদ্দি বুংনানৈ জীৱনা আগান ছুবো । বৈমালী-
য়াবো বিদায় লানানৈ ছাইবো মহবৈ কাৰথো
ডাইভ খালামো ।

স্বানফ্রামবো জীৱনা ক্লাচ গৈয়ে সমাও কলেজনি
হেৰাও থানায় থাইজো বিফাঙাও জিৰায়নানৈ
বিজাব ফৰায়ো । বিয়ো বাওজোংবো লোগা যাকায়ো
বিনি গাঁসোআ য়েৱাবো উদাছী । মীথাঙা শীম-
শীম ।

“জীৱন ?” বৈমালীয়া থাংদেবো ।

“মা বৈমালী ?”

“নোংথাঙা মানো য়েৱাবো উদাছ গাঁসোয়ে থায়ো
জীৱন ?”

“মা খালামনো বৈমালী । আংনি খাফালাওনা
বিদ্দিথো হব খাদোং ।”

“নোংথাঙা মানোথো হাৰ্জিঙৈ থায়ো জীৱন ।
লোগীফোৰজাং বংজাখুশী খালামা মানো ? গাঁসোথো
য়েৱাবো বিদ্দি ছুখু-দাহা জীৱন । জীউৰাও
বংজানায় বাজানায়বো নাংগো ।”

“আংহা বিদ্ধি বজানীৰো গৌহো গৈয়া বৈমালী।
আংহা বাওৰী লীগী গৈয়া। মানোৰা গাছিকো
ফৰায়ছায়াৰী কেটিনাও চাহা লোভো। বজাৰী।”

“হোমৰা আং নোংনি লীগী ঘানী লুবেয়া।
নোংখাঙা আংখৌ গ’নায়নানৈ লানী হাগীন না?”

“নোং নোং?”

“ওঁ আং নোংখাংনি লীগী যাগীন।”

“নোং জীবোং গিদিং নখোৰনি ফৰায়ছুলী
বৈমালী। নোং...।”

“বেছে গিদিং?” বৈমালীয়া মিনিয়া।

“জীবোং গিদিং।”

“মা নাৰাজ যাবায়?”

জীৱনা গলো নাইয়া। বৈমালীয়া বিনি
মীখাঙাও নাইনানৈ বুৰাওৰী—বুনা। লীগী
যাহীগীন না যাহীয়া—

“নোং বিদ্ধি দাসান বৈমালী।”

“আংদি নোংখৌ মৌজাং মীনো জীৱন?”

“গৌবন্তি বৈমালী নোংনি সান্নায়া। আংদি
সাচে দুখখিয়া নিখাউৰী।”

“নোংলো বং জীৱন—নোং আংখৌ বজোবনানৈ
লানী হাগীননা হায়া। না মুগৈয়া?”

“বিদ্ধি দাবুং বৈমালী। ষায়খৌ আং মৌজাং
মীনোৰাবী বজোবনানৈ লানী গাহী গৈয়া বিজোং
সমান ছৌৰ দঙো দুখখিয়া?”

“নোংদি আংখৌ মৌজাং নোনো বেনো আংনি
থাখায় খুশীনি বাথু। জীৱন।”

“নোং বিদ্ধি সান্নায়খৌ গাৰ বৈমালী। নোংমানো
গাওনি মৌজাংখৌ গাৰনানৈ আংখৌ বজোবনো
সানদাং? গৈয়া আংহা ধীন-দৌলত, গৈয়া

আংহা বিমা-বিফ। দা স্বানদি আং আদৈনাওছা
থানানৈ কৰায়ো বৈমালী।”

“বেয়ী মাঠে?”

“নোং বেখৌ ছোঙাল্লা হামগৌমীন বৈমালী?”

“বুং আদা নোংনি জীউখাংনাং বাহায়ামা। মা
নোং আংনো খিছানায় নঙা? আংদি নোংনি
লীগী। লীগীনা গাওনি দুখ-সুখখৌ খিছায়াৰা
ছৌৰনোখৌ খিছানো?”

“আংনি জীউনি জাবীমিনখৌ খোনাছনানৈ মা
মীনো বৈমালী যদি নোং খোনাছনো লুবেবায়ৰা
খিছা লাংনোছে আং।” জীৱনা হামা গৌলাও
খেবচে বীনানৈ গাওনি গাৰবীনাং দৈখুনখৌ
ফাৰি ফাৰি গৌসো খাঙা আৰু খিছা লাঙা—

বিমা ঠৈনাংনি উনাও জীৱনখৌ বিবথে মীন-
বাকৰা গাওনি ন’আও লাঙা। বিনি ন’আ
বজাই টাউননি স্বাহা থাম মাইল গৌজানাও।
বিহা বিছি আৰু ভৰত মুনি সাচে ফিছাজু।
দঙো। বেয়া বিহা ন’আও ছৌহৈয়া অল্লা বিছি
কমলীয়া বাগাজো ছোঙা—“বে গথোৰা ছৌৰ?”

“নোং জীৱনখৌ মিৰখিয়া? বিয়ী আদা অনাকনি
ফিছাজু।”

“ওঁ মিৰখিগৌ ঘায়খৌ নোং ঘেয়াৰী বায়খাং-
বায়থায়ী।

“বিনি বিমায়াৰী ঠৈবায়। বিয়ী দা জোংজোংনী
থাতিগ’ন।”

“মা?”—কমলীনি মেগনা বাগাজোং জাখোৰ-
জাখোৰ ঘায়ী—“মানো? বেয়ী ন’না অনাং
আত্মন? নোং মাজবীয়া গথোকাৰখৌ অনাং
অনাথআত্মন গাৰহন না?”

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

‘নৌ মানো বিদ্দি সানো কমলী ! জীৱনা আংনি
আদানি ফিছা-জাঁনিবা ফিছানি সমান...জাঁ
বিথো অনাৱা ছৌৰথো অন্নো ? বিথো আৰো আৰৈনো
জাগাৰ ফৈয়াথে গাওনি বাহাগাঁথোছা জাগান ।
মানোনা বিছৌৰনি হুৱা-হু, সম্পত্তিথো ফান্নানৈছা
লাবোফাদো ?’

‘বিছৌৰনি সম্পত্তিনি বাঙালায় স্থানবোছে
থাননাংগো ?’

অঃ হঃ নৌনি সান্নায়া গাঁৰাছি কমলী । মানবিয়া
মানবিথো অনাৱা-মানবিজাঁ মানবি ছিনাৱাৱা
ছৌৰথো অন্নো আৰো ছিনায়না । বিথো আৰো
মালায় নঙা লায়া ।’

অঃ নঙাথায়, বিয়া আং ছাবিনায় গিবি ফিছা
নঙা না ?’

“কমলী ! নৌ মানো এছেবা বুজিয়া ?”

“আংথো গাছিবা বুজিবায় নাথায় নৌ য়েবা
বুজিয়াথে” বিদ্দি বুনানৈ কমলীয়া দছাথি
জাঁবে লাভা । মানবাক্ৰা জীৱনথো অন্নানৈ
বুড়া — “জীৱন ফিছা !”

“মা আদৈ ।”

“নৌ নোমাদৈনি আখুথো গাজি মানাথেথো
ফিছা ?”

“অহঃ আদৈ ।”

“আচ্ছা নৌ বিদ্দিৱা ভৰতজাঁ গেলেদো । আং
দখানাও থানোছে ।”

“যাগান আদৈ ।”

জীৱনা ভৰতজাঁ গেলেদো থাইফাদেৰা ।
নাথায় কমলীয়া বিথো নুনানৈ বাধা হাঁয়া ।
জীৱননি গাঁলৈ গাঁসোআ ছুখু মানো । কমলীয়া

বিথো ননি ছেব-ছেব দাখাৰ দালাথো ফোছাৰনো
থিনা । জীৱনা বিমাদৈনি থিনায়থো গাঁসো
খুশীয়ে মাওহৈয়া । বিদ্দিনো দিনা থাঙা ।

জীৱনা গাওনি উন্দুগ্ৰা খোথায়াও বিজাৰ
ফৰায়বায় থানায় সমাওনো কমলীয়া বিথো গাৰ
জিৱা “জীৱন জীৱন ?” বিজাবথো জাঁখুবনানৈ
বিয়া গাঁথে ছেংহৰা — “মানো মাদৈ ?

‘নৌ মা খালামবায় থাদো ?’

‘বিজাব ফৰায়দোংমান মাদৈ... ।’

‘ও-ও নৌ মানো ফৰায়া ? নৌনি ‘নোক্ষা
খামায় থানায় ?’

‘মাদৈ... ।’

‘আং ছাঁদোং দি নৌ গাঁৰাং গাঁৰা যানানৈ
বেৰিষ্টাৰ যাগান ? আং মাজাং মানো নৌনি
ফৰায়নায়থো ।’

‘নাথায় আদৈয়াদি ফৰায় যানো লুবেয়া ?’

‘ও ও বিয়াথো ফৰায় হাঁথাগান — নাথায় নৌ
বিনি বিদানি ফিছাজু। না — হে ভগবান । বুংছো
হায়া আংনি দেবাও ছৌৰ ছৌৰ নুজাঁফেগান ।

‘মাদৈ... ।’

‘ও ও আং নৌনি বিমাদৈ — ?’ কমলীয়া
বিথো নাইহাবা জীৱনা বিথো নুনানৈ গিয়া আৰো
মিজিউ নাইয়া ।

‘আংনিথিং মানো মিজিউ মিজিউ নাইবায়
থাদোং হাবামজাদা ? আংথো জানো সানদোং
নামা ?’

জীৱনা গিলুং গিলুং বুড়া — ‘আং মা খালামনো
মাদৈ ?’

‘আংনি থবোথো বুখাওনানৈ জানো ?’

‘মাদৈ...।’

‘থাং আংনি ছি-জীমজা ছুনানৈ লায়থাং।’

‘জাগীন মাদৈ।’

‘খবৰদাৰ নাথায় নীম্‌থেনী খিহানী মীম্মায়
নঙ।।’

খিহায়া মাদৈ।’ জীৱনা জি-জীমখৌ লানানৈ
ছুইয়ো।

জীৱননি দিনা বিদ্দিনী দুখুনি গেজেৰজাং
বাৰগোলাঙী। কমলীয়া বিখৌ মীম্মায়জাংবা
নাইনী হায়া। বিয়ী ফিছাজু। ভৰতখৌবা থুলুংগা
হীনানৈ জীৱনখৌ বুহীয়া অল্লাবা জীৱনা য়েবা
সানা। বিয়ী ভৰতখৌ গাওনি অচে ফংবায়
বাইদি সাননা লুইয়ো নাথায় বিমানি বাৰ মীম্মায়
ভৰতনি গীসীআ মানিয়া। বিয়ী সানফা এফা
গাজি ফালাংনো হমো। নাথায় মীনবাকৰা জীৱন-
খৌ জীবাং অনী। বিয়ী বেনিখায়নো জীৱনখৌ
ফীৰ্বাংদোং। নাথায় বিদি আৰা ফিছাজু। ভৰত
আদি জীৱনখৌ ইনায় হাবা মাওগাছিনো দঙো।
বেখৌ মিৰথিয়া। মানোনা বিছৌৰ মীনবাক গৈয়ে
সমাওছা বেফৌৰ বাইদি জুলুমখৌ খালামা। মীন-
বাক থানায় সমাও খালামা।

স্বানচে খালি কমলীয়া জীৱনখৌ গাওনো থাথায়
গাইথেৰ ফুতুংনো থিনী।

জীৱনা ফুতুংইয়ো। য়েৱা জীৱনা গাইথেৰখৌ
কাপআও লানানৈ ফৈয়ো অল্লা কমলীয়া বুঙা—

“হাবে হাবাজাদায়া গাইথেৰ খৰোখৌ
জাখীনানৈ লাৰীদাং?”

“আং জায়াথে মাদৈ—গাইথেৰা খৰোৱানো
গৈখায়ামীন।”

“জায়াথে? আং নংখায় বুন্দোং থাৰৈ নোং
সৈখৌ বুন্দোং নঙাইহৈ?” বিদি বুন্দানৈ বিয়ী
জীৱনখৌ ছৌবায়ী। জীৱননি আখাইনিফায় কাপ-
আ গায়েলানানৈ বায়ফৈয়ো। বিখৌ নুনানৈ বিয়ী
বুঙা—“হাবে নোং গাইথেৰ খৰোখৌ জানানৈ
আৰা কাপখৌবা ছিফায়বায়! বে লীখছানখৌ
নোংনি বিফায়া বুহিগীন?”

‘আংনি গীৰীস্থি যাবায় মাদৈ। কাপআ
বাৰৈবা গায়েলবায়।’

‘গীৰীস্থি যাবায়? মানী?’ বিদি বুন্দানৈ
বিয়ী বুয়ী। জীৱনা গাৰা।

‘হামবায় হামবায় বাৰা গাবনানৈ আংখৌ থগায়
নী দাসান।’ বে সমাওনো মীনবাকৰা ফৈনানৈ
নুফৈয়ো—‘মা যাদাং মানী বুদাং?’

‘নাইলায়? কাপখৌ ছিফায়বায়?’

‘বায়দাং মাখী যখা?’ বাৰাখো লীখচান
যায়াথে গাবীন বায়নানৈ লাৰীফিনগীন।’

‘ঔ মানী বায়নানৈ লাৰীয়া যানো লাখপতি
মাহাজীন নালায়?’

‘নোং মানো বিদি সানো কমলী। উন্দৈ মানবিয়া
লীখচান খালামায়া ছৌৰখা খালামানী?’

জীৱনা গাওনি জীউ জাবীমিনখৌ খিহা লাঙী।
বিনি মেগনাওমাদৈ বুফোৰা। বৈমালীনি মেগ-
নাওবা মাদৈয়া বাইয়ো। গাওনি চলোখৌ
খিহাখাংনানৈ বিয়ী হামা গীলাও ছুয়া আৰা
বুঙা বেগৌ গাছিবখৌবা মিৰথিনানৈ নোং দানিয়া
আংখৌ লীগা খালামানো সান্নায়খৌ গাবদী।’

‘নোং বিদি দাবু জীৱন! আং এছেবাং জাসী
নঙা এছেবাং মুখ’নঙা! আং মিথিগৌ হীৰায়া

খৈলানিফায়নো আংখাবো আৰো কামে বিবাব
শুনি স্বায়াও থায়া আৰো নোংথো হীৰানিগুইবো
ছাবছিন—ফামে বিবাববিশুইবো বেছেবা গাঁথাব
ছিন।

‘বৈমা—’

‘মোজাং মৌনজ্‌লায়নায়া গেলেনায়নি নঙা।
মোজাং মৌনজ্‌লায়নায়া ধৌনী-গৌবীৰ মানিয়া
জীৱন।’

‘বৈমা—’

‘আং থাবথৌনো বুদৌং আদা। আং থাবৈনো
নোংথো মোজাং মৌনী। নোংথো আং ঠেছো-ঠাংছো
মৌননো লুবৈয়ো।’

‘নোং থাবৈনো সতী বৈমা—নোং থাবৈনো
অনচুলী।’

বিছৌবনি মোজাং মৌনজ্‌লায়নায়নি ঢুকঙা
বাৰানিফায় বাৰা দেবৌৰ নাঙা। বিছৌৰ ষেৱাবো
লগাঁ হমজ্‌লায়। সানৈজৌ—তুখু-তুখুনি বাথু।
ছাওৰায়। বিছৌবনি মোজাং মৌনজ্‌লায়নায়া
গাঁথাব-এছেবো মৈলা গৈয়া। ষোল খোল গাঁজৌং
নিস্তাব। বিছৌবনি মোজাং মৌনায়া গাঁজৌনৈ
দিন থাঙা।

গৌম্বৌৰ মাহাজৌনা সাচে কাষ্টক্লাচ কষ্টট্টৰ।
বুনো থাঙোৱা বিনো ষড়োকৌবনি গেজেৰাও
মাহাজৌনছিন। বিহা বাং-কগানি থেবো ভিছা
গৈয়া। গাঁসো ষাৱা বিয়া বাংথৌনো বিছিনা
বোনানৈ উন্দুনো হাগৌ। বিহা বঙ্গাইগাঙ টাউন
গেজেৰাওবো ন’দঙো। ন’-বাংফা বিল্জিছৌব।
মৌনচে শো মিলবো দঙো। নাথায় বিহা বৈমালী
নি অনগায়ৈ বাওবো কিছা গৈয়া। বিনিথায়নো

বৈমালীয়া বিমা-বিফানি জৌবোং অনজালী।
বেনিথায়নো গৌম্বৌৰ মাহাজৌনা বৈমালীনি থাংথায়
গংচে কাৰ বায়নানৈ হাঁয়। গাঙহা মটৰ চাইকেল
চালায়। নাথায় গৌম্বৌৰ মাহাজৌনা ষেৱাবো
গাঙনি বাথুথৌ লাফানো লুবৈয়ো। বিয়া গাঙনি
মান-সন্মানথৌ ষেৱাবো থাংথানো গিয়া। বিয়া
বাঙনিবো ছিং ঘানানৈ থানো লুবৈয়ো। গাঙ
যেথৌ সানো বেথৌনো মাওৰো। বেনিথায়নোথো
ষেৱা বিয়া বৈমালীয়া জীৱন হোমায় সাচে গৌবীৰ
দেংপ্ৰোজৌং মোজাং মৌনজ্‌লায় হোমানে খানায়
অৱা বিয়া বাগা জুঙা। বিয়া হাথু-দাথু বৈমা-
লীথৌ জীৱননি আখাইনিফায় বোখানো থাংথায়
বিজয় হোমায় সাচে পি, ডব্লিউ, ডি, বোডনি চীফ
এল্লিকিটিভ ইঞ্জিনিয়াৰজৌং বায়থিয়া। থাং-
বাথুয়া গং ষায়া। বিয়া স্থানচেথাথি বৈমালীথৌ
লিহবনানৈ বুঙা—

‘বৈমালী—’

‘মা আফা?’

‘নো বিজয়থৌ ছিনায়ো?’

‘অহং নাথায় মানো??’—বৈমালীয়া গৌম্বৌয়া।

‘বিয়া সাচে পি, ডব্লিউ, ডি বোডনি চীফ
এল্লিকিউটৰ ইঞ্জিনিয়াৰ। বিজৌং আং নোংনি
হাৰানি থাংথায় বায়জ্‌লায় থাবায়। জৌবোং মোজাং
বাগান নঙাই?’

‘আফা—’

‘মা কিছা নোং বাজি দং না গৈয়া?’

‘নাথায়...নাথায় আং...আংদি—’

‘ঐ জীৱনথৌ মোজাং মৌনী নঙাই?’ জীৱনা
মা দঙো? গৈয়া বিহা লায়-লথো, গৈয়া বিহা

বাওবা ফোলেব। যদি নোং বিজয়খো হুবা লায়া
অল্লা নোং জ'য়ে-জ'য়ে আলো গ'জোন মৌনজাগোন
বিহা যোবা জীবনো গৈয়া।'

'আফা আংদি জীৱনখোছা মাজাং মৌনী।
হুবা। যানাংগোৱাৰা আং জীৱনজাংনো যাগোন
আফা। নাঙা আংনো ধান-দৌলত। লুবেয়া
আং জ'য়ে জ'য়ে জানো। ধান-দৌলতজাংলো
মানষিয়া ঠাংনানৈ থায়া আফা। বেজাং লীগাঁচে
নাংগো' অনজুয়নায়।'

'বৈমালী! গাঁহুবা বাগা জোঙা,—নোং আংনি
খোখাখো ফেলৈ খালামনো সানবায়? আংনি
মান-সন্মান বহা থাংনাংগো? বিজয়া আংখো
মা সানগোন? নোং যদি জীৱনখো হুবা খালাম
গোন অল্লা মানষি। বংছালায়গোন। 'গাঁহুবাৰি
বিজামাদৈয়া মাওৰীয়া ফোলেব, ফোলেব গৈয়ে
নিগাউৰী—আং বিদ্বিখো খোনাছংনানৈ থাওৰী-
নানৈ থান হানায় নঙা বৈমালী।'

'আফা—! জীৱনাখি মানষি নঙা? জীৱন
হাখি অল্লায় গৈয়া, বিখা গৈয়া? ধানীহালোখি
বে মুলুকআও মান দঙো?'

'বৈমালী নোং আংনি খোবা বাবনো সানদোং?
বিদ্বি হান্নানৈ মিথিনায়মানৱা আং নোংখো গাঁলৈ-
য়াও বুখাবনায়ানো ছাবহিনমান নোংখো বিদ্বি
যাখাং হান্নানৈছা থাংদোং আং? বিদ্বি যাখাং
হান্নানৈছা ফাৰাংদোং আং? নোং আংনি ফিছাজা
নাইলো-জালো সাচেলা ফিছাজা। নোং বিমা-
বিফানি বাখুখো লানাংগো। আং নোংনি
মাজাংনি থাখায়ছা বিজয়নো হুবা হানো সানদোং।
নাখায় নোং আৰা বেবেখাছা যাদোং?'

'আফা! বয়হাৰা গাও-গাওনি জুলিখো
ছাইখোনায়নি মৌনথায় থানাংগো আফা? সংসাৰ-
খো আংছা জাহৈগোননোংছাৰ নঙা। ছুখু দাহা
মোমাংগোৱাৰা আংছা মৌনগোন নোংছাৰ নঙা।'

'মাজাঙে সান্নানৈ নাই বৈমালী। আং নোংনি
মাজাংনি থাখায়ছা বুদোং। দাৰা সম দং নোং
মাজাঙে সান্নানৈ নাই।'

'আংনি সান্নায়া য়োৱাৰা বে মৌনচেয়ানো আফা
আং জীৱনখোনা হুবা লাগোন।

বিছাৰনি দাওবাও দাওছি যানায়খো বিমায়
খোনায় আৰা ফৈনানৈ বুঙা—'জীৱনো মালায়
মাদোংবিবোখো গাজি নঙা—আৰা জোংহাখো ফিছা
হোৱা গৈয়া। বিখোনা গাঁবজা লাখিৱানো যাবায়
না?'

'আং বিদ্বিখো লুবেয়া বৈমালী বিমা ছুনিয়ানি
মানষি। আংখো মা হৌনগোন।

'নোং বিখো ফাজোবনানৈ লাখিয়াত্ৰাবোখো
বিনো বাং-খাউৰী হবনানৈ হেফাজাব হোনো হায়া
বাংনি মা-জিঙ্গা দঙো।

'নাঙা আয়ে আনো বাওনিবা হেফাজাব।
নোংছাৰ আংখোলো জীৱনজাং হুবা হানো বাজি
যা।'

'ছাৰনি যাখাদোং বাং হেফাজাব হানো।' গাঁহুবা
বাগাজোং বুঙা।

'আফা...।'

'বৈমালী নোং আংনি খোখাখো লায়াখো?
বিদ্বি বুংনানৈ গাঁহুবা গাওনি আলমাৰিখো খুলি-
নানৈ পিষ্টল দিছনো। বিখো নুনাং বৈমালী
বিমায় গিয়া। বৈমালীয়া নাথায় এছেবা গিয়াখৈ

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

—“আফা বিদ্বিৰা নোং আংথো গাওথাবনো
মানবায় ? গাওথাব আফা, নোংনি আখাইয়াওনো
আং মিনি খুশীয়ে ঠৈলাংগোন বিজয়জাং হ্ৰাবা
যানায়নিখুই ঠৈনায়ানো ছাবছিন আংনি থাখায় !”

‘নোংথো আং মানো গাওথাবনো বৈমালী ? নোং
আংনি সাচেচেলো ফিছাজী, নোংনো আংনি অঞ্জালী ।
নোংথো আং মানো গাওথাবনো নাথায় আং
অপমানথো সহায়নো হায়া আই । বেখায়নো আং
গাওথোনো গাওথাবনানৈ লানাইছে ।” গৌস্বৰা
গাওনি বিখায়াও ফাথিয়া । বৈমালীয়া গিয়া
আৰা হমথানানৈ বুঙা—

“আফা নোং ঠৈনো নাঙা আফা । আং নোংথো
ঠৈনো হীআ । জীৱনা নোংনি জীউনিখুই
দেবছিন যানো হায়া আফা । আংনি খাখাখো
মানি ছিগোন আং বিজয়থোনো হ্ৰাবা লাভিগোন ।
নোং ঠৈনো নাঙা ।

গৌস্বৰ মহাজ্ঞানো মিনিখুশী বুঙা ‘নোং
মানিবায়থো ?’

‘ঔ আফা, আং বিজয়থো হ্ৰাবা লাভিগোন ।’

নোং মানিয়াল্লা আং ঠৈছিগৌমোন বৈমালী
আংখি নোংনি গাভি হ্ৰাবা মাওফাংবায়দাং আংথো

নোংনি মাজাংথোছী মানদাং ।’

গৌস্বৰ মহাজ্ঞানো বৈমালীনি কলেজআও
থাংনায়থো বাদা হোনানৈ দোনবায় । বৈমালীয়াবো
থাংনো গাঁসো যালিয়া । বিয়া স্থানফাগমবো গাওনি
বিছিনায়াওনো উফ্লে-উফ্লে গাবো বিমায় হাজাছে
বুজায় ।

অৰ্জাং জীৱনা বৈমালীথো কলেজাও নূৰৈয়াও
উছাও-বাদাও যায় । বিনি উনাও খোনানো মৌনো
দি বৈমালীয়া বিজয়জাং হ্ৰাবা লাভিগোন । বিথো
খোনানৈ বিনি গাঁসো গাঁবো আ খামথিয়া । বোমো-
বোমো । বিয়া গাওনি জীউথো লাখিথো সানো ।
ভুমথোনো গিদিনায়মোনো ।

উনাও খোনানৈ মৌনবাওৰা বৈমালীয়া বিধ
লাংনানৈ ঠৈবায় । বৈমালীনি ঠৈনায়োও দিতৈ
বিয়া ফাগ্না বাইদি যাদাং । বিনি মহবা শীমথে
গৌমজাৰ । বিয়া দিতৈ ছুখনি দেঅনজাং বুছায়
যাদাং । হাং লাথো লায়নো হায়ে । দিতৈ বিয়া
হৰচে মানি উন্দুলাংনোবো হায়াথে । নাজাল্লাবো ।
বিয়া উছাও বাদাও মা খালামগোন মা মাগোন
যাদাং । বিয়া দিতৈ গাওনি গাবোনায় দৈথুনথো
সাননো হমদাং - গাও মানো বিদ্বি যার্থী ।’

বিদায় জাঙ্গীলা

শ্রীৰবিৰাম ব্ৰহ্ম

বি, এ (থাৰ্থী নৈ)

“**Congratulation** নোংখা জাঙ্গীলা !
আং গীৰ্মাবায় নোংখাঙাদি বে বেচেন গৈয়ে
খীনাংখাঙয়ে গুৱাহাটী চেটাৰাও ক্ৰাটি ।
বেডিঅনি ধুবুৰী গাড়ী খাবনায়বাদি বখিনায়াও
লৌহাবনানৈ দঙো । হয়তো নোংখাঙা গাঁওনা
মিথিয়া—উন্দুনানৈ দঙো না জনানৈ দঙো ।”

দিবৈ P. U. আৰু B. A. মাইলৈ থাৰ্থানি
ফৰাইছা ফৰিনি ছেংগ্ৰা ছিখু। মাইখাং নাইলাই
নাইলাই জানায় লোঁনায় আৰু বাইলাইছা ।
লাইনায়নি আংগী স্থান—**Farewell** ।

ফুংনি ১২ বাজিয়াওনা জাঁনি বে দিবৈনি
ছাওবাইনায় জাঁনোম মৌন্দো—আৰু আগান ছুৰৈ
ছুৰৈ নৈ দা বেলাচিনি ৩ বাজিয়াও বেনি বৈসোআ
crisis আও ছালিগাছিনা দঙো । ইছ...মাদি
ইছিয়াং নাইখাও গীৰ্মাখাও মাল্লো গৈয়ে স্থান
বিয়া । শাবী শাবী ফাৰবৈ থিংজাং ৰা অল্লায়নি
ভাঙয়ে দেৱদাক বিফাংজাং গীৰ্মাখোবনানৈ লাজা-
নায় “ট্ৰাইবেল কালচাবেল ইনষ্টিটিউট”নি
বজাইগাঁও টাউনআও ফৈলাও ফাৰাবনি গেজে-
ৰাও—যেৰাও মানষি-ছমষিনি হৈ-ছে গৈয়া,
যেৰাও কল-কাৰখানানি দাওৰাও দাওছিয়া নাং-

ছো হৈয়া—খালি নূনা মৌনা বাও ফালো ফালো
মৌশো গাংছা জানায়, খীনাৰো মৌনা—থিথি
থাখা দাওছিন দাওলানি গাবনায় । বে বাইদি
হাইনাৰী মিথিঙ্গাখো আৰুবাও নাইখাও আৰু
খীনাংখাও খালাম বাওদো—গীৰ্মা, গীৰ্মাং,
বাথোগাং দোখনা গাল্লানৈ—ফাৰো মেগন, দাউ-
বাই মৌখুৰ, লাউবেগং বাইদি বাইদি আগংনি
ছি জাঁমনানৈ থাংহাং ফৈহাং হাংজা হাংজা খামানি
মাওনায় দেলাইছী বৈ ছিখুফু।। যেনো বিছিব
বিবাবনি বিদৈ নাইগিবনানৈ বিবদো বাদো
বিবনায় মাফা মাফা হাইনাৰী ছিখু।

গেজেৰ-গেজেৰ কিশোৰ কুমাৰ, লতা মঙ্গেশকাৰ
মৌলি গাৰাংনিফু।ই অংখাৰ বীনায় দাউখৌউনি
খিলৌহাব দেহা । যানো হাগো বে মিথিঙ্গাখো
নূয়া মৌনৰা ইংৰাজী থুনলাই মুলুগনি দেংছিন
মিথিঙ্গা সিকিয়াৰী **wordsward** আৰু খহুইনি
সিমাং নুগৌমোন ; মৌজাং মৌনলায় নাইনি
খহুইগিৰী **Robert Browning** আৰু অঞ্জালী
Barrett Browning খো গীৰ্মা থাংহবনানৈ
বেৰে মাদৈনি মালা স্তজুগৌমোন ।

গাদাং খুজানি ৰাঙি আৰু ৰোডনিংহাব-

নায়াও ; খোখুংনি দুখু নাংহাব নাংহাব খন্নায়াও
আবাবনি অথুঙাও বংজাছুলা জাঁমৈআৰা দৌ-
দিনি মোছাখাংদোং ; ফালো ফালো আৰৈ ফৈলায়
হৰৈ থাংলায় বাথুংমবা মাছাদোং । যানো হাগো
ফৰাইছুলা ফৰাইছুলাফৰনি গাঁসো বিঙিআওৰা
সাম্ৰায়ফা গাওজাঁগাও ছোঁগ্ৰাও লাইদোং । দছেনো
মাবা সান্দোং দছেনো বাওখাৰ লাংদোং আৰা
দছেনো গুবুন মৌনচে সাম্ৰায়া গুবুৰা নুজাঁফৈদোং ।
যানাংগৌগৌন বিখাং জাজিলাআৰা বৈ মৌনচে
সিমাং হাদংনিচা citizen.

আংনি দহমৈ বাও হৈনায়াও বিখাঙা ছিবিঝাং
মৌনখাঙা আৰা মা বুংগৌন মা মাংগৌন যাবায়
থানায়াও আংনো বাথুখো জংখাইনাই খৰৈ বুঙা
“নোংখাংনি গাঁসোআ থাৰৈনো ছাওৰাই লাইনায়াও
না ছৌববা অঞ্জালীনি আফাংশালীয়াওমৌন
নোংখাং ?”

জাজিলায়া আংনি থাখীনিচা সাচে ফৰাইচা ,
ফৰাইচা ফৰনি গেজেৰাও আংনি আংগাঁছিন
ফৰাইচা । বোছৌবৰৈনি আওগায় নৈবে এসে
থাওনিয়াওনো ‘Refreshment Sociel Day’
নি স্থানাও জাঁ সানৈনি ছিনাই লাইনায়া দুজু
জেন্দোং । বৈ বোছৌবৰৈ ছিমাওজাঁ সানা থৈমৌন
আৰা সাম্ৰাংগৌ হোম্মানৈবো জাঁনি গাঁসোআও
যাখাংফৈয়াথৈমৌন দি—জাঁনি নৈবে লামায়া
ববেবা মৌনচে খন্নায়াও দোংনৈ যাইদোং । দুজুয়ে
দুজুয়ে B. A থাখীনি নৈবে জাইগায়াও ছৌফৈ-
নানৈ দিনৈছা জাঁঙা মোখাংজাঁ মোখাং গলো ।
আগৌব মৌনাখিছে দিনৈহায় জাঁঙা মা বোখীমৈ
বিদায় লালায়নায়া গাহামছিন যাগৌন । ইছিবাং
গৌবাও ছিমা কলেজাও থাংনায় ফৈনায়াৰা সানৈ

জাঁনো, খেলা-ধুলাফাওৰা বাহাগীলায়া সানৈ
জাঁনো, চিনেমা টিয়েটাৰ ইখান চিখান গৌবো-
নায়া সানৈ জাঁনো । য়েবাঙনি যায়ো মানো
আৰা বিখাংখো নাগাবা আৰা বিখাঙাৰা আংখো
বাওফেৰা ।

—“মিখিবাং জাঁ দিনৈনি নৈবে মৌম্মাগৈয়ে
বয়নিখু ইবো ছুংছিন স্থানখো বেফৌব বাদি বেচেন
গৈয়ে বখিনাইখো থানাছংনানৈ এবা নংবাং যাবাং
বাথু। ছাওৰাইনানৈ থাংহোনাইনিখু ই জাঁনি
ব্যক্তিগত জীৱননি স্তুখু দুখুনি সৌম্মান্দে ছাওৰাই
লাইনানৈ দিনৈনি স্থানখো বিদায় হোনায়াজাঁ
লীগাঁছে জাঁবো বিদায় লালায়নায়াছা হামছিন
যাগৌন বাদি আং সানো । না মা-বুঙা নোংখাঙা ?”
—আংনি বাও ।

দছে ছিবি থাংব বাওআ বিখাঙা । মাৰাছা
বাথু। গাঁসো খাঙামৌন নামা—উনাও বাও হোয়া—
“থাৰৈনো বাথুয়া নংগৌ । জাঁ বেছেবাংবা
গৌবাওনিফাইনো ছিনাই লাইদোংবাবা গুবৈয়ে
দাছিম্বা জাঁঙা ছিনায় লাইনো হায়াথে । আংজা
বাথুখো নোংখাঙানো দিছন জেন্দোংবায়েল্লা—নোং-
খাঙানো নোংখাংনি Socket Theatre খো জুৰি
জেন্দোং বিদ্বিলায়া ।”

English Literature নি ফৰাইছা বিখাঙা ।
বিনি খায়নো বাথুনি গেজেৰ গেজেৰ থাবু মৌন-
ব্লানো বাথুখো গাওনি বাওয়ে বুঙা লাবানো
থুনলাইগিবো ফৰনি বাওয়ে বুনায়া হুদায়া
বিখাংনি । আংহা আৰা আৰ্জাঁ হাফা মুৰা যানানৈ
খদৈ গনোলো দায় । আংনি গালা-গাথা যানায়-
খো নুনানৈ গাওনি বাওয়ে বুজাই হবফিনব্লাছা

উনাও মিথিনা মৌনা আঙা-Pocket Sheatre
আ Marion Crowford নি বুনায় বাও
চলোমা।

আবৈনোৱাবা আংহা হুখু হুখুআঙা হেফাজাব
হাণ্ডা ছাঁববাফাঁৰ লোঁগা দঙা হোঁনোৱা বিখাঙা
লোঁনা আৰা বে স্বায়াও দিঁনৈনি স্বানা জোঁনি
থাখায় অমাবুস্তানি থোমশি হ'ব। বিনি খাইনো
আঙা বিখাংনি বাথু। বুনোয়াও য়েবা আঁহী আহা
হোঁনা বালানা বাথুখোঁ জুৰি জেনো আঙা—
“আঙা সানখাদোঁমোন—স্বানচে নঙা স্বানচে
বিখাঙা আংনি জীউ জাবীমিননি গুদি-বিখাখোঁ
ছংখা থাৰগোন। আংনি বে সান্নায়া থাৰৈনা
দিঁনৈ যাকু মাৰবায়। আদেৱানি আংহা আংনি
হুখু গাঁনাং থাংনায় জীউ জাবীমিনখোঁ গাঁসা
থাংহবো ব্লানা মেগনাও মোঁদৈনি নিজা বোঁহেয়া—
সাচে মানষিখোঁ বুঢ় বুঢ় জোঁগিনা গাঁসা য়ায়া।”

বাথুখোঁ আঙা ইছে দদো মাদো যানানৈ
বুলোঁজা। হাজাৰ হক গাওনি জীৱনাও যানায়
বাটাইথো। বুনো ইছে আছুছ মৌনা।
মিথিনা লুবৈনায় আৰা ছাঁনায় মহবৈ বিখাঙা
আংনি মোখাঙাও গলো নাইগাঁমোয়া।

গাঁসোশো দাং খালামনানৈ বাথুখোঁ বু
লাঙা আং-গাঁসা থাংহাব থাংহাব—থাদো-
থাদো গাছিবো থাংনাই জাবীমিন ফাঁৰনি এলু
এলা—“খোঁনাছং বিজিন্না Protagonist যানানৈ
দৈদেন লাংনোঁছে আঙা ভাওখিনাখোঁ। আংনি
জোঁনোমা যাদোঁমোন ৰামফলবিলনি স্বাখিআও
থানায় ফিছায়ৈনো নাইথাও মৌনচে গামীআও।
আংছা বৈ-থাংনায় জোঁনোমাও মাৰা পাপ হাবা

মাওৰামোন না আই আফানাছা খাফালানো মৌন্দা
খাঁমোন য়াখা, মুঠা মুঠি...আঙা গাঁবীৰ আই
আফানি নখোৰাও জোঁনোম মৌনা। আই আফানি
ফিছাফাঁৰনি গেজেৰাও আংনি গিৰি। গিৰি
ফিছা হোঁলানৈ আই আফায়া আংনি স্বায়াওনো
হোঁছোঁমোন গাওছিনি গাঁখো গাঁবো জোঁ অন্মায়,
খুহমনায়। আংনি বোঁছোঁবনৈনি উনাও মৌনা
আঙা সাচে বাইজু হিণ্ডা গেলেগ্ৰা লোঁগা—
আংগা বিনানাও। বেনি আৰা বোঁছোঁবনৈনি
উনাও মৌনবাওআ গুবুন সাচে বিনানাওআ
জোঁনোম। জোঁ গাঁসে বিদা বিনানাও সাখাম
যাবায়মোন। নাথায়...বৈ হুইছিনি বিনানাওনি
জোঁনোমানো শাও-ছাবনানৈ হোঁয়া-অনছুলী আইনি
জীউআও, আফানি খাফালাও, আংনি আৰা
বিনানাও সানৈনি খাফালাও।”

আংনি বাথুনি গেজেৰাও উমু-ছুমু যানানৈ
বুথৈয়া বিয়া—“মাৰা মৌনচে গিদিং য়াঠাই
যায়ামোন নামা নোংখাং মৌনি নখোৰাও?”

বিখাংনি অৰখিৰা বাও হোঁনায়াও ছিৰিৰাং
মৌনখাঙা আং। হোঁমল্লাছা হমনো হোঁয়া—আংনি
থাইনৈ মেগনাও মাৰা বানো দোহো দোহো খামগ্নি-
নায় হুখু আৰা দাহানি নেশোঁন—মোঁদৈনি বানো।
আংনি হুখু গাঁনাং চলোখোঁ খোঁনাছংনো লুবৈ
নানৈছো য়াখা না গাওছিনি মিটিং খোঁনাছংনোয়াও
দিগদাৰ মোল্লানৈছো য়াখা আংনি স্বায়াও থাখি
খালায়াও জিৰাইনায় ছেংগ্ৰা আৰা ছিখু।
ফাঁৰনি নোঁজোঁবনি হাফাও।

দছে ছিৰি থাংহাবনানৈ মেগগ্নি মোঁদৈখোঁ
হুগাবছাং আৰিছাং ফ্ৰাং ক্ৰিং যাকিনো

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

আৰা চলোমাথো হুমফিনা আং—নংগো.....।
যাঠাই যাদোংমোন, মোনচে বেচেবা গিদিং যাঠাই।
মোনচে সমাও জাংহা মালায় মা দঙোমোন মা
গৈয়া মোন? মানি আংখাল মোন জাংহালায়—
যা ইছে দঙো বেজাংনা থেব থেব স্থথয়ে জানায়,
আইনি অন্নায়-আফানি অন্নায়; অনলাই
নাইজাং সিমাং পুৰীমোন জাংনি নখোৰা ডেবা
নাইজাবল্লাবা। নাথায় বৈ যাঠায়ানো ব্লাউ
ব্লাউ অব স্থনানৈ হায়া জাংনি গাঁজন নখোৰাও
খানাং জাঙ্গিলা আং দিনেহায় নাংখাংনি
ছিগাঙাও আংনি জাৰীমিননি বাথু। ফাঁৰখো
বুংজাবগোন গাছিবা ফাৰি-ফাৰি। বিনানাও
ছুইছিননি জাঁনোমনি উনাওনো অৰাই স্বামি
থাখায় বিদায় লাল্লাৰ্তা আয়া—আফানিফাই
আংনিফাই, ৰাইজা ৰাজাফাঁবনিফাই আৰা।
ছুলাৰাই বে ভূমনিফাইনো। নাজা দোংমোন
আফায়াবা হানায় মানি—যা দল্লাইচে দল্লাইনৈ
হুবা দঙো বেখো ফাল্লানৈ বিনি ৰাংজাং ৰাইখোনা
আইনি জীউখো যোম ৰাজানি আখায়নিফাই।
নাথায়..... আফানি গাছিবা—মিজিক্স আনা
ফৈমাল.....। বেনি স্বান্নৈনি উনাও আইনি
এখে লামাখোনা লালাংবাওজা জাঁনোম যাগাঁদান
ছুইছিন বিনানাওৰা আৰা ডান মোনচেনি উনাও
আংনি আনজায় অনছুলা বিনানাওৰা। আইনি
থৈনায়াও অঞ্জালী বিনানাও সানৈনি থৈনায়াও

মাদৈ বথো-বথো দাখুই-দাখুই গাবদোংমোন
আঙা হাযাছে। নাথায় গাবমালায় মা যানী?
জাঁনোম আৰা থৈনায়া ওংনি আখায়াও।
গাঁসানি অংগে গাঁসোআওনো খামগ্লিয়া—দৌহী
দৌহী।

আইনি অৰখিবা থৈনায়াও নখোৰখো ছালাই
বাওবা গৈয়া যানায়লায় বে বৌহীবাওনা আইনি
উদং মাসিআও যজো ফৈয়া আফায়া সাচে
গুবুন হিজাও—আই গাঁদানখো। মিজিক্স
খিদোংমোন আঙা—আই গোদাইনি নাইনায় বে-
নায়াও আওগাইনি ৰাদি জাঁনি নখোৰা মোহৰ
যোনফিন ছিগাঁন। বেনিফুাইনো আঙা অন-
ছুলা আইনি আফা হাঁম্নানৈ অন্নায়জাং গাঁদৈ
গাৰাঙৈ গাবজি নায়খো খোনানো মোনগাঁন।
বেনি থাংনায় বানায়ানো আঙা গিদিং গাঁলাও
যাগোন—বাংগাঁন ৰাগাঁন। থাবৈনা আংনি
বেফাঁৰ মিজিক্সআ যাকুদোং দাবি? যাকুঙাথে।
আংনি থাখায় বেফাঁৰ সাম্ভায়া গাছিবা বিলি-
ফাং হবনি সিমাং। আংনি মন্দ্ৰা থাফালাও
বেফাঁৰ মিজিক্সনি মোনচেবা যুকিআ থিছে।
আই গাঁদান মন্দ্ৰাংল্লাবা আফায়াবা আই ঠৈনায়-
নিফুাইনো ৰাৰানিফুাই বাৰা স্বৰাও থাথেৰা
যালাঙা। আজাংহায় গোদায়াবা বে খাবুখো
লানানৈ আফানি বিখানি থৈখো দৈ খালাম-
বুখুমনায় গংফা গংনৈ মাইৰংগোৰা ফানখোমা

হৈয়ো আৰু বেণি থাখায় যানার্ভামান আংনি
বিখুঙাছা আফানি ঢোল। বিদিনী আই গো-
দায়নি জুনাং আখুআও জীংনি নখোৰা ছিলি-
খাৰ যালার্ভা। আই গোদায়নি ৰাইনায়াও,
এবৈ এবৈ হোনানৈ আফাৰ্ভা বুজাবায় থানাআও
আৰু বেৰা ফাৰ্চেখি জানায় লাংনায়নি থিক
গৈয়েআও আংনি মুজীয়া দিটৈ এছে গাবোন
এছে গামা লাংনা হমা। গামীনি মালাই গথো
ফোৰথো দেদু। মাদু। গানফব জামফব ফৰাইশালী-
আও থাংনায় নুৰা গাৰ্ভাজাং গাৰ্ভা সান্‌মোন
আৰ্ভা—থাৰৈনা আংনি অনছুলী আইআ দঙো
মোনৰা আয়াৰী আংনা বিদিনী ফেন গোলা
হাগৈমোন, ৰংজা ৰাজা ফৰাইশালীআও থাংনা
মনিগৈমোন। খোনা খোনা গাঁবখামায়া মীন
আৰ্ভা—এখম্বা এখম্বা গাৰ্ভা থাংনানৈ আইনি মহব
মাখাং আৰু বিনি গাৰ্ভাজাং অম্মায়খো।

খাফল গাৰ্ভাং দানো মোহৰনি ভামৰস্থানি
খামশি হ'ৰা আংনি থাখায় মীনচে সমাও
সোৰাংনানৈ হায়ী। জীংনি নখোৰনি ছিলিথাব
অবস্থাত্থো থোনানানৈ জানায় লাংনায়-গাম্মায়
জামনায়নি থিক গৈয়েআও আংনি ৰানজি
লাংনায় দেহাত্থো নুফৈনানৈ গাবখাৰ্ভা আইনি
বিনানাও মাদৈনি গাৰ্ভাআও—অনছাইনায় ফৈয়া
বেহা আংনি স্বায়াও। বে স্বাশ্ৰিকাইনী মীন-
জাৰ্ভা আৰ্ভা মাদৈনিফাই গাৰ্ভাৰি বিমানি অম্মায়
ফেদেবনায়-ফালৈবনায় আৰু ফাৰ্ভাংনায়খো।

আদৈ-মাদৈনি অম্মায়াওনা আং দিটৈ B. A
থাখাছিম ফৰাইনী খাবু মন্দোং। বিছাৰ নঙা
মোনৰা আংনি জীউআ থৈযাছিম খামশীয়েনী
থাংগৌমোন। গাৰাং—‘অ’, গাৰাং ‘আ’খোনা
আৰ্ভা ছিনায়নী হানায় নঙামোন। স্কুল-কলেজনি
লাংগানায় আগান হোনা মাম্মায় এবা নোংথাং
মোনজাং ছিনাই লাইনী মাম্মায়তো ছিমাঙাওৰা
যাখানায় নঙামোন।

বে সমাওনা ফাৰ্ভাৰে থিংজাইনিফাইবো আংনি
ফানৈ খামায়াও হাবফৈয়া মানিবা শোদৌৰ—
খুব-খুব খুব। থৰোথো দৈখাংনানৈ মানি
শোদৌৰ যাকি হোম্মানৈ নাইফথি-নাইফথা নাইব্ৰা
নুনী মোন আৰ্ভা—আফাংআ মাম্মাবানো যাকি
যাকি যানানৈ আফাংগিৰিআৰু গাওনি বিবুং-
ছাৰথো ছায়াংবায় আৰু আফাংথো এছাআওনা
ফাৰ্ভাবনানৈ গাওনি মাম্মিআও জিৰাই ফিনবায়।
আফাংগিৰিনি বিবুংছাৰথো ছাৰাইখোৰ হোনানৈ
আফাং ফাৰ্ভাবনায় আফাং থফনায়াছা আংনি
খামাম্মাও হাবনানৈ আংথো ছুটি মীনথাং হোদোং।
বয়কো ফৰায়ছুলা ফৰায়ছুলীফানো গাওৰা গাও
যায় ফাৰা ফাৰি বনি লামা লায়। মাওখি
স্বানায় স্বানফা মানি থাৰৈ থাৰৈ মাম্মা বানো
স্বানাব কৰৈআও আলৈশা জিৰাই হৈবায়।
দাওমা দাওছাফাবো গাওৰা গাও ৰাসা হোম্মানৈ
হোছা লাংদোংহৈ। আংবা বিথাং জাজিলাজাং
বিদায় লানামৈ ৰ ফাৰ্চে আগান ছুৰা দুখু দাছা-
জাং গিলিৎ গাৰ্ভায়ে-জং-জং।

চ'লো

হংলানি বিহামজী

বাজাদেবজীঃ ব্রহ্ম

পি, ইউ, নৈথি থাখা ।

আং চলোখো লিবা নঙা, লিবা । মাত্ৰাবা
মাত্ৰাবা । চলো লিবনায়া আংনি পেষ্ঠাইমছা
ববেকানি আংনি লিংনায় আটিকলা মাজাং য়া
না য়া বোখো আং গাও মিথিয়া । লিবাণো
আং গাও বিজিৎনো নাজায়া । বড়ো মাহাবীনি
সংসাৰ য়ানায়াও বিকি চ'লো এবা ভাওখিনা
লিংখাও প্লটআ জীবনী গৈয়া, লিংখা মাজাং
লিংগিৰী গৈয়েয়াওছা বিকিৰ প্লটফা চ'লো এবা
ভাওখিনাআও ম'হব ম'না ।

ছিমোন বড়োয়াও আংনি ম'নচে আটিকল
আংখাবদাংমোন । বে আটিকলা দি একাবাং
মানি মাজাং য়াদাং বোখোছা আংহা সান থাবাথে-
মোন । ছাঁবনিবা ছাঁবনিবা বাখ্ নায়নানৈ comm-
ent হবনায়ফা গাঁবাংয়ানো য়াদাংমোন । ববেখানি
সাখামছা কলেজীয়েট গালচফা আংনি ছায়াও
বাগাবো য়াদাংমোন, বে আটিকলনি থাখাই ।
খাইফা, বুংনাবো নাগাবায়েমোন আংখো—নাংনি
আটিকলআ এফটম জায় য়াদাং হাংনৈ ।

দিনেবা আং ফুংনিক্কাইনো ম'নচে আটিকলনি
প্লট থোনা সানবায় থাদাংমোন । ম'নৈ ম'নথামছা

যাঠায়া ছোঁথ্রাও-ছোঁচি খালামনায়াও আং ববে
ম'নচেয়া ছাবছিন য়াগান থি খালামনো হাথো-
য়াথে । সানৈ সানৈনো কলেজনি সমাছা য়ালাই
লাংদাং য়াখাং-লাংখাং, গানফা-জুমফা ...ডায়েকী-
খো আখায়াও লানানৈ হাবখু । বাবহাংব্রা আয়া
আংখো গাবজিহ'বো । উনকাচে মোখাং য়াহাং-
ব্রানো আয়া বুংরাওয়া—“দা খাব, দাফে ।
আলাচি ফৈয়োনো ম'নাবিলিয়াও ।”

মাবা ম'নচে গোমাং থাংকি লানানৈ বাইহে-
বাও আংখাব্রা উননিক্কাই বাও হানায় আংনি
থাখাই জীবোং গাজি । মালাইনি বেলায়াও
খাখিগোনা খাখিয়া, আং মিনথিয়া, ববেকানি
আংনি বেলাও খাখিয়া, বোখো আং ছিগাংনো
পাঁৰমান ম'নখা বাদাং । দিনেখা মা য়ায়া ?
বাখুখো আং বাবা গাঁনাংথি সানা লাট্ছ, লিংনো
নাজানায় প্লটনি স্বায়াও সানফিন্কা হ'মো ।

বেছাবা হংলা মাহাজোন । গামীনি মানি
যাখাও সাজীয়া । বুংনো থাংব্রা জাঁনি বে গামী-
আও দিদি সাদা চিদা মানবিয়ানো গৈয়া ।
বুথোব, হংলানি মাইলো জালো স্নাচেচলো ফিছা

হোঁরা। হায়াও দাঁনহাং অখাঙাও দাঁনহাং খ' খ' অন্নানৈ ফেদেব বাদোং বিফাআ। দানি যুগনি হাল চালখো নাইনানৈ গোণনি আখিঙাও গোঙগছংনা হানায় বাদি লেখা-ফবাবী ফাঁবাং- দোং বিফায়া। গোণনি আনথা বি, এ, পাছ বুথোবা। বিফায়া এম, এ, ফবাইহোনানৈ প্রাপে- চাব যাহানাইনি হাবিলাস দর্মান। নাথাই খাঁমা হাঁয়াখিছে বিয়া। বি, এ, পাচ খালাম- নানৈ ব'আও এঁবের্না থায়া লাটে বি, আর, পি, এল নি মা'বা মৌনচে ডিপাটমেন্টআও কেবাণীনি চাখীবা বুথুমোনানৈ লাদোং বুথোবআ। বিনি উনাওনা গোণনি খুশীনি থাখাইনা গোঙ গাঁসী থানাই হিজ্ঞাওখোনা হাবা হাঁদোং বিফায়া। মুঙা সুলতা হিজ্ঞাওখা। খনলে খ'নলে নাজা থাবনানৈ খুন্সুকুম কলেজনি দবঙাও আগান হাঁদোং সুলতায়। বিফায়া চাব ইন্সপেক্টর। বজাইগাঁওনি। হাবাখো বিজ্ঞা হাঁনা গাঁসী গৈয়ামোন বিফাআ। ফিছাজুনি অখায়াওছা হাঁনাংদোং। বাঁবের্থা হাঁনা গাঁসী যানী? লুখা, মিথিখা, ফিছাজুখো ম'বে বিফানি গাঁসীআ হাখ'বাও গব্রায় হাঁনা। সুলতাখো 'ছিনায়না হানায় গাঁবাং মানষিয়ানী হেংথা হাঁদোংমোন, বুথোবনি লীগাঁফাঁবা। ফবাইছুলী সমাও গুবুন মাহাবীনি সেংগ্রাফাঁবজাঁং নলে গ'লে খালামনাইনি থাখাই বদনাম মৌন্নায়খো গোণনি মেগনজোংনা নুনানৈবা মা'বে অনগ্রা গাঁসীআ অননো হাখা বুথোবনিয়া, বেছা সান্না গাঁনাং বাখা। ফবাইছা সমাও বুথোবআ গোণবা সাচে সমাজ কর্মী হাঁন্নানৈ

মুং লাদোংমোন। খাইফা বাৎদাওলী ফবাইছুলিক্রী। শাবী, ফার্ক এবা বিহা মেখেলা ফানবের্না ইনাই বিনায় বাগা যাত্রা মৌন বুথোবা। সানচে সমাও মীনা, কুফা মৌনবাদি বড়ো চিখাজোংনা গুন্দা ল'গায়নানৈ বুজানী নাগেব লাইনায় বে বুথোবা বে মৌনামোন বাদি একে ক্যাবাষ্টাবনি হিজ্ঞাও- খৌদি হাবা লাদোং বেছা মানষিফাঁবগোং গাঁমা- হাঁয়া। গাঁমাথাওবা বাখাআ। খাইফা বুঙা হাজাৰ হাজাৰ গ্রেজুয়েচন লানাই মানষিফাঁবা বুথোবনি আগয় চাখী নাগেবচেয়াও মৌনাং, অন্ন বুথোবআ মাট্রে এফা থাব মৌনখা? বি বিহাও ইন্সপেক্টর আনো মা'বা মৌনচে চুক্তি লানানৈ চাখীখো হাঁয়াংখোতো? নংগৌ বেনো যাগোন।

—ছিবাই লুখ গৈথাবলিয়া হংলা মাহাজোনা। আজোং ফাচে বিহামজোনি ছৈ ছৈ আজোং ফাচে বোড়াই দেহানি খে'ব খে'ব নাখে'বনায়। সম সম ছাঁববা গোণনি প্রেক্টসফাঁব ফৈয়ান্না চার্ভেট হাঁন্নানৈছা পৰিচয় হাঁয়া বিহাওখো সুলতায়।

—নংগৌ, নংগৌ আং চ'লোখো "হংলানি বিহামজো" খোনা লিংগোন। চ'লোনি প্লটআ মৌজাংদ্রায় নঙাবা এছিত্রাব গাজি যানাই নঙাগোন। প্লটনি যাঠায় গাঁসী খাঁউনা আং গাঁসীখো বাবা মৌজাং মৌনাং। কলেজনিফাই থাঁজোং ব'আও ফৈয়ান্না ব মৌন্নায় লীগাঁ লীগাঁ আয়া বাও হাঁয়া—"লাইজাম ফৈদোং নাংনি।" দবানিফাইনা দিছন্নানৈ হ'বা আয়া লাইজামখো। ডায়েৰীখো দাঁন্নানৈ লাইজাম নাইবা লুবাই

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

আং—“আংনি হ্ৰাবানি বিং চেবেমনি নিখালাৰ
খানো ফৈনাংগো আলাচিক্ৰ। ফৈল্যা। আংনি
যানো গাঁনাং হিজাওয়াৰী ছাঁৰবা পি মিঃ কে,
চৌধুৰী ইঞ্জিনিয়াৰ চাহাবজাং খাৰকা লাংবাই

“দুগৈনো গামছা লানানৈ- আংখাৰদ্বা আয়া
ছাঁবাওয়া—ছাঁৰনি লাইজাম আলাই ?
—আলাচিক্ৰ। ফৈল্যানো ? আংনি বাঙ।
দুগৈনো জাহ্নে ফাচে ব্লং আংখাৰ লাঙী আং।

THE FREEDOM OF A LADY

Parimal - Baidya

B. Com. 2nd year.

The earth is created by 'God'. In the earth there are various creatures, which are also made by Him. Among all of the creatures, only a particular creature has taken the top place of the earth. That Particular creature is man.

Among the creatures there is distinction of sex. If there had been no sex-distinction between man and woman, it would be most probably meaningless thing which was made by adorable 'God'. Then it can be said that, 'without man or gent creature ; it was not possible to maintain the formation of the Fabricator, the same thing would be occurred without the woman or Lady. So it is seen that, there is inter relation between the man and woman.

Like the men it is applicable for all the animals and creatures. If the above relation and occurrence is true and right, then what is the difference between them ? According to Mohamadanism the lady shall not be able to come out without using the face-skin (Bokh-ra) and covering of the body.

Is it not a imprecated and abandoned life for hers ? As the boy can go to any places, such as to fair, Drama, Yatra, Zoo, temple, market far places. Cinema various kind of movings and walkings as he likes in day or night, morning or evening alone or with any one, which can not a girl or a lady. There are numerous problems and restrictions to do any things as she likes as a boy.

Then her life is not a mortgaged life ? As a boy wants his freedom to do any thing which he likes according to law but a girl can not do that. Then what is the freedom ? Freedom is one where all men can do and enjoy what they like, in accordance with the rule of the constitution to express their languages and words to

move here and there, to purchase and sale the land, to go to the court, to take services etc.

But these all are not applicable for a lady, except some handfull thing. Though in present age some girls and ladies are engaged in their services, which are so negligible for them. Then is the service only freedom for the lady ?

'LOSS OF TRUST'

Kalawati Agarwala

B. Com. 2nd year.

Rustam was a thief when he met Mr. Dutta. Though 15, he was an experienced and fairly successful hand. Mr. Dutta was watching a wrestling match when he went near them. Mr. Dutta was about 30, a tall, lean fellow and he looked kind and simple enough for his purpose. He had not had much luck of late and thought he might be able to get into the young man's confidence.

'You took a fit of a wrestler yourself,' he said.

'So do you,' Mr. Dutta replied, which put him off for a moment because at that time he was rather thin and bony.

'Well,' he said. 'I do wrestle a bit.'

'What is your name?'

'Hari Roy,' he lied. He took a new name every month, which kept him ahead of the police and former employers.

Mr. Dutta watched the match and walked away. He followed him.

'Hello again,' Mr. Dutta said.

He said, 'I want to work for you.'

'But I can't pay you,'—said Mr. Dutta.

He thought it for a minute that he had misjudged the man.

He asked, 'Can you feed me?'

'Can you cook?' he asked.

'I can cook,' he lied again.

'If you can cook, then may be I can feed you.'

Mr. Dutta took him to his home and told him to sleep on the balcony.

But he could not cook well and Mr. Dutta gave the badly cooked food to a dog and told him to be off. But he just hung around appealing to him and Mr. Dutta would not help laughing.

Mr. Dutta taught him to cook and write his whole sentences and to add numbers. He was grateful to his master.

He was pleased to work for his master because he usually made a profit of rupees four or five in buying everyday's supplies. Perhaps Mr. Dutta knew it, but he did never seem to mind.

Mr. Dutta made money by fits and starts writing for Magazines. One evening he came home with a small bundle of notes, saying he had just sold a book to a publisher. At night, Rustam saw him keeping the money in the box.

He had been working for Mr. Dutta for almost a month, but apart from cheating on the shopping, had not done anything in his line of work. Mr. Dutta was the most trusting person he had ever met, and

that is why, it was so difficult to rob such a careless man.

But, that day he thought of doing real work, because he was out of practice.

Mr. Dutta was asleep. He crept out of the bed and entered in Mr. Dutta's room with soft and easy breathing. He took notes from the box without a sound and ran away from the house.

On the road, he counted the money which was 600 rupees. He ran again and reached the station because it was the time to catch the train. But, he lost the chance to get away in the train.

He found himself standing alone on the deserted platform. He knew no one in the town except Mr. Dutta. In his short career as a thief, he had made a study of the faces of men who had lost their possessions. The greedy man showed panic, the rich man anger, the poor man resignation. But he knew that Mr. Dutta's face, when he discovered the theft, would show only a touch of sadness. Not for the loss of

money, but for the loss of trust.

He went to a field and sat down on a bench night was cold and it was the begining of December, soon, it started raining quite heavily. His clothes stuck to his skin and he went back to the market where he found that the notes were damp from the rain. He began to think withi in himself. He thought, whole sent. could one day bring him more money than this. It was a simple matter to steal and some times just as simple to be caught. Cut to be a really big man, a clever and respected man, was something else. He thought. he should go back to Mr. Dutta only to read and write.

He went back to the room feeling nervous, opened the door and saw that Mr. Dutta was still asleep.

He again put the notes in the box. Next day he awoke late when his master had already made the tea. He stretched out his hand towards him. There was a so-rupee note between his fingers. His heart sank and he thought that he had been discovered.

'I made some money yesterday,' Mr. Dutta explained, 'Now you will be paid regularly.'

His spirits rose. But when he took the note, he saw it was still wet from the night's rain.

'Today we shall start writing sentences,' he said.

Mr. Dutta knew all, but neither his lips nor his eyes revealed anything. Rustam was really very grateful to his master and he became an honest man from that day.

মুক্তি

কল্যাণ সিকদার

বি, কম, ১ম বর্ষ।

গ্রামের নাম নিজামগড়। এই গ্রামেরই একটি পল্লীতে দুটো ছনের ঘর ভাড়া নিয়ে বাস করছে একটি অভিশপ্ত পরিবার, যেখানে কতী চাকরি থেকে রিটায়ার্ড করার পরের বছর মারা গেলেন টিবি রোগে, কতী অন্ধ এবং অসহায় তিনটি সন্তান। বর্তমানে এদের একমাত্র ভরসা এদেরই বড়দাদা অজয়। অজয় বহুকষ্টে বি, এ পাশ করেও আজ পর্যন্ত সামান্য বেতনের একটা চাকরি জোগাড় করতে পারেনি। তবে দুটো টিউসনি সে জোগাড় করেছে। সেই টিউশনির টাকায় ও মায়ের পেনসনে, দুবেলা ডাল-ভাত জোগাড় করা ও মাসে ২০ টাকা ঘরভাড়া দেওয়া দিনে দিনে অসাধ্য হয়ে উঠছে।

অথচ এই দুবছর কষ্ট থেকে সে কিছুদিন আগে দুমাসের জন্য মুক্তি পেয়েছিল, যখন সে এই গ্রামেরই শিশু বিদ্যালয়ে অস্থায়ী শিক্ষক হিসাবে নিযুক্ত হয়েছিল।

বেশ কিছুদিন ধরে অজয়দের অবস্থা খুব খারাপের পক্ষে এগিয়েই চলেছে। দুদিন যাবৎ ঘরে একমুঠোও চাউল নেই। ছোট ভাইটির মুখে দেওয়ার মত ও কিছু নেই। সবাই যেন একে-

বারে কিয়মিয়ে গেছে। অজয় সারাদিন ধরে ঘুরে দশটি টাকাও জোগাড় করতে না পেরে ঘরে এসে জামা পেঁচি না খুলেই বিছানায় শুয়ে পড়ে। কিন্তু তাতেও যেন নিস্তার নেই; ছোট ভাইটি ছুটে ছুটে এসে বলে, “দাদা খুব খিদে পেয়েছে আমায় একটু দুধ এনে দাও” মা অস্থূল শরীর নিয়ে টলতে টলতে অজয়ের কাছে এসে বলতে থাকে, “অজয় আর পারছি না আমায় একটু ভাত দে,” অজয় আর সহ করতে না পেরে চুটি জোড়া পায়ে লাগিয়েই ঘর থেকে বেড়িয়ে যায়। যাওয়ার সময় দেখে ছোট বোন ও মেজ ভাইটি কলের পারে জল খাওয়ার জন্য দাড়িয়ে আছে।

অজয় ঘুরতে ঘুরতে শেষে রাত বারটায় ওয়াগেন ব্রেকারদের দলে ভিড়ে যায়। সে সারারাত ধরে প্রচুর জিনিষ লুঠ করে। এবং ভোর বেলায় ঐ দলের হাতে সব জিনিষ জমা দিয়ে একশটি টাকা নিয়ে দল থেকে বেড়িয়ে সোজা বাজারে আসে। এবং সেখান থেকে বেশ কিছু খাবার ও মায়ের জন্য ঔষধ কিনে ঘরের দিকে আসতে থাকে। কিন্তু ঘরের গেটের সামনে ভিড় দেখে সে অরাক হয়ে যায়, ভিড় চলে ঘরের ভিতর দেখে সে অরাক

হয়ে যায়, ভিড় চলে ঘরের ভিতর প্রবেশ করে দেখে - মা, ভাই, বোন সবাই সারি সারি শুয়ে আছে। আর তাদের পাশেই অজয়ের কয়েকদিনের আনা টিপটোয়েনটির খালি শিশি পড়ে আছে। অজয়ের বুঝতে দেবী হয় না, যে সব শেষ হয়ে গেছে। সে কেঁদে উঠে বলতে থাকে, “এই দেখ তোমাদের জন্ম আমি কত খাবার এনেছি আর এই দেখ তোমার জন্ম দুখ এনেছি।” বলতে বলতে সে ছোট ভাইয়ের বুকের উপর পড়ে যায়। হঠাৎ কার যেন হাতের চাপে সে মুখ তুলে চেয়ে দেখে দুজন পুলিশ অফিসার দাঁড়িয়ে। তাদের একজন অজয়কে বলল “আমরা খুবই দুঃখিত, কিন্তু লাশগুলো ময়না তদন্ত করতে হবে।” ওরা কি বলছে অজয় যেন কিছুই শুনতে পায় না।

কিন্তু সে ভয় পেয়ে বলতে থাকে “আপনার বিশ্বাস করুন আমি গতরাত্রি ছাড়া আর কোনদিন ওয়্যগেন ভাঙিনি, ওদের মুখে দুটো খাবার দিব বলেই আমি ও কাজ করেছি। আপনার বিশ্বাস করুন আমি কোন দোষ করিনি, আমি কোন দোষ করিনি” বলেই অজয় খুব কাঁদতে থাকে। পুলিশ অফিসাররা ব্যাপারটা বুঝতে পেরে অজয়ের হাতে হাতকড়া পড়িয়ে দেয়। এবার অজয় একবার চিংকার করতে গিয়েও হঠাৎ যেন একেবারে থেমে যায়। সে একবার করুন মুখে মা ও ভাই-বোনদের দিকে তাকায় আবার হাতকড়ার দিকে তাকিয়ে কেমন যেন হাসতে থাকে, ভাবটা যেন এই—সে আজ মুক্ত।

“একটি ক্রমবিকাশী”

মিতা কৰ্মকাৰ

স্নাতক, ১ম বর্ষ।

মাতৃগঠন হতে ভূমিষ্ট হয়েই নবজাত শিশু
মৃতীক চিংকায়ে যেন প্রতিবাদ জারায় “এ
আমায় কোথায় নিয়ে এলে? কেন নিয়ে এলে?”
দিন যায় রাত আসে, রাতের পর দিন। শিশু
পরিনত হয় বালকে, বালক কিশোরে, কিশোর
যুবকে। জীবনের এই ধাপগুলোতে নব নব
বিস্ময়ের আবির্ভাব ও উত্তোরণ, তারপর স্তিমিত
হয় জ্ঞানার স্পৃহা। জীবন সংগ্রামে থাকে শুধু
গতানুগতিকতা, মানুষের অনুসন্ধিৎসু মন যতদিন
অটুট থাকে সে শুধু জানতে চায়, বুঝতে চায়,
শিক্ষা গ্রহণ করতে চায়। এই তিন প্রক্রিয়ার
দ্বারা মানুষের জ্ঞান সমৃদ্ধ হয়। দেশভ্রমণ সেই
সুযোগ দেয় সবচেয়ে বেশী, বিশ্বমানবতার শ্রেষ্ঠ
প্রবক্তা। রবীন্দ্রনাথের কাব্যে পাই যেদোক্তি,—
বিপুল এই পৃথিবীর কতটুকু জানি। আবার পাই
জগৎ ও জীবন সম্বন্ধে শ্রদ্ধা মিশ্রিত ভালবাসা—
“মধুময়, মধুময় পৃথিবীর ধূলি অস্তুরে নিয়েছি তুলি
সেই মহা মন্ত্র খানি।” পৃথিবীর টান মানুষকে
ঘরছাড়া করে। তারই পরিণতি আজকের
পৃথিবীর সত্যতা। দেশভ্রমণের দ্বারাই সুদূর অতি
নিকট হয়, অতি অচেনা হয় পরমাস্বীয়।

আনন্দময় খুশী উচ্ছল মন নিয়েই মানুষ বেড়িয়ে
পরে অচেনা রাজ্যের দুর্লভ পথে মনের পসর
ভরিয়ে নিতে। কিন্তু আমার এবার ভ্রমণে না
ছিল কোথাও আনন্দ, না ছিল এত টুকু খুশীর
ইনিতে। পূজোর দিনগুলো যতই এগিয়ে আসতে
লাগলো আমাদের ছোট্ট সংসারে বিবাদের ছায়া
ততই ঘনীভূত হল। তারাক্রান্ত মন বাবার,
আমার, ক্রন্দনমুখী মা, গতবছর কালি পূজোর
রাতে বাজির আগুন থেকে আকস্মিক ছুঁটিনাম
আমার ছোট ভাইএর সমস্ত শরীর বলমে গিয়ে
প্রাণ হারিয়েছিল অকালে। অদৃশ্য বিধাতার এক
ফুৎকারে নিভে গিয়েছিল এ সংসারের প্রাণের
প্রদীপটি। ডাক্তারের পরামর্শে বাবা স্থির করলেন
মাকে নিয়ে যাবেন সমুদ্র সৈকতে, নির্জন পরি-
বেশে। তাই আমাদের যাত্রা পূজোর ঠিক
প্রাকালে সমুদ্রবসনা পুরীর উদ্দেশ্যে।

পথের আকর্ষণ জানিবার মানা বৈচিত্র্য মনকে
কোন এক বিশেষ বিন্দুতে স্থির হতে দেয় না।
যাত্রার আয়োজন পর্ব থেকে পুরীতে পৌঁছানো
অবধি মার মধ্যে কোন চিত্তবৈকল্য লক্ষ্য করিনি।

বঙাইগাঁও ত্যাগ করপুণ শরতের মধ্যাহ্নে

কামরূপ এক্সপ্রেসে চড়ে। জানালায় বাইরের দিকে তাকিয়ে থাকলুম তারাভরা আকাশ আর অপস্রয়মান প্রকৃতির দিকে। এতদূর দেশে এ আমার প্রথম যাত্রা।

যেদিন আসামের সীমানা ত্যাগ করলুম, গাড়ী ছুটে চলল উত্তরবঙ্গের অরণ্য সৌন্দর্যের মাঝখান চিরে। মন আমার খুশীতে ভরে উঠলো। এই সেই আমার ধ্যানের বাংলা। জল হাওয়ার সঙ্গে যোগ নেই সত্য, নাড়ীর বাঁধন কি অস্বীকার করা যায়? মনে মনে বেজে উঠলো গান—“ও আমার সোনার বাংলা আমি তোমায় ভালবাসি।”

তারপর এক সময় বিহারের মাটি ছুয়ে গাড়ী পৌছে গেল বাংলার প্রাণকেন্দ্র কলকাতার প্রবেশ পথ হাওড়ায়। কলকাতায় আমাদের একদিনের যাত্রাবিরতি।

প্রব্রজন ভরনেশ্বর এক্সপ্রেসে কলকাতা ছাড়লুম। এবার পেলুম সহযাত্রী হিসেবে মি. আনোয়ার হোসেনকে। সঙ্গে তার ছেলে সান্ন। পরে জেনেছি ওর নাম সিরাজ। বাবার আছরে নাম সান্ন। বাবার সঙ্গে মি. হোসেনের আলাপ জমে উঠলো, তাঁরও গন্তাবস্থল পুরী। যাচ্ছেন পুরীর সমুদ্রের টানে। সিরাজের সঙ্গে পরিচয় হ'ল, বেশ চঞ্চল আর ঢালক চতুর ছেলেটি। আমার থেকে দু-এক বছরের ছোট হবে অনুমান করলুম।

আলাপ পরিচয়ের সূত্রে জানলুম ওদের বাড়ী ঢাকার সদরে। মুক্তিযুদ্ধের বিভীষিকাময় দিনের ফাঁকে ওর এসেছে কলকাতায়। সান্ন তার মাকে আনতে পারেনি। মি. হোসেন তাই আর ফিরে যাননি বাংলাদেশে। কাজ পেয়েছেন বাংলাদেশ

দূতাবাসে। সান্ন তার মাকে ভুলতে পারেনি। মি. হোসেন ওকে নিয়ে সুযোগ পেলেই বেড়িয়ে পড়েন এখানে ওখানে।

পুরী পৌছে একটা হোটেলে পাশাপাশি কাম-ডায় উঠলুম আমরা। দুটি পরিবারের ধর্ম আলাদা, কৃষ্টি আলাদা কিন্তু ভাষা এক। সেই ভাষার সেতুবন্ধন যে এত সহজ এতদূরকে কমিয়ে দিতে পারে এ আমার প্রথম অভিজ্ঞতা।

দ্বিতীয় দিন থেকেই মার নিয়মিত একটা কাজ সকালে উঠে স্নান সেরেই মন্দিরে যেতেন। মন্দিরের মধ্যে তার সকাল কাটতো। দুপুরে বাবা খেতে নিয়ে আসতো। রোদ পড়লেই আবার মন্দিরে। সন্ধ্যার অন্ধকার গাঢ় হলেই মা ফিরতেন। বাবার সময় কাটতো মাকে সঙ্গ দিয়ে, মি. হোসেনের সঙ্গে গল্প করে আর ভাষাতত্ত্বের বইএর মধ্যে।

কাজ ছিল না আমার আর সান্নের। তাই আমরা ঘুরে বেড়াতুম মন্দিরের চত্বরে, সমুদ্রের বেলাভূমিতে আর বাজারের এখানে ওখানে। ভোরবেলা সূর্যোদয় দেখা ছিল নিত্য নৈমিত্তিক। এ সময় আকাশ পরিষ্কার, ভোরের সূর্য সমুদ্রস্নান সেরে ধীরে ধীরে লাফিয়ে লাফিয়ে ওপরে উঠতো, সে দৃশ্য ভুলবার নয়। সাগরের তীরে দাঁড়িয়ে দেখে আঁশ মিটতো না। তুলিয়াদের হাত ধরে চেউএর তালে তালে নেচেছি, স্নান করেছি। বিকেলবেলা অযোধ্যা ছুটো ছুটি বালির ওপর দিয়ে। ক্লান্ত হয়ে বসে পড়েছি বালির ওপর। তারপর গল্প আর গল্প। সান্নর কাছে শুনেছি বাংলাদেশের কথা তার মায়ের কথা। সান্নকে

বলেছি আসামের কথা, জ্ঞানবিজ্ঞানের কথা আর
ছোট ভাই শোভনের কথা। কখনো খুশীতে
ভরেছে মন, কখনো বেদনায় হয়েছে কাতর।

দিনগুলো ভর ভর করে বয়ে যেতে লাগলো,
কালী পূজা এসে গেলো। পুরী হয়ে উঠলো
আলোর পুরী। অতসবাজীর ফুলঝুড়ি আর কান
ফাটানো শব্দে মুগ্ধ। সিরাজ আমায় জিজ্ঞাসা
করেছিল সবাইতো রাজী পোড়ানোয় মেতেছে।
আমি কেন রাজী স্পর্শ করিনি। সান্নকে বলেছি
আমার শেষ রাজী পুরেগেছে গত বছর। বলেছি
আর কোনদিন ভাইফোঁটা নেবেনা কেউ। ওটুকুর
জন্তু আমার কত লোভ। সিরাজ শুনেতে পাগল
হয়েছে।

ভাইফোঁটার দিন এলো। কালী পূজোর চেয়ে
এদিন আমার কাছে অনেক বেশী বেদনার। ভোরে
বিছানা থেকে উঠিনি। বালিশ ভিজেছে নিশ্চয়
কান্নায়। বেলা তখন নটা। সান্ন এসেছে
আমায় ডাকতে। উঠে অনুভব করলুম আমায়
জীবনের সেবা বিস্ময়। ধৃতি পাঞ্জাবী পড়ে সান্ন
এসেছে ভাইফোঁটা নিতে। বললুম, সান্ন এ
অনুষ্ঠানতো হিন্দুর। সান্ন বললে। ভাই আর
বোনের। এর ওপর তর্ক চলে না। এ দাবীর
চাইতে বড় দাবী নেই। সান্নর চোখে জল, দুখে
বিস্ময়ে আনন্দে আমারও চোখে জল। অপারিসীম
আনন্দে বিছানা ত্যাগ করে ভাইফোঁটার আয়ো-
জনে ব্যস্ত হয়ে পরলুম। স্নান সেরে এসে ঘরের
মাঝে আসিন পাতলুম। সায়নে মাটির প্রদীপ
জলিয়ে থালায় সাজালুম ফুল, ছুঁবা আর ধান।

কাজলতায়, কাজল আর আনালুম একথালি
মিষ্টি। সান্ন হাতমুখ ধুয়ে আসনে বসলো।
ভাইফোঁটার চিরাচরিত মন্ত্রচারণে ওকে ফোঁটা
দিলুম। ও আমায় প্রণাম করলে। প্রার্থনা
করলুম, ভগবান, এ ভাই আমার দীর্ঘজীবী হোক।
মা সান্নকে বুকে জড়িয়ে ধরলেন, তাঁর ছুচোখেও
জল।

ফেরার দিন ঘনিয়ে এলো, সান্নরা নামবে
কলকাতা, আমরা যাবো বঙাইগাঁও। কোথায় এক
করণ বীণার তাল বাজছে। বেড়াতে বেড়িয়ে
কলহাস পেয়েছেন আমেরিকা, বিবেকানন্দ পেয়ে-
ছেন তার ধ্যানের ভারত। সবই দুর্লভ। কিন্তু
আমি পেলাম এমন এক স্বর্গীয় সুখ যার তুলনা হয়
না। ধর্ম কিছু নয়, দেশ কাল পাত্র কিছু নয়,
সব কিছুর ওপর মানুষের অন্তহীন গভীর মমতা
ভরা মন, সান্ন মাকে আর মাসী ডাকেনা, ডাকে
মা বলে। সান্ন তার মাকে পেয়েছে। মা পেয়ে-
ছেন তার শোভনকে। তবে কি হৃদয় দিয়েই
পৃথিবীটাকে ঘর করা যায়, হয়তো যায়, পথের
থারি বেয়ে চলতে চলতে পাওয়া যায় পরশপাথর
যা দিয়ে সব বন্ধনের জগাদল পাথরকে গলানো
যায়, এ এক মহৎ শিক্ষা—জীবনকে দেখবার
ব্যবহার ও জানবার সর্বোত্তম উপায়। কিসের জন্তু
তবে মানুষ-কলহে লিপ্ত হয়। বিদায়ের বেলায়
সান্নকে বললাম—

আমাদের এক রবীন্দ্রনাথ, এক নজরুল
আমরা ভাবায় এক, ভালবাসায় এক
মানবতায় এক।

नीलामी

अमिला अग्रवाल

B. A. Ist yr. (Hons)

बंबई की स्टेशन, जहाँ एक और बैभव का पदर्शन तो दूसरी तरफ वह असंख्य गरौब जनता, जिसकी अपने जीवन तथा कुटुम्ब के भरण पोषण को सौमित आकांक्षाएँ भी उसके मन में सागर की लहरों की तरह उठती और विलीन होती रहती हैं प्लेटफॉर्म पर यात्रियों का मेलासा लगा हुआ था। सब एक दुसरे की ओर से बेपरवाह, अपने में ही मग्न। कुली लोग अपने ही काम में मशगुल थे, सभी अधिक से अधिक यात्रियों को अपनी ढंगी का शिकार बनाने के लिए दौड़-धुप में लगे हुए थे।

रेलवे मजिस्ट्रेट के कक्ष के पास बशाल भीड़ खड़ी थी। वहाँ उन लोगों को लाया जाता था जो बिना टिकट पकड़े जाते हैं। टिकट कलेक्टर उनको तलाश व शिकार को पकड़ने में अपना गर्व समझते हैं।

खूबसूरत बंबई एक्सप्रेस से जो लोग पकड़े गए थे, उनमें एक नवयुवती भी थी। साफ साड़ी, इकहरो देह, कलाई में रंगीन चूड़ियाँ, पैर में चप्पल, कमर पर लटकती वेणी और कंधे पर मंडराता साड़ी का आँचल। ये सब मिलकर

उसके सम्भ्रान्त परिवार को होने का परिचय दे रहे थे। बीस-चाईस साल की अवस्था थी उसकी। चेहरे पर मासूमियत होते हुए भी आँखों में परेशानी। लगरहा था कि वह अंधकारमय अविश्य में कोई रास्ता ढुँढ़ रही थी।

निस्तब्धता को चीरते हुए मजिस्ट्रेट का हकम शूँजा, जैसे गगन में धामके की बिजली कड़की हो—‘तीस रुपये फाइन।’

रेल कर्मचारी ने उसे एक कागज दिखाकर कहा—‘निकालो तीस रुपये।’ वह मौन रही। ‘देर मत करो, रुपये निकालो।’ कर्मचारी ने कड़फकर कहा। ‘जौ, मेरे पास कुछ नहीं है।’ सहमते-भ्रमकते हुए उसने उत्तर दिया। ‘क्या? जुर्माना अदा करना पड़ेगा अन्यथा जेल जाना होगा।’

भीड़ निरन्तर बढ़ती जा रही थी, पर वह जड़वत अचल प्रतिमा बनी खड़ी थी। कर्मचारी ने तेज कंठ शब्दों में पूछा ‘यहाँ तुम्हारा कोई है?’

युवती ने नकारात्मक ढंग से सिर हिला दिया।

‘अब तक कहाँ रहती थी’
‘पिताजी और सौतेली माँ के साथ।’ यूवती
का उत्तर था।

‘यहाँ क्यों आई?’

पिताजी की मृत्यु हो जाने पर सौतेली माँ ने
घर से निकाल दिया है।

सुनकर कर्मचारी कुछ परामर्श के लिए रेलवे
मजिस्ट्रेट के कक्ष में चला गया। वहाँ एक
जनता बड़ी उत्सुक निगाहों से नवीन आदेश
की प्रतीक्षा में उद्विग्न खड़ी थी। कर्मचारी ने
लौटकर कहा—‘आदेश नहीं बदला जा सकता
तुम्हें ज़रूरी अदा करना ही होगा।’

वह मासूमसी खड़ी थी। कर्मचारी ने कड़क-
कर कहा—‘बोलती क्यों नहीं?’ ‘क्या?’

‘यहाँ की ज़रूरी अदा करने का इरादा है या
जेल जाने का?’

‘तीस रुपये कहाँ से लाऊँ?’ मेरे पास तो
कुछ भी नहीं है।’ स्वर में लाचारी थी।

‘यह मैं नहीं जानता। चाहे कुछ भी, ज़रूरी
दो!’ वह चिल्लाया—‘जल्दी!’ वह विस्मित
ठगो-सी, उसी सी खड़ी रही। उसका शरीर
कागज की तरह सफेद पड़ गया था। वह पल्ले
की तरह काँप रही थी। एका एक उसकी आँखों
में एक निश्चय मलक उठा, अपनी सुखी करुण
आँखों को भोड़ पर बरसा कर कहा—‘जो रुपये
अदा करेगा, मैं उसी के साथ चली जाऊँगी।’

पास खड़े सिपाही ने हैरत से पुछा—‘क्या
कहा?’

‘तीस रुपये जो देगा, मैं...’

उसकी सारी भिन्नक समाप्त हो गई। एक
हलचल सी मच गई दर्शाको में बूढ़े प्रौढ़
व्यक्तियों का मस्तक झुक गया था। कुछ नव-
युवक मूस्करा रहे थे।

पेछे की तरफ से किसी सनचले ने आवाज
लगाई—‘नया पंसा।’

‘एक चवन्नी’ उसके साथी ने उनकी मदद
की। वह तिलमिला उठी, उसको आँखें डबडबा
आईं। होठ काटकर चिल्लाई—‘हाँ बोलो, मैं
तोलास हो दही हूँ सिर्फ तीस रुपये में।’ एक
क्षण भीड़ में सन्नटा छा गया।

अपने सम्मुख एक यूवती निलाम हो रही थी, पर
उसकी बड़किस्मती की उसे तीस रुपये में भी खरीदने
के लिए कोई तैयार नहीं हो रहा था। सिपाही ने
डंडा घुसाकर कहा—‘भागो! यहाँ कोई तमाशा है?’
जिसकी गरज गरज से हवावत में छुड़ा लाए। तूम
‘चलो’ आवाज पीछे से आवाज आई—‘ठपरिये सर-
कार!’ एक गरीब सा मजदूर भीड़ की चोरता हुआ
आगे निकल आया। बिखरे बाल, शरीर पर करे-पुराने
और मोले कपड़े अंग अंग गरीबी झलकती हुई।

‘यह लो सरकार! तीस रुपये।’ उसने बंदहवार
मद्रा में एक-एक दो के तीस रुपये के नोट जेब से
निकालकर कर्मचारी की ओर बढ़ा दिये। कर्मचारी
नोट लेकर कोई एक रसीद देकर कक्ष में चला गया।

भीड़ आँखें काढ़े उस अंधड़, मंले कुचैले मजदूर को
देख रही थी। लगता था वे तीस रुपये उसकी महीनों
की बचत थी।

लोगों के व्यर्थ व फुसफुसाकर पर ध्यान दिए बिना
ही उसने बड़ी बेतक़ासकी की उसका हाथ पकड़कर

कहा 'चलो ।'

नीलाम ही चुकी वह युवती चुपचाप उसके साथ पड़ी । भीड़ भी छरने लगी । बिद्युत गति से यह समाचार सारे स्टेशन पर फैल गया । जिसने सुना वही आश्चर्य से लस नव-दंपति को देखने चोड़ा ।

गेट के पास खड़ा एक मनचला व्यक्ति बोला—
'सौदा महंगा नहीं हुआ ।'

'क्या कहा ! सौदा ? हाँ, मैंने तुम्हारी नजरों में

जरूर सौदा किया है । औरत की खरीद की है, पर ऐसा नहीं है । मैं तो पहले ही बीबी बच्चोंवाला आदमी हुँ । उसे बहिन बनाकर पहलीबार कोइ बना हुँ । वह युवती बिलावकर 'भैया' कहते हुऐ उस सजदुर से लिपटकर फुटफुट कर रोने लगी । उसकी किरकियों में शायद इस बात का संकेत था कि इन्सोनियत अभी पूरी तरह मरी नहीं है, उसमें अभी सँघि बाकी है ।

—006—

প্রবন্ধ

“লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ বীণ-ব'বাগী”

সান্তনাময়া মজুমদাৰ

প্রবক্তা, অসমীয়া বিভাগ, ॥

এম, এ, (ডাবল)

অসমীয়া কবিতা-কাননৰ এটি অপূৰ্ব পাৰি-
জাত—বেজবৰুৱাৰ “বীণ-ব'বাগী”। কেৱল
অসমীয়া সাহিত্যতেই নহয়—বিশ্ব ইতিহাসতো
এজন স্বদেশানুৰাগী কবি স্বৰূপে স্বীকৃতি পাবলৈ
হ'লে বেজবৰুৱাৰ এই কবিতাটোৱেই একক আৰু
অকৃত্ৰিম। ইংৰাজী সাহিত্যত স্কটৰ ঐতিহ্যপ্ৰীতিৰ
স্বাক্ষৰ লেনে সোনালী সূতাৰে লিখা, অসমীয়া
সাহিত্যতে বেজবৰুৱাৰ এই কবিতাটি সোনৰ
আখৰেৰে লিখি থৈ যোৱা। বেজবৰুৱাক কবি
হিচাবে স্বীকৃতি দিবলৈও এই কবিতাটোৱেই
যথেষ্ট। ইয়াক ডেইয়াৰ পৰা স্বদেশপ্ৰেমৰ
কবিতা—অসমীয়া সাহিত্যত সঁচাকৈয়ে নাই।
দেবকান্তবৰুৱাৰ “লাচিতফুকন” কবিতাত স্বদে-
শীবিৰৰ পূজা—কেঁচা তেজুৰে লিখা হ'লেও বীণ
ব'বাগী কবিতাৰ সামগ্ৰিকতা আৰু পূৰ্ণাঙ্গ স্বৰূপ
দেববৰুৱাৰ কবিতাত দেখা পোৱা নাযায়। অকৃত্ৰিম
ভাৱে স্বদেহ ভালপোৱাৰ কাৰণেই বেজবৰুৱাৰ
এই কবিতাটোত কোনো প্ৰকাৰৰ কৃত্ৰিমতা নাই।
এজন সমদৰ্শী হৃদয়ৰ ব্যক্তি নহ'লে বেজবৰুৱাৰ
কবিতাটোৰ আবেদন উপলব্ধি কৰাও কঠিন।
ডঃ কাকতিয়ে কৈছিল যে জাগ্ৰত স্বদেশানুৰাগৰ

অপূৰ্ব বচনাপদ্ধতি আৰু সু……হাস্তৰসে বেজ-
বৰুৱাৰ সাহিত্যৰ সমগ্ৰদিশকে আকোৱালৈ
লৈছে। বেজবৰুৱাৰ এই কবিতাটিয়েই জাগ্ৰত
স্বদেশানুৰাগৰ জ্বলন্ত নিদৰ্শন। স্বদেশৰ
প্ৰতি বেজবৰুৱাৰ এই আকুলতা বিয়া দিয়া
কথাৰ পিতৃ-মাতৃৰ প্ৰতি থকা সীমাহীন
ব্যাকুলতাৰ লগৰহে তুলনা কবিব পাৰি।
সঁচাকৈয়ে চিৰপ্ৰবাসী বেজবৰুৱাৰ মন
তেওঁৰ স্বদেশৰ ধূলি-বাৰ্ণিতেই তেওঁৰ শৰীৰ
আৰু বেশ-ভূষাহে যেন প্ৰবাসী জীৱনৰ মূলস্ব্থল।
কবি বাৰ্ণছৰ দৰে বেজবৰুৱাৰ হৃদয়ো - অসমৰ
হাবিবনত—“My heart is in High
lands”, এই সত্যটিকেই উপলব্ধি কৰি ডঃ
কাকতিয়ে লিখিছিল, “বেজবৰুৱা য'তে থাকক
তেওঁৰ হিয়া পৰি আহে অসমৰ হাবি বননিৰ
মাজত, তেওঁৰ জিভাৰ পানী পৰে এতিয়াও
অসমীয়া কাঁহুদী খাবলিৰ সোঁৱৰণীত। শোৱা-
খোৱাৰ পৰা আৰম্ভ কৰি বাহিৰৰ চলন ফুৰণলৈকে
চকুৰ আগত যিমানেই বিদেশী ভাব দেখিছে,
তিমানেনেই তেওঁৰ অন্তৰ আত্মাই নিজৰ দেশ নিজৰ
সমাজৰ প্ৰতি প্ৰবল শাউতি দেখুৱাইছে।”—তেওঁ

বিয়াকুৰাইছিল, বঙ্গ-শিবোমণি মহৰ্ষি দেবেন্দ্রনাথ ঠাকুৰৰ নাতিনী প্রজ্ঞা সুন্দৰী দেৱীক। জীৱিকা নিৰ্বাহ কৰি অধিক কাল অতিপাত কৰিছিল উৰিষ্যাৰ সম্বলপুৰত কিন্তু তেওঁৰ মানসপটত উটি ভাঁহি ফুৰিছিল তেওঁৰ শৈশৱকালৰ খেলা ধূলাৰ সোৱঁৰণী শিৱসাগৰৰ দিখৌ পাৰত। তেওঁৰ গল্পবিলাকত ঠাইপোৱা আমোলা মহৰ্ষীৰ জীৱন অৱেষণ আৰু শিশু-মহন্ত সকলৰ ভাঙাশিৰ চিত্ৰবোৰে আমাক দেখুৱাইছিল এজন সংস্কাৰকামী ব্যক্তিৰ সমাজৰ প্ৰতি থকা প্ৰত্যাশ্বানলৈ। কীৰ্ত্তন দশম নামকীৰ্ত্তনেৰে সুদূৰ প্ৰবাসতো লগ নেৰিছিল কাৰণেই বেজবৰুৱাই তেওঁৰ জীৱনদৰ্শাত মহাপুৰুষ শ্ৰীশঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱৰ জীৱনকালৰ পৰ্যালোচনা কৰাৰ উপৰিও সিবিলাকৰ ধৰ্ম্মীয়-দৰ্শনক জনসমাজৰ দৃষ্টিগোচৰ কৰিবলৈ সন্মত হৈছিল—গল্প-উপন্যাস জীৱনী আত্মজীৱনী, লানি নিছিগা বৰ্ম্মাৰচনাৰ টোপোলা আৰু গধুৰ অৰ্থবহ তত্ত্বমূলক প্ৰৱন্ধৰাজি। অধ্যয়ণ আৰু অধ্যাপনাৰ চূড়ান্ত সমীক্ষা নহ'লে বেজবৰুৱাৰ কাপত এনে অপৰিসীম ৰচনা সম্ভৱপৰ হব কেনেকৈ?

অসমীয়া স্বদেশপ্ৰেমৰ কৰিতাৰ মাইলস্তম্ভস্বৰূপ বেজবৰুৱাৰ “বীণ-ব'ৰাগী” কবিতাও বেজবৰুৱাৰ প্ৰৱন্ধুৱা জীৱনৰ অভিজ্ঞতা আৰু উপলব্ধিৰে ভৰা এটি তাৎপৰ্য্যপূৰ্ণ সৃষ্টি। এই কবিতাটিৰ ৰচনাৰ পৰিবেশো অপূৰ্ব ৰোমান্টিক আদৰ্শবাদৰ স্বাক্ষৰ। “দিনতুপৰীয়া, ভবতুপৰীয়া” সকলো মানুহৰ জিৰণিক্ষনত পদূলিমূখত “বীণ ব'ৰাগীৰ” সুৰ শুনি বেজবৰুৱা হৈ পৰিছে তন্ময়। এনেয়ে তেওঁ প্ৰবাসত আছে, তাতে অসমীয়া সুৰ। “শুনিও-

নুশুনা, বুজিও নুবুজা” আৱেশেৰে ভৰা বীণৰ তন্ত্ৰীত কবিয়ে ঘেন দূৰ অসমৰ স্মৃতিৰ চাবনহে অনুভৱ কৰিছে। কবিয়ে নাজানে বীণ-ব'ৰাগী অসমীয়া নে অনাসমীয়া, কবিয়ে নুবুজে বীণৰ সুৰৰ অন্ত নিহিত ভাৱ ভাষা। মাথো তেওঁ অনুভৱ কৰিছে এক সৰগীয় সুখৰ মহিমা। ব'ৰাগীৰ কণ্ঠত কোনোদিন উপলব্ধি নকৰা—এক নতুন স্বৰ্গীয় সুৰৰ মহিমা। বীণৰ ফুটি উঠা কৰুণ বাগিনীও কৰিব কৰ্ণগোচৰ হৈছে—কিন্তু কি কৰুণ কাহিনী নো ব'ৰাগীয়ে অভিযুক্ত কৰিবলৈ বিচাৰিছে—তাকো তেওঁ উপলব্ধি কৰিবলৈ অক্ষম, সীতা-সাৱিত্ৰী, নল-দময়ন্তী আদিৰ কৰুণ কাহিনীৰ ইতিহাস তেওঁ শুনিছে, মাতৃশ্বকপা—এই আদৰ্শনীয়া যুগ-নাৰীসকলৰ দুৰ্দশাৰ কাহিনী শুনিলে তেওঁৰ দুচকু উপচি পৰে। আনহাতে, বিগত-মান স্মৰণৰ আক্ৰমণত জুৰুলা হোৱা দেশ-বাসীৰ ক্ৰন্দনধ্বনিও তেওঁ শুনিছে। এইবিলাকৰ পুনৰাবৃত্তি শুনিবলৈ তেওঁ অপ্ৰস্তুত, কাৰুণ্যই বদন-বৰফুকনে মান অনাৰ কাহিনী বীণৰ সুৰত নুফুটাবলৈ অনুৰোধ কৰিছে। অতীত অসমৰ কলঙ্ক-কাহিনীয়ে কৰিব মনলৈ দুঃস্বপ্নৰ বোজা কঢ়িয়াব পাৰে বুলি কবিয়ে তাৰপৰা বিৰত থাকিবলৈ প্ৰচেষ্টা কৰিছে। কোনোধৰণৰ নৈৰাশুৰ হুমনিয়াহকে তেওঁ অন্তৰত ঠাই দিব নোখোজে কিয়নো, নৈৰাশুই ব্যৰ্থতাৰ একমাত্ৰ মূল কাৰণ। আমহাতে, “উদ্যোগী পুৰুষসিংহ”কহে লক্ষ্মীয়ে লাগ দিয়ে। লক্ষ্মী হৈছে, শ্ৰী ৰা সম্পদৰ মূল কাৰণ। এটা জাতিৰ ত্ৰিৱন্ধি কৰিবলৈ হলে লেহুকা মনোভাৱৰ পৰিত্যাগ কৰি সাহসী আৰু

॥ বঙাইগ ১৩ কলেজ আলোচনী ॥

শক্তিশালী মনক গঢ় দিয়া উচিত। বেজবৰুৱাৰ হৃদয়ত এই শক্তিশালী চিন্তাধাৰা আৰু আশাবাদে পোষণ কৰি থকা কাৰণেহে তেওঁৰ কবিতাত বীণ-ব'ৰাগীলৈ এই আহ্বান শুনা যায়।

“শুনা এ ব'ৰাগী, আনন্দৰ কাহিনী অসমৰ
যশৰাশি
হিয়া মোৰ হেৰ বনৰন্ত হওক; পৰাণ উঠক
উল্লাসি।”

মণিৰাম পিয়লিৰ ত্যাগৰ বুৰঞ্জী শুনি চকুপানী টুকি কাল কটোৱাতকৈ, লাচিতৰ বীৰত্ব, বাণ-ভগদত্ত-চুকাফাৰ কীৰ্ত্তি, ভাস্কৰবৰ্মা, নৰকাসুৰ আদিৰ বীৰত্বৰ বুৰঞ্জী শুনি নিজকে এটা নতুন জাতি গঠনত অৱদান যোগাবলৈ সমৰ্থমান কৰি তোলাৰ প্ৰতিহে কৰিব দৃষ্টি অসীম আগ্ৰহান্বিত। কদমিংহ আদি মহাপ্ৰতাপশালী বজাসকলৰ কীৰ্ত্তি কাহিনী ন-অসমক গঢ়ি তোলাৰ সাহস গোটেৱা বীৰত্বব্যঞ্জক কাহিনীহে কৰিব আকৰ্ষণৰ মূল কাৰণ। সূষ্ঠ জাতীয়চেতনা আৰু তীব্ৰ আশাবাদৰ স্ফুৰণ থকা এই কবিতাটিৰ বিৱৰণী উত্থাপন কৰা কৌশলো অতি মনোৰম। চলচিত্ৰৰ দৰে চিত্ৰবৎ একো একোটি ঘটনাক এটি বা দুটি পংক্তিৰ মাজেৰে সুন্দৰ সজীৱ ভাৱে বৰ্ণনা কৰি নি পাঠকৰ চিত্ত বিমোহিত কৰি ৰখাৰ কৌশলো বেজবৰুৱাৰ এই কবিতাটিৰ অগ্ৰতম বিশেষত্ব।

দবাচলতে, বেজবৰুৱাই এই কবিতাটিৰ মাধ্যমত অসমৰ অতীত বুৰঞ্জীক অধ্যয়ন কৰি পাহৰনিৰ গৰ্ভত বিলীন হৈ যোৱা এটি মুমূৰু জাতিক জাতীয় চেতনাৰে উদ্দীপ্ত কৰি ন-পুৰুষৰ সৃষ্টিৰ প্ৰয়াসেৰে এবুকু অনুপ্ৰেৰণা বুকুত বান্ধিছে।

“গা বীণ গা অমৃত-সঙ্গীত, শুকানে মেলক কুঁহি’ব
মাজেদি কবিয়ে যেন এটা স্বাধীন জাতিক পৰাধীন-
তাৰ শিকলিৰ পৰা উদ্ধৃত কৰি অমৰ শক্তিহে
প্ৰদান কৰিব খুজিছে। বেজবৰুৱাৰ দৰে তেওঁৰ
সমধৰ্মী চন্দ্ৰ কুমাৰ আগৰৱালাও এজন জাতীয়
চেতনাদীপ্ত ৰোমাণ্টিক কবি। কিন্তু “হিমালয়চূড়া
উয়ালি পেলোৱা” প্ৰচণ্ড ধুমুহাৰ দৰে ধ্বংসাত্মক
দৃষ্টিৰে বিশ্বক নতুন ৰূপত সৃষ্টিৰ প্ৰয়াস এইজনা
কৰিব নাই। বৰঞ্চ তেওঁ এজন সংস্কাৰৰ মাজেদি
নতুন পুৰুষক দিয়া-চেতনা জগাই তুলি—পুৰণি
পৃথিবীকে নতুন ৰূপত চোৱাৰ হাবিয়াস প্ৰকাশ
কৰিছে।

—“নতুন প্ৰাণৰ ন-চকুজুৰি দীপিত চালি
দে তাত
পুৰণি পৃথিবীক ন-কৈ চাই লওঁ, হে বীণ
এবাৰি মাত।”

—বেজবৰুৱাৰ ৰচনাৰ প্ৰতিটো দিশতে এনে
সংস্কাৰ কামিতাই মূৰ্ছৰূপ লাভ কৰিছে। বুৰঞ্জী-
মূলক নাটসমূহৰ পৰা হান্তৰসাত্মক ৰচনালৈকে
বেজবৰুৱাৰ এই সংস্কাৰকামিতা অতি সুন্দৰৰূপত
প্ৰকট হৈছে। এই সকলো দিশৰ সম্যক আলো-
চনাকুৰিবলৈ হ’লে এটা কবিতাই যথেষ্ট নহয়।
বেজবৰুৱাৰ সাহিত্যৰ সকলোদিশৰে পুঞ্জানুপুঞ্জ
বিশ্লেষণ কৰি চালে—দেখা পোৱা যায়—এজন
স্বদেশ প্ৰেমিক সচা সাধকৰ - অন্তঃস্পৰ্শী সংগ্ৰাম
আৰু সমগ্ৰজাতিলৈ, জাতিৰ অস্তিত্ব ৰক্ষা আৰু
সমৃদ্ধি লাভৰ বাবে জনোৱা অন্তৰ ভৰা প্ৰত্য-
াহ্বান। বীণ-ব'ৰাগী - তাৰে এখনি সৰু খিৰিকি
যাৰ সম্মুখেদি দেখা পোৱা যায় সমগ্ৰ অসমৰ

এখনি ব্যথাভৰা অথচ বীৰ্য্যভৰা ছৰি। গৌৰৱময়
অতীতৰ সতে মৃত—বিভক্ত অসমৰ আকাশ-
পাতাল পাৰ্থক্য দেখি—হুংখ-যন্ত্ৰনাক লুকাই ৰাখি
সাহসৰ সঞ্জীৱনী মন্ত্ৰ ঢালি থৈ সমগ্ৰ অসমবাসীকে
এখন স্বাধীন অসম গঢ়ি তোলাৰ সপোন দেখুৱাই
চিৰচেনেহী ভাষা জননীৰ সেৱাৰ অৰ্থে মন প্ৰাণ
ঢালি প্ৰৱাসী হুংখৰ যন্ত্ৰণা লৈ এই কবিতাটি ৰচনা
কৰিছিল। বেজবৰুৱা মানুহজনক অন্তৰতৰি
অনুভৱ কৰিব নোৱাৰিলে বেজবৰুৱাৰ এই বিশিষ্ট

কবিতাটিৰ গুণা-গুণ উপলব্ধি কৰা সম্ভৱ নহয়।
মনলৈ যেতিয়া হতাশা আহে, সাহসৰ যেতিয়া
অভাৱ হয়, তেতিয়া যেন এই অসমৰ দিশহাৰা
সকলো পশ্বিকৈই বেজবৰুৱাই দেখুৱাই যোৱা পথৰ
সন্ধান লৈ স্বদেশৰ শৌৰ্য্য-বীৰ্য্য আৰু মহিমাৰক্ষাৰ
বাবে এবুকু সাহস—বুকুত বান্ধি লয়। মুমূৰ্ষু
জাতিক জীয়াই তোলাৰ বাবে বেজবৰুৱাৰ এই
কবিতাটিৰ মূল্য চিৰদিন হৈব অক্ষয়-অব্যয়।

—••••—

ঃ বঙাইগাঁও বাসীৰ অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য চৰ্চা ঃ

যতীন বৰুৱা, এম, এ,
প্ৰবক্তা, অসমীয়া বিভাগ।

ইং ১৮২৬ চনৰ পিছৰে পৰা যেনেকৈ অসমত
ৰাজনৈতিক পৰিৱৰ্ত্তন ঘটিছিল, তেনেকৈ অসমীয়া
ভাষা সাহিত্যৰো বিষয়-বস্তু অথবা বচনা-ৰীতিৰ
ফালৰ পৰা বিৰাট পৰিৱৰ্ত্তন সাধিত হ'ল। এক
কথাত ক'বলৈ গ'লে, ইংৰাজ ৰাজত্বৰ কেই
বছৰমানৰ পিছৰ পৰাই অসমীয়া ভাষা সাহিত্যই
সকলো পিনেদি নতুনত্ব লাভ কৰিলে। কিন্তু
দুঃখৰ বিষয় যে, ইংৰাজসকলে অসমত কেইবছৰ-
মান ৰাজত্ব কৰাৰ পিছতেই অসমীয়া ভাষা-
সাহিত্যৰ আকাশলৈ নামি আহিছিল এচপৰা
ক'লা ভাৱৰ। কেইজনমান ৰাঙালী কেৰানী
মহৰীৰ ফুচুলনিত ইংৰাজ শাসনকৰ্ত্তাসকলে ইং
১৮৩৬ চনত অসমৰ স্কুল, আদালতৰ পৰা
অসমীয়া ভাষা আঁতৰাই, তাৰ ঠাইত বাংলা
ভাষাৰ প্ৰচলন কৰাইছিল। সৌভাগ্যক্ৰমে
বেভাৰেণ্ড নাথান ব্ৰাউন, ও, টি, কটৰ, ডক্টৰ
মাইলছ, ব্ৰঞ্চন, এ, কে, গান্ধী, নিধি লোবি
ফাৰোৱেল, আনন্দৰাম ঢেকিয়াল ফুকন, হেমচন্দ্ৰ
বৰুৱা, বলৰাম ফুকন, খম্বা কান্ত বুঢ়াগোঁহাই, গুনা-
ভিৰাম বৰুৱা প্ৰভৃতিৰ চেষ্টাত ইংৰাজ চৰকাৰে
ইং ১৮৭২ চনত অসমৰ স্কুল, আদালতত অসমীয়া

ভাষা পুনঃ প্ৰতিষ্ঠা কৰিলে। কিন্তু পৰিতাপৰ
বিষয় যে, অসমৰ পশ্চিম প্ৰান্তৰত থকা গোৱাল-
পাৰা জিলাখনত তেতিয়াও বাংলা ভাষা-কৃষ্টিৰ
ডাঠ কুঁৱলীয়ে আৱৰি আছিল আৰু ইয়াৰ বহু
বছৰৰ পিছত, অসমৰ ভূতপূৰ্ব ইংৰাজ কমিছনাৰ
কৰ্ণেল গাৰ্ডন চাহাৰৰ দিনতহে গোৱালপাৰা
মহকুমাৰ স্কুল, আদালত সমূহত আৰু ধুবুৰী মহ-
কুমাৰ দুই তিনিখনমান স্কুল, বাংলা ভাষাৰ
পৰিৱৰ্ত্তে অসমীয়া ভাষা মাতৃভাষা ৰূপে গৃহীত
কৰা হ'ল। তেতিয়াৰ পৰাহে অৰ্থাৎ বিংশ
শতিকাৰ প্ৰথম ভাগৰ পৰাহে গোৱালপাৰা
জিলাত অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ চিন্তা চৰ্চা আৰু
সাধনা আৰম্ভ হয়। অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য
চৰ্চা কৰা পুৰণি গোৱালপাৰা জিলাৰ বিভিন্ন
অঞ্চলৰ ভিতৰত গোৱালপাৰা, দলগোমা, দুধনৈ,
লক্ষীপুৰ, ধুবুৰী, গোঁৰীপুৰ, কোকৰাঝাৰ, বঙাই-
গাঁও, বইটামাৰী আৰু অভয়াপুৰী উল্লেখযোগ্য।
উক্ত প্ৰবন্ধত অসমীয়া ভাষা সাহিত্য চৰ্চাৰ ক্ষেত্ৰত
বঙাইগাঁও চহৰ বাসীৰ অবিহণৰ এটি থুলমূল
বিবৰণহে দিবৰ যত্ন কৰা হৈছে :

(১) . কমলেশ্বৰ মজুমদাৰ :—ইং ১৮৯৭ চনৰ

২৬ নবেম্বৰত বইটামাৰীত জন্ম গ্ৰহণ কৰোঁতা মজুমদাৰদেৱে ১৯১৮ চনত প্ৰবেশিকা পাছ কৰি, বঙাইগাঁৱৰ বীৰবাৰা মাইনৰ স্কুলত “চেৰেন্দ মাষ্টৰ” ৰূপে নিযুক্তি পায় বঙাইগাঁৱত বসবাস কৰিবলৈ লৈছিল। শিক্ষকতা কৰি থকা কাল-ছোৱাত তেখেতে এই অঞ্চলৰ সকলো ধৰণৰ সামাজিক কাম কাজত জড়িত হৈ পৰিছিল। গোৱালপাৰীয়া যাত্ৰা নাটৰ পৃষ্ঠপোষকতা কৰাৰ উপৰি এখেত এজন ভাল অভিনেতা আছিল। এখেতৰ দ্বাৰা ৰচিত “মোৰ জীৱন কালত বঙাইগাঁও” পুস্তিকাখনিয়ে তেখেতৰ ভাষা-সাহিত্য প্ৰতিভাৰ আভাস দিয়ে। ই, ১৯৭৭ চনৰ ১৭ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে এখেতৰ মৃত্যু হয়।

(২) সীতানাথ ব্ৰহ্মচৌধুৰী : -ইং ১৯০৮ চনৰ ৮ অক্টোবৰ তাৰিখে কোকৰাঝাৰ জিলাৰ দোতমা অঞ্চলৰ ভালুকমাৰি গাঁৱত সীতানাথ ব্ৰহ্মচৌধুৰীৰ জন্ম হৈছিল। ইং ১৯২৬ চনত ধুবুৰীত বহা অসম সাহিত্য সভাৰ নবম অধিবেশনত হাই-স্কুলীয়া ছাত্ৰ সীতানাথ ব্ৰহ্মচৌধুৰীয়ে তেতিয়াৰ ধুবুৰীৰ পুলিছ চুপাৰিনটেন্ডেণ্ট তেজপুৰীয়া ভাঙনিকোঁৱৰ কৰি আনন্দ চন্দ্ৰ আগৰৱালাদেৱৰ সহায় সহযোগত স্বৰচিত কবিতা এটি পাঠ কৰি শ্ৰোতামণ্ডলীক মুহিত কৰিছিল। সেই অধিবেশনৰ শ্ৰোতামণ্ডলীৰ পৰা পোৱা প্ৰশংসা বাণীয়েই সীতানাথ ব্ৰহ্মচৌধুৰীক কবিতা ৰচনাৰ ক্ষেত্ৰত অধিক আগ্ৰহী কৰি তুলিছিল। তেতিয়াৰ পৰাই তেখেতে সেই যুগৰ সববৰষী আলোচনী বাঁহী, আৱাহন, চেতনা, মিলন প্ৰভৃতি ধাৰাবাহিক ভাবে

কবিতা ৰচনা কৰি প্ৰকাশ কৰিছিল। ইং ১৯৩৬ চনত সীতানাথ ব্ৰহ্মচৌধুৰীদেৱে বি, এ, পাছ কৰি দুবছৰমান আল, ল, কলেজত অধ্যয়ন কৰিছিল। ব্ৰহ্মচৌধুৰী কেৱল কবিয়েই নাছিল, তেখেত আছিল একাধাৰে কৃষি শিক্ষা-সামাজিক উন্নয়নত্ৰী লোক। পুৰণি গোৱালপাৰা জিলাৰ বহু ঠাইতে উন্নয়নমূলক কাম কৰি তেখেতে সামাজিক কামৰ প্ৰতি অসীম একাগ্ৰতা থকাৰ পৰিচয় দি গৈছে। জন্মভূমি দোতমা গাঁৱৰ পৰা ইং ১৯৩৮ চনত তেখেতে পৰিয়ালসহ বঙাইগাঁও টাউনলৈ উঠি আহে। বঙাইগাঁৱৰ বাসিন্দা হৈ তেখেতেই বঙাইগাঁৱত বীৰবাৰা পাব্লিক লাই-ব্ৰেৰী, বীৰবাৰা হাইস্কুল আৰু বঙাইগাঁও মহা-বিদ্যালয় স্থাপন কৰিছিল। ইং ১৯৫২ চনত, স্বাধীন ভাৰতৰ প্ৰথম সংসদৰ নিৰ্বাচনত গোৱালপাৰা-গাৰোপাহাৰ সমষ্টিৰ পৰা কংগ্ৰেছ প্ৰাৰ্থী হিচাপে ব্ৰহ্মচৌধুৰী লোকসভাৰ সদস্য নিৰ্বাচিত হৈছিল। State organisation commission ত তেখেতৰ অসমৰ অখণ্ডতাৰ বাবে চেষ্টা কৰিছিল। অসমখন যাতে খণ্ড-বিখণ্ড হৈ ভাগিচিগি হুৰল হৈ নপৰে তাৰ বাবে তেওঁ অন্তৰেৰে বিচাৰিছিল আৰু একতা, বন্ধাৰ বাবে যৎপৰোনাস্তি চেষ্টা কৰিছিল। অসম সাহিত্য সভাৰ ৪৮ তম আৰু ৪৯ তম অধিবেশন দুখনত এখেতে সভাপতিত্ব কৰিছিল। এই দুখন অধিবেশন যথাক্ৰমে তিনিচুকীয়া আৰু ডিব্ৰুত অনুষ্ঠিত হৈছিল। এইজন মহান ব্যক্তিয়ে ইং ১৯৮২ চনৰ ২৩ নবেম্বৰত ইহলীলা সম্বৰণ

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

কৰে। এখেতৰ ৰচিত কবিতাৰ পুতি কেইখন হৈছে কঁমলকলি, আবেগ, চকুলো আৰু ফুলেশ্বৰী দৈমাৰী। “গাঁও সংগঠক” নামৰ এখন প্ৰবন্ধৰ পুথিও এখেতে ৰচনা কৰিছিল।

(৩) ৩যোগেন্দ্ৰ নাৰায়ণ চৰকাৰ :—চিদলী থানাৰ অন্তৰ্গত কলবাৰী গাঁৱত এখেতে ইং ১৯০৯ চনত জন্ম গ্ৰহণ কৰিছিল। ইং ১৯৩৪ চনত প্ৰবেশিকা পাছ কৰি কচুগাঁৱৰ বন্যবিভাগত ফৰেষ্ট গাৰ্ডৰ চাকৰিত সোমাই দুবছৰমান চাকৰি কৰি তাৰ অৰা গুছি আহি ইং ১৯৩৮ চনত বঙাইগাঁৱৰ বীৰবাৰা এম. ই. স্কুলত নিযুক্ত হৈ শিক্ষকতা জীৱন আৰম্ভ কৰে। তাৰ পিছত প্ৰাইভেটকৈ আই. এ. পাছ কৰি বীৰবাৰা হাইস্কুলত ২৪ বছৰ চাকৰি কৰে। এখেত সৰুৰে পৰাই কবিতা আৰু নাটক ৰচনাত আগ্ৰহী আছিল। ইং ১৯৫৬ চনত ধুবুৰীত বহা অসম সাহিত্য সভাৰ ৰূপালী জয়ন্তী অধিবেশনত এখেতে “অসমৰ জয়গান” নামৰ এটি কবিতা পাঠ কৰিছিল। ইং ১৯৭০ চনৰ ২৬ মেত বঙাইগাঁৱৰ নিজা বাসভৱনত এখেতে শেষ নিশ্বাস ত্যাগ কৰে। বনদেবী, ফুলৰ পাহি, মধুলেখা—এই তিনিখন এখেতৰ অপ্ৰকাশিত কবিতাৰ পুথি। অপ্ৰকাশিত নাটক সমূহ হৈছে—সেবক সংঘ, অসম গৌৰৱ, বৰাই নন্দন, আকালৰ দেশ, আকালৰ গ্ৰাস আৰু শেষ

আকাল।

(৪) ৩লক্ষীকান্ত বায় :—বঙাইগাঁৱৰ নিকট-বৰ্তী চোকাপাৰাত এখেতৰ জন্ম। সৰুৰে পৰা অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ উন্নতিৰ প্ৰতি এখেতৰ আছিল অপৰিসীম একাগ্ৰতা। একমাত্ৰ প্ৰকাশিত পুথিখনৰ নাম “জীৱন তৰী”।

(৫) ৩অশ্বিনী, কুমাৰ সিংহ :—বঙাইগাঁও নিকটবৰ্তী আঠগাঁৱত এখেতৰ জন্ম। বঙাইগাঁও নুৰ্মাল স্কুলত শিক্ষকতা কৰিছিল। ইং ১৯৮২ চনত এখেতৰ মৃত্যু হয়। একমাত্ৰ ৰচনা—ভূমীধ্বৰ পাহাৰৰ কাহিনী।

(৬) শ্ৰীঅতীন্দ্ৰ নাৰায়ণ গোস্বামী :—শালকোছাত জন্ম গ্ৰহণ কৰোঁতা গোস্বামীদেৱৰ ঘৰ বঙাইগাঁও টাউনত। বঙাইগাঁও বীৰবাৰা হাইস্কুলৰ প্ৰাক্তন সংস্কৃত শিক্ষক গোস্বামীদেৱে ধৰ্ম আৰু দৰ্শন তিত্তিক অজস্ৰ প্ৰবন্ধ পাতি লিখিছে। তেখেতৰ দুই এটা প্ৰবন্ধ বঙাইগাঁৱৰ পৰা ওলোৱা আলোচনী কেইখনমানত প্ৰকাশ হৈছে। এতিয়ালৈকে কোনো পুথি প্ৰকাশ হোৱা নাই।

৭) শ্ৰী ধৈৰ্য্যনাথ শাস্ত্ৰী :—ইং ১৯৪৩ চনৰ ১ ডিচেম্বৰ পৰা বঙাইগাঁও বীৰবাৰা হাইস্কুলত শিক্ষকতাৰ জীৱনত আৰম্ভ কৰি, বঙাইগাঁৱতে বসতি স্থাপন কৰা শাস্ত্ৰীদেৱৰ জন্মস্থান কামৰূপৰ বাইহাটা চাৰিআলি। ইং ১৯৮১ চনৰ ৩১ জানু-

বাৰীত চাকৰিৰ পৰা অৱসৰ গ্ৰহণ কৰোঁতা শাস্ত্ৰীদেৱৰ দৰ্শন আৰু ধৰ্মমূলক বহুতো প্ৰৱন্ধ বঙাইগাঁৱৰ স্থানীয় আলোচনী দুই এখনত প্ৰকাশ পাইছে। বহুবছৰ ধৰি এখেত বঙাইগাঁৱৰ শাখা সাহিত্য সভাৰ সম্পাদক আছিল।

৮) শ্ৰী বিনন্দ চন্দ্ৰ পাঠক :- বৰ্তমান বঙাইগাঁৱৰ বাসিন্দা। পাঠকদেৱৰ পূৰ্বৰ ঘৰ উত্তৰ শালমাৰা মহকুমাৰ অন্তৰ্গত কটাশবাৰী গাঁৱত। ইং ১৯৩০ চনত প্ৰথম বিভাগত অংক আৰু সংস্কৃতত নেটাৰ লৈ প্ৰবেশিকা পাছ কৰি এখেতে গুৱাহাটীৰ কটন কলেজত আই, এচ, চি পঢ়ে আৰু প্ৰথম বিভাগত আই, এচ, চি পাছ কৰে। ইং ১৯৩৪ চনত এখেতে ডিষ্ট্ৰিক্ট সূহ বি, এ, পাছ কৰে। ১৯৩৯ চনত বঙাইগাঁও বীৰঝোৰা হাইস্কুল প্ৰধান শিক্ষকৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰে। ১৯৪৩ চনত বি, টি, পাছ কৰি স্নাতক ৩৫ বছৰ বয়সৰ কাল একেৰাহে প্ৰধান শিক্ষকৰ কাম কৰি ১৯৭৩ চনৰ ১৪ আগষ্টত চাকৰিৰ পৰা অৱসৰ লয়। এখেত একেধাৰে শিক্ষাবিদ, সমাজকৰ্মী আৰু অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ একনিষ্ঠ সেৱক। ইং ১৯৫৭ চনত বঙাইগাঁও শাখা সাহিত্য সভাখন এখেতৰ আশাশুধীয়া চেষ্টাতেই প্ৰতিষ্ঠিত হৈছিল বুলি ক'লে বঢ়াই কোৱা নহ'ব যেন লাগে। তেতিয়াৰে পৰাই এখেতে বঙাইগাঁও শাখা সাহিত্য সভাৰ সভাপতিৰ আসন গুৱনি

কৰি আহিছে। অসম সাহিত্য সভাৰ অভয়াপুৰীত বহা ৪৪ তম অধিবেশনৰ প্ৰকাশন শাখাৰ এখেত সভাপতি আছিল আৰু বঙাইগাঁৱত বহা অসম সাহিত্য সভাৰ সোণালী জয়ন্তী অধিবেশনৰ অভ্যৰ্থনা সমিতিৰ সভাপতি নিৰ্বাচিত হৈছিল। এখেতৰ দ্বাৰা ৰচিত ভালেকেইটা প্ৰৱন্ধ বঙাইগাঁৱৰ স্থানীয় আলোচনী কেইখন মানত প্ৰকাশ পাইছে। “বাঁহী ফুল” এখেতৰ দ্বাৰা ৰচিত এখনি অপ্ৰকাশিত মনোৰম কবিতাৰ পুথি।

৯) শ্ৰী গুৰুনাথ শৰ্মা :- বঙাইগাঁৱৰ গুৰুনাথ শৰ্মা এই অঞ্চলৰ সুদক্ষ শিক্ষাবিদ, সৰবৰষী সমাজ সেৱক আৰু সাহিত্যানুৰাগী ব্যক্তি। এখেতৰ একমাত্ৰ পুথিখন হৈছে “শিক্ষাবিধি”।

১০) শ্ৰী অম্বিকাচৰণ চৌধুৰী :- এখেতৰ ঘৰ বঙাইগাঁৱৰ বৰপাৰাত। বঙাইগাঁও নৰ্মাল স্কুলৰ অধ্যক্ষ চৌধুৰীদেৱে সংস্কৃতি আৰু বুৰঞ্জীমূলক প্ৰবন্ধ ৰচনাৰে অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ সেৱা কৰি আহিছে। ৰচনাৱলী সমূহ হৈছে বহুপীঠত এভূমুকি, বিচিত্ৰা, কোঁচ ৰাজবংশী জাতিৰ ইতিহাস, তপস্বিনী ৰাণী অভয়েশ্বৰী, বিজ্ঞানী ৰাজ্যৰ ইতিহাস, বৰ্ণহীন মানৱ সমাজ, বীৰ চিলাৰায়, সীমান্তৰ আহ্বান আৰু অপমৃত্যু।

১১) শ্ৰী কামেশ্বৰ দাস :- বৰ্তমান বঙাইগাঁৱৰ বাসিন্দা কামেশ্বৰ দাস দেৱৰ জন্ম হয় ইং ১৯২৬ চনৰ ৩১ ডিচেম্বৰ, মানিকপুৰৰ ২ নং বাউৰাৰী

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

গাঁৱত । ইং ১৯৪৭ চনত কোচবিহাৰৰ ভিক্টো-
ৰিয়া কলেজৰ পৰা আই, এচ, চি, পাছ কৰি
খিলংৰ চেণ্ট এণ্টনীছ কলেজত বি, এচ, চি,
পঢ়ে। ইং ১৯৫৭ চনত প্ৰাইভেটকৈ বি, এ,
পাছ কৰে। ইং ১৯৬১ চনত প্ৰাইভেটকৈ অস-
মীয়াত এম, এ, পাছ কৰে। ১৯৬৪ চনত
বঙাইগাঁও কলেজত নিযুক্তি পায়। ইং ১৯৭২
চনত ইংৰাজীত এম, এ, পাছ কৰে। এখেতৰ
গবেষণাৰ কামো প্ৰায় সমাপ্ত হৈছে। এখেতৰ
দ্বাৰা ৰচিত কেইবাখনো কিতাপে ইতিমধ্যে
প্ৰকাশৰ মুখ দেখা পাইছে। কিতাপ কেইখন
হৈছে—আধুনিক (প্ৰথম আৰু দ্বিতীয় খণ্ড
বেলেগে বেলেগে), অনিকেত, অগ্ৰ প্ৰকাশ অগ্ৰ
উপত্যকা, Countries of the Mind,
Quite flows the Monas, যুত্ৰাৰ সিপাৰে
আৰু অঙ্গাৰ : শত খোঁতেন।

১২) ডঃ চন্দ্ৰমোহন দাস :— বঙাইগাঁওৰ
নিগাজী বাসিন্দা ডঃ চন্দ্ৰমোহন দাস দেৱৰ
জন্মস্থান ভবানীপুৰৰ গলিয়া গাঁও। দৰ্শনত
এম, এ, পাছ কৰি ইং ১৯৬৪ চনত বঙাইগাঁও
কলেজত নিযুক্তি পায়। ইং ১৯৬৫ চনতে
এখেতৰ দুখন গল্পৰ পুথি—মনময়বী আৰু স্বৰ্ণ-
বেথা প্ৰকাশ পায়। “সাহিত্য আৰু সমাজ”
এখেতৰ এখন উল্লেখযোগ্য প্ৰবন্ধ পুথি।
এখেতে ১৯৫৮ চনৰ পৰা ১৯৬৮ চনলৈকে

৩ দিননাথ শৰ্মাৰ দ্বাৰা সম্পাদিত “আৱাহন”
ত গল্প লিখিছিল। মনিদীপ আৰু আমাৰ
প্ৰতিনিধিতো গল্প কবিতা লিখিছিল। সম্পূৰ্ণ
অসমবাণী, দৈনিক অসম, অপ্ৰদূত, সাপ্তাহিক
নীলাচল, প্ৰান্তিকত এখেতে লেখা-মেলা কৰি
আছে। অলপতে প্ৰকাশ পোৱা এখেতৰ প্ৰবন্ধ
পুথিখনৰ নাম “প্ৰবন্ধ বিচিত্ৰ।”

(১৩) শ্ৰীহৰাষ চন্দ্ৰ চক্ৰবৰ্তী :—পূৰ্বৰ ঘৰ
শালকোছাত। বৰ্তমান বঙাইগাঁও টাউনৰ
বাসিন্দা। বঙাইগাঁও মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ
চক্ৰবৰ্তীদেৱে ধুবুৰী চৰকাৰী হাইস্কুলত পঢ়ি
থাকোতেই ইং ১৯৫২ চনত “উন্নতিৰ পথত
অস্পৃশ্যতা” নামৰ এখন পুস্তিকা লিখিছিল।
তাৰ পিছত এখেতে ৰচনা কৰিছিল ‘প্ৰজাভক্তি’
নাটক আৰু “জীৱনৰ পথ” নামৰ উপন্যাস।
এখেতৰ “প্ৰজাভক্তি” নাটকখন শালকোছাত
১৯৫১ চনত দুবাৰ আৰু ধুবুৰী চৰকাৰী হাই-
স্কুলত সেই একে বছৰতে কৃতকাৰ্য্যতাৰে মঞ্চস্থ
কৰা হৈছিল। তেখেতে সেই নাটকত পৰি-
চালনাৰ উপৰি অভিনয়ো কৰিছিল। এই
নাটকত অভিনয় কৰা সকলৰ ভিতৰত প্ৰাক্তন
মন্ত্ৰী শ্ৰীৰঞ্জন বসুমতাৰী আৰু শ্ৰীখনীন্দু চন্দ্ৰ
বৰুৱাৰ স্নযোগ্য পুত্ৰ শ্ৰীৰবীন বৰুৱাৰ নাম
বিশেষ ধৰণে উল্লেখযোগ্য। চক্ৰবৰ্তীদেৱৰ
অক্লান্ত প্ৰচেষ্টাত ইং ১৯৬৩/৬৪/৬৫/৬৬ এই

চাৰি বছৰ একেৰাহে ধুবুৰী টাউনত “গোৱাল-পাৰা জিলা সংগীত প্ৰতিযোগিতা আৰু সংগীত সন্মিলনী” অনুষ্ঠিত হৈছিল। এই সন্মিলনীত শ্ৰীপাৰবীন চুলতানা, শ্ৰীবীৰেণ ফুকন, শ্ৰীপ্ৰমোদ চক্ৰবৰ্তী, শ্ৰীবিবেকানন্দ ভট্টাচাৰ্য, ৩কেশৱ চাং কাকতি, ড॰ ভূপেন হাজৰিকা, শ্ৰীখগেন মহন্ত, শ্ৰীমতী প্ৰতিমা পাণ্ডে আদিৰ উপৰি তেতিয়াৰ গুৱাহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ মুখ্য শাস্ত্ৰাধ্যাপক ৩গোপালজী মেহৰোত্ৰাইও অংশ গ্ৰহণ কৰিছিল। অসমীয়া ভাষাসাহিত্য-সংস্কৃতিৰ প্ৰতি থকা চক্ৰবৰ্তীদেৱৰ পূৰ্বৰ সেই প্ৰীতি এতিয়াও অগ্নান হৈছে বুলি ক’ব নোৱাৰি। ইচ্ছা কৰিলে এতিয়াও তেখেতে অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য-সংস্কৃতি চৰ্চাত এখন সুকীয়া আসন ল’ব পাৰে। সময় এতিয়াও উকলি যোৱা নাই।

(১৪) শ্ৰীশুভ্ৰানন্দ চক্ৰবৰ্তী :— বইটামাৰীত জন্ম গ্ৰহণ কৰোঁতা শুভ্ৰানন্দ চক্ৰবৰ্তী বৰ্তমান বঙাইগাঁৱৰ বাসিন্দা। এখেতে সৰুৰে পৰাই অসমীয়া ভাষা সাহিত্যৰ চৰ্চা কৰি আহিছে। ইং ১৯৭৭ চনত অভয়াপুৰীত বহা অসম সাহিত্য সভাৰ ৪৪ তম অধিবেশনৰ “সাহিত্য সংকলন” খনিৰ এখেত সম্পাদক আছিল। বঙাইগাঁৱৰ “অসম প্ৰেছ”ৰ স্বত্বাধিকাৰী চক্ৰবৰ্তীদেৱৰ কেইবাখনো কিতাপ প্ৰকাশৰ পৰ্যন্ত।

(১৫) শ্ৰীজ্যোতিষ কুমাৰ মজুমদাৰ :— ৩কমলেশ্বৰ মজুমদাৰৰ দ্বিতীয় পুত্ৰ জ্যোতিষ কুমাৰ মজুমদাৰদেৱে ইং ১৯৩৯ চনৰ আগষ্ট মাহত জন্ম গ্ৰহণ কৰে। ইং ১৯৬৪ চনত এখেতে বঙাইগাঁও কলেজত ৰাজনীতি বিজ্ঞানৰ অধ্যাপক হিচাপে নিযুক্তি পায়। নিজে ৰাজনীতি বিজ্ঞানৰ মুৰব্বী অধ্যাপক হোৱা বাবে ৰাজনীতি বিষয়ক কেইবাটাও প্ৰবন্ধ স্থানীয় কাকত আলোচনীত এখেতে প্ৰকাশ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। ইয়াৰ উপৰি খেলা ধূলা-কুষ্টিৰ ওপৰতো দুই এটা প্ৰবন্ধ প্ৰকাশ হোৱা দেখা গৈছে। বহুবছৰৰ আগতে এখেতে ৰচনা কৰা একাংকিকা আৰু পূৰ্ণাংগ নাট এই অঞ্চলৰ অস্থায়ী মঞ্চত সফলতাৰে মঞ্চস্থ হৈছিল। সমাজৰ সকলোধৰণৰ অনুষ্ঠানৰ লগত ওতপ্ৰোতঃ ভাৱে জড়িত থাকিবলগীয়া হোৱাৰ বাবে এখেতৰ বহু লিখনি আধৰুৱা হৈ পৰি আছে।

(১৬) শ্ৰীডিম্বেশ্বৰমালাকাৰ :— বৰ্তমান বঙাইগাঁৱৰ বৰপাৰাৰ বাসিন্দা মালাকাৰদেৱৰ পূৰ্বৰ ঘৰ কামৰূপ জিলাৰ হাজোৰ মাধৱ মন্দিৰৰ ওচৰত। অসম ৰাজ্যিক পৰিবহন নিগমৰ বিষয়া মালাকাৰদেৱে গুৱাহাটীত পঢ়োতে আৰু চাকৰি কৰি থাকোঁতে সেই সময়ৰ অসমৰ লেখক ল’বলগীয়া আলোচনী আৱাহন, মনিদীপ, নতুন অসমীয়াত অজস্ৰ গল্প-কবিতা ৰচিছিল। এখেতে

এতিয়াও মাজে সময়ে দুই এখন আলোচনী কাকতিত গল্প কবিতা লিখে। অভিনয়ৰ ক্ষেত্ৰত এখেতৰ পাৰদৰ্শিতা মন কৰিব লগীয়া।

(১৭) শ্ৰীযজ্ঞেশ্বৰ তহবিলদাৰ : বঙাইগাঁৱস্থ অসম ৰাজ্যিক পৰিৱহন নিগম কাৰ্যালয়ৰ চাকৰিয়াল যজ্ঞেশ্বৰ তহবিলদাৰদেৱৰ আচল ঘৰ উত্তৰ শালমাৰা মহকুমাৰ বাখল গাঁৱত। ইং ১৯৪০ চনত ৫ অক্টোবৰত এখেতৰ জন্ম। ইং ১৯৬৬-৬৭ চনত এখেত বঙাইগাঁও কলেজৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ সম্পাদক আছিল। এখেতৰ দ্বাৰা ৰচিত কবিতা পাৰবাহিকা, প্ৰবাহ, জননী আদি বিভিন্ন আলোচনী কাকতত প্ৰকাশ পাইছে। এখন কবিতাৰ পুথি প্ৰকাশৰ পথত।

(১৮) শ্ৰীমনমোহন নাথ :—উত্তৰ বইটামাৰীৰ খলাগাঁৱত ইং ১৯৩৮ চনৰ অক্টোবৰ মাহত জন্ম গ্ৰহণ কৰোঁতা মনমোহন নাথে ইং ১৯৬৬ চনত অসমীয়াত এম-এ পাছ কৰি ১৯৬৭ চনত বঙাইগাঁও কলেজত নিযুক্তি পায় আৰু তেতিয়াৰে পৰা বঙাইগাঁও নিগাজীকৈ বসতি স্থাপন কৰি আছে। দুই তিনিজন সহকৰ্মীৰে সৈতে এখেতে বঙাইগাঁৱৰ পৰা “সীমান্ত বাৰ্তা” নামৰ কাকত এখন সম্পাদনা কৰি উলিয়াইছিল। এখেতৰ কবিতা প্ৰবন্ধ স্থানীয় কাকত আলোচনীত প্ৰকাশ পাইছে। এখেতৰ দ্বাৰা ৰচিত “গোৱালপাৰীয়া সাঁথৰ, ফঁকৰা-যোজনা আৰু প্ৰবাদ ৰাকা”

পুথিখন প্ৰকাশৰ পথত।

(১৯) শ্ৰীপূৰ্ণানন্দ পাঠক :—বঙাইগাঁৱৰ বিশিষ্ট শিক্ষাবিদ, সমাজকৰ্মী আৰু সাহিত্যসেৱী বিনন্দ চন্দ্ৰ পাঠকদেৱৰ জ্যেষ্ঠ পুত্ৰ পূৰ্ণানন্দ পাঠকৰ জন্ম হৈছিল ইং ১৯৪৩ চনৰ ১১ জুনত। ইং ১৯৬৬ চনত বি. এ. পাছ কৰি ইং ১৯৬৯ চনত অসমীয়াত এম এ. পাছ কৰে আৰু বঙাইগাঁৱৰ বীৰবাৰা হাইস্কুলত নিযুক্তি পায়। সৰুৰে পৰাই নাটক লিখা আৰু অভিনয় কৰাত পাৰ্গত পূৰ্ণানন্দ পাঠকে ইতিমধ্যে কেইবাখনো নাটক লিখি বঙাইগাঁৱৰ বিভিন্ন ঠাইত মঞ্চস্থ কৰি কৃতিত্ব অৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। তেওঁ ৰচনা কৰা নাটক সমূহ হৈছে—চিনাকি, মৰণ, বিভাট, নৰ্থপল, গুড ইভিনিং, ত্ৰিযুক্তি, গুলী আৰু জননী।

(২০) শ্ৰীকৃষ্ণকান্ত বৰুৱা :—বঙাইগাঁও আই. টি. আই. ৰ শিক্ষক কৃষ্ণকান্ত বৰুৱাৰ ঘৰ বঙাইগাঁৱৰ চাপৰাকাটাত। এখেতৰ কেইবাখনো একাংকিকা নাটক তেজপুৰ, পাঠশালা, বঙাইগাঁৱত অভিনীত হৈছে। এতিয়ালৈকে সমাদৰ লাভ কৰি অহা এখেতৰ একাংকিকা সমূহ হৈছে—পপীয়া তৰা, পৰম্পৰা, কোনো পথ নাই আৰু দিল্লীকা লাডু।

(২১) শ্ৰীমুকুন্দ শৰ্মা :—বঙাইগাঁৱৰ বীৰবাৰা হাইস্কুলৰ শিক্ষক মুকুন্দ শৰ্মাৰ জন্ম কামৰূপ

জিলাত। বৰ্তমান এখেত বঙাইগাঁৱৰ স্থায়ী বাসিন্দা। একাংকিকা আৰু পূৰ্ণাংগ নাটক ৰচনাত এখেতৰ নৈপুণ্যতা মন কৰিবলগীয়া। ইতিমধ্যে এখেতৰ দ্বাৰা ৰচিত কেইবাখনো একাংকিকা আৰু পূৰ্ণাংগ নাটকে বঙাইগাঁৱ-বাসীৰ পৰা যথেষ্ট সমাদৰ লাভ কৰিছে।

২২) শ্ৰী গোপেশ্বৰ তালুকদাৰ :- কাপৰপ জিলাৰ পাঠশালাৰ গোপেশ্বৰ তালুকদাৰদেৱে ১৯৭২ চনত বঙাইগাঁও কলেজত হিন্দী বিভাগৰ অধ্যাপক হিচাপে নিযুক্তি পায়। সম্পূৰ্ণ এখেত বঙাইগাঁৱৰ নিগাজী বাসিন্দা। এখেতে গীত আৰু সংগীতলেখ্য ৰচনা কৰি বিশেষকৈ খ্যাতি আৰ্জিছে। হিন্দী ভাষাৰ পৰা অসমীয়ালৈ অনূদিত এখেতৰ কেইবাটাও গল্প-কবিতা অধুনা-মৃত “প্ৰবাহ” আলোচনীত প্ৰকাশ হৈছিল। ১৯৮৩ চনত প্ৰকাশ পোৱা এখেতৰ “তেজেৰে লেখা” এখনি উল্লেখযোগ্য পুথি।

২৩) শ্ৰীমতী সান্ত্বনাময়ী মজুমদাৰ :- বঙাই-গাঁৱৰ লেখক লবলগীয়া শিক্ষাবিদ, সমাজকৰ্মী, সাহিত্যসেৱী তথা সুদক্ষ অভিনেতা-সংগীতজ্ঞ ককমলেশ্বৰ মজুমদাৰ তৃতীয়া বোৱাৰী সান্ত্বনা-ময়ী মজুমদাৰৰ জন্ম হৈছিল ইং ১৯৫০ চনত উজনি অসমৰ যোৰহাটত। জীয়াৰী কালতে এখেতে যোৰহাটৰ পৰা ওলোৱা জনমভূমি, দৈনিক জনম ভূমিত নিয়মীয়াকৈ লেখা-মেলা

কৰিছিল। ইং ১৯৭৮ চনৰে পৰা বঙাইগাঁও কলেজৰ অসমীয়া বিভাগত অধ্যাপনা কৰি থকা সান্ত্বনাময়ী মজুমদাৰে সম্পূৰ্ণ অসমৰ কেইবা-খনো প্ৰখ্যাত কাকত-আলোচনীত লেখা-মেলা কৰি আছে। ইং ১৯৮১ চনত প্ৰকাশ পোৱা “সীতানাথ ব্ৰহ্ম চৌধুৰী আৰু তেওঁৰ সাহিত্য-কৃতিৰ চমু আভাস” শ্ৰীমতী মজুমদাৰৰ এখনি মূল্যবান জীৱনী গ্ৰন্থ।

২৪) শ্ৰীযতীন বৰুৱা :- বৰ্তমান বঙাইগাঁও কলেজৰ অসমীয়া বিভাগত অধ্যাপনা কৰি থকা যতীন বৰুৱাৰ আচল ঘৰ তেজপুৰৰ ডিপোটিত। ইং ১৯৫৩ চনৰ ৯ ডিচেম্বৰত এখেতৰ জন্ম। বৰ্তমান শ্ৰেণীৰ পৰা কবিতা লিখা যতীন বৰুৱাৰ অসংখ্য কবিতা—মহাজাতি, অৰ্চনা, সুন্দৰম, উত্তৰায়ণ, ৰূপম, প্ৰতিধ্বনি, কৰণি, অজন্তা, অসম বাতৰী, দৈনিক অসম, অসমবাণী, অগ্ৰদূত, গণতন্ত্ৰ, ন-লখিমি, মংগল-বাতৰী, সাদিনীয়া, নতুন বাতৰী, জয় আই অসম, জাগৰন, মণিকুট, আমাৰ প্ৰতিনিধি, নতুন পৃথিৱী, প্ৰাসংগিক, সূৰ্য্যোদয়, লুইত, পাহুপাদপ, বৰ্তমান গণ-আন্দোলন আৰু ছাত্ৰসংস্থা প্ৰভৃতি অসমৰ লেখক ল'বলগীয়া কাকত আলোচনীত প্ৰকাশ হৈছে আৰু এতিয়াও এইবিলাকত (জীৱিত হৈ থকা কেইখনত) এখেতৰ কবিতা নিয়মীয়াকৈ প্ৰকাশ পাই আছে। ইং ১৯৭৫-

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

৭৬ চনত বৰুৱাই অল ইণ্ডিয়া 'বেডিঅ' গুৱাহাটীৰ যুৱবাণী অনুষ্ঠানত কেইবা বাৰো স্বৰচিত কবিতা পাঠ কৰিছিল। ইং ১৯৭৪ চনত এখেতৰ দ্বাৰা ৰচিত 'সন্ধান' একাংকিক নাটকখনি প্ৰকাশ পায়। কবিতা আৰু নাটক ৰচনা কে জীৱনৰ ব্ৰত কৰি লোৱা বৰুৱাই বঙাইগাঁৱলৈ অহাৰ পিছত গল্প, প্ৰবন্ধ আৰু উপন্যাস ৰচনাতো হাত দিছে। এখেতৰ ভালেকেইটা গল্প অসম-বাণী, দৈনিক অসম আৰু মহাজাতিত প্ৰকাশ পাইছে। ইং ১৯৮১ চনত এখেতে ৰচনা কৰি উলিয়ায় "সীতানাথ ব্ৰহ্মচৌধুৰীৰ কবিতাত এভূমুকি" নামৰ সমালোচনামূলক পুথি আৰু সেই বছৰতেই এখেতে সংকলন কৰি উলিয়াইছিল "কল্পনা বৰুৱাৰ কবিতা" নামৰ পুথিখন; যিখনৰ সন্দৰ্ভত অসমৰ স্বনামধন্য সমালোচক নলিনীধৰ ভট্টাচাৰ্য আৰু নৰেন্দ্ৰদেৱ শাস্ত্ৰীয়ে সুন্দৰ মন্তব্য "পান্থপাদপ" আৰু "অগ্ৰদূত"ত প্ৰকাশ কৰিছে। তেজপুৰৰ বিভিন্ন অঞ্চলত মঞ্চস্থ হোৱাৰ পিছত তেজপুৰবাসীৰ পৰা ভূয়সী প্ৰশংসা লাভ কৰা যতীন বৰুৱাৰ পূৰ্ণাংগ নাটক কেইখনৰ ভিতৰত কলংক আৰু ধূমকেতু নাটক

দুখনি বিশেষ ভাবে উল্লেখযোগ্য। এখেতৰ দ্বাৰা ৰচিত অসংখ্য একাংকিকাৰ ভিতৰত এটাকাত চাৰি টকা, যাছুকৰ, অংকুশ, সংশোধন আৰু পৰিধি ভঙাৰ প্ৰস্তুতিৰে উল্লেখযোগ্য। এখেতৰ এখন ৰবিতাৰ পুথি "চেতনাৰ সেউজীয়া বৃক্ষ" প্ৰকাশৰ পথত।

ওপৰত উল্লেখ কৰা লিখক লিখিকাৰ চৰ্চা কৰি থকা সাহিত্য সেৱীৰ সংখ্যা সম্প্ৰতি দিনক দিনে বাঢ়িব ধৰিছে। সেইসকল সাহিত্য সেৱীৰ ভিতৰত ডাঃ পদ্মধৰ ডেকা, অমল কুমাৰ দাস, হেমন্ত শৰ্মা, অজয় শৰ্মা, কৃষ্ণকান্ত নাথ, বিৰাজমোহন ৰায়, ৰঞ্জন কুমাৰ পদ্মপতি, দিলীপ কুমাৰ হাজৰিকা, প্ৰবীন বৰকাকতী, অৱনীকান্ত ৰায়, মল্লোজ মজুমদাৰ, মীনাখাখোলাৰী আৰু যতীন চৌধুৰীৰ নাম বিশেষভাবে উল্লেখযোগ্য।

বঙাইগাঁৱ এই খ্যাত-অখ্যাত সাহিত্য সেৱী-সকলে যদি অসমৰ সববৰ্হী আলোচনী বাতৰি কাকতৰ লগত জড়িত হৈ ধাৰাবাহিক ভাবে সাহিত্য চৰ্চাৰ ক্ষেত্ৰত মনোযোগ দিয়ে, তেনেহলে ভৱিষ্যতে এই চহৰখন যে অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য সংস্কৃতি চৰ্চাৰ উৎকৃষ্ট স্থান হ'ব সেইটো খাটং।

পদ্মনাথ গোহাঞি বৰুৱাৰ কাব্য প্ৰতিভা

মীনা খাখোলাৰী

২য় বাৰ্ষিক, প্ৰাঃ বিঃ (কলা)।

ইং ১৯০০ চন মানৰ পৰা তেজপুৰ চহৰত নিগাজীকৈ বসতি স্থাপন কৰিবলৈ লোৱা পদ্মনাথ গোহাঞি বৰুৱাৰ জন্ম হৈছিল—ইং ১৮৭১ চনত উঃ লক্ষীমপুৰৰ নকাৰি গাঁৱত। উক্তৰ লক্ষীমপুৰতে বিদ্যাৰম্ভ কৰি ১৮৯০ চনত নিগালেও কহিমা হাইস্কুলৰ পৰা এণ্ট্ৰেঞ্চ পৰীক্ষা পাছ কৰি কলিকতাত এফ, এ, আৰু শুকালতি পঢ়িছিল যদিও এটি বিষয়তো ডিগ্ৰী লয় নোৱাৰিলে। শিক্ষা সাং কৰি ১৮৯৩ তেওঁ তেওঁ পোন প্ৰথমে কহিমা চৰকাৰী মজলীয়া স্কুলত প্ৰধান শিক্ষকৰ চাকৰি কৰিবলৈ লয়। তাৰ পিছত তেওঁ তাৰ পৰা গুছি আহি তেজপুৰৰ নৰ্মাল স্কুলত শিক্ষকতা কৰিবলৈ লয়। ইং ১৯৪৬ চনত বহাগত তেজপুৰৰ নিজা বাসভৱন “পদ্মকুটিৰ” ত এখেতৰ জীৱন-বন্তি নিৰ্বাপিত হয়।

কলিকতাত পঢ়ি থাকোঁতেই এখেতে বেণুখ বাজখোৱা, কৃষ্ণ প্ৰসাদ চৰকাৰৰ সহযোগত ১৮৯০ চনত “বাঁহী”ৰ সমপৰ্য্যায়ৰ “বিজুলী” নামৰ এখন আলোচনী সম্পাদনা কৰি উলিয়াইছিল। এই বিজুলীতেই পদ্মনাথৰ “ভানুমতী” উপন্যাসখন খণ্ড খণ্ডকৈ প্ৰকাশ হৈছিল (১৮৯০-৯১) গতিকে “ভানুমতী”ক প্ৰথম অসমীয়া

উপন্যাস বুলি ধৰিব পাৰি। তেওঁৰ দ্বিতীয় উপন্যাসখন প্ৰকাশ হৈছিল ১৮৯২ চনত। তেজপুৰত নিগাজীকৈ বসতি স্থাপন কৰিবলৈ লোৱাৰ পিছত পদ্মনাথে ইং ১৯০০ চনত তেজপুৰৰ পৰা “আসাম-বন্তি” নামৰ কাকত এখন সম্পাদনা কৰি উলিয়াইছিল। ইং ১৯০৭ চনত তেওঁ তেজপুৰৰ পৰাই উলিয়াইছিল “উষা” নামৰ আলোচনী। ১৯১৭ চনত শিৱসাগৰত বহা প্ৰথম অসম সাহিত্য সভাৰ এখেত সভাপতি নিৰ্বাচিত হৈছিল। ইংৰাজ চৰকাৰৰ পৰা পোন প্ৰথমে এখেতেই সাহিত্যিক পেঞ্চন লাভ কৰিছিল। তেজপুৰত বসতি কৰি থকাৰ পিছত জীৱনৰ শেষৰ ফালে এখেত তেজপুৰ মিউনিচিপেলিটিৰ চেয়াৰমেন আৰু তেজপুৰ কট’ৰ অনা-বেৰি মেজিষ্ট্ৰেট হৈছিল। ইংৰাজ চৰকাৰৰ পৰা এখেতে “ৰায়বাহাদুৰ” উপাধিও লাভ কৰিছিল। এখেতৰ মূল্যবান প্ৰবন্ধ পুথি দুখন হৈছে শ্ৰীকৃষ্ণ আৰু গীতাসাৰ। এখেতৰ দ্বাৰা ৰচিত নাটক সমূহ হৈছে গাঁওবুঢ়া, টেটোন তামুলী, ভূত নে ভ্ৰম, বাণৰজা, গদাধৰ সিংহ লাচিত বৰফুকন, জয়মতী, মহাৰাণী আৰু সাধনী। প্ৰথম তিনিখন ধেমেলীয়া নাট, চতুৰ্থখন

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

পৌৰাণিক নাট আৰু বাকী এখন বুৰঞ্জীমূলক নাটক।

পদ্মনাথ গোহাঞি বৰুৱাৰ কবিতাৰ পুথি তিনিখন হৈছে—জুবণি (১৯০০) লীলাকাব্য (১৯০১) আৰু ফুলৰ চানেকি (১৯৪১)। পদ্মনাথ গোহাঞি বৰুৱাৰ “জুবণি” ১০৪ টা ক্ষুদ্ৰ কবিতাৰ সমষ্টি। জুবণিৰ ৩৫ টি চনেট, গঢ়ৰ চৈধ্য শাৰীৰ কবিতা। কবিতা কেইটি “চনেট” হ'লেও সাধাৰণ পয়াৰ জাতীয় কবিতাহে। শেষৰ যুগ্মকৰ ভাৱ, তীব্রতাৰ বাহিৰে চনেটৰ আন লক্ষণ প্ৰকাশ পোৱা নাই। চনেটবোৰৰ মাজেৰে কবিৰ সংযত কল্পনাভাৱৰ গাভীৰীয়া প্ৰকাশ পাইছে। ব্ৰহ্মপুত্ৰ, কল্পনাৰ চকু, চাপা-কলি, কবি, কবিতা, প্ৰকৃতি আদি চৈধ্য শাৰীৰ কবিতা যদিও চনেটৰ কোনো লক্ষণ তাত প্ৰকাশ পোৱা নাই। “জুবণি”ত থকা গোহাঞি বৰুৱাৰ “কবিতা” অব্যক্ত ভাৱৰ হেতু মানসী হুবাৰ। দুৰ্গেশ্বৰ শৰ্মা আৰু বেজ বৰুৱাৰ একে নামৰ কবিতাৰ সমগোত্ৰীয় গোহাঞি বৰুৱাৰ কবিতা জগতৰ সকলো প্ৰাণী বা বস্তু সম্ভাৱৰ অব্যক্ত ভাৱৰ বেদনা প্ৰকাশৰ বাহন স্বৰূপ। তেওঁৰ মতে “কবিতা” মানুহৰ চিন্তা আৰু কল্পনা গছত ফুল। এপাহি ফুল আৰু শোকৰ সংগীত বেজাৰৰ ক'লা ৰেখা। “উৰ্মিলা” কবিৰ আন এটি চনেট। বঙ্গাকান্ত বৰকাকতীৰ “উৰ্মিলা” নামৰ কবিতাৰ বিষয় বস্তুৰ লগত একে নহয়। উৰ্মিলাক উপেক্ষা কৰা বাবে বৰকাকতীয়ে বালীকি তেওঁৰ কবিতাত দোষ-

ৰোপ কৰিছে। কিন্তু গোহাঞি বৰুৱাই তেনে কৰা নাই। গোহাঞি বৰুৱাৰ মতে বালীকি হুচতুৰ আৰু উৰ্মিলাৰ প্ৰতি তেওঁৰ দৰদ বেছি। সেই বাবেই বালীকিয়ে মৰ্ত্তভূমিত উৰ্মিলাক অৰ্দ্ধ বিকশিত কৰি স্বৰ্গৰ কাৰণে তেওঁক গোপন কৰি ৰাখিলে। “মিলন মহত্ব” কবিতাত কবিয়ে মিলনৰ জয় ঘোষণা কৰি সৃষ্টি পাতনিৰ কথা সুঁৱৰি চাইছে। “উষা” আন এটি অৰ্থ ব্যঙ্গক কবিতা। উষাৰ পোহৰেৰে পৃথিৱী পোহৰ কৰাৰ দৰে কবিয়ে উষা আলোচনীৰে সৰ্ব-সাধাৰণৰ মাজত জ্ঞানৰ পোহৰ বিলাবলৈ প্ৰয়াস কৰিছে। “ওৰণি” কবিৰ এটি ব্যঙ্গ কবিতা। ওৰণি কবিতাৰ মাধ্যমেৰে ডেকা প্ৰেমিকৰ অদমন্য বাসনাৰ ইচ্ছিত দিব বিচাৰিছে। হিতেশ্বৰ বৰুৱাৰ “কানৰ থুৰিয়া” কবিতাৰ লগত ইয়াৰ সাদৃশ্য বিচক্ষণ। কবি গোহাঞি বৰুৱাই জনমে জনমে ওৰণি হ'বলৈ হাবিয়াস কৰাৰ অন্তৰালত এটি তীব্ৰ ব্যঙ্গ লুকাই আছে। “জুবণি” কাব্যৰ “ওপৰকি”ত সন্নিবিষ্ট হোৱা হেমচন্দ্ৰ গোস্বামী, মানিক চন্দ্ৰ বৰুৱা, লক্ষ্মীনাথ, কমলাকান্ত, ববীন্দ্ৰনাথ আদি কবিতাসমূহ তৰ্ণন জাতীয় কবিতা। কোনোটো চৈধ্য শাৰীৰ চনেট গঢ়ৰ আৰু কোনোটো ষোল শাৰীৰ। উদাহৰণ—

চনেট চানেকি ৰচি পোন প্ৰথমতে
প্ৰকৃতিৰ ছোঁৱৰ চাই পিতৃ পিতৃ
অসমীয়া সাহিত্যৰ ভঁৰালত থিত
নীতুম সন্তাৰ এটি ৰচিলা লাচত ॥

(হেমচন্দ্ৰ গোস্বামী)

এইটো চনেট পেট্ৰাৰ্কাৰ আৰ্হিৰ। চনেটত থকা ক/খ/খ/ক, কখ/খ/ক, গাঘাঘাঘ নিয়ম পালন কৰা দেখা যায়। অষ্ট পদিকা ষট পদিকাৰ ভাগ বিভাগৰ প্ৰতি সজাগ নহয়। যি নহওঁক কবিয়ে এই তৰ্ণণ জাতীয় কবিতাবাজিত মহান মনীষী সকলৰ চৰিত্ৰৰ আভাস দিবলৈ যত্ন কৰা দেখা গৈছে।

গোহাঞি বৰুৱাৰ “লীলাকাব্য” খনি সম্পূৰ্ণ ৰূপে এখন ব্যক্তিকেন্দ্ৰিক কাব্য। প্ৰথমা পত্ৰী লীলাৰতীৰ কৰণ স্মৃতিয়েই পুথিখনিত বিষয়-বস্তু। ১৮৯৯ চনত কহিমাতে তেওঁৰ প্ৰথমা পত্ৰী লীলাৰতীৰ মৃত্যু হৈছিল—

মৰিলে নাযায় মচা সোঁৱৰণী বেখা

থাৰে বোৱা চকুলোৰ দুগালে ঢোঁৱায়।

বাৰ বছৰীয়া লীলাৰতীৰ লগত হোৱা কবিৰ বিয়াখন স্থায়ী নহ'ল। সেই কথা স্মৰি কবিয়ে গাইছে—

কৃষ্ণ পক্ষ দ্বিতীয়াৰ ভৰ দুপৰত

সামৰি সংসাৰ লীলা স্বৰ্গত জিলিকে গই

পুত্ৰ লীলাৰতী !!

কবিয়ে লীলা কাব্যক বস্তুনিষ্ঠ (Subjective) বা তন্ময় কবিতাত ৰূপ দিবলৈ চেষ্টা কৰিছে যদিও লীলাকাব্যক একেধাৰতে বস্তুনিষ্ঠ কবিতা বুলিব নোৱাৰি। কবিয়ে কাব্যত যেতিয়া নিজৰ আত্মানু-

ভূতিক, ব্যক্তিগত দুখ সুখ, চিন্তাক, অভিজ্ঞতাক নিয়াৰিকৈ প্ৰকাশ কৰে তেতিয়া সেই কাব্যক বোলা হয় ব্যক্তিনিষ্ঠ (Objective) বা তন্ময় কবিতা। সূক্ষ্মভাৱে চালে “লীলাকাব্য” তাৰ ওপৰলৈ যাব পৰা নাই। কবিৰ চাকৰি জীৱনৰ আৰম্ভনি, লীলাৰ সৈতে বিবাহ, সংসাৰ যাত্ৰা আৰু লীলাৰ মৃত্যু এই দৈনন্দিন জীৱনৰ কথা সমূহেই “লীলাকাব্য”ৰ বিষয় বস্তু। কাব্যৰ বিষয়বস্তু জাগতিক বিষয়ৰ পৰা আঁতৰি যাব পৰা নাই অৰ্থাৎ কাব্যখনিত নৈব্যক্তিক ৰূপ এটি দি সাৰ্বজনীনতা লাভ কৰিব পৰা নাই। লীলাৰ লগত সংসাৰ যাত্ৰাৰ বিৱৰণ দিওতে কবিয়ে দৃশ্যমান জগতৰ বস্তু সম্ভাৱন, পৰ্বতীয়া প্ৰকৃতিৰ অপৰূপ দৃশ্য ৰাজিৰ একোখনি নিখুঁত চিত্ৰ অঙ্কন কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে। এনেবোৰ বৰ্ণনাই কাব্যখনৰ কাব্যিক সৌন্দৰ্য বঢ়াইছে যদিও কবিয়ে ব্যক্তিগত জীৱনৰ দিন লেখাৰ পৰা আঁতৰি নৈব্যক্তিক চিত্ৰ অঙ্কনত সফল হ'ব পৰা নাই। কাব্য এখন ৰচনা কৰিবলৈ যিখিনি বিষয় বস্তুৰ আৱশ্যক, ব্যক্তিগত হলেও “লীলাকাব্য”ৰ বিষয়বস্তু তাৰ বাবেই যথেষ্ট। আনহাতে প্ৰাকৃতিক পৰিবেশেও কবিক যথেষ্ট সহায় কৰিছে। কাব্য এখনত থাকিব লগীয়া গুণ বা লক্ষণৰ প্ৰতি দৃষ্টি ৰাখি বন্দনাৰে কবিয়ে লীলাকাব্য আৰম্ভ কৰিছে। তেতিয়া কবিৰ বয়স

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

মাত্র ২৮ বছর। প্রথমা পত্নীৰ দাম্পত্য জীবনৰ
তুখ সম্ভোগৰ পৰা বঞ্চিত হোৱা কবিয়ে সংযমৰ
বান্ধ ৰাখিব নোৱাৰিলে। ব্যক্তিগত আবেগ
অনুৰাগত গা এৰি দি কবি উদাউল হৈ পৰিল
মৰমী পত্নীৰ স্মৃতি হ'বৰি—

বুকুত মুগনি খৰি হেপাহ বান্ধেৰে

ঘনে সোধো কিবা

উছাহ আবেগ কিবা

নাজানো কি ভাবে

ও হু ও তানে এটি স্মৰ

ঘন উশাহেৰে নাকেদি

বাহিৰ হ'ল তালফুটা বাগী

“লীলাকাব্য”ৰ প্ৰথম সৰ্গৰ কাব্যিক সৌন্দৰ্য্য
মন কৰিবলগীয়া। মুঠ কথাত গোটেই কবিতা-
খিনিকেই এটি লোক কবিতা (Elegy) আখ্যা
দিব পাৰি। অৱশ্যে শোকগীতি (Elegy)
হিচাবে শ্ৰেণী বিভাগ কৰা সহজ নহয়।

কাব্যখনিৰ ভিতৰত থকা নৈসৰ্গিক বৰ্ণনা
সমূহ জীৱন্ত আৰু মনোৰম। কবিৰ কহিয়া
যাত্ৰাপথৰ প্ৰকৃতিক দৃশ্যৰাজি আৰু নামবৰ
হাবিৰ বৰ্ণনা মনোৰম। সন্ধানী দৃষ্টিৰে প্ৰকৃতিৰ
সম্ভাৰৰ প্ৰতি কবিয়ে দৃষ্টি নিক্ষেপ কৰিছে।
অৱশ্যে প্ৰকৃতিৰ দৃশ্যৰাজিত আপোন পাহৰা
হৈ কবিয়ে বৰ্ণনা দিব পৰা হ'লে কাব্যখনি
সাহিত্য হিচাপে সমাদৃত ভাল ধৰণেই হ'ল

হেঁতেন। কিন্তু আপোন পাহৰা হ'ল প্ৰেয়সী
লীলাৰ সৌন্দৰ্য্য অন্বেষণত—“লীলা মোৰ আপুনি
কবিতা।” প্ৰেয়সীৰ মাজেৰে পৰাণ পৰিতৃপ্ত
কৰিবলৈ কবিয়ে ব্যাকুল হৈ পৰিছে—

বুকুত চপাই ধৰি হাঁহি সুৰাগেৰে

দিলে। এটি হিয়া টেপা আবেগ বান্ধেৰে

শুজিলে। শলাগ স্বৰ্ণ ॥

লীলাৰ প্ৰতি কবিৰ যি আবেগ-অনুৰাগ-
প্ৰেম-প্ৰীতি সি অকল দাম্পত্য আবেগ-অনুৰাগ
ৰূপৰেই থাকিল। কবিয়ে সেই প্ৰেম উচ্চস্তৰলৈ
নিৰ নোৱাৰিলে নাইবা স্বৰ্গীয় প্ৰেমৰ (Divine
love) সন্ধান তাৰ জৰিয়তে দিব নোৱাৰিলে।
কবিৰ এনে ধৰণৰ শিথিলতাৰ বাবেই লীলা
কাব্যক একে আঘাতত তন্ময় অথবা মূগ্ন
কবিতা বুলি ডাঠি ক'ব নোৱাৰি। মিল্টনৰ
“লুচিডাচ”, টেনিচনৰ “ইন মেমোৰিয়াম” টমাছ
হাডৰ “ব্ৰিজ অৱ ছাই” নাইবা লক্ষ্মীনাথ ৰেজ-
বৰুৱাৰ “ধনবৰ ৰতন”ত একোটি বিশ্বজনীন
শোকৰ ছাঁ পৰা দেখা যায়। বিশ্বজনীন শোকৰ
ছাঁ বা কৰুণা পৰিবেশ গঢ়ি তুলিব পৰা বাবেই
উক্ত কবিতাসমূহ একোটি সাৰ্থক শোক কবিতা
(Elegy) হৈ পৰিছে। তেনেকৈ মহাকবি
কালিদাসৰ “মেঘদূত” তো এক বিশ্বজনীন
শোকৰ ছাঁ অনুভৱ কৰিব পাৰি। বামগিৰি
পৰ্য্যন্ত নিৰাসিত হৈ থকা বিবহী যক্ষই অলকা

পুৰীত অকল শবে এৰি অহা পত্নীৰ ওচৰলৈ
মেঘক দূতৰূপে পঠাইছিল। উক্ত কাব্যত মহা-
কবিয়ে এহাতে নৈসৰ্গিক বৰ্ণনা, আনহাতে প্ৰিয়
বিবহৰ শোকাবুল পৰিবেশ সমানভাৱে ফুটাই
তুলিব পাৰিছে। মেঘদূতৰ শোকাবহ পৰিবেশৰ
মাজত এটি সাৰ্বজনীন আবেদন আছে। সেয়েহে
মেঘদূত বিশ্ব সাহিত্যৰ এখনি অনুপম সাও
কাব্য। পদ্মনাথৰ “লীলাকাব্য”ত এটি কাহিনী
আছে; কিন্তু সেই আবেদন সাৰ্বজনীন নহয়—
সেই কাৰণে ইয়াক ঋগুকাব্যী ভুলি কাহিনী
কাব্য (Narrative Story Poem) বোলাহে
যুক্ত হ’ব। বাংলা কবি মাইকেল মধুসূদন দত্তৰ
কাব্যৰ আৰ্হিত পদ্মনাথ গোহাঞি বৰুৱাই
‘লীলাকাব্য’ ৰচনা কৰিছে। মধুসূদনৰ আৰ্হি
ললেও কবিয়ে নিজস্ব বৈশিষ্ট্য প্ৰকাশ কৰিব
পাৰিছে ৰচনা লৈলা ২ প্ৰকাশ ভঙ্গীৰ মাজেৰে।
যিকি নহওক কাব্যখনিৰ ভাষা সাবলীল আৰু
নিমজ। অমিত্ৰাক্ষৰ ছকত লিখিলেও প্ৰকাশ

ভঙ্গী সহজ আৰু সবল।

“ফুলৰ চানেকি” পদ্মনাথ গোহাঞি বৰুৱাৰ
৪২ টা কবিতাৰ সমষ্টি। তাৰে ভিতৰত ১টা
কবিতা কেইখনমান নাটকৰ অংশ বিশেষ বুলি
ক’ব পাৰি। কবিৰ মতে এই কাব্যখনি তেওঁৰ
“বিশিষ্ট কায়তৰি ফুল”। এই পুথিৰ সন্দৰ্ভত
তেখেতেই পাতনিত লিখিছে—“এই চানেকিত বহা
কবিতা ফুল আটাইবোৰে মোৰ নিজা ফুলনিৰ।
তাৰ নিমিত্তে মই কাৰো ওচৰত হাত পাতিব লগা
হোৱা নাই। আদিৰে পৰা আজিলৈকে মোৰ
ৰচিত কবিতা ফুলবোৰ চাওঁ বুলিলে একে ঠাইতে
পোৱাকৈ থাকতে নুপাই—থোৱাৰ অভিপ্ৰায়ে
“ফুলৰ চানেকি” এখন হাতে অঁকা ঢকুৱা পাতত
বাছি থোৱা আছিল। ফুলৰ চানেকিৰ পৰা
কিছুমান বিশিষ্ট কবিতা ফুল বাছি আনি তাৰে
সৈতে তাৰ এ ছোৱাৰ বিশিষ্ট তাঙৰণ এটা
উলিয়াবৰ অৰ্থে এইখন ফুলৰ চানেকি” যুগুত
কৰা হৈছে।”

ঃ আমাৰ দেশৰ শিক্ষা ব্যৱস্থা আৰু আমি ঃ

মনোজ কুমাৰ মজুমদাৰ
২য় বাৰ্ষিক, শ্ৰাঃ বিঃ (কলা)।

শিক্ষাৰ লক্ষ্য সম্পৰ্কে আমি একৈআধাৰে
এইটোকে বুজিছোঁ। যে, নিজকে পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ
অনুকূলে সবল দৃষ্টিভঙ্গীৰে গঢ়ি তোলা।
নিউমেনে Liberal Educationৰ ওপৰত
যথেষ্ট গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছে। খুব বহল
দৃষ্টিভঙ্গীৰে ধৰ্মনিৰপেক্ষ, বৰ্ণনিৰপেক্ষ শিক্ষানুষ্ঠানত
পৃথিবীৰ মানুহক পৃথিবীখনৰ বাবে তেওঁ যোগ্য
কৰি তুলিব বিচাৰে—to fit men of the
world for the world. নৈতিক বান্ধোনেৰে
জন মানসক প্ৰণালী বদ্ধ কৰি প্ৰকৃত ভদ্ৰলোক-
তাবে গঢ়ি তোলাই তেখেতৰ Idea of a
Universityৰ লক্ষ্য। চাৰ বিচাৰ্ড লিভিং-
ষ্টোনৰ ধাৰণা এই ক্ষেত্ৰত প্ৰায় একে। তেওঁৰ
মতেও “Liberal and humanistic
studies to prepare the student for
well-sounded living, good citizenship
and social responsibility. শিক্ষাৰ লক্ষ্য
সম্পৰ্কে আমাৰ ধাৰণা নিউমেনৰ সংজ্ঞাতেই
বেছি পৰিমাণে সীমাবদ্ধ বুলি কলে বঢ়াই কোৱা
নহ'ব যেন লাগে। প্ৰণালীৰ বদ্ধ এটা এটা

মন, প্ৰকৃত ভদ্ৰলোক আৰু যোগ্য বুলি নিজকে
ক'ব পৰা অইতামিহি আৰ্জিব পৰা টোৱেই
নিশ্চয় শিক্ষাৰ লক্ষ্য।

ছাত্ৰ হিচাপে আমি আমাৰ লক্ষ্য কিবা বাখি-
ছোঁ নে নাই, নে ঘৰৰ মুৰব্বীৰ হেঁচা ঠেলাত
কলেজৰ দুৱাৰ দলিত ভৰি দিছোঁ।—এইয়া এক
বিৰাট প্ৰশ্ন হৈ ৰৈছে আমাৰ সকলোৰে মনত।
মুকলি চিন্তা, সবল মতবাদেৰে নিজকে প্ৰতিষ্ঠা
কৰিবৰ বাবে আমাৰ এই অভিযান, নে সময়
কটাই কলেজলৈ অহা যোৱা কৰিছোঁ।—পৰীক্ষাৰ
সময়ত ভাটৌৰ দৰে কিবা কিবি মুখস্থ কৰি ডিগ্ৰী
লবলৈ? আমি ভালদৰে চালি জাৰি চালে
দেখিবলৈ পাওঁ যে, শতকৰা ১০/২০ জনেহে
কোনোবা বিষয়ত গভীৰ জ্ঞান আহৰণ কৰিবৰ
চেষ্টা কৰে। সাপ্তাহিক ছাত্ৰ হিচাপে আমি সহজ
পৰিবেশত যেতিয়া নিজৰ মাজতে আলোচনা
কৰোঁ তাত শতকৰা পঞ্চাশৰ পৰা সত্তৰ জনেই
কয় যে, আমি কোনো বকম ডিগ্ৰীটো লৈ চাকৰি
এটা যোগাব কৰিব পাৰিলেই হৈ যায়। আকোঁ
এচামে কয়—চাকৰি পালেই পঢ়া বাদ দিম—

নোপোৱালৈকে পঢ়ি থাকিম। গতিকে দেখা যায় যে ভাৰতবৰ্ষৰ সৰহ সংখ্যক ছাত্ৰৰ বাবে শিক্ষাৰ লক্ষ্য হ'ল চাকৰি এটা যোগাব কৰা। Sir Richard Livingstone ৰ সূত্ৰৰ মাথোঁ এটা খণ্ডক বাখি বাকী ছভাগক আমাৰ লক্ষ্যৰ ভেটিত স্থাপন কৰা নহ'ল। দিনে দিনে বাঢ়ি অহা নিবনুৱা সমস্যা, বানপানীৰ দৰে বৰ্দ্ধিত জনসংখ্যা—এই অৱনতিৰ কাৰণৰূপে দৰ্শোৱা হৈছে। তাৰ উপৰি College, University সমূহত ছাত্ৰৰ সংখ্যাৰ প্ৰতি যেনেকৈ চকু দিয়া হৈছে, তেনেকৈ শিক্ষাৰ মানদণ্ডৰ ওপৰত সিমানে চকু দিয়া হোৱা নাই। বহুতে college সমূহত হোৱা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ভিৰক কটু সমালোচনা কৰে এই বাবেই যে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসমূহৰ সৰহভাগেই যিকোনো উপায়ে (নকল মাৰিয়েই হওক বা ভাটোৰ দৰে মুখস্থ কৰিয়েই হওক) ডিগ্ৰীটো ল'বৰ বাবেহে আহে। অৱশ্যে ইয়াত তৰ্কৰ যথেষ্ট অৱকাশ নথকা মহয়। কিয়নো নকল কৰিয়েই হওক বা মুখস্থ কৰিয়েই হওক, চাকৰিটো দিবৰ সময়ত তাৰ কোনো প্ৰশ্নই নুঠে। স্বজন প্ৰীতি, নাম নাচ ডিগ্ৰী আৰু টকাৰ কাৰ-চাজিয়েই য'ত জীৱনৰ নিৰাপত্তা হ'ব পাৰে, তাত college ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ভীৰ হোৱাত আচৰিত হ'বলগীয়া একোতেই থাকিব নোৱাৰে। নিজৰ অভিজ্ঞতাৰ পৰাই আমি ক'ব পাৰোঁ যে

মেট্ৰিক পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হোৱাৰ পিছত আমি সিমানে বেছি scope নাপাওঁ, য'ত নিজকে প্ৰতিষ্ঠা কৰিব পাৰোঁ।

দেশৰ নিবনুৱা সমস্যা হৈছে যে আমাক শিক্ষাৰ প্ৰতি এনে উদাসীন কৰি তুলিছে সেইটো খাটাং। কিন্তু যেতিয়া নিজকে ছাত্ৰ বুলি কওঁ; চাকৰি নাই বুলিয়েই যে, যেনে তেনে ডিগ্ৰীটো ললেই হ'ব তেনেকৈ ভবাটো শুদ্ধ যেন নাপাওঁ। নিবনুৱা সমস্যাটো শব্দগতভাৱে বা আবেগিক ভাবেই হওক, আমাৰ মাজত ইমান বেছিকৈ বিয়পি পৰিছে যে নিবনুৱা হওঁ বেই বা নহওঁ বেই তাৰ বিষয়ে ভাবি, দুই-এবাৰ আগত দীঘল বক্তৃতা দি সময় কটোৱাৰ বিলাসিতা এটা আমাৰ মাজত আহি পৰিছে। ঠিক নিবনুৱা হ'ব পৰাটোৱো যেন এক বিলাসহে। এনে মনোভাব আমাৰ মাজত ক্ৰমাৎ বিয়পি পৰিছে। কিন্তু দিনে দিনে বাঢ়ি অহা বৃহৎ অংকৰ নিবনুৱা সমস্যাৰ প্ৰতি আওকাণ কৰিব লাগে এনে কোনো কথা নাই; আনহাতে ইয়াৰ কোনো পৰিবৰ্তন নাই বুলি ভাববিলাসক সাবটি ধৰাৰো কোনো যুক্তি নিশ্চয় নাই।

আমাৰ দেশৰ শিক্ষা ব্যৱস্থাই আমি নিজকে বুজি উঠাত, নতুনকৈ কিবা এটা সংগঠন কৰাত আমাক বিশেষ সহায় কৰে বুলি নাভাবো। আনকি স্কুলীয়া জীৱনত ছাত্ৰৰ ঘৰত কামবন

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

কৰাৰ যিখিনি মনোবল থাকে কলেজলৈ আহি ডিগ্ৰী লোৱাৰ পিছত সেইখিনি মনোবলো নাথাকে। গতিকে যেনেতেনে ডিগ্ৰীটো লৈ চাকৰি এটা নহলেই নহয় যেতিয়া ঘৰত কাম কৰাৰ বা সমাজৰ কিবা উপকাৰত অহা সংগঠন কৰাৰ মনোবল শতকৰা ৮০ জনকেই নোহোৱা হয়।

“The prevalent educational systems are outdated, deterrent to national interests and often contribute to the very conditions education is supposed to eradicate” (UNESCO'S Special commission report '72) আন্তৰ্জাতিক শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত দিয়া এই মত মন কৰিব লগীয়া। কিন্তু পুৰণি পুৰণি বুলি, কিবা এটা পৰিবৰ্তন লাগে বুলি চিঞৰি থাকিলেই হ'ব জানো? এই “কিবা” এটা পৰিবৰ্তন তথা নতুন মানদণ্ডৰ শিক্ষাৰ প্ৰবৰ্তন—এই চিন্তাই হৈছে বৰ্তমানৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ সমস্যা। বহু আয়োগ, বহু উপদেশ, বহু সালসলনিৰ এক মিলিত শক্তিয়েও এই “কিবা” টোক সফল ভাবে স্বাগতম জনাব পৰা নাই।

আমাৰ দেশত শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ কেৰোণৰ অন্ত নাই। আন আন দেশত পুৰণিৰ পৰা নতুনলৈ অলপ খৰতকীয়াকৈ অহাত যিমানখিনি সা-সুবিধা আছে, আমাৰ দেশত যিমানখিনি আছে বুলি

ক'ব নোৱাৰি। আমি ছাত্ৰ সকলে যদিও নতুন যুৱক বোলাই কিবা এটা নতুন পৰিবৰ্তন লাগে বুলি ভাবোঁ, তথাপিও সি যদি অলপ কষ্টকৰ হয়, তেনেহলে আমি কোঁচ খাই যাওঁ। ইয়াৰ প্ৰধান কাৰণ হ'ল—আমি খুব বেছি বিপ্লবী কথা কলেই বা নতুন সপোনৰ ছবি এখন সৰ্বসাধাৰণৰ আগত দাঙি ধৰিব পাৰিলেই, আমাৰ সমাজে আমাক এখন সুন্দৰ আসন দিয়ে। নিখুঁত অভিনয়ৰে সমাজ সেৱকৰ ভাও ল'ব পাৰিলেই সৰ্বসাধাৰণৰ পৰা বাহু বাঃ পাব পাৰে। এইখিনি আমাৰ ব্যক্তিগত কাৰণ প্ৰত্যেকেই উপলব্ধি কৰিব পাৰে। N. S. S. ৰ সময়ত। কামৰ সময়ত কাম নকৰা লোকক street dog ৰ দৰে গুলিয়াই মাৰিব লাগে বুলি আগবাতি খুব বেছি Lecture মাৰি থকা ছাত্ৰই “যেতিয়া সামান্য কাম অলপো নকৰি অজুহাত দেখুৱাই—তেতিয়া বাক গানিটো কাৰ? এই কথা আৰু কামৰ অসামঞ্জস্য মন্ত্ৰীৰ পৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈকে বিয়পি পৰাটো অতি দুখৰ বিষয়।

আমাৰ দেশৰ শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ কেৰোণৰ কথা সৰ্বজনবিদিত। পৰীক্ষাৰ খবৰ নোপোৱা পৰ্যন্ত কিতাপৰ সতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ দেখা দেখি নাই। ভাট্টোৰ দৰে মুখস্থ কৰিয়েই হওঁক বা পৰীক্ষাত নকল মাৰিয়েই হওঁক—পৰীক্ষাত ভাল নম্বৰ পালে শ্ৰেণীত খুব বেছি Intelligence ৰ

প্রয়োজন নাথাকে। পৰীক্ষাত পাছ কৰাৰ পিছত শ্ৰেণীৰ পাঠ্য-পুথি বৰপেৰাত সোমোৱাটো স্বাভাৱিক কথা। গতিকে ইমানখিনি শিক্ষা পদ্ধতি তথা আমাৰ যুৱ মানসৰ কেবোণ থাকোঁতে, ঘপহকৈ নতুন পৰিবৰ্তন এটাক আমি যে আদৰি ল'ব পাৰিম এনে কথা মনে নথৰে। নতুন নতুন আঁচনি, নতুন পৰিকল্পনাবে আমাৰ মাজত সূস্থ পৰিবৰ্তন অনাটো সম্ভৱ হ'ব নোৱাৰে। আমাৰ মাজত যেতিয়া উমৈহতীয়া হিচাপে বৈপ্লৱিক মনোভাব আহিব; তেতিয়াহে আচল অৰ্থত নতুন পৰিবৰ্তনক আমি আদৰণি জনাব পাৰিম।

অধ্যাপক লুৎফল হাচানে তেখেতৰ **community school** ৰ আঁচনিত বৰ্তমানৰ শিক্ষা পদ্ধতিত কেৰবাটাও কেবোণ দেখুৱাইছে। তাৰে প্ৰটান কেবোণ এটা দৰ্শাই তেখেতে কৈছে — “.....the curriculum fails to train the mind and to develop the personality of the child and also alienates a child both from manual labour and his natural moorings. Such a system cannot be a basis for mass education and if it were, it can only be a disaster.” বহুদিনৰ আগৰে পৰাই আমি সকলোৱেই শিক্ষাৰ এই কেবোণটো হৃদয়ঙ্গম কৰি আহিছোঁ। কিন্তু ইয়াৰ পৰিবৰ্তন আজি-

কোপতি হোৱা নাই। চীন আৰু বাচিয়াৰ শিক্ষা পদ্ধতি এই ক্ষেত্ৰত মন কৰিব লগীয়া। কেইখন-মান সীমিত কিতাপৰ মাজত তেওঁলোকৰ শিক্ষা পদ্ধতি সীমাৱদ্ধ নহয়। খেতিয়ক আৰু মজদুৰৰ লগত সমানে আলোচনা বিলোচনা আৰু কামৰ মাজেদি তেওঁলোকে নিজকে প্ৰতিষ্ঠা কৰি তোলা দেখা যায়। কলা, বাণিজ্য বা বিজ্ঞান—যি বিভাগেই নহওঁক **complementary** ৰূপে এই সমূহ দৈনন্দিন কাৰ্যতালিকাই ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক কাৰ্যমুখী হ'বলৈ উদগনি দিয়ে।

স্বাধীনতা লাভৰ পাছতো ভাৰতবৰ্ষই সকলো ক্ষেত্ৰতে পশ্চিমীয়া দেশৰ আঙুলিৰ নিৰ্দেশলৈ লক্ষ্য কৰি—কামত আগুৱান হোৱাটো কোনো পধ্যেই সমৰ্থন যোগ্য নহয়। ডিগ্ৰী লাভৰ সপোন লৈ নিজকে খুব ডাঙৰ বোলাই, কামৰ প্ৰতি অৱহেলা কৰি, খাটি থোৱা লোকসকলক অশু এক বেলেগ শ্ৰেণীৰ বুলি ভাবি, ছাত্ৰ ছাত্ৰীসকল যাতে অকৰ্মম্ভ হৈ নপৰে, সেয়াও শিক্ষা পদ্ধতিত লক্ষ্য হোৱা দৰ্কাৰ। নতুন শিক্ষা পদ্ধতিত গ্ৰাহিক পাঠ্য তালিকাৰ বাহিৰেও শৰীৰ আৰু মনৰ নতুন উদ্ভৱৰ বাবে শাৰিৰীক কাৰ্য-তালিকা থকা উচিত হ'ব।

ইয়াবোপৰি, আমাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলেও নিজৰ মাজৰ দোষ বিলাক চালিজাৰি চোৱা নিতান্ত প্ৰয়োজনীয় কথা হৈ পৰিছে। ভাৱ বিলাসী

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

মনটোক; অভিনয় বিলাসী পৰিবেশটোক যাতে আমি কম বিলাসী আৰু নৈতিকভাবে সুন্দৰ কৰি তুলিব পাৰোঁ—সেয়া আমাৰ লক্ষ্য হোৱা দৰ্কাৰ। কথা আৰু কামৰ মাজত থকা পৰিৱৰ্ত্তনখিনি আঁতৰ কৰাত বৈপ্লৱিক পৰিৱৰ্ত্তন আনিবলৈ ছাত্ৰ ছাত্ৰীৰ বাদে আনে একো বলিষ্ঠ আৰু সুন্দৰ ভূমিকা ল'ব নোৱাৰে। নৈতিক বলত, বলীয়ান হৈ নিজৰ ভিতৰতে দোষ গুনৰ বিচাৰ কৰি, প্রকৃত শিক্ষা গ্ৰহণৰ বাবে ছাত্ৰসকল নিজে নিজে সাজ হ'ব লাগিব।

সদৌ শেহত পুনৰ দোহাৰিছোঁ। যে, আজি আমাৰ দেশত প্রচলিত শিক্ষা পদ্ধতি আধুনিক যুগৰ বাবে কিমান সবাংগ সুন্দৰ তাক নিৰ্ণয় কৰা-

টো খুব কঠিন কাম। কিন্তু এইটো ঠিক যে, কটকটীয়া শিক্ষা পদ্ধতি প্রচলন কৰিবলৈ হলে, শিক্ষা পদ্ধতিৰ যি সন্মতাই সালসলনি কৰি থকা হয়, তাক বন্ধ কৰিবই লাগিব। অগুথাই ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল সেই শিক্ষা পদ্ধতিৰ প্রথম পৰীক্ষা মূলক ব্যবহাৰৰ বলি হ'ব লগাত পৰে। সেয়েহে মহাত্মা গান্ধীয়ে কৈছিল—“If education is to fit us for life to make us better citizens, better husbands and better fathers, it has to be a continuous process from the cradle to the grave. Through all the changing senses of life, we ought to be able to pass with the least shock.”

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

(জীউ থোবাং)

সীতানাথ ব্রহ্মচৌধুৰী

মংকেশ্বৰ বসুমতাৰী এম, এ
মুৰব্বী অধ্যাপক, বুৰঞ্জী বিভাগ।

২৩ নবেম্বৰ মঙ্গলবাৰ, ১৯৮২। বঙাইগাঁও কলেজ আৰু Student Union Election নি-
থাকায় ফৰায়ছাফু। হাবু-দাবু। Nomination
Papers Scrutiny দিন, ফৰায়ছাকীৰনি গেজে-
ৰাও গাওগাওনি সীজীমাখৌ বাঁৰে দেৱহাহীনা
খনা-খনলা খীনাফা-মাফা ছাওবায়জুয়নায় বাইদি
বাইদি। যুগা ২৩০ মিঃ যাও Prof. J. K.
McJumder আৰু Prof. D. C. Das মৌন-
খৌ লীগী লানানৈ Library Hall আও আং
Nomination Papers Box খৌ লানানৈ থাং-
দৌংমৌন। বাখায় বি সমাও আংনি গীসীজা
গিলিৰ আৰু গুদ-গুদ মৌন্দাংমৌন মানৌবা। বিজয়
আবা মানী কলেজছিম ফৈনা হায়াথে ?
মৌনাৰিলি ৭-৫০ যাও আং ব্রহ্মচৌধুৰীনি বা'আও
ছৌহৈয়ী। বৰাং দংমৌন আংহা নঙাৱা বিখাংনি
বি যুগাআও লীগী মৌন্নাং নঙামৌন। খি জাং,
হাচুশ্ৰাং, খালামনানৈ থং গৈয়ে ছাটি যেৰে বিখাং-
নি মোহৰ-মৌখাং ছৌলায়ী, বাওখৌৰা চিনায়ন

হায়ে যায়ী, বাওআ গীদৌলাঙ।। হুকুতিনি
আখায়নি দৈ চামুচনে লৌশ্ৰানানৈ যুশ্ৰীসীতানাথ
ব্রহ্মচৌধুৰীনি জীউৰা অৰায় সমনি থাখায় বিব-
গৌলাঙী ৭-৫৮ মিঃ বাজিয়াও জীং নুছৌহায়ে
গীজীনা পুৰীয়াও। ন'আও দান্দিচেনি গেজে-
ৰাওনৌ জুৌং-খৌমশি, শিঃ-শ্ৰো আৰু যেৰাওৰা
খৌমচি অমাচিআ ছাগৌৰফৈয়ী। লীগী
লীগী বঙ্গাইগাও নৌগীৰনিকুই হাঞ্জা হাঞ্জা মানযি
ফৌৰ আগান ছুৰবৌয়ী। ঢালিগাও আৰু টুকাৰাৰ
ফাৰ্চে বে বাদাবখৌ হৈনৌ থাখায় আং আংখাৰ
লাঙ।

সীগীয়াৰী যুশ্ৰী সীতানাথ ব্রহ্ম চৌধুৰীআনী
যাদৌং, বড়ো হাৰিনি গেজেৰাও ভাৰতনি যাগায়-
জেন্নায় লোক সভাআও আগান ছুৰজেন্নায়
সীজীমা (M. P.), বিখাংআ বঙাইগাঁও কলেজনি
গায়ছোনগিৰী। যৌহৰৈ মৌখাঙে জালাখাং
নঙামৌনৱাৰী বিখাংনি গীসীনি মোহৰ যুশ্ৰীআ
যৌৰৌ" গীজীং আৰু আখা-ফাখামৌন। বাজ-

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

খাস্তিনিফাই খস্য়াগিবী, খোৰামনিফাই মাহাবি
সিবিলায় হাবাফোৰাও বিখাংআ মেংনো বৌঙে
মাওখি জৌহীলাওমোন । জানায়, লোঁনায়, গান্নায়
জামনায়াও য়েবৈ-মেবৈ, ইচেআওনো বোঁৰাবগ্ৰা,
দান্দিচেআওনো বেংগ্ৰা, বোঁমোদো খন্দৰ গোপ্পা
আৰা ধুতি গানগ্ৰা, গুফুৰৈ বোঁমোদো ব্ৰহ্মচৌধুৰীআ
(৭০ বৌছৌৰ বাঁৰেবা) সম সম বুঙোমোন ' আং
বাঁৰায় মানষিফোৰনিফাই ১০ মাইল গৌজান গৌজান
থায়ী । " বাঁৰায়-বেহো, ছেংগ্ৰা-ছিখা, হৌৰা-
হিজ্জাও বইজোঁৰা অৰায়বাঁ বাজখাস্তিনি, থুনলাইনি
চলো, মাহাবিখৌৰাং বাইদি বাইদি বাখ্ণা ছাও-
বাইনো বিখাঙা মেংনো বৌঙে জৌহীলাওমোন ।
অখাফোৰ দানগ্ৰাঙাও উন্দুনো আংখাৰৈ, গৌখাও
গৌখো আৰা গৌনাং বাখ্ণা ছাওৰায়ব্বা দুগৈনো
লৌবনো, জানোলৌনো বাওনায়া অৰায়বাঁ বিখাংনি
হুদামোন । দামনায়-ছুনায়, গেলেনায়, মেথায়
আৰা ভাওখিনাফোৰ 'খালায়নো' বিখাঙা বৌঙামোন ।
নাখায় গিদিং-গৌলাওফোৰনো মান হৌনায় আৰা
সিবিলায়নি অজ্জিমা গৈয়ামোন । ১৯০৮ মায়খায়নি
৮ অক্টোবৰ, বৃষ্টিবাৰাও ফুংনি ১০ বাজিআও
মুত্ৰী সীতানাথ ব্ৰহ্মচৌধুৰীআ দোতমা খাখিনি
ভালুকমাৰী গামীআও জৌমো যায় । বিখাংনি
বিফানি মুঙা ৩মনবাৰু ব্ৰহ্মচৌধুৰী আৰা বিফানি
মুঙা ৩লক্ষী (লাওছৌবী হৌমোনে মুংখ'নায়মোন) ।

ব্ৰহ্মচৌধুৰীনি ফৌলেবনি গুদিফু । গঙ্গাবহাবি
হৌমোনে মিখিযায় । ১৮৬৪-৬৬ নি Anglo
Bhutanese war নি ছিগাংআও গঙ্গাব বাজানি
খাজনা খাংগ্ৰা এৰা হাছুংগিবীফোৰ (জিফাপ)
নিফুই উজিনায় । স্বাগৌয়াৰী ব্ৰহ্মচৌধুৰীআ
গাওনো বেকোৰ বাখ্ণাখৌ সম সম বুঙোমোন ; আৰা
সম সম "জৌহাবা মাহাবি য়াখা ?" হৌমোনে হাংমা
ছুবনায়মোন ॥ বিখাংনি মোহৰ মৌখাঙাও গঙ্গাব
হাৰিনি চিন মৌজাঙে বাখা বাখা নুযানায়মোন ॥
ব্ৰহ্মচৌধুৰীমোন গাটেই বিদা-ফংবায় ৩শোভাবাম
ব্ৰহ্মচৌধুৰী, ৩নিবাবন ব্ৰহ্মচৌধুৰী, আৰা ৩সীতা-
নাথ ব্ৰহ্মচৌধুৰী আৰা বিবো বিনানাওফোৰা
দক্ষেশ্বৰী, ব্ৰহ্মেশ্বৰী আৰা "সুখেশ্বৰী গাটেই ৬ সা
মোন ।

৬/৭ বৌছৌৰ বৈসীআও সীতানাথ ব্ৰহ্মচৌধুৰী
বুআওনো লেখা ফটায়জেন্দ্ৰী হমো । বিখাংনি বিফা
'মনবাৰু ব্ৰহ্মচৌধুৰীআ সাচে গৌসী গুছুং আৰা
গাওনি ফিছাফোৰখৌ লেখা ফোৰোঁনো গামীআওনো
গংছে ফটায়শালী গায়ছোনদৌমোন । বিনিফুই
ঘিলাওভী গুদি ফটায়ছালীআও ফটায় । বে
সমাও — "গাওজু" ফুংনি সাচে বুৰৈআ বাইদি
বাইদি চলো বুংখিনায়ে গথ' ব্ৰহ্মচৌধুৰীখৌ য়েবৈৰী
থুলুং হৌদৌমোন । বিনি উনাও পুঠিমাৰী এম,
ভি ফটায়শালীআও ফৰায় আৰা বি ফটায়শালী
নিফুইনো ১৯২৩ মায়খায়াও M, V ফটায়শালী

উদ্ভিনাটনৈ ধুবুৰী হাইস্কুল ফটায়হৈয়া পুঠিমাৰী
M. V. ফটায়ছালীআও ফটায়নায় সমাও 'লঙা'
দৈছা ছেব ছেব থাবায়গানাই দিন ফাঁৰখো—
ব্ৰহ্মচৌধুৰীআ অবায়ৰা বাওনী হায়াথে আৰা
বিনিখাইনী বিখাংনি খন্থায়ফাও "লঙা" দৈছানি
মুঙা বেৰখাং গাছিনা দঙো।

ধুবুৰী গৌজো ফটায়ছালীআও ফটায়নায় সমাও
বিদা শোভাবাম ব্ৰহ্মচৌধুৰীআ ঠৈনানৈ থাঙী।
বজোফাঁৰনি গেজেৰাও বিদা শোভাবাম ব্ৰহ্ম-
চৌধুৰীআনা Matriculation উদ্ভিনেদাং-
মোন। বিদা ঠৈনায়নি দাহাআও বিখাঙা গাংছে
খন্থায় "কমলা-কলি" মুঙে দিছনদাংমোন। বিখাঙা
গাওনি ধুবুৰীআও ফটায়নায় সমনি ষাঠাইফাঁৰখো
খিন্থানায়জাঁ লোগোচে সম সম বুনায়েমোন, "জাঁ
ধুবুৰীআও ফটায়নায় সমাও বজো কাও বায়জুয়া-
নায় খানান্নানো হোটেলফাও আংখাম খোনা
মোনজায়ামোন"।

১৯২৭ মায়খায়াও সীতানাথ ব্ৰহ্মচৌধুৰীনি
বিফাআ স্বাগাঁ আৰী যায়ো। বাংখাউৰী গৈজায়ৈ
যানানৈ দুখু-দাহানি গেজেৰজাঁ সীতানাথ ব্ৰহ্ম-
চৌধুৰীআ তেজপুৰ গৌজো পটায়শালীআও ফটায়-
হৈয়া। ১৯২৯ মায়খায়াও ফটায়নাই সমাওনী
তেজপুৰনি গোপাল চন্দ্ৰ দাসনি ফিছাজাঁ আৰা
"বিষ্ণু প্ৰসাদ বাভানি বিনানাও কমলাজাঁ হাবা
যায়ো। নাথায় দুখুনি বাথু। অখাফাঁৰ দান থামনি

উনাওনী কমলাআ স্বাগাঁ আৰী যায়ো, আৰাবাও
ব্ৰহ্মচৌধুৰীনি জীউৰাও দুখু দাহানি গৌজাম জাঁমৈ
ছাগ্ৰীব ফৈয়া। বিনি খিথেবাও বুযাফৈয়া বোমা-
ক্টিক ব্ৰহ্মচৌধুৰীনি "চকুলো" আৰা "আবেগ"
খন্থায়ফাঁৰ অসমীয়া বাওজাঁ।

১৯৩০ মাইথাইআও সীতানাথ ব্ৰহ্মচৌধুৰীআ
মেট্ৰিকুলেচন আজাংখো গিবি খাখা (1st
division) লানানৈ উদ্ভিয়া। বাংখাউৰীনি
অভাবআ বিনি ছেগ্ৰা বৈসাঁখো গৌজোন গৈগৈ
খালামদাংমোন। Cotton College আও
ফটায়নাই সমাও বিখাঙা I. A. খো খেবছে
হোনা হায়াথে আৰা খেবছে দেবহানো হায়াথে।
১৯৩৬ মায়খায়াও বিখাঙা B. A. আজাংখো
উদ্ভিয়া আৰা অখাফাঁৰ দানথামছিন Earl
Law College, Gauhati, ফটায়নানৈ
ফটায়ছা জীউক্ষোজাঁজাঁ'।

১৯৩৬-৩৮ মায়খায়াও সীতানাথ ব্ৰহ্মচৌধুৰী-
নি সীমোনৈ য়েবা মিথিনা মোন। যানো হাগো
বি সমাও জাঁহীলাও ব্ৰহ্মচৌধুৰীআ বোমাক্টিক
খন্থায়গিৰীবাদি খন্থায়ফাঁৰাও গৌজামদাংমোন,
নঙান্না বি সমনি বাজখান্ধিফাঁৰখো গৌজাঁৰ
গৌসো লানানৈ বিয়া নাইগৌমোহাবদাংমোন।
১৯৩৮ মায়খায়াও বিখাঙা বঙাইগাঁওআও আগান
হাঁফৈদাংমোন। বঙাইগাঁও আঁফাঁলাও বি সমাও
গৌজো ফটায়শালী গৈয়ামোন। বিনিখায়নো

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

বিখাঙা আঁধাৰলনি গেদেং, গাঁলাউকোঁৰনি মদং
লানানৈ ১৯৩৯ মায়থায়াও বীৰকোঁৰা গাঁজোঁ
ফটায়শালী গায়ছোনী। বিখাঙা গাওঁনী বাঙাই
সমনি থাখায় ফাঁৰাংগিৰী মাওদোঁমোন। বি
সমনি বঙাইগাওঁ আও, ছুখুনি বাখু। হাৰি আৰা
হাৰিমুনি বাখু। লানানৈ গাহায় ফাঁৰাংগিৰী এৰা
ফাঁৰাংগিৰী হাবানিফুই গাওঁনী এংগাৰা।
বিখাঙা দাওহানি সমাও ঠিকা হাবাকোঁৰ মাওদোঁ-
মোন ১৯৩৯ মাইথায়াও ঢালিগামীনি গহীন চন্দ্র
ব্রহ্মনি ফিছাজী গিদিৰ আৰা মুত্ৰী পঞ্চনন ব্রহ্ম
Ex. M. L. A নি বিৰোঁ মুত্ৰীমা অম্বাবতী
ব্রহ্মজীং জুলি লায়। বি দিননিফুইনা ব্রহ্ম-
চৌধুৰীআ গাওঁনি বিফানি জায়গা ভালুকমাৰীখোঁ
নাগাৰনানৈ বঙাইগাঁও বাগেশ্বৰী মন্দিৰ ছেৰাও
ব' খায়।

৩৩৩।

১৯৪৫ মায়থায়াও মাহাবী ক্ৰান্তি বাজখাহিনি
হাবাআও গাঁসী গুজু ব্রহ্মচৌধুৰীআ ধুবৰী
লোকেল বোডনি Vice chairman যায়।
বি সমাও বিখাঙা ধুবৰী মহকুমনি টাইবেল এলে-
কায়াও যাহাতে শিক্ষানি স্বাৰাং মাল্লী হায় বিনি
থাখায় L. P. আৰা M. V. ফটায়শালী গায়-
ছোন্নায়াও মদং হায়। লোকেল বোডনি লামা
ছায় মঞ্জুৰ খালাম। ভাৰত হাদংআ উদাংত্ৰী
মাল্লাইনি উনাও বিখাঙা বাজখাহিআও ছিথাব-
নানৈ হাবাকোঁৰ মাওনা দাওগা খাঙা। ১৯৫২

মাইথায়াও কংগ্রেচনি টিকিট লানানৈ বিখাঙা
বড়ো হাবিনিফুই গায়ছোন জেন্নায় লোকসভানি
সাঁজোঁমা যায়।

১৯৫২—৫৭ মাইথাইছিমাও ব্রহ্মচৌধুৰীআ
হাদং আৰা বাজখাহি হাবাকোঁৰ মাওনাইজীং
লীগোচে বঙাইগাঁও বেলৰে হাইস্কুল, বিজনী বিজ্ঞা-
পীঠ, বঙাইগাঁও বিজ্ঞাপীঠ, হিন্দি এম, ই ফটায়-
শালী গায়ছোননায়ফুও বিখাংনি হেফাজাৰ
হোন্নায়া অজিমা গৈয়া। ৰাষ্ট্ৰপতি ডঃ ৰাজেন্দ্ৰ
প্ৰসাদ আৰা গাহায় মন্ত্ৰী জৱাহৰলাল নেহৰুজীং
ষোঁগীবোপা—পঞ্চবত্ৰয়াও বুলুংবুখুৰনি স্বায়াও
দলং খানাংগোঁ হোন্নায়ে ৰাইখিনানৈ দাবী খালাম-
দোঁমোন বিখাঙা। ভাৰতনি থান্দে যানানৈ দিল্লী
Asian Conference আৰা F. A. O. নি
মিথিং ফাঁৰাও লীগো লাডোঁমোন স্বাগোঁ আৰা ব্রহ্ম-
চৌধুৰীআ।

সীতানাথ ব্রহ্মচৌধুৰীনি জীউআও ১৯৫৭ মায়-
থায়াও গিদিং ছোলায়নায়া ছোফৈয়া। সান্নায়
হোন্নায়াও “হয় হুজুৰ” ঘান্না হাইথায় বিখাঙা
কংগ্রেচনি টিকিট মোনাখিছে। বি দিননিফুই
পাটিআও থাদোঁ নাথায় অৰায়বা নাংথাবনানৈ
মাওখি (active member) যায়খিছে
ফাচেটিং গথ—গথায় দেবৰানায়জাং লীগোচে
বাংখাউৰীনি জান। আৰা অভাৱনি গেজেৰজীং
বিখাঙা স্ব'আও থানানৈ মাহাবিনি হাবাকোঁৰখোঁলো

গাঁসী হোনানৈ মাওনায়ছে। ছাঁলানায়ো গাঁসী
গাঁনাং ব্ৰহ্মচৌধুৰী আ গথ' গথায়ফাঁৰখৌ ফাঁৰানী
নাথায়ী। বিদ্দিনী **Language Disturbance**
১৯৬০ আৰী **Chinese Aggreion**, (১৯৬২)
উনাও বিখাঙা বঙাইগাঁও আও কলেজ নাংথাব-
ছিগৌ হাঁনানৈ সানী। বঙাইগাঁও টাউননি
মানযিফাঁৰজোং লাগোছে মিটিং খালামনানৈ 'বঙাই-
গাঁও কলেজ' মুং দীন্নানৈ ১৯৬৪ মায়থায়নি জুলাইনি
৮ অক্টোবোৰো বে কলেজখৌ গায়ছোনী। বিখাঙা
বে সমাও গাহায় মাওখি আৰী নেহাথাৰি মীন।
বিখাঙা ১৯৬৬ মায়থায়ছিম নেহাথাৰি যানানৈ
দংমোন।

১৯৬৮ মায়থায়নিফাঁই বিখাংনি জীৱনাও
গাঁদান ছাঁলানায় ছোফৈয়ী। খহ্নায়গিৰী,
গাঁমজীৰ সান্নায়-হোনায়ো বিখাং আ আৰীবাও
খহ্নায় লিংমী গাঁসী য়াথাং ফিনী। হাৰামুদ থিঙে
গাঁসী হাঁনো হমী আৰী বিখাং আনা **Tribal**
cultural Institute মুংগৌ ছাইখোনানৈ
দীন্নী। "Let there be an enlightened
Society in Bongaig'on" প্ৰফেচাৰফাঁ
বিনি থাখায় **Doctorate** ফাঁৰ লানী নাজা"
হাঁনোইজোং মানযিফাঁৰখৌ থুলুংগাহাঁদোং ব্ৰহ্ম-
চৌধুৰী আ।

১৯৭৪ মায়থায় ১৯৬৮ মায়থায়বাদি বড়ো-
ফাঁৰনি থাখায় অৰায়বা বাওনো হায়ি মায়থায়।

অসম সাহিত্য সভা বঙাইগাঁও শাখানি মিটিং-
আও সীতানাথ ব্ৰহ্মচৌধুৰী আৰী আং **special**
invitee মীন। অৱা বিখাংনি থুগানিফাঁয়
আংথাবদোংমোন "বড়ো সকলে অসমীয়া লিপিৰ
পৰিৱৰ্ত্তে ৰোমান লিপি গ্ৰহণ কৰিছে। মৰে
যদি মৰিব বড়ো সকলে.....। ইমান দিনে
অসম সাহিত্য সভাই কি কৰি আছিল? আজিহে
বড়োসকলোৰ মঙ্গলার্থে অভিবাৰকৰ কৰিব-
ওলাইছে?" বিখাঙা গিখো নঙামোন আৰী যানো
হাগৌ বেবাদিনি থাখায়নো আৰী গাঁনাং বাখা
বুনাইনি থাখায় ১৯৭৫ মায়থায়ো কংগ্ৰেছনি-
ফাঁই নাম দানী।

১৯৭৫ মায়থায়ো সীতানাথ ব্ৰহ্মচৌধুৰীনি
গাঁদান খহ্নায় বিদাং "ফুলেশ্বৰী দৈমাৰী" আ
আংথাৰী আৰী বিজোংনো ব্ৰহ্মচৌধুৰীনি থাখমানায়
খহ্নায়গিৰীনি গাঁজোং মহৰা য়াথাংফিনী। বে
খহ্নায়খৌ লিংনায়ো বাংছিন থুলুংগা হাঁদোং
ফিছাজী গেজেৰ ইমতী ব্ৰহ্মচৌধুৰী **M. A.**
("অজ্ঞান পাখিৰ কাকলি" নি লিংগিৰি) আৰী
স্বাগী আৰী শুক্লমতী বহুমতাৰী (গোৱালপাৰা
জিলানি হিজাওফাঁৰনি মাদাও ১ম **B.Sc.**
Hons.) নাথায় বে খহ্নায়ফাঁ "বাঁহী য়াও
আংথাববায়মীন। ১৯৭৫ মাইথায়নি ২৬ জানুৱাৰী
খালি বিখাংনো অসম চৰকাৰ **Literary pen-**
sion হায়ী। বে পেঞ্চনখৌ ব্ৰহ্মচৌধুৰী আ

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

অথাকীৰ্ত্তি ৪০০.০০ বাৎ বিখ্যাত জীবনায়
স্থানস্থি মনলাংদাং ।

সীতানাথ ব্রহ্মচৌধুরীখো ১৯৮১ মায়থায়ো
অসম সাহিত্য সভানি আফাংগিবী খালামো ।
১৯৮২ মায়থায়ো ডিপুতাও জখুনায় অসম
সাহিত্য সভানি আফাংগিবীনি বুখিনায়ো আসা-
মাও বইবা খোচেই থানা, অনজুইনো মানষিকোখো
হাংখুইয়ো । বিনি উননি মায়থায়নি থাখায়
আফাংগিবী ছাইখোফিন যায়ো । নাথায় ১৯৮২
মায়থায়ো বিখ্যাত থাখায় ইচেবো মাজাং নঙামান ।
দেহানি থাখায় অবায়বো গাজোন গৈয়া । জাৱাবো
লাংলাবো দেহাখো সামলাইনো হায়াথেমোন । ৪
জুলাইআও ফিছাজু। গিদিং বিহামজা সতোন
আবো বিজয়লক্ষ্মী ব্রহ্মচৌধুরীমা Vellore আও
লাঙ । নাথায় য়েবো গাহাম ফিঠাই মনোথেমোন ।
বিনি উনাও ব'আও সম সম ঠৈ হোঁয়ে হোঁয়ে
লাখিনো হোঁদোমোন । ২৩ নবেম্বৰাও বিখাঙা
জীবথা হাংলায়ো আবো স্বর্গাআবী যায়ো । অথা
নায়ৈ ২৪ নবেম্বৰ গাজান গাজানাও থানায়
বিখ্যাত বায়-বাহাগীফো ফৈয়া । সুনীতিয়া
ছোফৈয়া ফুংনি ১০ বাজিয়াও বিখ্যাত গাঁঠৈ

শহ'খো লানানৈ ছুখু-দাহানি লামা থাবাইনো
বেচেবা বুজা মানষিকোব । বিদ্দিনো হাঞ্জা গিদিং
নায়াও অসম সাহিত্য সভা ভবন বঙাই শাখা
বীৰবাৰা গাঁঠো ফুয়াশালী, বঙাইগাঁও আদালত
আবো বঙাইগাঁও কলেজআও লাঙ । বুৰষাথাব
ফছংথানফোবিনফাই জীবথানাই অন্নায় আবো ছুখুনি
বিবাব মালাজো মাদোমা বুংফোবা । বেলাচেনি
৫ বাজিয়াও স্বর্গাআবী ব্রহ্মচৌধুরীনি হানি
দেহাআ নুছোনা মনৈ যানানৈ গাঁমোবলাঙ ।

দিংনি ১১ নবেম্বৰ । ফুংনিফাইনো মটৰ গাড়ীফু।
সানথু হায়ে মানষি লাংদাং যোগীঘোপা পঞ্চবত
থিঙে । সানথু হায়ে মানষি থাবায়নানৈ ফৈদাং ।
আসাম হুদাংনি গেদেং বংজানাইনি দিন । 'নব-
নাবায়ণ সেতু' গায়ছ'না ভাবতনি গাহায় মন্ত্ৰী
মুশ্ৰীমা ইন্দিবা গান্ধী ফৈবায় । ২৪ বাজিয়াও
গোনাং হাবাখো মাওবায় লাখ লাখ মানষিকোখো
সাক্ষী ফছংনানৈ । আসাম হুদাংনি মনচে গিদিং
হেংথাআ খাৰছিগোন এবা জীবছিগোন হোন্নানৈ
বইবা বংজাদাং । বে বংজানায়ো বংজাফানা
মাদাং নোংথাঙা ? বে দলংখো নোংথাঙাছো গাঁসা-
খাংদাংমোন নঙামোন...হোনরা ? স্বর্গাআবী
ব্রহ্মচৌধুরী ।

বড়ো জীহীলাও আৰী মাহাৰী

মহেশ ইশ্ৱাৰী, এম, এ,
প্ৰবক্তা বড়ো বিভাগ।

বড়ো জীহীলাও ছিখুফ্ৰা মাহাৰী জৌগা-
নায়াও ভাও লানায় দানিলো নঙা।
20th Century যোগায়জেন্নায়নিফ্ৰায়নী আথা-
খিথা এবা নাংফৈল্লাৰী বাৰায় এবা গাগি
হাজীজাং থানানৈ জীউয়ে মাহামৈ মাওবোদাং।
ছীলাংথায় মীন্নায় লীগী জীংনি জীহীলাও ছিখু-
ফ্ৰা। গাওনি গাংগৈছীনানৈ থানায় মাহাৰীথৌ
বীখাংনা, বেনি বাও-থুনলাই আৰী বাংখাংস্থিথৌ
গীগীম খালামনা থাখায় মেংনায়থৌ মেংনায়
সানাবালানী হ'ব-স্বান খাখিবায়দাং—বেথৌ
বয়ৰী মিথিগৌ ৮ বেকাৰ গীহী বীলীথৌ মাবেনি-
ফ্ৰায় মীন্দাং হীন্নানৈ বুড়ীলা বেনি ফিনথৌ
মীনগীন—জাৰীমিন বিলাইথৌ দছে বোদুনা নৈ
নায়ালা। জাৰীমিনাও দঙা—ভাৰতনি স্বা-
স্বানজানি থাগিবি সুবুফ্ৰা বড়োআনী। খুীঃ
জীনাংমনি ৩০০০ (থাম বোজা) বীছীৰ ছিগাংনি-
ফ্ৰায়নী বে গেদেং মঙ্গলীয় ফীলেবনি বড়ো
মাহাৰীয়া বেঙ্গল, আসাম আৰী ত্ৰিপুৰা হুদাংনি

দাব-দাব জায়গায়াও বাইজী খুংবোদাংমীনা নাথায়
বাওয়েছী হাজাৰ গীনাং জীংনি হুদাংথৌ মুচ-
লিম, আহোম আৰী মানফ্ৰা থেব-বেথেব খালাম-
ফৈবায়। থায়াইছেলো মিকং, জিৰং লীৰবাং
বাজা—বিছীৰনী খাজানা হীন্নানৈ। বেথৌৰী
য়েলা গুফুৰছাফ্ৰা লানী আখায় হীয়া, অল্লা
কাছাৰাও সম্বুধন কছাৰীয়া গাহায় সাত্তীথৌ
ছুথাৰ হীন্নানৈ ফিন হীদাংমীনা। গোৱালপাৰা-
য়াও জাউলীয়া দেৱান আৰী বিগীত্ৰী বাইদিনি
দৈদেননায়াও হাজাৰ হাজাৰ জীহীলাও ছিখুফ্ৰা।
গাওনি হুদাংনি মান লাখিনী বীনখিলিয়াও
জীউ গাৰদাংমীনা। আৰী বাশীৰাম জীহীলাওয়া
দৰংথৌ বৈথা খালামনা চিমছাফীৰজাং বীনাও
জীউ বাউদাংমীনা। জাৰীমিনাও বিছীৰনি মুঙা
সোনানি হাংখীজাং লিৰষাবায়। বেথৌ অন-
ছায়নানৈ জীংনি বড়ো জীহীলাও ছিখুলাফ্ৰা।
গীসা হীছাংনানৈ মেথায় থল্লা (গীসা খাঙা) —

“আদা বাশীৰাম আদা বাশীৰাম

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

দাওহায়াও আংখোৰী লাংফা,
আদা বাশীৰাম আদা বাশীৰাম
গৰাইয়াও আংখো লাংফা।”

বে মেথায়জীং বড়ো জীহীলাও ছিখ্‌লাফ্‌দি
মাহাবী বীৰজীহীলাও ছিখ্‌লাফ্‌ৰেখো সিবিৰ্না
মোজাং মীনা আৰু বিছৌৰজীং আগান চুবফাৰ্না
গীসী দঙো—বেখো মিথিৰী।

বিছৌৰ ঠৈনায়নি উনাও বড়ো বাজাফ্‌ গুফুৰ-
ছাফ্‌ৰনি আঠিঃ ছিঙাও থায়া। নাথায় থায়া-
খিঠে—বড়ো জীহীলাও ছিখ্‌লাফ্‌। ১৮৯৪ মাইথা-
য়াও বাংজায় খাজনা খাংনায়নি বেবেখায়ে বাইজোনি
মদং লানানৈ বিগ্ৰায়খাঙাইছ জীহীলাও ছিখ্‌লাফ্‌।
দৰং হুদাংআও। নাথায় দৰং হুদাবছা বেংগ্ৰা
এণ্ডাৰচন আৰু মঙ্গলদৈ মহকুমানি অফিছাৰ
বেমছন গুফুৰছামীনাহা বিগ্ৰায়গ্ৰাফ্‌ৰেখো লোহানি
আঠিঃজীং গাদোৰাইছ। মুগৈথাও বিছৌৰনি আখু।

বেনি উনাও গাঁবাং হাজ্জায়া বড়ো মাহাবীনা
ছীলাংথায় হীনা থাখায় দাব-দাব জায়গায়াও
ফৰায়শালী ফছংনানৈ হীফৈয়ো। বিছৌৰনি গেজে-
ৰাও মিচনাৰী আৰু গুৰু কালীচৰণআৰ্ণা গাহায়।
বিখাংমীনাহা ধীৰাম ফীছাওনায়জীং লীগীছে ছীলাং-
থায় ফেহেৰনায়নি হাবা ফাৰি লাদাংমীনা।

বড়ো জীহীলাও ছিখ্‌লাফ্‌। ছীলাংথায় মীম্নানৈ
মুলুকআও গাওনি বাও-হাবীম্‌, বাংখান্দি, বাজখান্দি
বাইদি বাইদি জৌগাহীনা আংখাবৰীয়া। বে

হাবাংগৌ মাওফুংনা আফাংনাংগৌ যানায়লায়
১৯১৯ মাইথায়াও কোকৰাঝাৰ গীজৌ প্ৰাইমাৰী
ফৰাইশালীনি লাংগীনায়াও “আসাম বড়ো
ফৰায়ছা আফাং দাজেনা। বেনি নেহাথাৰীয়া
যাদাংমীনা ৩৮পনাথ ব্ৰহ্ম আৰু আফাংগিৰিয়া
যতুনাত চন্দ্ৰ দাস। (উনাও বিখাঙা ‘খাখলাৰী’
উপাধী লাভুয়া (বে আফাংখো) ফছংনা থুলুঙ্গা
হীদাংমীনা—গুৰু কালীচৰণ ব্ৰহ্মআ। লীগীছে
৩সতীচ চন্দ্ৰ বহুমতাৰীনি আখায়াও ১৯২৪ মাই-
থায়াও বড়োনি ছিগাং লাইসি “বিবাব” আ
জীনাং মীনা।

১৯১৯ ইং মাইথায়নিফ্‌য়া ১৯২৪ মাইথায়সীম
আফাংনি জখুম্‌মা খুংনানৈ মাহাবী ফীছাবনায়নি
হাবা ফাৰি বড়ো জীহীলাও ছিখ্‌লাফ্‌। লায়।
বেনিউনাও মা যার্থী বেখো মিথিৰ্না মীনা।
জীৰখা 10th Annual Conference আ
১৯২৮ মাইথায়াও বঙাইগাঁওনি স্বাহা বৌমাৰী
ব্ৰহ্ম আশ্ৰমাও থামখি বড়ো মহা সম্মিলনজীং
লীগীছে যানানৈ থাঙা। বাজায় আফাংনি
নেহাথাৰী যাদাংমীনা জীহীলাও মদাৰাম ব্ৰহ্ম।
আফাংনি জীনাং লগনিফ্‌য়াৰ্না বড়ো জীহীলাও
ছিখ্‌লাফ্‌। খৌছেয়ে গামী গামী থাংনানৈ বাং
খাংদাংমীনা। বেফৌৰ বাংজীংনা গৈজায়ে বড়ো
ফৰায়ছাফ্‌ৰনি মদং লাদাংমীনা। লীগীছে বড়ো
মাহাবীখো জৌগাহীনাৰ্না মাত্ৰে বাংখান্দি বাজ-
খান্দিআও ছাংগ্ৰাং যানায়গৌ বেফৌৰেখো মিটিং-
দাওটিং খালামনানৈ বাইজোনা মিথিহীদাংমীনা।
বেবাদিনা জৌ লীংনায়, হিজাও বীনায়, ফনটাকা

লানায় আৰু ফৰব আও অমা বেদৰ জানায়
খাতিফ। গাজী হোম্মানৈ বেফোৰথো নাগাবনী
থাখায় গুৰু কালীচৰণ ব্ৰহ্মআ বাইজীথো হাংখুয়
দোংমোন। বেফোৰ বাঁচনথো বড়ো গামীফুও
খিহুফুংহৈনো থাখায় যিথি জথুম্মানিফুয় থাম-
থিম যায়। -বেলো নঙা—ভাৰতথো উদাং
খালামনো মহাজা গান্ধীআ ১৯২০ মাইথায়াও
'Civil Disobedient' ছোমাওছাবনায় ছুলা-
বায় ভাৰতনি স্তবুথো হাংখুয়নায়াও ৩সতীশ
চন্দ্ৰ বসুমতাৰী আৰু গাঁবাং জীহীলাও ছিখ্লা-
ফু। ফৰায়নায়থো নাগাবনানৈ বেওহায় বাহাগী
লাদোংমোন। বেনিফুয় মিথিনা মীনাদি—
বড়ো জীহীলাও ছিখ্লাফু। গাওনি মাহাৰী
জোঁগানায়নি অনগায়েবো ভাৰতনি উদাংত্ৰিনি
সোম নৈ সানবোদোং আৰু মাওবোদোং।

১৯২৮ মাইথায়নিফুয় ১৯৩২ মাইথায়ছিম গাঁসে
আসাম আৰু বেঙ্গলনি বড়ো জীহীলাও ছিখ্লাফু।
আৰু বাঁবায় বেনথো বয়বো জো যানানৈ মাহাৰী-
থো গুপ্তায়হানো নাজায়। ১৯২৯ মাইথায়াও
আসামাও চাইমন কমিচন ফেৰা আসামনি গাঁসে
ট্ৰাইবেলনি যানানৈ গুৰু কালীচৰণ ব্ৰহ্মআ দৈদে-
ম্মায়াও চৰ্দাৰ বাহাদুৰ, বেলবুংবাম বসুমতাৰী,
যাদব খাখ্লাৰী, কবেন্দ্ৰ নাৰায়ণ মণ্ডল, বাবুৰাম
ব্ৰহ্ম আৰু উকিল গিয়াচউদ্দিন আহমেদ মৌনহা
চিলংআও থাঙ। কমিচনাৰআ লোগো হ'মনো সম

গৈয়া হোম্মানৈ মিথিহাদোংমোন। নাথায় থানৈ-
ফুৰা নাগাবাথেমোন। যিথি যায় লোগো হ'ম-
থাবগোন হোম্মানৈ বিথাংমোনহা থিয়াৰী যায় নাথায়
লোগো হ'মনো হাছিগোন হোম্মানৈ কমিছনাৰআ
থোবাং হ'ৰাট্ছ। বাওহায়নো বিথাংমোনহা ছু-
দোয়ে বড়োনি জাৰীমিন বুথিয়া আৰু গাঁয়েছো-
নানৈ থানায় মাহাৰীখায় আইন দানায় সমাও
যেবা বুফানা বাঁঙাথেমোন হোম্মানৈ গুৰুৰু কমি-
ছনাবনো ফোৰমায়। বেনিথায়নো আইন বিজাৰাও
জাংনি মৌনথায়থো ছোদেবনানৈ গাঁদান ৰাজখাতি
গাঁহো হোনা বিথাংমোনহা থাওলায় যেৰে—coun-
cil আও আলাদায়ে থানৈ দিথাং হ'বনায়নি
থাবু, জায়গানি (local) councilআ নৈ
থাখানি যায়ালাবানো মৌনচেলেয়েনো খালামনায়,
গাঁবাং হেৰে মাৰে ভোট হোনায়নি খাতি খালামা-
বালানো বয়বো ভোট হোনায়নি মৌনথায় মৌম্মায়,
Central legislature আও বড়ো মাহাৰীনি
থাখায় মৌনচে Seat দানথোনায় (বিজাৰ্ভ),
গোৱালপাৰা জিলাথো বেংগলাও লাঙাবালানো
আসামাওনা দোম্মায়, কোকৰাঝাৰ এৰা হপ্টুগাঁও-
মহকুমা ফহংনায়, ছোলাংথায়থো বড়ো মাহাৰীনি
গেজেৰাও ফেহেৰনো ৰাং মদত; Gurkha Reg-
imentআ বড়ো জীহীলাওফোৰজাং বুফোব-
নায়নি থাখায় "Bodo Regiment" মুনি
গাঁদান চিপাই হাজা বেখেওনায় আৰু বাইদি

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

বাইদি দাবীনি গাবথো বিলাই লানানৈ বিখাং-
মোনহা গংগ্ৰাই থাওলায়। বে গাবথো বিলাই
(Memorandum) আ লগুন মিউজিয়ামাও
দাবী খীল খীল গীজাং জীংনানৈ দঙো।

বুনা থাঙা ১৯২৯ মাইথায়নি উনাওৰা সৰ্ব-
দলীয় বড়ো কছাৰী সন্মিলন, ফৰাইছা সন্মিলন
বাইদি বাইদি আফাং দানানৈ মাহাৰী জৌগা-
নায়নি বাহাৰা লাৰাদাংমোন। বেনা উনাও ভাবত
নাঙে উদাংশী হাজামানি দাওৰাও দাওছিয়াওৰা
বাহাগী লায়। উনাও ১৯৩৩-৩৫ মাইথায়নি
গেজেবাওৰা “আসাম প্লেইনচ্ ট্ৰাইবেল লীগ”
মুনি বাজখান্দি হাজা দায়। বে গীদান বাজখান্দি
হাজাখো দৈদেনদাংমোন-জীহীলাও ৩৮পনাথ ব্ৰহ্ম,
ভীমবৰ দেউৰী, ববীন চন্দ্ৰ কছাৰী আৰা গীবাং
জীহীলাও ছিখুফু। ১৯৩৫ মাইথায়নি আইন-
বাদি়ে ১৯৩৭ মাইথায়ো বিছাইখোথি বুঙ।
ব্যাংহায় দেবহাদাংমোন—৩৮পনাথ ব্ৰহ্ম, ভীমবৰ
দেউৰী, খাৰচিং টেবাং, ববীন চন্দ্ৰ কছাৰী আৰা
কাৰ্ক চন্দ্ৰ দলে বিখাংমোনহা। বে গীদান আইনাও
মন্ত্ৰী সভানিফুয় গভৰ্ণৰআছা বাৰাছিন গীহী
মীনা। লাগীচে আইন দাগ্ৰা চাইমন কমিচন-
আও কংগ্ৰেচনিফুয় সীদ্রীমা লায়খৈমোন।
বেনিখায়নী, গীবাং অঞ্জিমা দেবহানায় কংগ্ৰেছফু।
মন্ত্ৰী সভায়াও গাদেবহৈয়াখিছৈৰা। নাথায়
জীংনি ট্ৰাইবেল জীহীলাওফু। বুটিছ, চৰকাৰনি

মোজাং নোজীৰ মৌনবানায়লায় আৰা উনাওৰা
বিছাৰনি হেফাজাব নাংগৌলায় গুফুবছানি মদত
মৌমায় শ্বাছুলানি দৈদেনায় মন্ত্ৰী সভায়াও বাহাগী
লায়। বাও হাবীমু, বাংখান্দি আৰা বাজখান্দি
জৌগাহীনায়, বড়ো মাহাৰী থানায় দখোবছাফুও
গুবুনাৰী হাবফৈনী হায়ে—বেফাৰনি আইন গাই-
ছন্নী গনায়নায়লায় বে মন্ত্ৰী সভায়াও হাবহৈয়া।
বে সমাও বড়ো আৰা গুবুন গীংগৈছানানৈ থানায়
মাহাৰীফু। উদাং ভাবতআও গাওছিনি বাও হাবীমু
বাংখান্দি, বাজখান্দি আৰা বাইদি বাইদিনি বৈখা
মৌমায়নি বাহা মীনা বালানী বুটিশনি ভাবত
নাগাবনায়থো হাংখুয়াথৈমোন। মানীনা বড়ো
আৰা গুবুন গীংগৈছানানৈ থানায় মাহাৰীফু।
গাছিৰা ভাৰতীয় ফোলেবাৰীখো ফাথায়খেবছো
হোমোনৈ মিথিখাগৌমোন।

নাথায় যায় মন্ত্ৰী সভাখো ফাথায়দাংমোন বিৰা
ফাথায়খপছো খালামনানৈ চৰ্ত্তখো মৌনচেৰা
দীনাখিছৈ। শ্বাছুলাতা আসামখো পাকিস্থানজাং
চৰজাবদেবনীছা বুটিশজাং ফাও ফান্দায় আৰা
বড়ো দাব-দাব জায়গায়াও সানথোহায়ে গাওনি
ফোলেৰনি মানষিফোৰনা ছা খেংনানৈ হীয়া।
বেনিখায়নী ১৯৩৮ মাইথায়ো গোপীনাথ বৰদলৈ
হাংখুয়নায় বাইদি়ে ট্ৰাইবেল জীহীলাওফু।
শ্বাছুলানি মন্ত্ৰী সভাখো জালদাব গাবনানৈ গীদান
মন্ত্ৰী সভা খালামফিনী। বৰদলৈনি মন্ত্ৰী সভায়াও

৩নিকলাচ বায় আৰু ৩ৰূপনাথ ব্ৰহ্মআ ছোছোন
জায়। চিদা-চাদা টাইবেলফাঁৰখো বুৰখায়না
থাখায় অৱা বে সভায়া 'টাইবেল ছোলাংথায়
আফাং' মুঙাও স্থানথাম জখুমমা জিৰায়া।
ব্যাংহায় গাঁবাং গাঁনাং থাংখি নাজাওয়া। বিফোৰনি
মাদাও চে থাংখিনি অফিচাৰনি চাখি ফাও টাইবেল
জোঁহীলাও ছিখ্লামফাঁৰখো লাফাহীনা গনায়-
নায়না গাহায়। বে গাঁৰাঁবখি বাইদিয়ৈনা
টাইবেল লীগনি চিগাং নেহাথাৰী হেবেস্ব বৰাআ
ই, এ, চি, দিবানখো মৌনা। লীগা লীগা
আফাংনি নেহাথাৰীয়া যায়া ভীষ্ব দেউৰী।
নাথায় এম, এল, চি, যানায়লায় ৩সতীশ চন্দ্ৰ
বসুমতাৰীখো আফাংনি গাহায় নেহাথাৰী
গাইচনা।

১৯৩৯ মাইথায় চেপ্তেম্বৰ দাননি চে অক্টোআও
নৈখি মুলুগ দাওহা (wold war) যাগায়জেনো।
ব্ৰিটিশ চৰকাৰা মুলুগ দাওহায়াও বাহাগা লায়।
নাথায় কংগ্ৰেছফু। ব্ৰিটিশফাঁৰজাং দাওহায়াও হেজা-
জাৰ হাঁফাদেবৈলায় বৰদলৈখো জীবথেশালীয়াও
দাঁনা। বেওহায়না শ্বাহুলাআ আৰাঁবাও যাহি
লান্না থাবু মৌনা। নাথায় ১৯৪১ মাইথায়
বৰদলৈয়া জেলনিফুয়ায় গাঁৰাঁয়া; লীগা লীগা
শ্বাহুলা মন্ত্ৰী সভাখো ছিফায়ফৈয়া।

১৯৪২ মাইথায় গান্ধীয়া "Quit India"
ছোঁমাওছাৰনা ছুলাৰায় ভাৰতীয়খো হাংখুয়া।

বেও মদং হোঁনায়নি থাকায় কংগ্ৰেছ এম, এল, চি,
ফু। জাঁবজায়া। জাহাঁনাও শ্বাহুলায়ানো মাছিখো
লান্না আৰাঁবাও থাবুমাঁনা। ফাৰচেখি ছুলাৰায়
ভাৰত নাঙে ছোঁমাওছাৰনায়নি বাৰা বাৰানিফুয়ায়
বাৰা যাবাঁয়া। উদাংখীনি বে বাৰা অৱা আসামাও-
বা বাৰবাঁয়া। লীগা লীগা ছাংগ্ৰাং বড়ো জাঁহী-
লাও ছিখ্লামফাঁৰা বে উদাংখীনি বাৰছাংথায়াও
বাৰছোঁমা। বে হাংগামায়াও মনি কছাৰী, বতন
কছাৰী, লেবেলা কছাৰী বৈতাৰাম বড়ো, মৌননি
বিখনি ছুংব্ৰুত থৈয়া বাঁহৈলাভা। বগাই কছাৰী
খুন্দা কছাৰী, হেবুদ বড়ো, মাজেন্দ বসুমতাৰী,
মৌনা কছাৰী বাইদি আৰাঁ গাঁবাং জোঁহীলাও ছিখু।
ফু। জখন যায়া আৰাঁ আগোঁমা জীউ গাৰাঁ।

বে গুলাই গুজাই সমাওনা গাহায় মন্ত্ৰী শ্বাহুলায়া
গোপীনাথ বৰদলৈ গাইছলানৈ দাঁননায় টাইবেল
ইনাৰ লাইনখো ছিফায়নানৈ গাওনি গাঁবাং
মানফিফাঁৰখো দোলা দোলা ছাঁফৈয়া। টাইবেল-
ফাঁৰনি হুয়ায়াও অনাগাৰীয়া গাঁবাং যাবাঁয়া।

১৯৪৭ আও ভাৰত হুদাংআ উদাংখী মানবায়।
পণ্ডিত জৱহৰলাল নেহৰুৱা গাহায় মন্ত্ৰী যাবায়।
সাক্ৰামবা ভাৰতনাৰীনি মাখাঙাও খুছিনি গাব
আৰাঁ জাঁংখি, মাখি, সীমাং। নাথায় বড়ো
হাৰীয়া? বড়ো হাৰীয়া খুছি যানো হায়াংখি।
দিল্লীয়াও থাংবায় হাজা মৌনচে ৩সতীশ চন্দ্ৰ
বসুমতাৰীনি দৈদেনায়াও। জৱহৰলালআ ১৯৩৫

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

মাইথায়নি আইনখো বহা ছাবছিন খালামনো
বড়োনি দৈদেনগিৰিকোবনি বাথুখোঁনো খোঁনাছ-
গুথিছে। বুজিবায় আসামনি চুতুৰকোবজোঁনো
দিল্লীনি গেদেমাফ্রাবো আখায় হমলায়দোঁ।
আসামনি গাওখোঁ অসমীয়া বুংগা-বড়োনি চুতুৰা,
ট্ৰাইবেলকোবনি খুগায়াও ফংচে খামানিয়াও মৌনছে
দিস্তিৰোগাছিনো দঙোমৌন। যায়নি যাহোঁলাও
হাজাআৰীফ্রা'গাওছুনানৈ গুবুন হ্বাদং দ্বানো
নাজাগাছিনো দঙোমৌন। বেগোঁ মৌনখিনানৈ
খান্দে হাজায়া গাহায় মন্ত্ৰীজোঁ গাখোঁ বাথু
ফোঁৰমায়া। উনখাৰাও গোপীনাথ ববদলৈয়া
হেফাজাব হোঁয়া। বে বাইদিনো সতীশ চন্দ্ৰ
বসুমতাৰী, যাদব চন্দ্ৰ খাখলাৰী আৰো অনিৰাম
গলে গলে, জিগু-জিগু নাংখাবনায়াও হ্বায়েননি
ট্ৰাইবেলকোবখোঁ বৈখা খালামনো সংবিজিৎয়াও
খান্দো জাইগা মৌনো। নাথায় গুবুন বাইজোঁ বাইদি
৫ বা) থাখোঁ আইননি হালোঁখোঁ আসামাও
হোঁয়াখিছে। মুঙাওলো ট্ৰাইবেলখোঁ বৈখা খালামনো
বেণ্ট আৰো ব্লক দ্বানানৈ হোঁয়া। বে আজাও
যাখানায় আইনফোঁৰখোঁবো গাছৈবো SDC অফিচ-
মৌনখিছাব হবৈলায় গুবুনাৰীয়া হ্বা বায়নায় আৰো
ফাল্লায় হাবায়া যাবায় থায়া। বিনো যাবায়
আসামনি হ্বায়েনাৰী থাগিৰি ট্ৰাইবেলখোঁ বৈখা-
গিৰি বেণ্ট আৰো ব্লকনি জাৰিমিন।

১৯৫২ মাইথায়। ১৯৫০ মাইথায়ো গৌদান

সংবিজিৎ নাজাওনানৈ লানাইবাইদিয়ৈ উদাং
ভাৰতনি চিগাংবিছাইখোথি যাগোন। হ্বায়েননি
ট্ৰাইবেল জোঁহোঁলাওকোবনি মাদাও খোঁছেনি আং-
খাল যানায়ছে। বে সমহালাগৈ ideology নি
বিয়াদআ বড়োফোঁবনাও জোঁং জোঁংনো হাবখুমাৰায়-
মৌন। ওকপনাথ ব্রহ্মআ বাংছিন জোঁহোঁলাওখোঁ
ভাৰতনি Main stream জোঁং বাঁজাব লাংকা-
নায়ছে। বেওনো ভৌমবব দেউৰীয়া Nationalist
সানখোঁ জোঁছোঁ মনোঁগ্ৰাবনো নাজানায় আসাম
এবা ভাৰতনি খান্দিফ্রায় বাবগনো হাংগোন হোঁনানৈ
থিবাংথি লায়ো। আৰো বে গুলায় গুজায়নি চিঙাও
দংমৌন বিয়ু বাভানি Socialist হাজা। বিনি
Socialist সানখোঁনি ছোঁলাংথায় হোঁনায়াও গৌবাং
ট্ৰাইবেল জোঁহোঁলাও ছিখলাফ্রা কংগ্রেছনি স্বায়াও
আস্থা গৌমায়া। আৰো বিছোবনি বেবেখায়ৈ হাবা
মাওয়ো। বেওনো মৌনখিনায়া গাহামদি বাভানি
১৯৪০ মাইথায়নি চিগাংনিফ্রায় Socialist
সানখোঁখোঁ বড়োনি গেজেৰাও ফেহেবনায়নি
ফিঠায়া ১৯৫২ মাইথায়নি বিছাইখোথিয়াও গেও-
লাংছাবো। বে বাইদিনো 'ট্ৰাইবেল লীগ'আ
খাওনৈ যানায়ছে। নাথায় বিছাইখোথিয়া দেব-
হানো "ট্ৰাইবেল লীগ"আ বেবেখা হাজা (socialist)
জোঁং গৌৰাবনানৈ হাবা মাওছেয়াওবো দেবহানো
হায়াখিছে। বড়ো মাহাবীনি চুতুৰ কংগ্রেছছাছোঁ
দেবহা লাংনায়ছে। বেওনো "ট্ৰাইবেল লীগ"

বাজখাস্থি হাঞ্জায়া থেব বেথেব বাইলাঙ। বেথো
নুনানৈ মাহাবীথো খোচেয়াও লাখিনী ১৯৫৩
মাইথায়াও সানছুমাক্। “ট্রাইবেল সংঘ” মুনি
মোনচে বাজখাস্থি হাঞ্জা নঙে আফাং গায়চন ফিনা
বেজানী বাংখাস্থি আৰা ছীলাংথায় জোঁগা হীনা
চৰকাবনাও গাবথ’ বিলাই হীনা খাবু খালামা।
নাথায় উনাও বেৰা কংগ্ৰেছ হাঞ্জানি চিঙাও
থাইয়া।

মাহাবীনি বে বাইদি অলখং সমাও জাঁনাম
মোন্নায়ছে ‘বড়ো থুনলাই আফাং’আ। ১৯৫২
মাইথায়নি নবেম্বৰ দাননি ১৬ অক্টোখালিনি বে
গাঁথার স্থানআ বড়োনি খাফালাও জুপি দোঁমোন
জাঁহীলাও প্ৰসেনজিৎ ব্ৰহ্ম, যোগেন্দ্ৰ বসুমতাৰী
শৈলেন্দ্ৰ ব্ৰহ্মনি হাংখুয়নায়াও। বে আফাংজাঁ
ফোছাওআই দি “বড়ো-বাও-হাবীমু জোঁগাৱাছা”
মাহাবীয়া দাত-গাঁহীম যায়। বে সানথোখো
মোন্নানৈ বড়ো জাঁহীলাও জাঁহীলাও জোঁফু জাংখু-
খাঙাইছে বাও হাবীমুনি আয়দায়াও। লোঁগা লোঁগা
নুজায়াইছে থুনলাইজাঁ আবু গোঁবাং লাইচি, জাঁহী-
লাও জাঁহীলাওজাঁফোবনি আথায়নি বিলিংনায়জাঁ।
বিহীৰনি থুনলায়াও বেবখাংনায়ছে মাহাবিনি
মিৰো জিৰো ছাওগাবী। অদেবানি বেফোৰ
গাছিৰা থুনলাইআওনা দংফাদেবোঁমোন মাহাবীথো
থুলুংগা হীনায় আৰা কোঁছেনি বান-মন্ত্ৰ। আৰা
বে থুনলাইনি হেফাজাবজাঁনা জাঁহীলাও জাঁহী-

লাওজোঁফু। মাহাবীথো খোচেয়াও বাজবফিনায়নি
গাঁথার মিজিক্ থিনায়ছে।

১৯৫৩ মাইথায়াও বড়ো থুনলাই আফাংনি
দৈদেনাআও বড়ো বাও বিজাঁঙাও ছীলাংথায় হীনা-
থাকায় গাংচে গাবথ—বিলাই চৰকাবনা হীয়া।
নাথায় বেও য়েৰা ফিন মৌনৈলায় বে মাইথায়নি
নবেম্বৰ দাননি ১৬ অক্টোখো দাবী স্থান নাজাও-
নানৈ ছাঁমাওছাবনায়নি আগানথো ফীলাওয়া।
যাহীনাও ১৯৬১ ১৬ নবেম্বৰ স্থানআও কোকৰা-
ঝাৰ নোঁগোঁবাও ২৫/৩০ ৰীজা বড়ো সুবুংফু। গাজা
গোঁমজা হাঞ্জা গিদিংনায়নি উনাও গুদি ফৰায়-
শালীয়া খলবাও বড়ো বাওজোঁ ছীলাংথায় হীনায়নি
থাংক্ষিথো গ’নায়নানৈ লায়। লোঁগা লোঁগা
বাওনি আলাৰী বাথিয়া জোঁজেম্মায়ছে। আৰা
বেনা বাওনি স্বায়াও গিদিং মান হোঁজেম্মায়।

বড়ো জাঁহীলাও ছিখুফু। মাহাবীনি বাঙহাবীমু
সিবিনায়নি লোঁগা লোঁগা গাওনি জাঁলৈ হাঞ্জাখো
খোচেআও লাবোনায়নি থাঙ্কিয়ে দাব-দাব জায়গা-
আও ‘অঁফোঁল ফৰায়ছা আফাং’ গায়চনদোঁমোন।
নাথায় বেজাঁ গোঁবাং জেংনাথো বাঁশ্ৰাংনা হাট্টে-
লায় ১৯৬২ মাইথায়াও ‘গোৱালপাৰা হাদাবছা
ফৰায়ছা’ আফাং দায়। বে আফাংআ যায়
কোকৰাঝাৰ বেট্ট হাউচআও জ’নায় জথুমাআও।
বে জথুমানি আফাংগিৰিয়া যাদোঁমোন মুস্তা
কামেশ্বৰ ব্ৰহ্ম আৰা ৰঞ্জিৎ কুমাৰ গয়াৰী ; ফাৰিয়ে

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

আফাংগিৰি আৰু গাহায় নেহাথাৰী মোহৰৈ।
নাথায় হাজাৰা মানিবা যাহীনাও থাওবিনী
হায়াথে যায়নি থাথায় ১৯৬৬ জানুৱাৰীয়াও
নীলকমল ব্ৰহ্মনি দৈদেনায়াও 'গোৱালপাৰা
বড়ো ফৰায়ছা' আফাং দাজাবাওয়ো। বে মাই-
থায়আওনী ৯ অক্টোখালি চিগাং জথুমা (Con-
ference) থো থিলেব-লেবৈনী খুংনায়বা যায়।
১৯৬৭ আও গাহায় নেহাথাৰী মুখী তৰুণ ফুকন
বহুমতাৰীনি সমাও জথুমাথো কোকৰাঝাৰাও
গাঁগাঁমে গাজা-গামজা খুঙী। বে জথুমায়াও
গাঁবাং মাওথি আৰু বিজিংগিৰি ফৰায়ছুলা আৰু
- ফৰায়ছুলীফা জ'যাইদোংমোন। বেও গাঁবাংহি
ৰাজখাস্থি দৈদেনগিৰিকোৰথো ইনায়নী ছীনখাৰিয়া
আৰু আসামথো গাঁদানৈ দ্বাফিননাংগো' (Reo-
rganisation of Assam) হাঁন্নায় বৈ সমনি
গাহায় মন্ত্ৰী মুখীমা ইন্দিৰা গান্ধী হাজাআৰী
ফাঁবনী আওগায়হবনায় থাংথিথো মদং হাঁয়া
আৰু হুয়েননি ট্ৰাইবেল ফাঁবনীৰো দখৰছে হুবাং
নাংগো হাঁন্নানৈ থাংথি লায়। অদেবানি বে
থাংথিআ গাঁদান ৰাজখাস্থি হাজা উজিনায়নিফায়ছা
ছাইখুং গাঁয়েদাঁং হাঁনল্লাৰো গাঁবাংহি যানায় নঙ।
বে গাঁদান ৰাজখাস্থি হাজায়াৰী যাদাঁং ১৯৬৭
মাইথাই ২৭ বেব্ৰুৱাৰীয়াও জাঁনীম মাঁন্নায়
P. T. C. A. (Plains Tribal Council
of Assam).

বড়ো জাঁহীলাও জাঁহীলাওজাঁফাঁবনি মদং
মাঁন্নানৈ P. T. C. A. ৰাজখাস্থি হাজায়া বৈ
সমনি গাহায় মন্ত্ৰী মুখীমা ইন্দিৰা গান্ধীনা গাংচে
গাবথ বিলাই হাঁয়া,—'Reorganisation of
Assam' আইন বাইদিনী আসামনি হুয়েনাবী
ট্ৰাইবেলফাঁবা বিদ্দিনী ছাঁবজাদাঁং এৰা শুচি-
জাদাঁং। বিনিথায়নী বে মোনচে আইনথোনা
বাহায়নানৈ হুয়েনাবী ট্ৰাইবেল ফাঁবনীৰো 'Uda-
yachal' মুঙৈ 'Autonomous Region'
দ্বানানৈ হাঁনী খাওলায়। নাথায় বিনি য়েৰো
ফাঁঠায় মৌনলায় ৩০ জুলাই আৰুবাও যানী গাঁনাং
বিছায়থোথিথো 'বৈকত' খালামনী বিছায়থথি
জাগায়নায়নি ১২ ঘণ্টা ছিগাং থাংথি লায়। বে
থাংথিথো মাকথাঙাও লাৰীনা থাথায় বড়ো জাঁহী-
লাও ছিখুফাঁবা জাঁউয়ে মহাঠমে ছিগাং বাহাগা
লায় হাবা ফাঁৰিয়াও। আৰু থাংথিথো যাকুং-
হাঁয়া। গাঠে ১৯ সা লো ভোট হাঁয়া আৰু মাখাছে
জাঁলৈনি হাংগাৰ বড়োফাঁ ২০% লো ভোট হাঁয়া।
ওকপনাথ ব্ৰহ্মআ গুৰুনাৰীনি ভোট লানানৈ
বিছায়থোথিআও দেবহা লাঙ। নাথায় ১৯৬৮
জানুৱাৰী দাননি ২৩ অক্টোআও বিৰা মায়াখিলি
মুলুগ সংসাৰথো নাগাৰ লাঙ।

ওকপনাথ ব্ৰহ্মনি অবথিৰা জাঁউ গাঁমানায়াও
বে বাঁহাঁবনিৰো ১৯ মে খালিনী খংখু। যানানৈ
থানায় জাইগাথো স্তুফুংনাংগো যায়। P. T.

C. A. আ ফেব্রুৱাৰী দানাও যানায় Conference আও (১) টাইবেল বেষ্ট ব্লকখো গাঁদানৈ দাফিনাংগো, আৰা (২) ভোটান আৰা নেপালনি খোলা আঞ্চলিকখো লানানৈ টাইবেল হুদাৎ দানখোনানৈ হোনাংগো হোন্নানৈ দাবী খালানো আৰা যানো গানো বিছায়খোখিখো এংগাবনী (Boycott) থাংখি লায়। বেথে-বাওৰা ওস্তাভলক্ষ্মতাবীনি দৈদেন্নায় ও ছলারায় বড়ো জীহোলাও ছিখুফা গামী গামী থাংনানৈ হাজ্জানি থাংখিখো বুজায়হেয়ো আৰা বিছায়খোখিখো Boycot খালানো হাংখুয়া। বিছাৰনি বিদ্দি হাবাফাৰনি ফাহোনাও ১৯ মে নি বিছায়-খোখিআৰা ফেলেন্স যালানো। গং ৬০ বুটআও গাংচেৰা ভোট কুবিলাই গাঁটগৈয়াখিছে। দবথায়ছলো চাৰকাৰাৰা সা ৪০০ মাওটি, হাংগ্ৰা, ছেংগ্ৰা-ছিপু। মাহাৰী গাহাম হাংহায়গ্ৰা ফাৰখো জীৰথে-শালীয়াও জীৰনা এবেষ্ট খালানায়ছে। নাথায় চাৰকাৰনি দবথায়ছলো আখুয়া জীহোলাও জীহো-লাওজীনি গাঁসোআও জাংনায় অৰাও ঘিউ লুনায় বাইদিছা যায়। ২২ মেআও এবেষ্ট যানায় সুবুংফাৰখো হগাৰ ফিন্নংগো হোন্নানৈ ২৫ ৰাজা বাইজাফা ফৈগাছিনা থায়। যেরা ফাটালমাৰী মৌনফৈয়া অন্নানো চাৰকাৰনি ছিফায়ফা। বিছাৰনি শ্বায়াও বুলেট হগাৰ। বে মুগৈখাও যাতায়আও সাচে ছিখুনি জীউ গাঁমানায়খো লানানৈ গাঁবাং

সুবুংফা জখম যালানো। বে মুগৈখাও যাতায়-আৰা বাইজাৰনি মৌনফামব ২২ মেখো সাফামবো বড়ো ফিছানি গাঁৰবাআও বোনানৈ দৌনবায় মৌনচে গোৰো হাংখো—ছুখুনি, অনাগাৰীনি, আংখালনি বাইদি বাইদি। ফাৰচেখি গাঁদৌফা নায় বাইজা ফাৰখো ছুয়ায়হোনা কংগ্ৰেছীফা বড়ো হাংগ্ৰা-ফাৰজাং লীগাছে হাৰছাফাৰা “শান্তি কমিটি” মুঙে গামী গামী জখম খালানফৈয়া। বে জখুমা-আও জাইফাৰা সৈখা বাখুখো বুজামৌন বিছাৰ-খোছা হবনি সমাও এবেষ্ট খালানানৈ লাংনায়-মৌন। শান্তি এৰা গাঁজাননি মুঙে বে মা মৌদায়? অদেবাৰনি চিদলীয়াও বড়োফাৰখো ১৯ মে খালি জেল ছিফায়দাং হোন্নানৈ ছিফায়ফা। গামী গামী থাও আৰা লুট-পাত আৰা হিজাও-হোৰা, গ’থ-গ’থায় মিথিয়াজাছে বুখব ছুখব খালানো। নাথায় বয়বো সুবুঙানো মিথিগো চিদলীয়াও জিয়ালখানা এৰা জেলানো গৈয়া। বিয়া চাৰকাৰনি ইনায় আৰা অনাগাৰীনি অনগায়ৈ য়েবো যানো হায়।

১৯৭১-৭২ মাইথায়। মানচো ৰাউণ্ড অসমী-য়াফা আসামাও অসমীয়া বিজাংজাং ছোলাংথায় হোনাংগো হোন্নানৈ গনায়হোয়া। বিনি বেবেখায়ৈ বড়োফাৰজাং লীগাছে আসামনি Minority হাজ্জাফাৰা গংখুঙা। বড়ো জীহোলাও ছিখু-ফাৰনি মেথায় যানায়ছে -“বে উজিয়াও জাং

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

গিয়া, বে জাঁনোমাও জাঁ থৈয়া

.....জাঁজেনা ।”

বিহাঁবনি বিদি গিনো বোঁঙে, থৈনো বোঁঙে আৰো
মেংনো বোঁঙে আৰো জেনো বোঁঙে গাঁহী বোঁলোজাঁ
নাজানায়ো কলেজ আৰো ভুম ফৰায়শালীয়াও
১০ বোঁহাঁবনি থাথৈ ইংৰাজী বিজাঁ জাঁ ছোঁলোঁথায়
হাঁনো **Suprem Court** নিফায় হুকুম মাঁনো ।
দেবহাছাং বড়ো জোঁহাঁলাও ছিথু ।

আৰোবাও ১৯৭৪ মাইথায় । হাংখাঁনি গিদিং
দাংগামা-হাংগামা । ১৯৭০ আও বড়ো ফৰায়ছা
আফাংআ গাঁথুঁঠৈ নাজানায়ো বোমান হাংখাঁ-
থো “বড়ো থুনলাই আফাং”আ নাজাওনাঙো ।
আৰো চাঁবকাৰা বে হাংখাঁথো গনায়ো ছাঁমাং-
ছাবনো থিবাংথি লায়ো, ১৯৭৪ মাইথায়ো । বে
মাইথায়নিৰ্নো এপ্ৰিল দাননিফায় চাঁবকাবজাঁং—
ছাওবাৰ্যো, লোঁগোছে হাঞ্জা গিদিংনানৈ জাঁনি
দাবীথো ছলাৰায় ভুম-নাঙে ফাঁবমায়ো । এচে-
আওবা চবকাৰা হাঁগাঁন হোঁলানৈ বুঙেলায় চেপ্তেম্বৰ
দাননি ২৭ অক্টোনিফায় ফৰায়শালী আৰো
অফিচফাঁবথো পিকেটিং এবা বেংথেলাঙো । বে
সমাও চাঁবকাৰা ছাঁমাওছাংগাঁফাঁবনি স্বায়াও
গাজী নোঁজাঁৰ হোঁদোঁমোঁন । যাইনি যাহাঁনাও
ছাঁমাওছাংগাঁফাঁবনি স্বায়াও বুখু-ছুখু ব খালামো ।
বে হাবা-ফাবিনিৰ্নো ২৪ অক্টোআও বৰপেটা
বোডনি বজনি কান্ত গাঁজো ফৰায়শালীয়াও

বেংথেইগাঁফাঁবনি স্বায়াও বাইফলনি গুলি
হাঁগাঁৰো । যায়নি থাফাও সানৈ আজোলা বড়ো
ফিছাথো অৰথিবা জীউ খোঁমানাঙো । বিহাঁব
মুখুংফাঁবনি মুঙাফাদোঁ—শিব্রাম বড়ো আৰো
অমৰাবাম বড়ো । বেফাঁবনি অনগাঁয়েৰো গাঁবাং
বড়ো বাইজোঁফা গাওখুব-গাওখুব, বুখুং-ছুখুং,
খালাম যানানৈ স্বাঁবনি সম্পত্তি থুবছি-লতা-
ছি-জোঁম, সোনা-কপা টকা-পৈছা বাইদি বাইদি
C.R.P. ফেবজাঁ লাংযায়ো । গাঁবাং মানষিয়া
আগাঁম জীউথো বাওনাঙো ; গাঁবাং হিঞ্জাওফাঁৰো
বান্দি যানানৈ থালাঙো । আৰো গাঁবাঙানোখোঁমছি
জাঁবথে শালীয়াও জুনাংফাঁৰ বাইদি বুখুবনানৈ
দোঁনযায়ো । গলো নায়বায় থানায়ছে আসাম
চাঁবকাবনি লানজায় হমগ্রা বড়ো এম, এল, এ
আৰো এম, পি, ফু । লাজিথাও আৰো মুঁগৈথাও
বিছিনি বিদি আখুআ ।

বে হাংগামায়া অক্টোবৰ দাননিফায় নবেম্বৰ
দানচিম গাঁথুঁঠৈ থাওবি দোঁমোঁন । নাথায় বে
ছাঁমাওছাবনায়থো গাদবনো চাঁবকাৰা বুথেব-বুখুব
লুট আৰো জিনাহাৰী খালামদোঁ বেথো বুঁনানৈ
বুঁজোঁব হায়ো । চাঁবকাবনি ইনায় আখুনি থাকায়
গাঁছে সা ১৯ আজোলা স্তবুফু মুখুং ফালাঙাছে ।
মুলুগনি জাবিমিনাও হাংখাঁনি থাকায় মুখুং
যানাংনায় সাচেবো স্তবুনি মুঙ জাঁ মাঁলো থাঙো ।
বড়ো মাহাবিনি জাবিমিনাওছো বিদি মুখুংফাঁবনি

মুং নুজাবায়। অল্লাবী বড়োফাঁৰ গাওঁদেও গদেমা
হাঁহানৈ লাগ্ৰাফু। বোমান হাংখোনি বেবেথা হাঞ্জা-
খো মদং হাঁহাঁছা খাবু লায়া। বিদ্দিনো বিছাঁব
বাইজাঁফাঁখো ফান-দৌলেঙাও খাঁখেলনো, 'ছাঁ-
মাওছাবগ্ৰাফু। বড়ো মাহাবীখো ছিথাবজাঁহি-
গাঁন" বাংছাওনায়জাঁ লোগাঁছে, বড়ো ফাঁবাং-
গিবিখো চাঁবকাবজাঁ আখায় মিলায়হাঁয়া। গাঁবও
সম বেতন মানিয়াও খায়ফা। ফাঁবাংগিবিফু।
বেতননি ববছা খালামনানৈ হাংখোনি বেবেথা
হাঞ্জাজাঁ থাংফু। বেখো ছাঁলানানৈ বোমান
হাংখো বেবেথা হাঞ্জায়া হাংগামানি ফিঠাই মান-
জাহাং সমাও আৰ্বাকাও খ'ব দিগ্ৰাঙাইছে। চিদ্দা-
চাদা বড়ো জাঁহোলাও ছিথুফু। যায় গদেমা-
ফাঁখো সিবিদাঁমোন বিছাঁবনী ফাঁখায় খেবছ
খালামনানৈ ছিবি-ছিবিয়ৈ ছেলেকা হাংখোখো
দিগ্ৰীয়াও নাজাঁওবায়া। লক্ষ্মীআও থাংলা বাবণ
যায়া' হাঁহান্ন বাথু। বাইদি জাঁনি গদেমাফু।
দিগ্ৰীয়াও থাংনানৈ বিভিন্ন যাইহ আঁছে। বেখো
মিথিনানৈ বয়বাং ছেংগ্ৰা ছিথু লানি মাদৈ গব্ৰাইছে
ছুখু মোগ্ৰাইছে মাহাবী সিবিগ্ৰা বাইজাঁফু। 'খৈদাং
খৈফাঁংয়াও বাহা গাঁমায়া" বুনাং বাওআ বড়ো-
নিয়াও বজয়াইছে। গাঁবাংখো মিথিনানৈব্ৰা
বাওবা গাঁদানৈ বিগ্ৰায় থাংগ্ৰা জাঁহোলাও ছিথু।
উজিআঁখৈছে। খালি গালাংবায় বড়ো মাহাবীনি
বিখায়াও দাঁহাঁ দাঁহাঁ খামনায় "জুজাইনি অব"

নাথায় গাঁবাঙানো মিজিক্খিয়া য়েয়া বে অব'আ
খুব্ৰাও জাঁখাংফিনগাঁন অল্লা বড়ো মাহাবীয়া
বোমান হাংখোখো মানগাঁন। আৰ্বা জাঁহোলাও
ছিথুনি গাঁমানায় মান ইজ্জাঁখো মানফিন গাঁন।
নাথায় মাল্লা?

১৭৭৪ মাইথায়নিজায় ১৯৭৭ মাইথায় সীম
বড়ো জাঁহোলাও ছিথুফু। গাঁজাঁনৈ য়আও থানো
হায়াঁখোমোন। **M.I.S.A** আইনজাঁ গাঁবাং
নুংখো নংখায় বাখায় caseআও খাঁখি মনানৈ
জাঁবখোশালীআও দাঁহাঁ হাংহায়দাঁমোন আৰ্বা দাঁন-
দাঁমোনবা। যেনো বোমান বেবেথা বড়ো গদেমা
আৰ্বা চবঁকাবনি উলটা য়েবা বাহা (Action)
লানো হায়া **P.T.C.A.** বাজ্জাখি হাঞ্জানি বে
ছাঁমাও ছাবনায়াও ভাওলানায় এছে। খাংখো
যাদাঁমোন। বেখো নুনানৈ জাঁহোলাও হাঞ্জায়-
ছাঁ খাবীয়া মাথায় গাগী হাঞ্জায়া গাঁওনি বাজ্জ-
খাখি গাঁহাঁ লানা মিজিক্খিনানৈ জাঁহোলাও
ফাঁবনি গাঁখোং আৰ্বা গাঁথাৰ সান্নায়খো ফেলো
খালামো। যায়নি থাংখায় গাঁবাং জাঁহোলাওফাঁবা
১৯৭৭ মাইথায়নি বিছায়খ'খিয়াও গাগি হাঞ্জানি
বেবেথায়ে হাঞ্জা ছুবথাবাইছে। অল্লাবা মাথাকে
জাঁহোলাওফাঁবা গাগি হাঞ্জাজাঁ থায়া। দেবহা-
লাওব্ৰা গাগি হাঞ্জায়া চবঁকাবজাঁ আখায় মি-
নানৈ হাঁহানৈ মিজিক্খিয়া। যাহাতে **Auto-**
nomous Region "উদয়াচল" হুদাংখো—

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

গাথুঠে বিনো হায়। নাথায় হলায়—জাহীলাও-
ফাঁকখো ফাঁকায় খেবতো খালামনানৈ মাচিয়াও গেম
জহৈয়। বিখায়নো জাহীলাও চিখুফা গাগি
হাজ্জানি ইনায় আখুখো মিখিং-দাওখিং খালামনানৈ
ছাঁরখাবীয়া। অরা গাওছি নি মুখাখো দোনখো-
মানো জাহীলাওফাঁকবনি স্বায়াও বাংছাওয়ো আৰা
উদয়াচলখো-খোনিফায় দাও বিমা মৌনখিছুবা
যাচে দাওদৈ খাওনায় বাদি লাৰীগৌন হীমান
বাওজাখো—বুৰখায়।

গাগি হাজ্জানি হেফাজাবাও দ্বানায় জনতা
চৰকাৰনিয়াও ফৰায়ছা আৰা বড়ো মাহাবীনি
বাওনি জেংনাখো হাঁখাবশ্ৰাংনো আসামাও বড়ো
বাওখো অফিচনি বাও গনায়হীনো বড়ো থুনলাই
আফাংআ থাংখি লায়। য়েবৈ থাংখি এবৈ
খামানি বড়ো বাওআৰা-দি অফিচনি বাও আসা-
মাও গনায় হীনো বেখো ফাঁকমান দিহিনানৈ
গাবখ' বিলাই স্জুয়। বিখো লানানৈ ঘেৰা
জনতা চৰকাৰনি গিবি মন্ত্ৰীজাং ছাওবায়নো গাগি
হাজ্জানি গাওখো মাহাবী সিবিগ্ৰা গেদেমা সানগ্ৰা
সাচে মন্ত্ৰীখো লীগা লাহৈয়। ব্যাওহায়নো বে
গাবখো বিলাইনি বাওরা খাব্ৰাং যাদাং হীনা আৰা
গাওনো মাজাঠে স্জু ফিনচিগৌন হীন্নানৈ বিবান-
গৌ লায়। বেবো য়াফুঙাখিছে। নাথায় গাও
লিংহবনায় স্বানাও নুজাহৈয় মন্ত্ৰীয়া স্ব-চিনি-
ফায়নো আংখাদেবাখিছে। থাম ঘণ্টা নেৰাৰা নুজা-

দেবৈলায়—থুনলাই আফাংনি হাজ্জাফাঁক মৌখাং
ছাইব' গিদিংফিমাঙা। উনাও বে মন্ত্ৰীআ গাওখো
“বড়োনি লো মন্ত্ৰী নঙা নাথায় আসামাও থানায়
গাছে ফাঁকবনি গাঁৰাবথা লাখিনোছা মন্ত্ৰী”
হীন্নানৈ জেংনাখো এবায়নো হমাছে। বিছাঁবনি
গাঁৰাছি হাবা মাওনায়ও থুনলাই আফাংনি দাবী-
ফাঁক দি়েনসীম যানানৈ ফৈয়াখিছেঃ য়েবৈ
অফিচফাঁকও বড়ো বাও বাহায়নায়, কোকরাঝাৰাও
ভূম ফৰায়শালী গায়ছন্নায় বাইদি বাইদি।

১৯৭৯ মাইথায়, দৈয়াংআও আসাম চৰকাৰনি
ফাও-ফান্দাইনায় আৰা নাৰগানায় আখুনি য়াহাঁ-
নাও বোজা বোজা বড়োফাঁক অনাগাবী নাগাফাঁকনি
আখায়াও এওশ্ৰাং যায়। গাঁবাং বড়োফা
আলাই-চিলাই যায়। বিছাঁবনি সাত-জাৰলা
ছুখু-দাহাখো ছুখা হীনো বড়ো এম, এল, এ আৰা
এম, পি ফাঁক ছিবি দাওব বাস্তিআছে। চৰকাৰা
দায়নিগিবিখো ফিন সাজাহীনা আৰা নাংগৌ
বাইদি আলাই-চিলাই যানায় বড়োফাঁকনো হেফা-
জাব হীনায়নি বিবান লাফানানৈ ছিবি থানায়ছে।
থাখাগৌন বিমা-বাথুলনি ফিছা বড়োখো ছাঁব
নায়ফিনা ? চৰকাৰনি গিজ্জা আখুখো নুনানৈ বড়ো
গেদেমাফাঁক গাও গাওনি মাছিখো নাগাৰনো হায়
মৌনরা ডৈয়াং হাদাবছানি বড়োফাঁক দাৰাঙ্গা
বাইদি হাগ্ৰামা ছিফায়নানৈ থাফৈ নাঙামান।
বেওবানি বিছাঁবহা বৈখা এবা নিৰাপত্তা দঙো ?

দাখালিছা বিছাইখ'খিআও বড়ো মাহাবিনি থাং-
নটেন থানায় (Survival) নি গাৰাং ফুৰাৰ
ফুৰাৰ লেকচাৰ হোৱাফু। Assembly আও
যেবা আওৰাচ হোৱাখিছে। আখায় ছুৱানী গুবুন
গুবুন ফৰায়ছা হাঞ্জা আৰা গাঁদান টাইবেল
লীগনি জীহোলাওফোৰনি উন-উন জাখায়খিলিয়াও
থাংনটেন নাইগিদাইহৈয়া। ছেংগ্ৰাফুছা গামী
গামী থাংনটেন জাথ্ৰা আৰা গানগ্ৰা বেছাংফোৰ
থাংনটেন হৈয়া। বিনি উনাও মাখাছে জীহোলাওফু।
দাৰাঙ্গা হাদাবছানি হাগুমায়াও আলাই-আখানি
যানায় বড়োফোৰখো দোনফৈয়া। বিদ্দি বিছাৰ
যেবৈ হাগো এৰৈ মাহাবীখো মদং হোবোদাং।

১৯৭৯ মাইথায়নিফুয় দিনৈসীম গুবুন আৰা
হীখাবনায়নি দাওৰাও দাওখিআও যেবৈ বাইদি
ফাও লাৰীদাং বেয়া থাৰৈনা বাখনায় যাপাও।
ছোমাওছাবনায়নি গেজেৰজাং হাবছাফোৰা গুবুনাবী
হীখাবনায়লো নঙা জাংনি মাহাবীয়া মৌনবা
গাছিনা থানায় গাঁবাং মৌনথায়নি স্বায়াও আখায়
হোনায়খো ছাংগ্ৰাং জীহোলাওফোৰনি মেগনাও
গাঁগৈয়া। বিনিথায়না বিছাৰ ১৯৭৫ মাইথায়-
নিফুয় দিনৈসীমহালগৈ যাবায় থানায় হাগুমা
আও গুৱৈ বাও (Moral Support) মদং
হোবোদাং। হাবছাফোৰনি গলে গলে হাগুমায়া
য়াওবা বড়ো মাহাবীনি মাখাছে দাবীফোৰখো মদং
হোৱাছা মীগা-মীগিগৈ হেফাজাব হাগাঁন হাঁননা

জীবথা থাংখি লায়ো। দাছিমবা হাবছাফু। বিদ্দি
দাবীফোৰখো গনায়নটেন লানো হায়াথে, বিনি-
থায়না বড়ো জীহোলাও ছিথুফুৰা হাবছাফোৰজাং
গাঁৰাব থায়াও ফৈনা হায়াথে। হাবছাফোৰনি
বেবাইদি থোলে নোজীবা থাৰৈনা বয়খোৰা মান-
হাবনা আনখোৰ হোবায়।

১৯৮৩ মাইথায়, বিছাইখ'খি যাবাওবায়। বেও
বড়ো জীহোলাওফোৰনি ফাওখিনায়া গাঁজোনথাও
আৰা ছাংগ্ৰাং হুৰুনি যাদাং। মৌনফুৰাৰ বিছায়-
খ'খি সমাও মাহাবী সিবিছুলা যুখা গানগ্ৰা গাগি
হাঞ্জাওনা মাজাং ছোলাংথায় মৌনবায়। নাথায়
ফাচেখি উগ্ৰবাদী অসমীয়াফু। ফেব্ৰুৱাৰী দানাও
লক্ষীমপুৰ, নগাঁও, দৰং হাদাবছানি জিঙাও থানায়
দাব দাব আঁফোলাও বড়োফোলেৰনি স্বায়াও হামলা
খালামো। যাহাঁনাও গাঁবাং হুৰুনি জীউ গাঁমায়া
আৰা বীজা বীজা স্ব-বাং ছাওনটেন বড়োফোৰনি
গাঁজোন বাইজা জানায়খো ছিলিঙ্কাৰ খালামো।
বেওবা বড়ো ছেংগ্ৰাফু। ৰচা নাংথাবনটেন যৌমনি
খুগায়াও থাংকাথাবনায় বড়ো ফোলেৰখো জাথ্ৰা
ছি-জৌম, বাং-থাওৰী বাইদিছিনা গৌনাং বেছাং-
ফোৰখো বুথুফুনাটেন নিদানাও গাঁগৈনায় ফোলেৰনা
ৰান্নাটেন হৈয়া, বিছিনি নিদাননি সমাও সমাটেন
বাহাগী লায়ো।

আখিখালাও ছাংগ্ৰাং মাওখি জীহোলাওফোৰা
বড়ো মাহাবীনি খোচেখো মিজিঙ্ক খিনাটেন গাও-

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

শ্রানায় হাজ্জাফাৰ্থো খোঁচে এৰা মৌনচে খালামনী
নাজাদা হীলান বাদাব আঁখাৰ দোং । অদেবানি
বে বাইদি গাঁথাৰ থাংখিখোঁ লানানৈ ১৯৭৯ মাই-
থায়নিফ্ৰায়নী জাঁহীলাওফ্ৰা গাওশ্রানায় মাহাবী-
খোঁ গাঁৰাঁবহাঁনা নাযাবাঁদোং । নাথায় গাগিনি
গেজেবাও ব্যক্তি স্বার্থ স্ত্ৰফুংগ্ৰা জাঁলৈ থাদেবনায়-
থায় বেখোঁবা যাকুংহাঁনা হায়াথে ।

বহা খালামা জাঁহীলাও ছিখ্ৰাফ্ৰা মাহাবী জোঁগা
হাঁনা গাওখোঁ বাং আৰা ব্যক্তি স্বার্থ জাঁং গেলেষ-
লাঙাৰালানা মাহাবী ফাঁছাবনায় দৈখাঁনায় আৰা
খোঁচে হাশ্রায়লু গাঁহী বাঁলাখোঁ জাঁবছাৰ খালাম-
গীন ।

Bibliography

- 1 মদাবাম ব্ৰহ্ম জীৱন কথা—দেৱেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা
- 2 গুৰু কালিচৰণ ব্ৰহ্ম — ” ”
- 3 মেংনা বাঁঙৈ মাওথি জাঁহীলাও—সতীশ চন্দ্ৰ
বসুমতাৰী
- By—ভিহেশ্বৰ নাৰ্জাবী
- 4 Constitution of ABSU, 1969—
Kanokeswar Narzary
- 5 Souvenir of B. S. S.—Bihu Ram
Boro.
- 6 জনজাতীৰ তেজ কিমান বঙা — সমৰ ব্ৰহ্ম চৌধুৰী
- 7 গাঁমানায় ডায়েৰী : ১৯৭৪-৭৫
- 8 জনজাতীৰ ভূমি সমস্যা 1965 : যোগেন্দ্ৰ বসুমতাৰী
- 9 স্মৃতি গ্ৰন্থ : 1977 ট্ৰাইবেল সংঘ ।

(বাহুখায়)

জীং বাঙলাংনায় সাচে গুরু ?

বাজাদেবজীং ব্রহ্ম

প্রি, ইউ, নৈথি বীর্জাব।

যাই সমাও বড়োফা বামোন-কলিতাকীবজীং
লৈ-লৈ, ছৈ-ছৈ খালাম যাবাইমোন, যথোবআও
হোটেলআও, বাস, চাহানি গোলাফুাও বড়োফা
হাবরা চুবা-চুথি যারা হোন্নানৈ উদ্রায় হায়োমোন।
বড়োফাৰনি থাখাই গংচে ফবাইশালী গৈয়ামোন,
চাধুণী-বাখুণীনি বাহা গৈয়ামোন, এচেমল্লী বিছায়-
খোতিফুাও বিজাৰ্তেচন গৈয়ামোন। দাব দাব
যাইগানি বড়োফা শৰণ লানানৈ “শৰণীয়া”
যাবাইমোন ; কোচ, বায়, দাস, ডেকা, চৌধুৰী
যানী আন্থাৰ লাহাং বায়মোন। ছলাৰায় বড়ো
হাবীআনো “ব্রাহ্মণ” যাজীব থাবনাঁছমোন। বে
সমাও ধাৰ্ম বিজাব গীতানি বুংনায় বাদি জাংনি
হাবীনি ধাৰ্মমনি অলখং সমাওবো স্বাৰ্গানি
অলংবাব বাদি জাংথি নুজাকৈদাংমোন সাচে থান্দৈ
বড়োনি গেজেবোও। যাইখোজীং দা বইবা বাও-
লাংনো হ'মবাই। যাই সংবাজানি নাজানায়ো

দিংনৈ জীং বইবা গাওখো বড়ো। হোন্নানৈ ফাদান্না
হাদাং। সাবমোন বিলাই বে সংবাজা আলাই ?

বিয়া যাদাং জাংনি বইনিবা আংগা ফুজিয়াখাও
শ্রীমং গুরুদেব কালীচৰণ ব্রহ্ম। ৩খোলাবাম
মেচনি ঔবজআও ৩বান্দীনি মেচনি গাৰ্বাআও
জানোম মোন্দাংমোন পৰ্বত জোৰাবনি কাজিগামী-
আও ইংবাজী ১৮৬০ মাইখায়নি জালুয়াবী ডানাও।
গুরুদেবনি মোনা বীৰে মাওলাংনায়নি ফিথায়
বড়ো হাবীনি ছল্লিআও বেচেবাংকা ফৈলাও।
বিথাংখো জাং “ব্রহ্ম” ধাৰ্মমনি লো ফাছাওগিৰী
হোন্নানৈ সান্নাৰা গাৰ্বাহি যাগান। বিথাংনি
মাওথি আখায়নি মাওলাংনায় ফিথায়নিকুই জাং
মিথিনা হায়া, বিথাঙা বড়ো হাবীনি বাজখাহি,
বাংখাহি, সমাজখাহি জোঁগানায়নি থাখাই গাংবাং
হাবাফাৰি আখাইছু লাদাংমোন। বিথাঙা বড়ো
হাবীনি বৈথাগিৰী, দৈদেনগিৰী আৰা ফাছাবগিৰী

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

মোন । বিখ্যাত জীৱ incarnation বৃন্দাংগো
আৰু সিৰিনাংগো ।

গুৰুদেৱা ইং ১৯০৫ মাইথায়আওনা কলিকতা-
নিফুই “ব্ৰহ্ম দীক্ষা” লানানৈ ব্ৰহ্ম ধৰ্ম্ম ফাঁছাও-
নায়নি গেজেৰজীংনা বড়ো হাবীনি জৌগানাইনি
হাবাফাৰিখো আখায়াও লানানৈ বিখা ফাঁদানী ।
বে সমনিফুইনো বিখাঙা বাইদি সমাজনি হাবা
মাওনানৈ সম থাংহাঁদাঁ ।

ইং ১৯১২ মাইথায়আও গুৰুদেৱা মিঃ এ, জে,
লেইনি উপায়ুক্ত চাহাবনি হেফাজাব মৌন্নানৈ
টিপকাইআও গংচে কাৰ্পেট্টি (দংপাং মিত্ৰি)
আৰু উইভি (দানাই লুনাং) থানাই গংচে
ফৰাইশালী গাইছ’নো । উনাও বে ফৰাইশালীখো
চাপটগ্রামআও লাৰানায় যায় আৰু দা বে
ফৰাইশালীআ “চাপটগ্রাম এমাল গেমেটেড
একাডেমী” মুঠে গাঁছাববাই । বড়োফু। বেখো
“কালীচৰণ ইনষ্টিটিউট” মুঃ দীক্ষা নাজাদাঁংমোন
হাঁন্নানৈ বৈ সমনি বড়োফু। দাবা বুড়া ।

ইং ১৯১৩ মাইথায়আও গুৰুদেৱা “ব্ৰহ্ম কোম্পানি
গাইছ’নো । বে কোম্পানীনি হেফাজাব জীং গাঁবাং
বড়ো দংপাং ফাইখাবীফু। দাওগা ফুংনা হাদাঁং-
মোন । বিনি গেজেৰজীংনা “ধুবুৰীআও গুৰুদেৱা
“ব্ৰহ্ম বোৰ্জি” লুনাংনৈ হাঁদাঁংমোন । বে কোম্পানী-
নি গিৰী ম্যানাজাবআ যাদাঁংমোন ৩বীৰ নাৰায়ণ
ব্ৰহ্ম । (বড়োফু। মৌশা গাঁশীম হাঁন্নানৈ গাবজিয়া)

ইং ১৯২০-২১ মাইথায়আও গুৰুদেব কালীচৰণ
ব্ৰহ্মআ বৃটিশ চৰকাৰনি ইনায় গিজ। আখুখিনি
হেংথায়ে ব্ৰহ্ম কোম্পানীনি গেজেৰজীং অহিসা
খাখিনি বিখায়নায়াও হেফাজাব লানো থাংখি
লাহাঁয়া লীগাঁচে বড়ো কছাৰী দংপাং বেপাৰী-
নিফুয় লানাই গাঁবাং স্তুতখো এচেলো খালাম
নাংগো হাঁন্নানৈ দাবা দৈথায়ো । বে মাইথায়নি
চেঞ্চাছাওনা গুৰুদেবা “ব্ৰহ্ম” উপাধি লিংনা
মোনথায় হাঁহাঁয়ো । (?)

বৈ সমনি গাঁলৈছাঁনানৈ থানাই বড়োফু। জৌ
লাংগ্রামোন । বেন বেন অমা, দাও, হাংসো
ফিটিনানৈ ছিখোন-ছাখোন থানো বাঁওে গাজা-গুদ্রা
জাতিমোন । যাইফাঁবনি থাখাই মানাই হাবীফ্রা
খাশি-বিশি মুগৈ দাঁংমোন । বৈ সমনি বেবাদি
নেহাং আখুখো গাবহাঁনো থাখাই গুৰুদেৱআ দাব
দাব যাইগাফু।ও সম্মিলন (জথুম্মা) খুনাংনৈ
বেবাদিনিফুই গাঁজানাও থানো থিয়াৰী খালাম-
বাদাঁং । বেবাদি গেদেং জথুম্মাআ যাদাঁংমোন
ছিগাং ১৯২৫ মাইথায়আও ব’ড়িয়াও । বাঁজা-বাঁজা
বড়ো বাইজীআ গুৰুদেবনি মেহেৰ গাঁনাং বিবু-
ছাবখিখো খাঁনাছাঁনানৈ গাঁজান হাঁদাঁংমোন গাওনা-
গাওখো । বে গেদেং আফাংনি আফাংগিৰীয়া
৩যাদব চন্দ্ৰ খাখুৰীমোন । বিনি উনাও নৈখি
জথুম্মাআ যাদাঁংমোন গোৱালপাৰা জিল্লানি ভাও-
বাণ্ডবী গামীআও ইং ১৯২৭ মাইথায়আও । বে

জথুম্মাআও গাঁবাং মানি যাথাও সাজীমাক্কা
নুজানানৈ গাও গাওনি মেহেৰ গাঁনাং বিবুছাবখি-
জীং বড়োনি বাইজী, যানাইনি গুঁৱাব থাংকিখৌ
ফাঁছাওদোংমোন। বিহৌবনি মাদাও স্বাগীআৰীজীব
জামাদাব ব্ৰহ্ম, বীৰ নাৰায়ণ ব্ৰহ্ম, উদ্দৈ কালী-
চৰণ ব্ৰহ্ম, মালসিং ব্ৰহ্ম, সতীশ চন্দ্ৰ বসুমতাৰী
আৰী আফাংনি গাঁবা গাহায় মহৰৈ স্বাগীআৰী
ৰূপনাথ ব্ৰহ্ম আৰী বে আফাংনি গাহায় আলাচি
ম'হৰৈ গুৰুদেবআনা মাসী লাদোংমোন।

বিনি ইয়ুনাও থামখি গেদেং জথুম্মাআ তুলাৰায়
আসাম হ্বাদং নাউনো যাদোংমোন ইং ১৯২৮ মাই-
থায়াও দানি বঙাইগাঁওনি স্বাহা থানাই বোমাবী
জ্যোতি আশ্রমাও। গিবী জথুম্মানিখুই বে
জথুম্মাআনা দেবছিন যাদোংমোন। ৰাজা-ৰাজা
বড়ো বাইজীফু। গিৰ্জাব-গিৰ্জাব ফৈনানৈ বেও
বাহাগী লাকৈদোংমোন। বে আফাংআওনা গুৰু-
দেবআ মাখাচে গাঁথুং থাংকি লাহৌদোংমোন।
বেফৌবনি গাহায়ফু। যাদোং—

- ১। হাবীনি শাওবাদি “জৌ”খৌ থালা গাব থাব
নাংগৌ।
- ২। অমা ফিছিনায়খৌ গাবনাংগৌ।
- ৩। হিজাওফৌবনি ফালো ফালো হাথায় জানাই,
পূজা যানাইখৌ গাবহোনাংগৌ।
- ৪। হিজাও বোনানৈ হাবা লানাই খাঙ্খিখৌ
ফাঁজীবনাংগৌ।

বে গেদেং জথুম্মানি আফাংগিবীআ। স্বাগী-
আৰী অম্বিকাগিবী ৰায়চৌধুৰীমোন। খাইপা-
খাইপা স্বাগীআৰী যাদব চন্দ্ৰ থাখুৰীখৌৰা বুড়া।
বেৰেকানি গাঁবাউছিনানো চৌধুৰীখৌছা থিহুয়া।
বাজায় আফাংনি গাঁনাং বিবানগিবীআ যাদোংমোন
মুখী মদাবাম ব্ৰহ্ম ওসহাব ব্ৰহ্ম, আৰী ওমণিকান্ত
ব্ৰহ্ম মৌনহ। আলাচি ম'হৰৈ নুজাফৈদোংমোন—
স্বাগীআৰী জীব-কাতিমল ব্ৰহ্ম, বেলবুং চৰ্দাব,
যাদব চন্দ্ৰ থাখুৰী, বলিচাঁদ দেৱকাজি, সতীশ
চন্দ্ৰ বসুমতাৰী, ৰূপনাথ ব্ৰহ্ম, নৰপতি বসুমতাৰী,
বাবেল্ৰ নাৰায়ণ মণ্ডল, গোপাল উজিৰ, মালসিং
ব্ৰহ্ম, দীনানন্দ স্বামী, অদ্বৈতানন্দ স্বামী, শ্ৰামা
চৰণ ব্ৰহ্ম আৰী উদ্দৈ কালীচৰণ ব্ৰহ্মআ। গাহায়
পুৰোহিত হিচাবৈ শ্ৰীশ্ৰীনেপাল চন্দ্ৰ ব্ৰহ্মচাৰী
(ফাঁলাংবাবাজী) আ। গাহায় আলাচি হিচাবৈ
শ্ৰীমৎ গুৰুদেব কালীচৰণ ব্ৰহ্মআনা মাসী লাদোং-
মোন।

বে মাইথায়াওনা গুৰুদেব কালীচৰণ ব্ৰহ্মআ
চিলংনি “চাইমন কমিচনাৰ” চাহাবজ্ঞাও সৰ্বদলীয়
বড়ো-কছাৰী সম্মিলন” (ট্ৰাইবেল লীগ দাবীনি
গাবখো বিলাই দৈখায়ো বেও গিয়াজ উদ্দিন উকীল
আৰী বেলবুং চৰ্দাব বাহাডুৰাবা দপায়ী মৌন।
বিনি উননি ব্ৰৈথি জথুম্মাআ যাদোংমোন ইং ১৯৩৪
মাইথায়াও, কাজিগামীআও। বেওৰা গাঁবাং
যাইগানি জমিদাৰ আৰী বাইজী ৰাফাফা বাহাগী

॥ বঙাইগাঁও কলেজ আলোচনী ॥

লাফৈদোংমোন। বেজথুম্মাআওনো বড়ো পাণ্ডু-
লিপি (সামাজিক আইন) খৌ বগছায়ো।

গুৰুদেবনি আৰা নাজানায়াও “প্ৰাদেশিক
স্বায়ত্ব শাসন” আইননি দ’হায়ৈ ইং ১৯৩৭ মাই-
থায়নি ভোট যাব্বা বড়োফু। লেজিজলেটিভ এসেমব্লী
আৰো লেজিজলেটিঙ্ কাউন্সিলাও বিজাৰ্ভ চিদ
গোন্মায় যায়ো।

বড়ো মাহাবীনি জৌগানায়নি ফাৰ্চে মেংনো বাঁও
হাবা মাওনানৈ গুৰুদেবতা ইংৰাজী ১৯৪৩ মাই-

থায়আও বৃহন্নিক্ৰাই বিদায় লানানৈ গৌমোৰ
লাভো। বৈ সমনি বড়োফু। গুৰুদেবনি মাওনায়
হাবাফৌৰখৌ নেশাৰ্ন হোলাঙাইছে। বিনি স্বাৰ্গা-
আৰী যানায়ো বাওবো বিনো গাঁথাব বিবাব বাৰচে
বাওয়াখিহৈ। বিনি নাজানায়নি গৌনাংখিখৌ
বাওবো সানায়িহৈ। বাওনায়নি গৌসৌমছিজাঁং
ছাংথেনানৈ দোয়াইহৈ বিখৌ। বেবাদি হাবীনি
খোমথা খুঞ্জীয়া বাদি সাচে মাওখি গুৰুদেবখৌ
বাওনো নাজানায়া জাঁৰাঁং ইনায় যাবাই।

Necessity and Scope of Religion

Dr. Chandramohan Das M.A. Ph. D.
Head of the Deptt. of philosophy

There is controversy as regards the scope of religion. There are some people who consider religion wasteful and hurtful. They tend to bid good-bye to religion. They are captivated by the slogan, 'Modernise or perish' which means that religion is a barrier to the development of nations.

In modern times religion tends to be ignored. Marxism declares that religion is opium of masses. This view has created mental commotion amongst the young people and some of them welcomed the view. But this view is erroneous and equally pervicious, and has been entertained on the basis of external behaviour of religion. They are led to form the opinion when they found vicissitudes of

religion. They have not delved into the depth of religion. According to Swami Vivekananda religion is a constitutional necessity he said, "There is something in the make up of man which forces him to set up a supreme being in whom he can find solace and comfort during periods of gloom and crisis."

Further human beings are endowed with conscience and feelings of awe at sight of the infinite. Man can distinguish between higher and lower by display of conscience. It has been observed, 'Intellect can distinguish between good and bad but can not impel us to choose the good as against the bad.' This can be done by conscience. It is the echo within

us and is thus first step towards religion.

Some times there is rising of indescribable feeling in us when we come in contact with vast expanse of the ocean or snowclad mountain peaks. This feeling provides religious sentiment. Religion is not imposed from outside by some cunning priests. There is the question in our mind—what is the fate of our life after death? Why does this question arise in our mind? Religion can fathom this situation. Religion is a cohesive force, Religion has played a dominant role to bring concord and amity amongst the people in different ages. Religion is one of the greatest formative forces in the building up of individual character. If society is to be lifted out of the morass into which it has fallen to-day, the individual man and woman must be emancipated. Bertrand Russell has made a notable contribution to human thought and culture though he has no faith in God or soul or so-called religion. He why he re-

garded as a solitary instance of this type. We want a basis for making all men moral. Kant came to the conclusion that the individual also can be said to be free who habitually controls his impulses and natural tendencies and desires the height of the knowledge of his higher rational self. To some morality is religion.

'Vedanta enables its adherents to see in every other man and woman irrespective of his or her caste, creed or colour, a brother and sister. The words 'Brothers and sisters' uttered by Vivekananda in the historic opening session of the parliament of religion at Chicago produced remarkable thrill in the minds and hearts of the audiences because they came out of a feeling of oneness with the whole of creation.

(J. P. Sarda : (Religions in India p 8)

This is akin to the religion of Upanishad union with Brahma is the aim of all life. The same spirit of Atman pervades in all.

The Upanishads teach that in order to realize oneness one must be free

from greed, lust and passion. We must be able to control all these low attractions by the help of reason and intellect. The Khata Upanishad has put emphasis on reason and intellect. The dialogue between Yama and Naciketa will reveal the high ethical principle of the Upanishad.

Laplace, the noted scientist said, "I have lived long enough to know what I did not at one time believe that no society can be upheld in happiness and honour without the sentiment of religion." (The New Dictionary Thought.) Issac Barrow said, 'Religion is equally the basis of private virtue and public faith, of the happiness and prosperity of the nation.'

There are persons who draw a distinction between the sacred and the profane and they emphatically declare that the scope of religion is confined within the Europe. 'Render unto Caesar the things that are Caesar's and unto God the things that are God's. One sphere is connected with the soul and

outside the sphere of religion. But this view is not comprehensive and perfect. Mahatma Gandhi holds that religion covers the whole gamut of life. According to him nothing remains outside the touch of religion. Mahatma Gandhi is the pioneer who applied religion in all fields.

"Gandhiji was out to spiritualise all the activities of man, social, political and economic."

(J. P. Sarda, Religions in India P 17)

It is an age of humanism. Religion should not be insensitive to human ills and social crimes. Religion without these elements, does not appeal to the modern man. Religion must embrace all these problems and in solving these problems, religion must be guided by Philosophy.

Mahatma Gandhi advanced new interpretations of some religious concepts. Gandhiji showed more appreciation of the value of individual life. Individual should be morally perfect. There is a distinctive feature in him. Generally

moral perfection of the individual does not constitute the core of religion. In the upanishads we see a point of distinction between morality and spirituality. Morality is not an end in itself. Morality is considered to be essential for the realisation of the highest truth. Rabindranath also did not prefer rigidity of morality.

According to Mahatma Gandhi nonviolence is not simply non-killing. One must cultivate other virtues to follow non-violence. Even display of temper is injurious. Truth and non-violence are two cardinal principles of Gandhiji's life. Ahimsa, the cultivation of all virtues, will lead to truth, the another name of God. Gandhiji did not say God is truth but said that truth is God. By the observance of ethical and religious discipline man can discover God within him. Like Tolstoy Mahatma Gandhi also said, 'The kingdom of God is within you.' Gandhiji followed the ethical principles strictly. In this way Mahatma

Gandhi applied religion in the fields of society, politics and economics. The behaviour of day-to-day life should be regulated by ethical principles. In the regard it akin eight noble paths of Buddhism. Thus Mahatma Gandhi added new dimension to religious concepts and its practice. Scope of religion should be wider. Rabindranath also subscribed to this view. Rabindranath differed from Gandhiji in some details, but both of them maintained similar views in regard to broader perspective of religion.

The upanishadic teaching had profound impact upon Rabindranath and it opened a new dimension of vision of reality in him. Prabhat Mukherjee said, 'Rabindra Nath's of entire life is only an evolution and developments of his upanishadic education.' The upanishads acted as a perennial sources of inspiration Rabindranath. 'Realisation of the Supreme Being in each and all is the pivot of the Philosophy of Rabindranath. Rabindranath said, 'Not

only in nature, but in the family, in society, and in the state, the more we realise the world-conscious in all, the better for us. Failing to realise this, we turn our paces to destruction.

It is an age of multiple views, thoughts and ideas. There are cross currents of ideas centripetal and centrifugal pullings of ideas are working. As a result no idea has come to fruition. There are innumerable conflict of ideas and clashes of views. Sometimes self-interest, group interest appear to be the determining force. It is due to the fact that ideas are bereft of

comprehensive views of life. Rabin dranath advanced a compresive view of life.

There is tendency to ignore religion but religion has powerful impact upon the society. At present the course of is determined by religion. Millions of people are influenced directly or indirectly, by religion, Nobody can deny this phenomenon. So the intellectuals should come forward to study religion and follow it in real sence of term-without any ceremonies and mechanical rituals. So religion will be pure and simple and evils of society will be credicated.

ON THE NATURE OF TENSES IN ENGLISH.

Dr. Birwanath Lahiri M. A. Ph. D.

Vice Principal & Head of the Deptt of Eng'ish.

1.1 Many people have wrong notions about the nature of tenses in English. One such notion is that tense and time are identical. To illustrate, the translator of my book "Practice in English Structures — Stage I" has said,

(1) এটা কামৰ সময় আৰু ইয়াৰ সম্পূৰ্ণ বা অসম্পূৰ্ণ অবস্থাক Verb-ৰ tense কোৱা হয়।

This is of course wrong. Tense is not time. Tense is a set of grammatical forms which are used to indicate time and various time-relations. Time flows independently of us (we are of course ignoring the psychological aspect of time), it can be measured by changes occurring inside and outside of us, it can be measured by watches. Tense is

one of the devices that are used to signal time by means of language. While time is objective (we are ignoring here the metaphysical theories about the nature of time), tense is linguistic.

1.2 Tense however, is not the only linguistic device for the expression of time. There are various other devices available within the English language which an English speaker may use for signalling time. To take an instance, past time may be expressed by means of a prefix; as in the expression 'ex-minister.' Past time may also be indicated by means of words and phrases such as 'the term of President,' 'last month,' 'in the year 1940, and so on; Similarly future time may be signa-

called by such expressions as 'tomorrow', 'the next week', 'in 1948', etc.

The adjectives like 'present' (as in 'present condition'), 'past' (as in 'past glory'), 'future' or 'prospective' (as in 'his future/prospective wife')

express present, past and future time respectively. A noun may

also carry the idea of time. The word 'fiance', for example, carries the idea of future time.

3) It is also wrong to think that the English tense-system signals time relationships only. English speakers use tenses to indicate a host of other meanings too such as 'politeness', 'tentativeness', 'suggestions', 'improbability' or 'impossibility'. Consider, for example, the following sentence:

2) I was wondering whether you could help me with some money. The person uttering this sentence to a friend, for instance is not saying that he was wondering in the past. Or if he means that, he also means that he is still wondering and will go on wondering until he gets a reply. In fact 'was wondering' does not principally refer to any time relationship. The tense here simply indicates a more polite or humble

way of asking the blunt or business like question, "Can you help me with money?"

The past tense here also gives a hint of tentativeness. The person uttering the sentence is not perhaps quite sure that he will receive the help asked for. The past tense, therefore, indicates a feeling of uncertainty on the part of the speaker here.

Consider, again, the following question:

3) Might I borrow your book for a week?

4) Could you pass me the salt?

here also 'might' and 'could' do not indicate past time but are used to make polite requests at the present moment. The past tense in 'might' and 'could' in (3) and (4) above also signifies diffidence or hesitation on the part of the speakers.

If we use 'may' in place of 'might' in (3), it will signify less hesitation and more confidence in speaker.

In the following sentence past tense indicates suggestion made at the present moment:

(5) It's time we went to bed. The meaning of the sentence is;

(6) I suggest that we should go to bed now. The following sentences illustrate

the use of past tense to indicate an impossible wish i. e. a wish which is not likely to be fulfilled :

(7) I wish I had an angel to carry my message.

(8) I wish I were the President of the U. S. A.

Let us have a look at the following pair of sentences :

(9) If Madan comes, I shall go.

(10) If Madan came, I should go.

The use of tense in (10) in place of present as in (9) indicates that in (10) [but not in (9)] there is an assumption that the condition will not be fulfilled, i.e. the speaker does not expect Madan to come.

Thus the past tense in (10) indicates an unreal condition.

1.4 Let us now consider the following sentence :

(11) The boy said that he went to school everyday. Here 'went' is past tense but the time indicated is not necessarily past. This will be clear if we turn the sentence into direct speech :

(12) The boy said, "I go to school every day." "Went" in (11)

is past tense because the reporting verb 'said' is past, i.e. 'went' is past according to the rule of the sequence of tenses in English. Time indicated by 'went' is, however, present as is evident from (12)

It is interesting to note that the Bengali version of (11) will be :

(13) বালকটি বলিল যে সে প্রতিদিন বিদ্যালয়ে যায়।

The rule of the sequence of tenses does not apply to the indirect speech in Bengali and consequently the verb in the reported speech in Bengali remains in the present tense although the reporting verb is in the past.

The sentence (11) quite clearly shows that the past tense in English does not signal past time only. The same point is illustrated by the sentences (2), (3), (4), (5) and (7). In all these sentences the tense used is 'past' but the time indicated is 'present'.

Similarly present tense does not always indicate present time only. Here is an example in point :

(14) You shouldn't have taken

the food last night, it may have been drugged.

'May have' is present tense but the time indicated is past. If we replace 'may' by 'might' in the above sentence, the meaning will be changed. 'It may have been drugged' indicates that the speaker is still uncertain whether it was drugged or not. On the other hand, 'It might have been drugged' may mean that the speaker now knows that it was not drugged.

Similarly 'cannot have been' in the following sentence is present tense but the time referred to is past :

(15) The civilization of the Scandinavian settlers cannot have been of a higher order than that of the English.

Let us now consider the following newspaper headline :

(16) Md. Rafi dies.

The headline does not say that the singer is dying while the headline is being read. The headline means that the singer has just died.

Or suppose my friend telly me

while Ram is not present :

(17) Ram says that you want to see my father,

'Says' does not signal present time here but refers to past time since Ram must have said that sometime before.

The tense used in (16) and (17) is present indefinite or simple present but this tense very seldom signals present time. This is already evident in the two examples. Here is another example :

(18) He writes detective stories.

The sentence means that he wrote detective stories in the past, is writing them now (for the meaning of 'now', read the comment on the sentence (19) and will write them in future. Time indicated by 'writes' may, therefore, be called 'all-inclusive' time which includes past, present and future time.

The present progressive tense which is supposed to refer to the 'momentary present' may also be used for reference to all-inclusive time as in the following sentence :

(19) John is writing a novel.

The sentence does not mean that John is writing just at the moment of speaking. It means that John started writing the novel sometime before, continues to write it now (now refers to 'spacious present' and not to the 'momentary present' only and will continue doing so for sometime in the future.

Present indefinite and present progressive tenses may be used for future time reference also :

20) He leaves/is leaving for London soon. Past tense may also indicate future time :

21) If I wrote a letter tomorrow, my friend would receive it the day after tomorrow.

1.5 The popular notion that there are three tenses in English is disputed by many grammarians. These grammarians say that the division of tenses into past, present and future to make them correspond to the three divisions of time-continuum (i. e. past, present and future time) is wrong since it is based on the fallacious notion of the exact correspondence between

time and tense. Time is a natural category while tense is a grammatical one. Naturally there may be three divisions of time but in the grammar of a language there may be less or more than three tenses. Some grammarians of English have actually claimed that English has two tenses only—present and past. These grammarians define tense morphologically i. e. in terms of inflections, and morphologically there are only two tenses in English—present and past. In the case of the present (indefinite) tense the inflection added to the verb is 's' and in the case of the past (indefinite) tense, the inflections are 'd', 'ed' or 't'. Some grammarians, however, argue that there is no present tense on the ground that the s-inflection indicates the third person singular subject only and is not an invariable marker for the present tense. For example when the subject is plural, the s-inflection is not used since the base form of the verb will indicate the so called simple

present tense in the case of plural subjects. Only the past tense is marked in English and so these grammarians divide English tenses into past and non-past.

1. 6 Some grammarians argue that there is no future tense in English. Their arguments may be summarised thus :

i) The paradigm I/we shall, You/he/they will etc. is simply an invention of the traditional grammarians since 'will' is used in all persons to indicate futurity.

ii) There are several other ways to refer to future time :

a) The use of simple present tense : They leave for Bombay tomorrow.

b) The use of present progressive tense : They are leaving for Bombay tomorrow.

c) They use of the phrases 'be going to' and 'be about to' : I am

going to tell you a story. She is about to burst into tears.

iii) 'Shall' and 'will' are used to indicate several other meanings :

a) That will be the postman (probability).

b) The old man to sit for hours on a bench in the park (habit).

c) Oil will float water (general truth)

d) I will give him the book if he asks me (willingness).

e) This hall will seat five hundred (capacity).

f) Boys will be boys/Accidents will happen (inevitability—'will' must be stressed to indicate this meaning).

g) He will have his own way (insistence—'will' must be stressed)

h) Pass the salt, will you ? ('will' softens the command into a request).

Development Of Power Generation System In The North-Eastern Region Of India During Plan Periods

Dr. P. K. Dhar, M. A., Ph. D.
Lecturer, Department of Economics

1. Introduction.

Development of basic infrastructural facilities are extremely essential for the development of a region. More specifically, the development of power generation facility is very important for the development of two key sectors—Industry and Agriculture. Let us now analyse the impact of Five Year Plan on the development of power of the North Eastern Region of India,

Power is an essential pre-requisite for industrial development. The North-Eastern region has been generously blessed by nature with the largest power potential in the country based on water, natural gas coal and oil. Assam has 28 percent of the total hydro power potential of the country, which remains under utilised. During the first two plans power generation in the North Eastern region received less priority. In Assam, the amount spent on power were

Rs 20 millions and Rs. 58.5 millions respectively during the First and the Second plan. The amount spent on power for Manipur, Tripura and N.E.F.A. were Rs. 100 lakhs, Rs. 45 lakhs and 19 lakhs respectively benefiting the installed capacity to the extent of 15.65 thousands KW for Assam, 2.3 thousands KW for Tripura and 0.79 thousands KW for NEFA. Total benefit from power projects in the North Eastern region during the Second Plan were only 0.65% of the total benefits in the country as a whole.

1. During the Third Plan period, total plan allocations on power were Rs. 275.0 million, Rs. 11.9 million Rs. 7.3 million, Rs. 6.0 million and 3.0 million for Assam, Manipur, Tripura, NEFA and Nagaland respectively. The principal power generation schemes included in the third plan with benefit potential uranium-hydro-electric project

stage i (36,000KW) and stage ii (65,000KW). Naharkatya Thermal power station (67,200KW), Total benefits from power projects during the third plan were 127.2 MW for Assam, 0.5 MW for Tripura, 2.8 MW for Manipur 2.5 for Nagaland and 0.5 MW for Arunachal Pradesh. Total benefits from the power projects in the North Eastern region during the third plan were 133.5 MW which was only 2.1 percent of the total benefits in the whole country, 1. Total plan allocations on power during the Fourth plan and the Fifth plan respectively were Rs. 30.3 crores and Rs. 88.86 crores for Assam ; Rs. 196 lakhs for Nagaland ; Rs. 302 lakhs for Manipur ; Rs. 70 lakhs for NEFA and Rs. 650 lakhs for Tripura. Benefits from the various power projects of the North Eastern region during the Fourth plan were Umiam H.E. scheme stage II (18 MW) Garo Hills (Tura) thermal scheme (15MW) ? Gauhati thermal scheme (30MW) Namrup thermal scheme extension (30MW) Giri H.E. scheme (Tripura 10MW). The total benefits created during the fourth plan in the whole of the North Eastern region were 93 Megawatts. 2. Total benefits created during the fifth plan were 170 MW from continuing scheme and 95 MW from new schemes totaling 265 MWs. Which were 1.6 percent of the total installed capacity of the whole country.

Thus the total installed capacity in Assam which was only 18.07 MW during 1957-58 and 19.4 MW during 1960-61, increased to 151.5 MWs by the end of 1978-79. The present power requirement is estimated to be 300 MWs and it shows a wide gap between the installed capacity and the requirements in Assam. Total generation of electricity in Assam, which was 559.5 million KWH in 1970-71 (including Meghalaya and Mizoram), increased to 658.25 million KWH in 1978-79.

Thus inspite of huge power potential, the North Eastern region could not develop sufficient power generation project during plan periods. The main reason behind the poor development of power potential in the North Eastern region is lack of industrialisation, financial constraints, Centre's apathy and inefficient management of state electricity Boards.

The following steps are worth taking for improving the power system in the North-Eastern states.

i. Wastage or leakage in plan expenditure on power projects should be stopped completely and be seriously dealt with for realising the fullest benefits of each power project.

2. To avoid delay in completing the power projects there should be proper evaluation of each power project. This necessitates

(i) Investment surveys (ii) Concurrent

Bongaigaon College Magazine

evaluation and (iii) post project evaluation of every power project.

3. Electricity Boards of N.E. states should tone up their efficiency level and generate surpluses at the rate of at least 6 percent of the invested capital,

4. Corrupt practices followed by a section of customer and officials. resulting huge loss of revenue and wastage of materials must be dealt with seriously and be stopped completely.

5. Steps must be taken to reduce the transmission loss in power,

6. In view of the need to fully utilise the practically untapped but huge power potential of N.E. states, the centre should come forward with its own schemes to develop power facilities in these states and must offer block grants and specific grants to the state electricity board for developing new power projects, The surplus power which can be made available by utilising the huge untapped power potential in the N. E. states, can be supplied to the power deficit states to take the national problem of load-shedding through a national power grid system,

— • • —

A Thought On Morality

J. K. Mazumdar. M. A.

Head of the Dept. of Political Science.

The Principle of Morality is a great virtue of humanity. Without this the society would have been the sit of corruption, chaos and bloody strife. Morality builds up a society on strongest foundations and in its absence any association of human beings will smash like house of cards. Morality is the inner quality of man. This is the quality which depends on man's power of judgement the knowledge to taste what is right and what is wrong. It was socretese, who said that man commits mistakes as he is ignorent of the fact as to what is good and what is bad,—what is helpfull and what is hurmful on the other hand, it also found that errors are done by man even knowing what is gcod and what is bad. So naturally when reasons

in man fail to rule over appetite then morality disappears.

There are some factors which are responsible for the absence or Moral senses in man. Such factors are poverty and necessity lack of proper knowledge, environment, customs and traditions of individuals, lack of Religious senses, Absence of fear from mind, calousness, selfishness and covetonsness, Cruelty, Narrowmindedness, Contempt for others etc. All these above elements are responsible for destruction of human association of any form. They are the wicked elements and negation or qualities in man. Let us analyse the above factors to establish the truth in our interences.

It is said that necessity is the mother or invention whatever

may its form. The goodness in man will impell him first to take resort to same petty good works as means to earn his livelihood, but when he finds it insufficient and fails over and again in his sincere efforts or keeping his own and his companions bodies and souls together, then he becomes annoyed of his burdens of life. Thus in the long run being bruised and finding no other ways he is succumbed to evil things of life. He starts committing crimes one after another. He indulges in him are the immoral habits. In the process of social evolution, we, therefore, witness many events like selling of Men Women and Children to the lords, commitment of thefts and dacoities, human slaughter, bloody strife and strong annihilation resulting in downfall of many societies and Kingdoms.

Lack of proper knowledge often incites man to commit some wrong things in life. Knowledge must be true one. True knowledge is a true virtue. As both Socrates and Plato

puts great emphasis of true knowledge. Which gives birth in man the sense of justice and goodness. Such knowledge earned by individual by his own capacity and merit. Socrates held the view that the human soul can be purified only by true knowledge. High moral in man can be built up only when the soul is purified and enriched. Plato put emphasis on the sovereignty or knowledge in the Republic and the statesman virtues of education and removing illiteracy to build up Ramrajya based on the foundations of morality. The primitive societies experienced the laws of jungles, but forces and several immoral events in the absence of education. Morals in man is like the 'Light' of the 'Torch' to walk through the right way of life such is the value of education in moulding human character and society equipped with principles of morality.

Suitable environment can help the growth of morality in man. As it is clear that the plant of a tree

grows healthier amidst proper natural environment, similarly human beings can form moral habits under wholesome atmosphere. This environment should prevail at home, first and then in the social life. The animalism in man shall be more rampant whenever man is overpowered by brute forces. A man loses all his good qualities, when he is smothered by evil elements. His good thoughts will vanish, when he is crowded by the evil thoughts surrounded, him. Thus under political hemisphere. Autocracy will promote slave men polity, and immoral subjugation towards corrupt and powerful authority. Democracy will promote the habits of free thinking and expression and more and more popular participation of individuals in administration, helping the growth of the Political Institution on firm foundations of moral will. Thus lack of proper environment will breed in man evil ideas, ill will, wicked motive culminating into accomp-

Absence of and congenious habits, often induce man to commit some harmful deeds. Dauntless man never minds for social disapproval and in order to satisfy his unis tendency, he does something without considering its effect, A great number of compare activities, genocide, kidnapping, which are far from the standard or morality are committed because of fearlessness or mind. So undenyng the virtue of courage which also sometimes imbibes a man in during marvellous deeds, we also must not sacrifice the evils of such spirit causing incomparable sufficient to mankind.

The habit of calousness in itself reworthy quality or more. By inculcating this habit one may prefer begging instead of working hard. This also makes a man irresponsible to his own men and also to the society. A group of such idle persons may also bring about the ruin in every sphere. As we know that an empty mind is a devil's workshop, in the same way such persons will always while away times in calculating the rubbishes only. In course of time they become a great burden of society and when it is heavier the social lives become devoid of moral elements.

Selfishness and covetousness are born twin brothers. It is because man are greedy and hungry, they become selfish. In order

Bongaigaon College Magazine

to quell greediness man can resort to all sorts of tactics leading to the creation of selfish motive in him. Being overpowered by this evil, he will care for none but only himself. He will become at the same time very narrow-minded and shortsighted. He will not mind to sacrifice greater social interests for the sake of his own. His only aim shall be to acquire only more and more for him at the cost of social needs. Therefore, it is undoubtedly acceptable that multiplicity or such persons in society is dangerous. Even Lord Krishna had to fight against the Gods in order to stial away "Panijat" flower with a selfish design. The great war of Mahabharata was fought because of selfish motives of the Kauravas. Because of greediness of beauty 'Troy' was destroyed. Sita was kidnapped by Ravana. War between Gods and Demons took place for share of "Amrita". Freigenrs attacked India many times to steal away the valuable and gorgious properties to thier own lands. Presents days world is experiencing money obscure and odd scenes due to the greediness and selfish designs of the politicians and leaders. All these examples of different facts are below the level of moral standard. Feenomic corruption leading to high profit motive bribery wastage of materials is immoral.

Contempt for others is equally atrocious

It breeds the idea of inequility of statos in the society. The evils and curses of castism of man according to their professions and capacities are found ranpant because of hatefulness against one another. Under such circumstances, the weaker sections become, susceptible to fereeful enslavement and oppression by the stronger and the higher class. Such a human association is boand to turn into a home of odious and immoral thoughts and deeds. Lives become unprotected and helpless. So as Bentham says that happiness lies in the feeling of security only and undoubtedly unhappy sitaation prevails in the face of feeling of contempt for othems. The valures of principles of equality, Love for all, Sacrifice for social welbeing, soeond relationship between master and slaver, good sense between teacher and students, theory of untouchability, and justice are jeopandised. All these ideals disappear and uncivility and immorality reigns over human tolk.

Thus morality is essentially required to nourish the free will of the individuals. According to Hegel free will of the individuals manifests itsef in many forms and one of them is inward morality. Education is of great value to upgrade the moral standard of

individuals. It enlightens the soul and open the eyes towards good things of life. Education should be acquired according to ones capacity and requirement. Technical education should be supplemented by some sort of general knowledge containing the elements of ethics. Moreover the line of education and its curriculum should be in accordance with the tradition of the community which are valuable. F. H. Bradley in his book or "Ethical studies" maintained that "To be moral is to live in accordance with the moral tradition of one's country." To J. S. Mill the end of education is to give happiness to the individual and society as a whole. It is all powerful to elevate human mind to highest degree of morality. Bentham also fully believed that mankind can be improved with the help of education. Bertrand Russell was an ardent supporter of Mathematics. Because it rightly is used, possesses not only truth but supreme beauty. He finds in it eternal

truth and absolute knowledge for acquiring morality.

But a full fledged educational system shall include not only one or two subjects but a number subjects. Plato included in his curriculum. Mathematics, Astronomy, Geometry, Dialectics Philosophy, elements of Sciences and besides practical acquaintance with the realities of social phenomenon, moreover he laid stress on physical education. All these were ladders to moral habits and real wisdom. Some of the sophists were universities in them. They were man of lofty wisdom and high moral integrity.

Besides education the individuals must be ready to cast aside the evil customs and habits and also throw away the ideas of conservatism, narrow mindedness and spitefulness. They must always remain conscious about the changes and different stages of the society, in which views and needs of human minds also are changed. The society must have a sound legal condi-

tion restricting everyone not to do such things which will maximum harm to society, the political institution and the state must act as the guardian of these legal conditions to impose them on the people. Aristotle viewed that only in the state man can achieve the happiest end of life i.e. the moral attainment. Hegel viewed that the state is a divine institution and it is the march of god in this earth. On the other hand it is a moral institution to which people are bound to show allegiance. The idealists like Bosanquett, Kant, Bentham believed that the state is the highest moral political institution in which alone man can attain the best things of life. The rationality of man is developed only in the state.

In the present day world hunger for political power, has led to party conflicts, group rivalries and many undesirable events in the human society. Corrupt practices by

members of the legislature, executive and judiciary are now the results of malpractices in Administrative machinery. If these tendencies are not checked and unless the legislature is made popular and representative in nature, executive is made responsible to the people and judiciary is turned into an impartial and independent organisation, the moral ideals in the state shall be far from realisation.

The principle of equality should be practised to a great extent as the stories believed it to be a great moral and social force. Both the stories and the cynics viewed that all man are sons of God, whether civilised or barbarian, well-born or commoner, slave or freeman rich or poor are all equal.

From all these above narrations, it can easily be assumed that the moral principles in human life and society are attainable, through acquiring good qualities and practising perfect habits and observing the rules which are meant for realising a good life and dedicating services for the well being of humanity. Such a moral life and a society shall be full of pleasure and freedom, free from economic corruption, political jealousy, class prejudices, oppression and suppression.

Imitating Foreign Fashions

Urmila Kumari Agarwala
B. A. 1st. yr.

Fashion ! fashion ! fashion Today no body is ignorant of this word. Mere utterance of the word 'Fashion' itself has become the fashion of the day. By fashion most people mean only the blind imitation of what the foreigners say and do, without even thinking for a while the suitability of the condition. They do not think for a moment, the situation in which we are and whether it is possible to follow the foreign ideas in toto without sacrificing our own glory. The result is that, people lead an illusory life which is nothing but self-deception. We should not therefore become slaves to the so called fashion. Instead, we should have faith in ourselves, faith in our own heritage and culture and proceed towards progress and

not towards catastrophe abiding fashion.

Most of the Indians simply imitate the foreigners particularly the westerners in their appearance and day to day habits. They show practically no interest in their own country's customs and habits. People derive pleasure in boasting of their foreign visits by assuming a false prestige. The main idea to become M. L. A's and M. P.'s by hook or by crook is not to do any good to the suffering humanity and help the poor, but to visit foreign countries at government cost. These people are nothing but hypocrites.

Indians do not know what extent they can follow the foreigners. India is still economically an underdeveloped country lagging behind the western countries in

the fields of science and technology. If people of this country try to emulate their counterparts in the developed countries in the aforesaid fields, it is to be appreciated. But if they try to cling to the habits of westerners, to be condemned of course, the yearning for a change is quite. Just as we are interested in copying the foreigners, they in their turn, fed up with their own principles, try to follow Indianism. But this craving for a change can be appreciated only if it is healthy.

That does not mean that following foreign habits should altogether be stopped. What is required should be taken leaving out the unwanted. No doubt, people try to change themselves according to the changing times. In doing so, we should scrutinize the feasibility to adhere to their way of living. An Englishman has to wear a suit to protect himself from the cold weather. So also he has to smoke and drink to warm himself in such cold climates. But an Indian

trying to imitate foreigners in these respects makes himself ridiculous and intolerable for India is in temperate zone. The climate predominantly being hot, one will find it convenient to wear simple costumes, preferably of cotton. Smoking and drinking are quite unnecessary, superfluous and even harmful to health. Some people have a wrong notion that by observing foreign fashion and manners, they would be respected by one and all. These means they take delight in mere pomp and show without understanding the reasons.

All this, however, is not to say that innovations should be opposed. What is emphasized is that we should not imitate the western fashions which are not good for our social and economic life. It does not mean that children should be persuaded to boycott English as it is a language of foreign country. We should note that without knowledge of English we cannot stand before the world.

To-day the youth go to the extreme of being addicted to hallucinatory drugs like L.S.D. and drugs like marijuana, pathedine and to the habit of dating and discotheque. Business men are constructing five-star

hotels and introduce night clubs and ceberet dances. This things are spoiling culture and slowly but surely, We readily agree to pay even double prices for the things made in foreign countries. The foreigners when they reach India with the expectation of seeing something new, something interesting and thought provoking, are disappointed and dis-illusioned to see the some things as they are already accustomed to. On the other hand they are highly impresed by the hospitality shown to them by Indians.

We should try to retain these qualities.

In conclution we may say that it is not at all wrong for people to long for new things. Life won't be monotonous and charmless if we try to do something and achive something new without losing our cultuse and tradition. First of all we should try to distinguish between good and bad, harmful and helpful. Then abandoning the bad and harmful things we should try to achieve good and helpful things.

--000--

শ্রীরামকৃষ্ণ ও শ্রীমন্ত শঙ্করায় দর্শনে 'রূপও' অরূপ

হরিপদ দাস, এম, এ,
প্রবক্তা, ইতিহাস বিভাগ।

'রূপ' এবং 'অরূপ' কথা দুটি আপাতঃ দৃষ্টিতে সম্পূর্ণ স্বতন্ত্র। বিপরীত ধর্মীও বলা চলে। কেননা রূপ কখনও 'অরূপ' হতে পারেনা। আবার যাহা 'অরূপ' তাকেও আমরা 'রূপ' বলে কল্পনা করতে পারিনা, **A must be A, A can not be 'B'**। দ্বিতীয়ত রূপের প্রকৃতি ও কার্যকারিতা সীমাবদ্ধ। ইহা ভঙ্গুর। সুতরাং স্থায়িত্ব ক্ষণিক। আবার অরূপ কথাটি নেতিবাচক। অন্ততঃ বাঙা মানস গোচরীতও নয়। ইহা নিয়ত অদৃশ্য। ইন্দ্রিয় গ্রাহ্যও নয়। চৈতন্যের অসীমতায় ইহার স্থিতি। সুতরাং প্রশ্নাতীতও হতে পারেনা। তথাপি 'রূপ' ও অরূপের এই রহস্যজনক নিত্য-লীলায় ধরা রচয়াদু এই সৃষ্টি বৈচিত্র্য। ইহাই শঙ্করীয় নাম ধর্মের অত্যন্তম তত্ত্ব তথা ভারতীয় ক্লাসিক্যাল স্বত্যর এক দিক। শ্রীরাম কৃষ্ণের সামগ্রিক সময়ের তত্ত্বও রূপ ও অরূপের এই গণ্ডীরতম প্রতিকলন অস্বীকার করা যায়না, বরং বলা যায় তাঁর মহাসময় বাদের মূল-সূত্র এখানেই।

"কৃষ্ণচরণ চিন্তিবেক হৃদয়ত। অশান্ত ঈশ্বর হরি সমস্ত স্বত"। 'কৃষ্ণ চরণ' উক্তির মধ্যে

এটা অতি পরিচ্ছন্ন যে শঙ্করীয় ধর্ম প্রতীকাত্মক। চিন্তা এখানে স্বচ্ছ। কোন বিতর্কের অবকাশ নেই, এ স্থলে। কৃষ্ণ, নারায়ণ, বা মাধব 'রূপ' বিশেষ। অবশ্য ভক্তিবাদী ধর্মের বৈশিষ্ট্যও তাই। কিন্তু বিতর্কের সূচনা হল ওখান থেকেই যেখানে শ্রীমন্ত শঙ্করদেব বলেন, "অশান্ত ঈশ্বর হরি সমস্ত ভূতত"। 'রূপ' হয়ে শ্রীহরি সমস্ত ভূতে থাকেন কেমন করে? কোন প্রতীক বিশেষকে সে প্রতীক যত বৃহৎ ই হউক না কেন, সমস্ত ভূতের আশ্রয় স্বরূপ হতে পারেনা। সুতরাং হরির সর্বভূতে অবস্থিতির কল্পনা প্রতীকের সীমাবদ্ধতা ছেড়ে যেতে বাধ্য। অবশ্য শ্রীমন্ত শঙ্করদেব বলেছেন, 'অশান্ত ঈশ্বর হরি'। অর্থাৎ অশান্ত চৈতন্য রূপে সৃষ্টি প্রপঞ্জকে ধরে রেখেছেন, কিন্তু প্রশ্ন থেকে যায় হরি যেখানে রূপে বিধৃত, তিনি অরূপ হয়ে নিত্য লীলায় অবস্থান করেন কেমন করে, কিন্তু আশ্চর্য্য এই যে, ভারতীয় বৈদান্তিক ধারায় অরূপেরই 'রূপ' সম্ভব। রূপের অরূপে মিলে যাওয়া মাত্র। খুব সুন্দর ভাবে বুঝিয়েছেন ঠাকুর শ্রীরামকৃষ্ণ, "যেমন বরফ ও সমুদ্রের জল। সমুদ্রের জল জমাট হয়ে বরফ হলো। আবার

গলে গিয়ে সমুদ্রের জলে মিলিয়ে গেল।” অসীম সাগরের বুকে বৃন্দ বৃন্দ রাশি। চৈতন্যরূপ অসীম সাগরের বুকে বৃন্দ বৃন্দ রূপে দৃশ্য জগৎ প্রপঞ্চার অৱস্থিতি। রূপ যে স্তরে ‘চৈতন্যে অশান্ত’ তখন উহা ইন্দ্রিয় গ্রাহ্য। অল্পভূত্বিতে সুন্দরশীল, প্রকৃতি বৃদ্ধি এবং অহঙ্কার মহন্তত্ব। সুতরাং ‘রূপ’ অল্পপের-কিবর্তিত রেখা, চিত্রণ বই আর কিছু নয়। “হরি সে চৈতন্য, আত্মা গুণময়।”

শ্রীমন্ত শঙ্করীয় প্রতীকাত্মীয় নাম ধর্মের আর একটা বিশেষতঃ লীলা। এই যে, শ্রীকৃষ্ণের লীলা। বৈচিত্রে শ্রীমতি রামধিকার কোন স্থান নেই, শ্রীচৈতন্য প্রবর্তিত নামধর্মের রাধা-কৃষ্ণের যে প্রেমলীলা দেখা যায়, এবং যেটা তাত্ত্বিকাত্মীয় হওয়াতে খুব সার্থক হয়েছে বলে মনে হয়, সে প্রেম আবেদন এখানে একান্ত ভাবেই অনুপাহিত। শঙ্করীয় শ্রীকৃষ্ণ নিজেই প্রকৃতি পুরুষ হরি। “প্রকৃতি পুরুষো হ্যয়রো নিনস্তা মাধব।” অবস্থা ঐশ্বর্য এক এবং অদ্বিতীয়। ইহা সর্বজন গ্রাহ্য। সৃষ্টির মূলে বৈচিত্র্যের যে হর সর্বজন গ্রাহ্য। শ্রীরামকৃষ্ণ রাধা-কৃষ্ণের মতাবলম্বকে ভক্তি মার্গের একটা বিশেষ দিক বলে চিহ্নিত করেছেন। কিন্তু বলেছেন, সৃষ্টিশব্দটির অর্থ প্রবাহের মতো ‘এক’। “১ এর পিঠে শূন্য দাঁড়, সংখ্যা রেড়ে লম্বাবে।” সুতরাং **One, many**, ইহাই প্রথম ও শেষ কথা। দ্বিতীয়তঃ প্রকৃতি ও পুরুষ তাত্ত্বিক দিক থেকেও পরস্পর বিযুক্ত ও সন্তান নয়। কোনকোন পশ্চিমের মতে প্রকৃতি পুরুষেরই বক্ষ-চেরাধন। পুরুষ থেকে সৃষ্টি হয়ে মায়ারূপে পুরুষকেই বেষ্টন

করে আছে। অবস্থা-বিপাকে পারে শিব শব হয়ে পড়ে আছেন। অবশ্য অধ্যাপক জাং এর দর্শনেও ইহার স্বীকৃতি মেলে। তিনি বলেন, পুরুষ **Consciousness** এ পুরুষ কিন্তু **Sub consciousness** বা অকচেতন্যে প্রকৃতি। কাজেই শ্রীমন্ত শঙ্করীয় কৃষ্ণ-লীলা বস্তুতঃ রাধাকৃষ্ণের লীলা নয়, বরং ভক্তের সাথে ভগবানের লীলা। সৃষ্টির লীলা স্রষ্টার সহিত। শ্রীমতে রাধিকা অংশ প্রাকৃত, পূর্ণ নহেন। তিনি প্রকৃতি রূপে অধ্যাক্ষ। সুতরাং বিশেষ উল্লেখ্য নয়।

‘মাধব’কে চৈতন্যাত্মিত কল্পনা করলেও শ্রীমন্ত শঙ্করদের প্রতীকের প্রয়োজনীয়তা তথাকার করেন না। কেননা মাধব নিজেই প্রতীক। সে নিজে বিবর্তিত পথে বেয়ে চলেছেন। তাঁর স্থায়িত্ব ক্ষণ কালীন; মহাকালের অসীম নিলিম ধারায়। এক্ষণ কালীন স্থায়িত্বে জ্ঞান-সংগ্রহের এমাত্র হাতিয়ার তার বহু অঙ্গ, প্রত্যঙ্গ ও **organs** সমন্বিত। এই দেহরূপ প্রতীক খানা। আত্মার নিজস্ব ধর্ম ও রূপ জানিনা। কিন্তু তিনি যে দেহের মধ্য দিয়ে বিভাবিত, এই বিষয়ে কোন সন্দেহ নেই। সে দিক থেকে আত্মা নিজেও প্রতীকাত্মীয়। প্রতীকের মাধ্যমেই তিনি সর্ব রকম জ্ঞান আহরন করতে চান। জ্ঞানের এই ধারাই সারলীল। আবার ঐশ্বর্য সর্বময়। সুতরাং মাছের মধ্যে ঐশ্বর্য অস্তিত্বের কল্পনা করা মানেই, পরোক্ষ ঐশ্বর্যের প্রতীককে মেনে নেওয়া। সুতরাং রূপের কবল হ’তে রক্ষা পাওয়া কঠিন। তাই শ্রীরামকৃষ্ণ বলেন “তিনি (ঐশ্বর্য) নিরাকার নন, তিনি আবার সাকার।”

ভারতীয় বেদান্ত বিধিকে অনেকে অরূপ সাধনার প্রকৃষ্ট পথ বলে থাকেন। সে স্তরেও সাধককে প্রতীককে মাধ্যম করেই প্রতীকহীন অবস্থায় পৌছাতে হয়।

তবে প্রতীক মানে সাধকের মানস প্রতিমা। এই প্রতীক ব্যক্তির মানসিক অবস্থা, তার সম্ভাবিত সংস্কারধারা ও ভৌগলিক এবং সামাজিক অবস্থার সহিত সামঞ্জস্য রেখে গড়ে উঠতে বাধ্য। মানুষ প্রকৃতি ভেদে পৃথক। বৈচিত্র্যই সৃষ্টির মূল সুর। এই বিশ্ব বৈচিত্র্যের সাথে সামঞ্জস্য রেখেই গড়ে উঠেছে কোটি দেব-দেবীর অস্তিত্ব; যার আবর্তে পড়ে অনেক বিচক্ষণ লোককেও বিশ্রান্ত হতে দেখা যায়। কেননা বহু দেব-দেবীকে সম্ভুত করতে যেয়ে কোন দেব-দেবীতেই গভীর ভাবে মন নিবিষ্ট করতে পারেন না। কাজেই সংস্কার রক্ষা করতে যেয়ে সমাধান খুঁজে পাওয়া কঠিন হয়ে পড়ে। তাই শ্রীমন্ত শঙ্করদেব ‘এক চিন্তে তুমি মোক মাত্র কর সেবা’ প্রভৃতি বলেছেন।

অবশ্য শ্রীমন্ত শঙ্করীয় উক্তিটি গীতার শ্রীকৃষ্ণও কথিত “সর্ব্ব ধর্মান পরিত্যজ্য মামেকং শরণং ব্রজ”র শঙ্করীয় ভাষ্য বহে মনে হয়। কিন্তু শ্রীকৃষ্ণ অন্যান্য দেব-দেবীর অস্তিত্ব অস্বীকার করেন নাই। বরং বিভিন্ন দেব দেবীকে নিজেরই বিভিন্ন অংশ বলে ঘেষণা করে মহা সয়ম্বয় সাধন করেছেন। কিন্তু হিন্দু ধর্মের এই জটিল দিকটাকে আরও সহজ করে দিয়েছেন ঠাকুর শ্রীরামকৃষ্ণ। তিনি বলেছেন, “গৃহস্থের ছেলের নতুন বৌ ঘরে এসে পরিবারে সবাইকে সম্ভুত করতে চেষ্টা করে।

কাউকে বা সেবা দিয়ে, কাউকে বা শ্বেহ দিয়ে। কিন্তু স্বামীর সহিত বধূটির যে সম্পর্ক ওটি কারও সাথে গড়ে উঠতে পারেনা।” সুতরাং শ্রীরামকৃষ্ণের মতে মতে অন্যান্য দেব-দেবীর পূজায় কোন আপত্তি নেই। কিন্তু ইষ্টের সাথে ভক্তের যে সম্পর্ক সেটি সম্পূর্ণ স্বতন্ত্র।

দ্বিতীয়তঃ শঙ্করীয় দর্শনের এই ভাব নিবিষ্টতার মধ্যে মনোবিজ্ঞানের একটি জটিল দিকও লুকিয়ে আছে। মানুষের Organ গুলি বিশেষ ধর্মী। এই Organ গুলির উপর মনের প্রভাব অসাধারণ। কিন্তু Organ গুলির জৈব চাহিদাও মনকে আবিষ্ট করে রাখে। অথচ তৎ ভাবে ভাবিত করে তুলতে হলে Organ গুলির জাগতিক চাহিদা ও অপূর্ণতা হতে মনকে সরিয়ে আনা দরকার। ‘একচিন্ত’ না হলে এই বিচিত্রমুখি মনকে গুটিয়ে আনা সম্ভব নয়। বিন্ধিগু, দুর্বল এবং অক্ষম মনকে দিয়ে ঈশ্বরীয় কামন পূর্ণ হতে পারেনা। কোন প্রতীক বিশেষে মন গভীর ভাবে নিবিষ্ট করার মধ্য দিয়েই মনকে গুটিয়ে আনা সহজ। কিন্তু প্রতীকের এই কল্পনা যে কত বিস্তৃত হতে পারে শ্রীরামকৃষ্ণের একটি দৃষ্টান্ত থেকে উহা আরও পরিষ্কার হবে। ‘এক বিধবা ভদ্র মহিলা একবার ঠাকুর শ্রীরামকৃষ্ণের কাছে এলেন। ভদ্র মহিলার ছুঃখ তিনি ইষ্টে মন নিবিষ্ট করতে পাঠেন না। শ্রীরামকৃষ্ণ জিজ্ঞেস করলেন, তোমার মনোসংযোগের অভাব কেন’, ভদ্রমহিলা উত্তর দিলেন যে ‘তঁার একটি ভ্রাতুষ্পুত্র রয়েছে। ভ্রাতুষ্পুত্র তঁার সমস্ত দেহ-মন জুড়ে রয়েছে। জব করতে ইচ্ছা করলেই ঐ ভ্রাতুষ্পুত্রের

শিক্ষায় যোগ ব্যায়াম চর্চা

রঞ্জন রায়

পি, ইউ, ১ম বর্ষ।

আমাদের দেশ যোগ ব্যায়ামের উৎসস্থল। আমাদের পূর্ব পুরুষ ঋষিদের আবিষ্কৃত এই যোগ বিজ্ঞান। প্রাচীন কালে ঋষিগণ দেহকে সুবল, কর্মঠ দেহ, এবং দীর্ঘায়ু লাভ করবার জন্য দীর্ঘকাল পরীক্ষার দ্বারা কতগুলি বিজ্ঞান সম্মত অংগ ভঙ্গির আবিষ্কার করিয়াছিলেন। এগুলি অভ্যাসের দ্বারা দেহকে নানা প্রকার কষ্টসাধ্য যোগ সাধনায় নিযুক্ত করা হইত বলিয়া এগুলিকে যোগ ব্যায়াম বা যোগাসন বলা হইত। এই আসনগুলিকে দুই ভাগে ভাগ করা যায়। ধ্যানাসন ও যোগাসন।

যে সমস্ত আসনের দ্বারা ধ্যান ধারণা, প্রানায়াম ও যোগের নানা প্রক্রিয়া অভ্যাস করা হয় সেগুলিকে ধ্যানাসন বলে।

যে সমস্ত আসনের দ্বারা দেহকে নীরোগ, সুস্থ, সবল, কর্মঠ, ও কষ্ট সহিষ্ণু করা যায় — উহাদের স্বাস্থ্যাসন বলে। স্বাস্থ্যই সম্পদ। স্বাস্থ্যরক্ষা করা প্রত্যেকেরই উচিত। স্বাস্থ্য রক্ষার্থে পৃথিবীর প্রায় সভ্যদেশ বর্তমানে যোগ ব্যায়ামের উপর গুরুত্ব আরোপ করিয়াছেন, কিন্তু পরিতাপের বিষয় ভারতবর্ষ উৎস স্থল হইলেও

বর্তমানে ভারতেই যোগ ব্যায়ামের কদর কমিয়া গিয়াছে। যোগ ব্যায়ামের উপর গুরুত্ব আরোপ করিলে কি আজ ভারতবর্ষ রুগ্ন, দুর্বল ও স্বাস্থ্যহীন হইত?

ঔষধ সেবন করিয়া শরীরকে সাময়িক সুস্থ রাখা যায় কিন্তু চিরতরে নয়। ডঃ হার্ডির মতে ‘পৃথিবীতে আজ পর্যন্ত এমন কোন ঔষধ আবিষ্কৃত হয় নাই যাহার মধ্যে দেহের ক্ষতিকারক উপাদান নাই।’ যদি শরীরকে সম্পূর্ণ সুস্থ রাখিতে হয়, তবে যৌগিক আসন, মুদ্রা, প্রানায়াম প্রভৃতির দ্বারা স্নায়ু, গ্রন্থি, ধমনী, ফুসফুস, হৃদপিণ্ড প্রভৃতি দেহের পরিচালক যন্ত্রগুলিকে সবলতর করিতে হয়। ইহাতে দেহে কোন প্রকার রোগ বীজাণু প্রবেশ করিয়া বৃদ্ধি পাইবার সুযোগ পারনা। সুতরাং দেহে কেনে প্রকার রোগ আক্রমণ করিতে পারে না, যোগ ব্যায়ামে শারীরিক ও মানসিক উভয়েরই উন্নতি হয়। যোগবলে রোগা রোগ্য হইরা স্ত্রী ও পুরুষ প্রত্যেকই সুস্বাস্থ্য কান্টিময় ও দীর্ঘস্থায়ী যৌবনের অধিকারী হইতে পারে। অর্থাৎ থাকিলে সুখী হওয়া যায়না। পূর্ণ সুখের জন্য প্রয়োজন দেহ

মুখখানা মনে পড়ে যায়। শ্রীরামকৃষ্ণ উপদেশ দিলেন, 'তুমি আত্মশুদ্ধিকেই বাল-গোপাল ভেবে জব চালিয়ে চাও তাতেই হবে।' ভদ্রমহিলা শ্রীরামকৃষ্ণের এই সহজ সুন্দর সমাধান মনে নিয়ে ইস্ট লাভে সমর্থ হয়েছিলেন।

জগৎ-ঈশ্বরের। সুতরাং অল্প-পরমানুতে তাঁর অণুরনন। মনের মাধুরী দিয়ে রূপ করে নিলেই হল। দিদিষ্ট 'রূপে' মন নিবিষ্ট করে এগিয়ে গেলে এমন একটি সময় এসে যায়, যখন রহস্য-ময় জগতের চিরবন্ধ দরজাখানা হঠাৎ খুলে যায়। অতীন্দ্রিয় লোকের মায়াময় পরিবেশে প্রবেশ করে মন আবিষ্ট হয়ে পড়ে। চৈতন্য স্তরে ঈশ্বরের কলনায় জ্ঞান, বিজ্ঞানের এমন কোন দিক থাকেনা, যেটা ঈশ্বরীয় কলনায় ধরা পড়েনা। ঘোব বস্তুবাদীও এই স্তরে মহা আধ্যাত্মিক। অন্তঃ আধ্যাত্মিক জগতের ঘনিপাকে পড়ে অনবরত পাক খেয়ে বেড়াচ্ছেন। মূল কথা Seeb-expansion ও ভিত্তি Non attachment. এই নীতিতে সবাই ধার্মিক। ঐতিহাসিক, বৈজ্ঞানিক, রাজনীতিবিদ বা শিক্ষাবিদ কারপক্ষেই ধর্মকে এড়িয়ে যাওয়া সম্ভব নয়। স্বামিজী বলেছেন, অসীমের বুকে যদি একটি সরল রেখা টানা যায়, তবে তা ঘুরে এসে আবার মূল বিন্দুতে লীন হয়। সুতরাং চৈতন্য স্তরে

আমরা রূপহীন এক চৈতন্য মহা-সমুদ্র হতে 'রূপ' নিচ্ছি। 'চৈতন্য' রূপ মহাশক্তিকে কেন্দ্র করেই আমাদের ক্ষনিক স্থায়িত্ব ঘটছে। আবার সহজাত ও জন্মজাত সংস্কারের অক্টোপাসে বাঁধা পড়ে প্রচণ্ড ঘাত-প্রতিঘাতের মধ্য দিয়ে আমরা একই কেন্দ্র বিন্দুতে ঘুরে আসতে চেষ্টা করছি মাত্র।

কিন্তু 'চৈতন্যরূপ' অসীম সাম্রাজ্যকেও অনেকে 'অরূপ' বলতে রাজী নন। তেননা চৈতন্য সংবেদনশীল ও ইন্দ্রিয় গ্রাহ্য। 'অরূপ সাম্রাজ্যের অসীমতাকে ছেড়ে তাঁরা সমাধির অসীমতায় চলে যেতে চান। ঠাকুর শ্রীরামকৃষ্ণের মূলমূল্য সমাধিস্থ হতেন। সমাধি অবস্থায় তাঁর সর্ব প্রকারে দৈহিক স্পন্দন বন্ধ হয়ে যেত এমন কি রক্ত চলাচলেরও কোন ইঙ্গিত খুঁজে পাওয়া যেত না। ডাক্তার মহেন্দ্রলাল সরকারের জনৈক বন্ধু সমাধিস্থ শ্রীরামকৃষ্ণের ঈষৎ বিস্তারিত নয়ন স্পর্শ করেও কোনও স্পন্দন খুঁজে পান নাই। অথচ তত্ত্বঃ সলিলা ফল্ল ধারার মতো একটা রহস্য ঘন স্বর্গীয়-ঈশ্বরীয় আনন্দ তাঁর দেহে ফুটে উঠতো। ইহাই বৈদান্তিক ব্রহ্মানুভূতি। ইহাই 'সমাধি' বা 'তুরীয়' অবস্থা। এখারায় ব্রহ্ম সত্য, জগৎ মিথ্যা। সুতরাং 'ন হন্যাতে হন্যমানে শরীরে।'

ও অনের পবিত্রতা ও পরিষ্কার পরিচ্ছন্নতা । নদীর শ্রোত থেকে বলিয়া নদীতে নদীতে কোন প্রকার শৈবাল পরিতে পারেনা; সেরকম দেহ-মন্দির পরিষ্কার হইলে সেখানে কোন রকম পঙ্কিলতা স্থান পায়না । দেশের মানুষ যতবেশী স্বাস্থ্যবান হইবে ততই তাহারা কর্মঠ হইবে ও ততবেশী দেশের উন্নতি হইবে । ভাল মৃত্যু এবং েলোয়ার হইতে হইলে যোগব্যায়ামের একান্ত প্রয়োজন । যুদ্ধকে (পর্যসাকে) কখনও দুইভাগে ভাগ করা যায়না, তক্রপ খেলা ও মৃত্যু হইতে যোগব্যায়ামকে পৃথক করা যায়না ।

বর্তমান শিক্ষার অঙ্গ হিসাবে যোগশিক্ষা ব্যবস্থার প্রয়োজন আছে । গ্রন্থলব্ধ শিক্ষা প্রকৃত শিক্ষা নয় । মনবৃত্তির পূর্ণ বিকাশ করিতে হইলে শিক্ষার অঙ্গ হিসাবে যোগব্যায়ামের একান্ত প্রয়োজন । যোগব্যায়াম শুধু স্বাস্থ্যকেই ঠিক রাখে না, দেশ ও সমাজকে নীরোগ করিয়া তোলে । ভারতবর্ষের প্রায় ৭০ শতাংশ লোক স্বাস্থ্যহীন । ইহার প্রধান কারন ভারতবর্ষের অধিকাংশ লোক স্বাস্থ্যের উপর বেশী গুরুত্ব আরোপ করে না । জনগণের স্বাস্থ্য উন্নতি কল্পে নানারকম প্রয়াস চালাইয়া সরকার আশানুরূপ পায় নাই । যোগব্যায়ামকে শিক্ষার অন্তর্ভুক্ত করিয়া ছাত্র-সমাজকে শিক্ষিত করা যায় তবেই তাহারা দেশের ও দেশের কল্যান সাধনে সক্ষম হইবে ।

আজ ভারতবর্ষ পৃথিবী দ্বিতীয় জনবহুল দেশ । জন্মাহার ভারতবর্ষে চরম আকার ধারণ করিয়াছে ।

জনসংখ্যার চাপ অর্থনীতিকে দুর্বল করিয়াছে । যদি জন্মাহার নিয়ন্ত্রণ ও অর্থনীতিকে দৃঢ় করিতে হয় তবে ছাত্র-সমাজে যোগব্যায়াম বহুল পরিমাণে প্রচার করিতে হইবে । কারন যোগব্যায়াম জন্মরোধে সক্রিয় অংশ গ্রহন করে ।

স্বাস্থ্য গরিবার উপযুক্ত সময় ছাত্র জীবন । এই সময় যদি দেহ চর্চা করিয়া সু স্বাস্থ্যের অধিকারী না হওয়া যায়, তবে প্রাপ্ত বয়সে সু-স্বাস্থ্যের অধিকারী হওয়া সম্ভব নয় । সমাজে শিক্ষক-শিক্ষিকা ও অভিভাবক সকলকে যোগশিক্ষার অনুপ্রানিত হওয়া উচিত । অনেকে মনে করেন, যোগশিক্ষায় পুথিগত শিক্ষার ব্যাঘাত সৃষ্টি করে, এইরূপ ধারণার কিছু কারণ আছে । তাহারা ভাবিয়া দেখেন নাই, ভুল কাহার হয় । তিনি ভুল শিখিয়াছেন নতুবা যোগ ব্যায়াম শিক্ষকের অনভিজ্ঞতা ও অপটুতাই এই ভুল শিক্ষার জন্ম দায়ী হইতে পারে । অতএব কু-ফলের জন্ম যোগশিক্ষাকে দায়ী করা যায় না । যাহারা এই-রূপ ভ্রান্ত ধারণা পোষণ করেন তাহারা বোধ হয় জানেন না যে, বৈজ্ঞানিক ও গবেষকগণ আজ পর্যন্ত এই যোগব্যায়াম বা আসনের কোন প্রকার দোষ বাহির করিতে পারেন নাই । আসন, ব্যায়াম ও যৌগিক নিয়ম আদি পালনের জন্য চাই সংযম, একাগ্রতা ও নিয়মানু বর্তিতা । অনেকে মনে করেন, যোগব্যায়াম শিক্ষার্থীদের পুষ্টিকর খাণ্ডের প্রয়োজন এই কথা সম্পূর্ণ ভ্রান্ত । যে ব্যক্তির সংযম ধারণের ক্ষমতা আছে, হুন্, ভাত, তরকারী খাইয়াই । সে হালকা যোগ

ব্যায়াম করিয়া শরীরকে বলিষ্ঠ ও নীরোগ রাখিতে পারিবে। অনেকে মনে করেন, যে সময়টুকু যোগব্যায়ামে ব্যবহার হয়, সে সময়টুকু লেখাপড়ায় নিয়োজিত করিতে পারিলে পরীক্ষায় ভাল ফল অর্জন করিতে পারিবে। এই ধারণা করিয়া অভিভাবকগণ যোগব্যায়াম অভ্যাসকারী ছাত্র-ছাত্রীগণকে যোগব্যায়াম হইতে বিরত রাখেন। তাহারা বোধহয় জানেননা যে যোগ ব্যায়াম অভ্যাসে ছাত্র ছাত্রীদের শারীরিক, মানসিক শক্তি স্মরণ শক্তি প্রচুর পরিমাণে বৃদ্ধি পায় এবং এই বর্দ্ধিত শক্তি ছাত্র-ছাত্রীদের অধ্যয়নের ব্যাপারে প্রচুর সহায়ক হয়।

ঔষধ দ্বারা মানুষকে অকাল মৃত্যুর হাত হইতে রক্ষা করা যায় না। অকাল মৃত্যুর ফলে আমাদের এই যুগেই শ্রীরামকৃষ্ণ পরমহংসদেব, শ্রী কেশব চন্দ্র সেন, দেশবন্ধু চিত্তরঞ্জন, দেশপ্রিয় জ্যোতিন্দ্র মোহন, দেশবরগ্য আশুতোষ মুখোপাধ্যায় ও তাহার উত্তরাধিকারী শ্যামাপ্রসাদ মুখোপাধ্যায়, সুসাহিত্যিক শরৎচন্দ্র চট্টোপাধ্যায়, বিভূতিভূষণ বন্দ্যোপাধ্যায় প্রভৃতি ব্যক্তির অকাল মৃত্যু ঘটিয়াছে। এই অকাল মৃত্যুতে শুধুমাত্র বাঙ্গালী জাতির ক্ষতি হয় নাই, সমগ্র ভারতবাসী ক্ষতিগ্রস্ত হইয়াছে। একমাত্র ভারতের যোগবিদ্যার সাহায্যে মানুষ এই ব্যাধি, জরা ও অকালমৃত্যুকে জয় করিতে পারে। মানুষের অনেক রোগই আধুনিক বৈজ্ঞানিকগণ চিরতরে দূর করিতে পারেন নাই। উদাহরণ স্বরূপে করোনারী থুসিস ও ক্যান্সার প্রভৃতি দূরগ্য ব্যাধি যোগব্য-

য়ামের সাহায্যে আরোগ্য হয়। রোগ আরোগের জন্য কঠিন যোগক্রিয়া অভ্যাস করিতে হয় না। রোগীদের সামর্থ্য অনুযায়ী অতি সহজ ও সরল প্রক্রিয়া দ্বারা সমস্ত রোগ আরোগ্য করা হয়।

রক্তের শ্বেতসার মানব দেহের শক্তি সামর্থ্যের উদ্দম উৎসাহ, প্রতিভা সমস্ত কিছুই ভিত্তি উপাদান, রক্তের শ্বেতসার সংরক্ষণই যোগব্যায়ামের প্রকৃত লক্ষ্য। রক্তের শ্বেতসার সংরক্ষণে ফলে সৃষ্টি হয় ওজঃ শক্তির। মানবদেহের রাজধানী মানব মস্তিষ্কে জ্ঞান রূপ অগ্নি ব্রহ্মশক্তি রূপে ওজঃ শক্তি থাকে। ইহাকে ইংরাজীতে বলে “Human magnetism”। বর্তমান মার্কিন যুক্তরাষ্ট্রের মত দেশ সাময়িক বিভাগে যোগসাধনাকে আরোপ করিয়াছেন। যোগসাধনার সংরক্ষিত ওজঃ শক্তির দ্বারা ভাববলে যোগীগণ শত্রুপক্ষের রণ কৌশল ও সেনাবাহীর গতি-বিধি প্রত্যক্ষ করিতে পারেন।

যোগ ব্যায়ামের মত সহজে বিনা খরচে বিনা ক্লেশে উঠান, বারান্দা, ঘরের মেঝে, বিছানায় অভ্যাস করা চলে, অন্য কোন ব্যায়াম এতো সহজে অভ্যাস করা চলে না। নানা কর্মব্যস্ততার মধ্যেও সহজে সুস্থ থাকা বা হইবার মতো সহজ ব্যায়াম আর নাই, তার সমাজে কল্যাণ সাধনের জন্য যোগ-ব্যায়াম বা যোগ বিজ্ঞানকে শিক্ষার প্রতি বিশেষ গুরুত্ব দেওয়া উচিত। প্রতিটি স্তরে যোগ ব্যায়ামকে শিক্ষা গ্রহণের জন্য সমাজের সকলের সচেতন হওয়া একান্ত কর্তব্য।

“महापुरुष श्रीमन्त शंकरदेव और उनके दार्शनिक सिद्धान्त”

बीरेन पाटगिरौ, एम' ए
प्रबक्ता, हिन्दो विभाग

भारत के इतिहास में १४-१५ वीं शताब्दी अपना विशिष्ट भहत्व रखती है। इस अवधि ने अनेक श्रेष्ठ महापुरुषों को जन्म देकर हमें अत्यधिक उपकृत किया है। विनोद : इनमें से उनेक वैष्णव सन्तों ने अपने अनुपम कार्य कर्नायों द्वारा हमें नयी चेतना प्रदान किये। रामानन्द, कबीर, तुलसीदास-सूरदास, वल्लभाचार्य, नामदेव, चैतन्य, शंकरदेव आदि सन्त पुरुषों के नाम हमारे लिये प्रातःस्मरणीय हैं।

श्रीमन्त शंकरदेव असम राज्य के एक अनन्य सन्त महापुरुष थे। १५ वीं शताब्दी के मध्य में असम राज्य के नगांव जिले के अलीपुरी नामक ग्राम में शंकरदेव का जन्म हुआ था। जिस समय इन महापुरुष ने जन्म प्राप्त कर लिया उस समय असम की राजनीतिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, स्थिति अस्त-व्यस्त सी थी। डा० ताराकान्त को अपने काव्य “महापुरुष शंकर देव तथा असम का सत्र संस्थान” में असम के उस समय का वर्णन इस प्रकार किये थे “वह सबसे अच्छा समय था, वह सबसे बुरा समय था, वह बुद्धिमात्रा का युग था, वह मुर्खता का युग था, वह प्रकाश की ऋतु थी,

वह अवकाश की ऋतु थी, वह आशा का वसंत था, वह निराशा का शिशिर था, हमारे सब कुछ था, हमारे सामने कुछ था हमारे सामने कुछ था नहीं था हम सीधे स्वर्ग की चारहे थे, हम सब ठीक उसकी विपरीत दिशा में चारहे थे।” उस समय पन्द्रहवीं शताब्दी के पहले इस देश में पुष्य वर्मा, साल, स्तम्भ, घसपाल आदि हिन्दु राजाओं का उल्लेख इतिहास में है। ये राजवंश १२ वीं शताब्दी तक चला। इसके बाद कुछ समय तक यहाँ के इतिहास का व्यवस्थित रूप का उल्लेख अप्राप्य है, किन्तु आहोम वंश के आनि-भवि होने के बाद से यहाँ का क्रमबद्ध इतिहास उपलब्ध है। इस शासन का प्रारम्भ १२२८ ई० से हुआ और तब से यहाँ की राजनीतिक डथल-पुथल का विवरण स्पष्ट रूप से उपलब्ध है। १६ वीं शताब्दी से १६ वीं शताब्दी तक यहाँ आहोम, कचारी, छोटे-छोटे मुइया सरदार तथा कोच राजा के आपसी संघर्ष तथा उनकी उन्नति अवनति के चित्रों से इतिहास चित्रित है।

धार्मिक दृष्टि से यह प्रदेश अनेक धर्म-सम्प्रदायों से परिपुष्ट था। प्रारम्भ में यहाँ

तिव्वती, बर्मा आदिवासी का उल्लेख सुस्पष्ट है। इन्होंने हिन्दु पर कुछ प्रभाव छोड़ा तथा हिन्दु धर्म ने इन पर अपनी छाप लगाई। फलस्वरूप इतमें धर्म के क्षेत्र में एक सुन्दर समन्वय की भावना आयी, जो प्रशंसनीय कही जा सकती है। उस यहाँ विभिन्न देव देवताओं की पुजा की उपलब्ध है। कच्छप पुजा, मनसा पुजा, नाग पुजा, शीतल पुजा, बादलों की पुजा, नदियों एवं खेत खलिहानों की पुजा की भी व्यवस्था थी। सारा प्रदेश रहस्यात्मक वातावरण से आन्दोलित हो उठा था तथा अन्ध-विश्वास के प्रारब्ध के कारण जनता दिग्भ्रमितसी हो चली थी। ऐसे परिवेश में सन्त शंकरदेव का आविर्भाव हुआ, जिन्होंने परिस्थिति की मांग ली।

शंकर देव के पिता शिरोमणि कुसुम्बर भुइयाँ अपने समाज में प्रतिष्ठित तथा आदरणीय माने जाते थे। भुइयाँ वर्ग के लोग सामान्यतः उच्च श्रेणी के लोग समझे जाते थे। इसमें भी कुसुम्बर परिवार “शिरोमणि कहलाता था, जिसका अर्थ है भुइयाँ जाति का प्राधान्य। अभाग्य वंश देव के माता पिता उनके बचपन में ही स्वर्गलोक चले गये। तब दादी खेरसुति ने बालक शंकर का पालन-पोषण किया। अन्य बच्चों की तरह शंकर देव का बचपन भी सामान्य रूप से बीता। बाल्य-वस्था में खेल-कुद में अपना अधीक समय व्यतीत करते थे। इन्हीं सब में इनका बारह वर्ष व्यतीत हो गया।

बारह वर्ष के बाद इन्हें एक पाठशाला में भेजा गया, जहाँ प्रसिद्ध विद्वान महेंद्र कन्दलि के अध्यापकत्व का चमत्कार गुंज रहा था। पहले तो

शंकर देव पाठशाला में अपने को केन्द्रित करने में असमर्थ रहे और वहाँ से प्रायः भागकर चले आते थे। लेकिन कुछ दिनों के बाद वे तन्मयता से अध्ययन में जुट गये। तत्पश्चात् वे शीघ्र ही अपनी चतुरता एवं योग्यता दिखाने लगे। पठन-पाठन में अथक परिश्रम उनका स्वभाव बन गया। कहा जाता है कि वर्णमाला सीख लेने के कुछ ही दिनों के बाद इन्होंने एक भावपूर्ण कविता की रचना की —

करतल कमल कमल दल नयन ।

भव देव दहन गहन बन-शयन ।

समय समय भय ममहर सततय ॥

इस प्रकार गुरु गृह में रहकर इन्होंने श्रुति, स्मृति, साहित्य, व्याकरण, ज्योतिष, भगवत, पुरान, रामायण, महाभारत, आदि विषयों का गहरा अध्ययन किया। अध्ययन काल में ही “हरिश्चन्द्र उगाख्यान” नामक काव्य पुस्तक की रचना की।

अध्ययन समाप्त करने के पश्चात् उनका विवाह सूर्यवती नामक कायस्थ कन्या से हुआ। विवाह से तीन साल पश्चात् मनु नामक एक कन्या को जन्म हुई। कन्या के जन्म के कुछ दिनों बाद उनकी पत्नी की मृत्यु हो गई। इससे शंकरदेव को बहुत अधीक धक्का लगा और सांसारिक जीवन से उन्हें भ्रम का भ्रमनाथ बाहर निकले। सन १४८१ ई० में शंकर देव ने तीर्थों की पहली यात्रा की। इस यात्रा में उन्हें भारतवर्ष के उत्तर और दक्षिण क्षेत्रों का भ्रमण किया। गया, पुरी, वृन्दावन,

मथुरा, द्वारिका, काशी, प्रयाग, सीताकुण्ड, वराह-कुण्ड, अयोध्या, हरिद्वार, आदि तीर्थस्थान पर भ्रमण किये। इन्होंने दूसरी बार भी तीर्थ यात्रा की। इस बार हस्तिनापुर, कुशक्षेत्र, बदरिकाश्रम, नेपाल, कोशल, रामेश्वरम, दण्डकारण्य, चित्रकुट, पंचवती हरिद्वार आदि स्थानों में भ्रमण किया।

इस प्रकार अनेक वर्षों के भ्रमणोपरान्त उन्हें इस संसार का कटु अनुभव प्राप्त हुआ। अनेक मनिषी महात्माओं के सत्संग में आकर उनकी ज्ञान गरिमा और अधिक बिकसित होकर परिष्कृत हो गई। इसी अवधि में उन्हें वैष्णव सम्प्रदाय से अधिक अनुराग हो गया और इस धर्म के प्रचार प्रसार के लिये वे कृत संकल्प हो गये। किन्तु अपने निकट सम्बन्धियों के आग्रह से वे दुबारा शादी किये और पुनः सांसारिक द्वायित्व में आ गये। धीरे धीरे उन्होंने घर के उत्तर द्वायित्व अपने प्रिय-जनों को सौंप दिया और वैष्णव धर्म में प्रवृत्त हो गये। उन्होंने अलग स्थान में एक छोटा सा मन्दिर निर्माण किया जहाँ लोगो के साथ बैठकर वीद्वधक एवं शास्त्रीय चर्चा करते थे। यही स्थल आगे चलकर सत्र अथवा वैष्णव सत्र के रूप में उदित हुआ जो शंकरों मत के प्रचार का मेरुदण्ड बना और अभी तक बना हुआ है।

राज्य की सामाजिक धार्मिक तथा राजनीति विषय परिस्थिति को देखते हुए उन्होंने बहुदेवों की पुजा के स्थान पर "एक देव, सेव, एक विनं नाही न्देव"—के सिद्धान्त के अनुसार एक

विष्णु पुजा की स्थापना पर जोर दिया। उहाँ मूर्ति पुजा का खण्डन किया और नाम भजन एवं कर्तन के महत्व की प्रतिष्ठा की। इनका मुख्य लक्ष्य था भागवत वैष्णव धर्म का प्रचार इस में न जाति भेद था और न ऊँच नीच का भेद भाव। शंकरदेव के मतानुसार चंडाल भी हरिभक्ति का अधिकारी है।

शंकरदेव को अपने वैष्णव धर्म प्रचार में बहुत कष्ट उठाना पड़ा फिर भी उनका धर्म आत्मवल, सहस, कर्तव्यशैल्य, उदारता तथा दुरदर्शिता ने कभी उनका साथ नहीं छोड़ा। इसी कारण में ही उन्हें अपने जीवन काल में यश एवं प्रतिष्ठा के शिखर पर पहुँच गये और आज वे असम के लिये देवतुल्य हैं, पुजे जाते हैं, अजर हैं, अमर हैं।

शंकरदेव महाराज नरनारायण के राज दरबार में रहकर असमीया समाज तथा साहित्य की श्रीवृद्धि के लिये अपने को उत्सर्गित किया था। अपने प्रिय शिष्य माधव देव के सहयोग से असम के हरेक स्थानों में सत्रों की स्थापना की और वैष्णव धर्म का प्रचार की व्यवस्था की। इस प्रकार असमीया समाज, भाषा, साहित्य तथा संस्कृति को पूर्ण श्रीवृद्धि करके करीब ११६ वर्षों तक जीवित रहकर कोचबिहार में उनका देहान्त हुआ। शंकर देव की साहित्य, समाज, सम्प्रदाय तथा लोककल्याण के लिये सुधार का कार्य अतुलनीय है, अमर है, प्रशंसनीय है, अनुकरणीय है तथा आदरणीय है,

उनका एकशरण्या धर्म महापुरुषिया धर्म के नाम से जाना जाता है। अपने जीवन काल में ही उन्होंने अपने धर्म के प्रधान के रूप में माधवदेव का चुनाव किया और उसका दवायित्व सूर्योदय गुरु के सुयोग्य शिष्य हुए तथा शंकर धर्म के प्रचार में उन्होंने अभूतपूर्व सफलता प्राप्त की।

शंकरदेव पहले धर्म प्रचारक है, उसके बाद साहित्यकार। लेकिन दोनों में उनका कौन सा रूप बड़ा है या छोटा, यह कहना मुश्किल है। उनका धार्मिक एवं साहित्यिक रूप भव्य है, विवाट है कल्याणकारी। असमीया साहित्य को दिश देने वाले, असमीया भाव राशि को उदात्त बनाने वाले और असमीया संस्कृति को काया कल्प करने वाले शंकरदेव अपने आप में अद्वितीय और हैं प्रकाश पुंज। वे सचमुच असमीया साहित्य के गौरव हैं। सामान्य रूप से निम्न लिखित रीति से शंकर साहित्य का नामोल्लेख कर सकते हैं।

काव्य ग्रन्थ : (१) भागवत पुराण - प्रथम द्वितीय, तृतीय, अष्टम, दशम और द्वादश स्कंध। (१) रामायण उत्तरा काण्ड (३) रुक्मिणी हरण काव्य (४) निमि-भवसिद्ध संवाद, (५) ब्रह्मवाचमृत, (६) भक्ति रत्नाकर (७) गुणमाला (८) अनादि पातन, (९) भक्ति प्रदीप (१०) टोटय, भटिया, (११) अजामिलोपाख्यान, १२ बरगीत, (१३) कुरुक्षेत्र (१४) बलिछलन, (१५) कालिदमन (नाटक) (१६) रुक्मिणी हरण (नाटक), (१७) पारिजात हरण (नाटक) (१८) केलि गोपाल, (१९) राम विजय (नाटक) (२०)

पत्नी प्रसाद (नाटक) और (२१) कीर्तन।

शंकरदेव संस्कृत के प्रख्यात विद्वान् थे। काल परम्परा की दृष्टि से वे प्रथम असमीया महाकवि हैं और श्रेष्ठता की दृष्टि से उनका स्थान असमीया भाषा के सर्वप्रथम कवियों में है। शंकर देव के साहित्य पर उनके धर्म का प्रभाव स्पष्ट है। उनके धर्म में विश्वास, सावधानी, उदार मानवता और व्यापक लोकतन्त्रीय भावना का सुन्दर समन्वय है।

दार्शनिक सिद्धान्त

शंकरदेव के जीवन का प्रधान उद्देश्य भक्ति का प्रचार करना था। दर्शन के सिद्धान्त का प्रचार करना उनके मत का लक्ष्य नहीं मानना चाहिये। लेकिन दर्शन और जीवन का अभिन्न सम्बन्ध है। इस दृष्टिकोण से उनकी रचनाओं का अध्येता अनुशीलन करने पर अनायास ही कह सकता है कि शंकरदेव भागवत पुराण के प्रेमी थे और उन्होंने उसी के दार्शनिक पक्ष का अनुगमन किया। शंकर देव अचित, चित तथा ईश्वर तीनों को मानते थे। उनके अनुसार आत्मा अमर तथा अचल है। इसका कभी जन्म नहीं होता। जन्म और मृत्यु शरीर की विशेषताएँ हैं। शरीर के समाप्त होने के बाद पुनः नया शरीर होता है। किन्तु सांसारिक सुख दुख शरीर तथा मन से सम्बन्धित है आत्मा से नहीं।

शंकरदेव ईश्वर को मूल कारण अथवा निमित्त कारण मानते हैं। ईश्वर ही विश्व के रचयिता हैं। वे स्थिर रहकर भी गतिशील हैं।

वे ईश्वर ही एक मात्र सत्य हैं, अन्य चीजें झूठी हैं।

शंकरदेव ने अपने एकशरण्या धर्म के द्वारा सर्वसम्पन्न ईश्वर के समक्ष अपने को पुरातः समर्पण करने की बात कही है। वह ईश्वर विष्णु, कृष्ण, नारायण, राम, हरि आदि किसी से जाने जाते हैं। अतः कृष्ण के अतिरिक्त दूसरे देवता का पुजन अथवा ध्यान करना उचित नहीं है। तदनुसार 'सत्संग', 'एकशरणा' और नाम भोजन ही परमात्मा की प्राप्ति का सर्वोच्च साधन है। शंकर देव का मन "महापुरुषिया धर्म" के नाम से भी विख्यात है। शंकर सम्प्रदाय के मुख्य सिद्धान्ती की विवेचना एकशरणा नाम से जाती है।

भक्ति के नौ रूप हैं श्रवण, कीर्तन, स्मरण, पदसेवन, अर्चन, वन्दन, दास्य, साख्य और आत्म-निवेदन। सिद्ध के लिये इनमें से श्रवण और कीर्तन को शंकरदेव ने श्रेयकर घोषित किया। इनके अनुसार मुक्ति पुजा का कोई विशेष महत्व

तही है और ईश्वर की प्राप्ति सांसारिक जीवन व्यतीत करने से भी हो सकती है। शंकरदेव के काव्य और दर्शन में आचार्य शंकर के अद्वैत मत की झलक मिलती है।

शंकर देव के एकशरणा धर्म अपना विशिष्ट महत्व रखता है। शंकर देव का महापुरुषिया धर्म असम की विशाल जनराशि द्वारा समर्थित की गइ और आज भी की जाती है। इसने असमीया तथा संस्कृत साहित्य को एक समृद्ध साहित्यिक सम्पदा दी जो भारतीय साहित्य में विशिष्ट कही जा सकती है। असम के सामाजिक, राजनीति एवं धार्मिक जीवन में इस धर्म का महत्वपूर्ण स्थान है। ईश्वर की प्राप्ति के लिये हृदय की पवित्रता, कर्म की पवित्रता तथा लोक कल्याण की भावना आवश्यक है। उच्च वर्ग के साथ निम्न वर्गीय लोगों को भी ईश्वर की प्राप्ति का अधिकार है। अतः शंकर के साहित्य तथा धर्म पुराण रूपने दार्शनिक भावधारा को सुस्पष्ट रूप से व्यक्त करने में सफलता किये।

जनसाधारण के नेता विष्णुप्रसाद राभा

आज हर असमिया को संकल्प कल्ला उचित है असमको मरने नहीं देगे, असमको ध्वंश होने नहीं देगे। असमिया संस्कृति को लुप्त होने नहीं देगे। विविधता में एकता लेकर महान असमिया जाति रचेगे। शक्तिमान न असमिया जाति बनाकर सुन्दर एवं नवीन संस्कृति रचेगे। उपर कही गयी उक्ति विष्णुप्रसाद राभाजी की है। क्रान्तिकारी राभा का यह विद्रोह के अग से तपा हुआ उदुगार है।

सन १९०६ का ३१ जनवर को राभाजी का जन्म हुआ है। विष्णु राभा का बाप गोपाल राभा है। गोपाल राभा कामरूप जिला के राणौगाँव के शनिराक कछारी का छोटा बेटा है। गोपाल राभा को पढ़ाई तेजपुर के चरकारी हाईस्कूल में हुई। वह नवम श्रेणी तक शिक्षा अर्जन करते थे। इसके बाद असम राईफलस में अपना नाम भर्ती कर लिया। बाद में वह वित्तिय सामरिक विभाग के सूबेदार मेजर पद तक प्रमोचन लिये। सूबेदार मेजर गोपाल राभा ढाका में रहने के कारण अपना बेटा विष्णुप्रसाद को प्रारम्भिक पढ़ाई मिलितेरी प्राईमरी स्कूल में वाला भाषा में हुई।

सन १९१३ में गोपाल राभा की नौकरी से अवसर मिला। तत्पश्चात् वह तेजपुर चले आये।

गोपेश्वर तालुकदार, एम. ए.
प्रबन्धक, हिन्दी विभाग।

तेजपुर में विष्णु प्रसाद की पढ़ाई असमिया भाषा में शुरू हुई। सन १९२६ में विष्णुप्रसाद ने तेजपुर चरकारी हाईस्कूल से पथम विभाग में प्रवेशिका परीक्षा पास की। प्रवेशिका डिग्री हासिल करने के बाद वह उच्च शिक्षा के लिये कलकत्ता तक यात्रा कर आये। वहाँ चेतपल कालेज में अपना नाम भर्ति किये। चेतपल कालेज ने I.Sc. डिग्री हासिल करके, सन १९२८ में B.Sc. कक्ष में नाम भर्ति किये। सन १९२९ में रिपन कालेज से B.Sc. द्वितीय वार्षिक तक प्रसोचन हासिल किये। कलकत्ता महानगरी में आजादी की लड़ाई शुरू हुई। विष्णु प्रसाद ने रिपन कालेज ट्रेन्सफार लिये और कोच विहार भिक्तोरिया कालेज के B.A. में नाम भर्ति किये। भिक्तोरिया कालेज से विष्णु प्रसाद ने B.A. डिग्री ली।

विष्णु प्रसाद वचन से संग्रामी रहें। कोछ विहार में आकर वह ऐसे बैठे नहीं रहे। स्वाधीनता संग्राम में वह कुद पड़े। छात्र नेता भाग दायवत्त से निभाए। कोछविहार राज-प्रसाद के सामने रिजेन्ट हाठ चिनचन और देवान खास्तगीर की तिरंगा पताका उरा के अपमानित करते थे और दोनों के विरुद्ध में वाल पस्तार

लिखते थे । जैसे —

राख्ये आछं दुईटि पाठा
एकटि कालो एकटि साझा
राख्ये यदि मंगल चाओ
दुईटि पाठाई वलि दाओ

महापुरुष भ्रेशकरदेव की भाँति विष्णु प्रसाद भी एक कवि, नाट्यकार, चित्रकार, अच्छे गायक, संगीतकार, समाज निर्माता, राजनीतिज्ञ एवं एक कुशल अभिनेता है ।

विष्णु प्रसाद जनता के कलाकार है आपके कलाकृतिओं में विद्रोह का सन्देश है । यद्यपि वह कांग्रेस के सम्य नहीं रहे फिर भी ब्रिटिश के खिलाफ में आजीवन रहे । उदाहरण के लिये निम्नलिखित गाना काफी है —

रण- महारण
दिशो दिशो
देश देश
ज्वलित अंगनि
महारण दावानल ।

विष्णु प्रसाद को एक प्रकृतिशील जातिका बूनियाद के संस्थापक माना जाता है । उसको पुरीतरह जानकार था । सद्भाव, सम्प्रति, सन्ध्या चिन्ता धारा एक जातिगठन में बहुत जरूरी है । आपस में भेदभाव विवेक अथवा असंगठित विलय से देश और देशवासी जागे नहीं बढ़ पाते हैं, यह विष्णु प्रसाद को पूरा विश्वास था । इसलिये वह गाया है—

भांग भांग भांग भांग
लोहार शिकलि भांग
छिंग छिंग छिंग छिंग
दासबन्ध बान्धोन छिंग ।

विष्णु प्रसाद ने देश के कोना कोना में पैदल चलकर जो देखा था उसको अपने जीवन में रूपदान देने के लिये प्रयास किया था । देश में गरीब जनसाधारण मेहनत करता है, लेकिन अमीर महाजन आनन्द उठाता है, वह गरीब का खून सुचना है । विष्णु प्रसाद के अनुचार— 'विलय एक आर्ट है' वह श्लोगान नहीं है । साधना, परिश्रम और लगन से यह शिल्प साधना सिद्ध होती है ।

विलयी, समाजतान्त्रिक समाजजी मजदुर और मध्यमवर्ग के नहीं, अपितु जनसाधारण के वह बहुत ही प्रिय कलाकार हैं । उसके मन में अमीर गरीब की कोई भेदभाव नहीं है । वह सब को बराबर देखते हैं । अमीर के अत्याचार पर क्रोधित होकर वह आवाज उठाई है—

धनो, महाजन, जमिंदार !!
हूचियार ! हूचियार !!

शेष युव आर्य स्त्रिया
पृथिवीरहालेवा बनुवा
हम विजयी आसि दुनिया ।
कत रबि धनी एईवार ?

हूचियार ! हूचियार !!

थोरेमें अगर हम कहें तो कह सकते हैं विष्णु प्रसाद समाजजीन केवल क्रांतिकारी, अपितु वह एक समाजवादी राष्ट्रनेता शुरू से ही रहे । गरीबी और अन्याय के साथ आजीवन लड़ते लड़ते सन १९६६ का १६ जून को हम अशम वासी को रूला कर हमारे बिस से समाजजी स्वर्ग सिधारे ।

वर्तमान समाज और दहेज

कमल कुमार जैन

बि, कम, प्रथम वर्ष

भारत की महान उपलब्धियों के शोभा मण्डित उपवन में एक ऐसी चिनगारी है, जिसने सौन्दर्य की शभा की क्षत-विक्षत कर हमारे मर्यादित जीवन को अपमानित, तिरस्कृत एवं जारकीय बना दिया है। इस चिनगारी ने भारत के स्वच्छ, शुभ एवं पुनित सामाजिक जीवन के उज्ज्वल आचल पर दुषित, कलंकित एवं शर्मनाक काले धब्बे लगाकर हमारे पावन पारिवारिक, सामाजिक एवं सांस्कृतिक जीवन में सड़ांध की विषैली स्थिती उत्पन्न कर दी, जिससे हमारा समस्त जीवन विषावत हो गया। इस चिनगारी ने हमारी मांगलिक साधना के पवित्र पुष्प जशा डाले। यह है दहेज की कुप्रथा।

जब इतिहास के पृष्ठों को उलटता हूँ तो बहुत आश्चर्य होता है कि वह देश जहाँ नारी की पुजा होती थी, वह धरती जो सीता, सावित्री और द्रुमयती की पुण्यमसी जन्म दात्री है, वह धरती जहाँ देवता भी आते-लेखे लालायित रहते हैं, जहाँ की देखिया सखीया है, वहाँ पापाचार, दुराचार और अत्याचार का तांडव नृत्य हो रहा है। उसी धरती पर सामाजिक जीवन के आदर्श के सामने प्रश्न

चिन्ह लग गये हैं। मैं पुछता हूँ, ऐसा क्यों? और साधारण सौ उत्तर पता हूँ ऐसा दहेज की कुप्रथा के कारण ही हो रहा है।

एक युग था जब माता पिता की नजर में पुत्री और पुत्र में कोई अन्तर नहीं था। नारी की गोद में कन्या का आगमन लक्ष्मी का शुभ पदार्पण माना जाता था। पुत्र जन्म की भाँति कन्या जन्म ले सुखद अवसर पर मांगलिक गीत नाट के साथ माता पिता आनन्दातिरेक से भाव बिछल हो उठते थे किन्तु कालान्तर में कन्या जन्म की बात सुनकर ही माता पिता के सामने अर्धरा छा जाता है। मा बाप का दिल बीस बाइस साल बाद आने वाली कठिनाइयों को सोचकर डुबते लगता है तथा घर में आंतक सा छा जाता है। इसका मूल कारण है लड़की विवाह के समय जवरन दिया जाने वाला दहेज।

दहेज एक ऐसे दुर्दम्य असुर के रूप में उभरा है जिसकी कुरता और नृशंसता की शिकार वन अनगिनत कन्याओं ने अपने प्राण त्याग दिये।

सच पृच्छिये तो इस तिलक-दहेज के जमाने में

लड़की पंदा करना ही बड़ी भारी मूर्खता है। तिलक दहेज के जमाने में बाप कन्या का बाप होता प्राण समझता है।

भाग्य की कितनी कठोर विडम्बना है कि सुशीला और सुयोग्य कन्याओं के लिए दहेज उनका भाग्य-विधाता बन जाता है। पिता को अपने सुन्दर सुकुमार कोमल क्रमतीय लावण्य भरी बालिका को किसी खुसट बुढ़े कसाई के खुटे में बांध आना पड़ता है जिसकी दहेली पर मौत सजग प्रहरी की तरह खड़ी रहती है। कसाई को छूरी बकरी जिनप्रकार डरती है उसी प्रकार दहेज का भय कन्याओं के जीवन तथा उनके माता पिता के साथ प्राण घातक खेल खेला जाता है। दहेज जे सिर्फ लड़कियों की जिन्दगी को ही नुःखमय नहीं बनाया अपितु इसके कारण लड़की के पिता के परिवार टटु गये, भाइयों की शिक्षा अधुरी रह गयी, उसकी माँ के जेवर बेच दिये गए और छोटी बहन के भविष्य के सामने प्रश्न-चिन्ह लग गया है। हिन्दु समाज के कायेद भी अजब ढंग के हैं। जहाँ किसी का लड़का पढ़ लिखकर पंरो पर खड़ा हो जाता है तो उसकी बाजारू कीमत लगने है। लड़की की दरें ऊँची बन गयी है, लड़के की मील मीलाई होती है। जो अधिक कीमत देता है वह उसी का ही जाता है। ग्रन्धा वर पक्ष चांदी की चक्राचांध में और भी ग्रन्धा हो जाता है। पहले

नववधु का कल्याण लोग अपने प्राण में पायल के छल्लों की मधुर आवाज से किया करते थे, परन्तु आज वह मधुर आवाज, चुड़ियों की खनक और धुध-रुंधी की रून-भून रुपयी की खनखना हट में बदल गयी है। जो लोग मील भाव करके लड़के की बिक्री करते हैं वे भले आदमी कहे जाते हैं और कोई भारीब बेचारा उसी तरह भोल भाव करके लड़की को बेचता है तो कमौना कहा जाता है। कैसी विडम्बना है। कंसा पाप है।

लड़की सोचती हैं कितनी शुभ कामनाये ससुराल में मेरी प्रतीक्षा कर रही होगी। किन्तु यहाँ जाकर उसको मिलता क्या है? समाज की वह काली छाया जो उसको समस्त आकांक्षाओं पर पानी फेर देती है। उसे प्रताऽपाओं का शिकार बनना पड़ता है। वे सभी अपनी कटुभाषा से उसके मनोभावों को ऐसा भकभोर देते हैं वह अन्दर ही अन्दर सुलगने को मजबूर हो जाती है। सभी को जऽ है दहेज।

समाज का विस्तृत अधिकांश जन समूह दहेज का उपासक बन बैठा है। आज सबसे पहले हमें उन समाज की ससे गली भज्यनाओं को समाप्त करना होगा जो दहेज को सामाजिक अधिकार देती है। हमें उन परम्परागत कुपथा को मिठाना होगा, जिसके कारण असंख्य बांलाए अनमोल बिबाह का शिकार बन अयोग्य पति और परिवार को शरण लेकर यौवन के मंदिर उन्माद को नष्ट कर देती है। और अंत में

युवकों को ही दोषी ठहराता हूँ जो बूजू को को
आर मे लेकर अपना उबला सीधा करते हैं। उन्हें
सोचते हैं जब बूजू को ने हमें रेश का छोड़ा
समझकर हमारी बोली लगायी है तो हम क्यों न
उस छोड़े की तरह मलमाली करें।

दहेज प्रथा राष्ट्रीय एवं सामाजिक चरित्र पर
कलंक है जो भारतीय समाज के प्रसने के लिए

मिले।

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

सूरसी की तरह मूह बांधे खड़ा है पति पत्नी के
पवित्र संबंधों में अविश्वास और सान्त्वना उत्पन्न
करती है। दहेज ने उनके रंगे न सपनों पर
स्वार्थ की कालीमा पोत डाली है। अतः आज
ही हमें इस गहते कलंक के टीके को मिटाना
होगा। अन्यथा आनेवाली वीटी इसे कभी
नहीं मिल पायेगी। मेरी नजर में।

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

Urmila Kumari Agarwala
*She Stood 5th position in the
 P.U. (Arts) exam /82*

Arunabh Goswami
*Best debator of the yr.
 (1982-83)*

James Narzary
*Best Athlete of the yr.
 [1982-83]*

Chandra Kala Agarwala
*Best athlete of the year
 [1982-83]*

Nitya Nanda Das
*Best Athlete of the yr.
 [1982-83]*

Reena Kalita
Best Singer of the yr.
[1982-83]

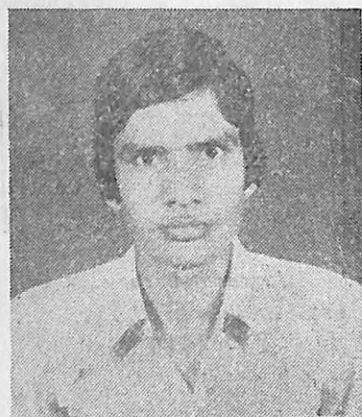
Urmila Kumari Agarwala
Best Literary Competitor of the yr.
[1982-83]

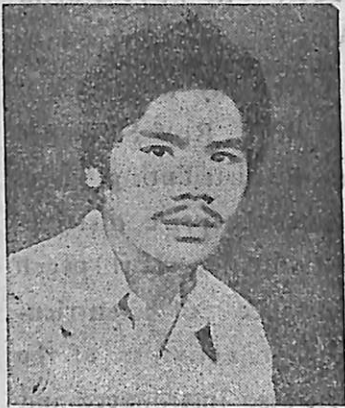
Monoj Majumdar
Best Social Worker
(1982-83)

Ranjan Roy
Jogashri of our College
(1982-83)

Sawarmal Agarwala
Best Actor of the yr,
(1982-83)

**All Annual Report of the General Secretary,
Bongaigaon College Students' Union Society,
For The Session 1982-83.**

It gives me very much pleasure to make a note on the Annual Report of the Bongaigaon College Students Union for the Session 1982-83. However, before proceeding any further with my secretarial Report, I waft my sincere reverences to the Hon'ble Principal, Shri Subhash Chdra Chakraborty, M. A. (Triple), the President of Union Body, Vice Principal Dr, B. N. Lahiri M.A B. T. Ph. D, and Prof. J. K. Mazumdar. Vice President of the Union Body. I shall also ever remain grateful to the respected professors-in-charge and the teaching-staff for their kind Co-operation and valuable suggestion that I got in discharging my duties and responsibilities. I extend my heartiest thanks to the student friends for their giving me this ample scope and unique privilege of serving Bongaigaon College Students Union as its general secretary for the session 1982-83 and in the last but not the least let my thanks go to the employees of the College

Office for their helping me as and when I needed.

As regards the report of Annual functions that I had performed during the short tenure of one year of my General secretaryship, I like to quote them in a nutshell as fallows :-

General Election Held :- The general college election of the new Executive Body of Bongaigaon College Students' union for the Session 1982-83 was held on the 29th November 1982 on the democratic basis. In this election, I was elected as the General Secretary and some others were elected as the departmental Secretaries and Class-representatives.

Oath-taking Ceremony :- The Oath taking ceremony of the newly formed union Body was held on the 12th December 1982 with a big gathering of teachers and students. After the taking of Oath, I delivered my maiden Speech in the ceremony with reference to the main objectives of the students

Union and to materialise all the privileges provided to the students through this educational institution. In my short speech, I warmly requested the departmental Secretaries and class-representatives of the Union Body to discharge their respective duties smoothly and to maintain discipline in their action and also appealed to the General Students to bring about a congenial atmosphere into the college.

Annual College Week Festival :- Among the festivals, observed during my tenure in the college the 'Annual College Week Festival' was the greatest of all as I feel. As the General Secretary, I had been a heavy burden of responsibility in performing the 16th Annual College Week Festival which was begun from the 17th December and ended on 23rd December, 1982 with decorative, gorgeous and pompous manner. Honourable Vice principal Dr. H. N. Lahiri inaugurated the College Festival by hoisting the College Flag at 8.00 A. M. and respected Prof. J. K. Mazumder Vice-President of the Union Body hoisted the flag of games and sports at 8.30 A. M. as per the programme of this festival on the opening day.

Mr. Rolf Steinchen, the then Personal

Engineer at B. R. P. L. who was the bonafide resident of West Germany graced the Prize Distribution Ceremony as the Chief Guest and his wife Mrs. Rolf Steinchen helped her husband in distributing prizes to prize winners. After the prize distribution, he delivered his valuable short speech regarding the importance of co-curricular and extra-curricular activities of the College Students. He also introduced and described in short Social, educational, economical, political, religion and natural conditions of his own country, which is more advanced than ours.

An address of felicitation to Professor Dr. Chandra Mohan Das, M. A. Ph. D. :-

An address of felicitation to Prof. Dr. Chandra Mohan Das was offered on the 4th January, 1983 at the pleasure of conferment on him the degree of Doctor of Philosophy by the Gauhati University. Through Bongaigaon College is very young but then really it has got three doctors of Philosophy (Dr. B. N. Lahiri, Dr. P. K. Dhar and Dr. C. M. Das) for their valued thesis from Gauhati University.

Luckily, in my tenure of the office, I have got the chance to felicitate our beloved and esteemed teacher Dr. C. M. Das, a learned Scholar, on the occasion of conferment of the degree of doctor of "The Philosophy of Robindra Nath Tagore and the

Upanishad". So, he was honoured by a flower garland and one 'Sadar' was presented by the Students Union. More over, I am very proud to mention that doctors of Philosophy will undoubtedly be available in our college because most of the respected teachers have recently submitted their valued these in various, so I request the rest respected teachers to submit their precious these in no time and make the college one of the brighter Stars in the Gauhati University.

Fateha—e—DowazDaham :—The Fateha-e-Dowaz-Daham was arranged on the 28th November, 1982 at the College.

Cultural Programme Held :—A group discussion in Assamese and Hindi on Late Nalini Bala Devi, famous Philosophic poet late Mahadevi Varma. her contemporary renown Hindi Philosophic poet was held during my session. This programme was guided by respectable. Prof. Gopeswar Talukder, the in-Charge of Fine Arts. Other participants in the programme are prof. Biren Patgiri, Prof. Jatin Baruah, Urmilla Agarwalla, Bipasha Pathak, Anima Sutradhar, Rina Kalita, Bina Kalita, Malina Deka, Himadri Sekhore Roy and Mrinal Kanti Singh.

Union Office Inauguration :—During my term, the newly constructed union office was opened on the 5th May 1983, with a good number of the teachers and the students, Respected Prof. J. K. Mazumder, Vice President of Students Union took the

chair of President and Mr. Kalyan Sikder and his party offered the opening song in the occasion.

Characteristics of Charter of Demands :—It pains me to mention that though the Bongaigaon College was twenty years old now but then it lacks to provide for some more facilities to students, teachers and office-assistants. So, they are victims of suffering. As, to eradicate and capsize the grievances and problems of the college our union body submitted a charter of demands to the Principal and the President of the Governing Body of the College on the 16th July, 1983 respectively according to the decision of General meeting of the Students' Union of Bongaigaon College held on the 12th July, 1983.

The Demands raised are :—

(1) Two hostels for both boys and girls ! (2) Construction of more latrines and urinals for both boys and girls ; (3) Repairing of the College building ? (4) Installation of Electric Fans and Lights in the College Building , (5) Extension of the College Building , (6) Extension of the Bi-Cycle Scooters etc. stand (7) Auditorium, (8) College Road, (9) Distribution of Scholar

ships in due time ; (10) College Garden ; (11) Full fledged commerce in P.U. ; (12) One more lecturer in Bodo, M.I.L. ; (13) Two lecturers in commerce ; (14) Opening of honours courses in Education, History, Philosophy and commerce. (15) Morning Shift Classes. (16) Increasing of official Staff ; (17) Increasing of books in Library for both pass and honours courses and borrowing facilities of the books properly from the Book Bank ; (18) One more Library Assistant (19) Repairing of surrounding walls ; (20) Construction of Pitch-foot part from gate to the college building ; (21) Provision of reserved seats for Scheduled Tribe and Scheduled Caste candidates at the time of appointment of official staff ; (22) Replacement of B. Com. Ist year class room and canteen (23) (i) Two daily News-papers in the Union Office, namely Assam Tribune and the Statesman ; (ii) for the benefit of the students, six first classes weekly, fortnightly and monthly Magazines each of different languages as well as one daily news paper in the reading room of the library should be provided ; (24) Science Faculty, (25) Inclusion of Rs. 3.00 (Rupees Three) as Festival Fee in the Unions Receipt ; (26) Mini Sports Project ; (27) Development of the identity card.

Through the charter of genuine demands were submitted but than the authorities did not pay heed to the demands of the students 'Union So, just to draw the attention of the authorities over the fulfilment of demands, the students Union was under the obligation to launch their first phase of movement in a democratic way. Thus the Annual Examination to be Commenced from 19th August 1983 was boycotted, Soon the College authorities issued a written document on the 1st September 1983 for fulfilling the following demands of the students :—

- 1) Steps have been taken to Construct a Boys Hostel, Construction is likely to start before Puja Vacation (as soon as Final approval comes from the U. G. C.).
- 2) More latrines and urinals will be Constructed.
- 3) College building will be repaired.
- 4) Fans in the Union room, boys' Common room, and Girls' Common room will be installed.
- 5) College building will be extended soon,
- 6) Bicycle stand will be extended.
- 7) College Roads will be improved.
- 8) Scholarships are disbursed in time.
- 9) A garden will be laid out and a mali will be appointed to look after it.
- 10) Commers in P. U. will be started when B. Com is brought under deficit grand

system.

11) The Post of Bodo lecturer has already been advertised.

12) One Commerce lecturer as per University norms will be appointed soon.

13) Honours in other subject will be started when the post of lecturer in English is sanctioned.

14) Appointments of Office Assistants will be made soon.

15) Library books worth rupees One Lakh will be purchased.

16) Library Assistant will be appointed when the Govt. permits.

17) Future posts in the office are reserved for Scheduled Tribe and Scheduled Caste candidates according to Government norms.

18) News Papers and Magazines will be subscribed.

19) Festival fees will be levied.

20) Better quality of identity cards will be provided.

21) First year commerce class will be shifted.

22) Considering the number of willing students to attend morning shift classes the question of opening morning shift may be considered.

The above quoted demands are accepted to be fulfilled by the

college authority. But till now about 40% demands had been fulfilled during my term of the office. So, I urge the newly formed students' Union to look after the existing unfulfilled demands and make the college a progressed one.

Freshers' Social Festival .- In my tenure of the office, on 19th Freshers' Social Festival, a traditional auspicious day was observed with pomp and gorgious on the 21st November, 1983. Mr. N.C. Sinha, Divisional Railway Manager, Alipurduar and Mr. N. Nath, S.D.O. (civil) North Salmare, Abhayapuri graced the occasion as chief Guests and Guests of honour. I shall remain ever grateful to them because of their kind presenece in spite of their tight engagements. So, I have had the golden chance to welcome to the fresh students of this college along with the said Chief Guests through my two ready made Welcome Addressess. Really through the Welcome address to the Chief Guests, I requested and pressed to Mr. N. C. Sinha to evtend his kind heart, sympathy and help in constructing a college approach Pitch road running through railway land.

Further, I requested him to provide a college bus for the students (i.e. sons and Daughters of Railway workers) of both Dangtals and New Bongaigaon Railway Colonies. So, for this purpose, again a memorandum was submitted by the students of said colonies. Again for the greater benefit of the rest students, I also raised emphasize on Mr. N. Nath to provide two college buses; one coming from Khagrabari village and the other from South Bongaigaon to college. And then, with the welcome address to New comers, I urged the New comer friends to accommodate and assimilate themselves with the cool, quite and homely atmosphere and environment of the college. The old students are also entreated to be kind enough to embrace the New comers with the sense of their own brothers and sisters.

Tithi of Sri Sri Sankara Deva : The Tithi of Sri Sri Sankara Deva was observed on the 8th September 1983 with gorgeous and splendidly at the college. Mr. Binanda Pathak, Ex Headmaster of Birjhora High School, took the Chair of Chief Guest.

Condolence Meeting':—Tears trickles while I mention of condolence meeting at the College. During my term, I arranged two condolence meetings. The first condolence meeting was held on the 25th April, 1983 while thousands and thousands innocent students lost their lives in the "Foreign National Issue". So, we prayed to God for those departed souls, so that may rest in eternal peace in the heaven. The next condolence meeting was held on the 9th of December, 1983 of sudden and premature demise of late Anima Sinha Roy, a student of P.U. 1st year class.

Thus by the revolving of the earth, the last day of the year of my tenure of the office, came to end on the 12th December, 1983 by handing over the charge to the new Executive Body-

Before concluding of my Annual Report, I would like to appeal to the College authority to keep an eye in the various grievances and problems of the students and for immediate removal and fair solution according to the agreement. In the last but not the least I cannot fail to extend my unreserved gratitude and heartiest thanks once again to our Principal, S.C. Chakraborty and Vice Principal Dr. B.N. Lahiri and to Profs. J.K. Mazumdar, Dr. C.M. Das, R.B. Roy Sarma J. Baruah, B. Beuria, M. Islary, G. Talukder, B. Patgiri for their valuable advice, admonition, assistance and guidance in discharging my duties. Again I convey my deepest gratitude to my fellow students whose support and active co-operation enabled me to discharge my responsibilities. Specially I must mention my friends, Haradhan

Dey, Monolal Basumatary, Brojenjeet Singha, Bhupen Chakraborty, Jatin Singha, Samrat Basumatary Kalyan Sikdar, Monoj Mazumdar, Shymal Bhattacharjee, Dhiraj Roy, Dilip Dey, Ralen Basumatary, Jiten Basumatary, Mihiniswar Basumatary, Chakramoni Basumatary, Danel Basumatary, Minakakhlary, Nirmali Brahma, Florence Bargarary, Mallika Basumatary, Pratibha Brahma, Kastari Mushahary, Anupama Brahma, Anima Sutradhar, Bhabuki Basumatary, Urmila Agarwalla, Tapti Brahma, Chapala Kalita, and some others who gave me their best help discharging my duties.

Finally I beg to be excused if there by any

commissions and commissions and short comings on part while discharging my duties and wishing brighter progress of the Bongaigaon College and also brighter days for the new Executive Body of the Bongaigaon College Students' Union, I conclude.

Thanks,

Yours faithfully,

Matilal Basumatary
General Secretary
Bongaigaon College Students'
Union, Session 1982-83

Long Live Bongaigaon College Students'
Union Long Live-Bongaigaon College.

Report From Fine Arts Secretary (Session. 1982-83)

Let me at the very outset offer my heartiest thanks to all my fellow students who backed me in my candidature to the post of 'Fine Arts Secretary' in the 1982-83 College Election. I am truly grateful for the chance to serve the college and the union. Though many a time my duties rather shapped my energy. Yet I was provided with a sense of immens enjoyment and adventure

None can deny the educational importance of fine arts. Fine Arts has immese influnce an inetlectual development which may be supposed on the main puepose of this department in educational instintion My first activity began with the Co-

llege week festival,' the most important and colourful of all functions celebrare during the tenure of my office. This department activies like music, drama, song competitions etc. attract every friends & teacher staff for the competitors colorful presentation of the many items.

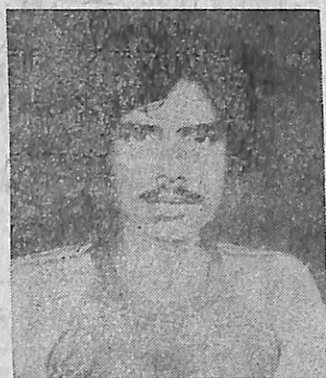
My duties & responsibilities would not be completed unless I would have received great co-operations & guidance from some of my professor's & student friends.

"Ever more & better ever" the motto of the college, has I think been lived upto in my terms & secretary of fine Arts, inspite of the ma-

ny obstacles, I wish to express my sincerest hope that the motto will continue to inspire succeeding generations of Bongaigaon College students. I would also like to express my sincerest gratitude to Prof, G. Talukder to my colleague and fellow students, who helped me to serve

during my terms of office 1982-83. Last but not the least, my heartiest thanks go to Principal and Vice Principal for all their assistance and guidance rendered to me, I conclude.

Jay Hind:
Ramnath Sah
Secretary of Fine Arts.

An Address Of Annual Report From The Desk Of Social Service Secretary. (1982-83)

To pin point the basic outlook from the desk of social service first I convey my heartiest congratulation to my authority and thanks to my student-friends, who helped me a lot to write a note at outset, So, my diary only put about the progress achieved and yet to achieve. The end means a remark, so a review specifies to join with new fidal bore from past to present and towards future and hence the desk only justified here.

As my firm confident and outline being concerned; I do hope of welcome to the well wishers to build a best perfection of

college campus and outside also. So urgently needed to chalk out the basic recommendation as put under :—

1. To make a beautiful flower garden in side the College campus to stand for the best perfection of truth,
2. To take serious care of plantation around the college campus.
3. To Launch social service programme out side the college campus etc,

During my tenure (1982-83) my activities were yet to reach up to the mark, So I continued to finish all the jobs as globed

below even after the expiry of the tenure :-

1. To colour the college building (inside and outside)

2. To Launch and continue the N. S. S. Programme inside the boundary once in every month. The main road from North Bongaigaon to College and another from new colony to college is being reconstructed with new charm through my satisfaction.

3. Myself and my team were trying hard to Launch plantation round the college campus and to make one garden inside the college campus.

4. Basically, I joined always to provide an active support to all departments as needed. In the college week festival I awarded one silver medal and 13 certificates to the distinguished social worker.

However the case may be short or long after all it looks sound as all students helped me with the matter of social service.

In fact, I don't expect that social prestige of any body lost for carrying any tools for the social service. Student friends in every step of life which is liked or disliked are to remain with challenging and clean attitude. So far social service is concerned,

To end my short report, I wish the next social service secretary to be more alert to finish the jobs which are yet to be done with a best spirit, peach, progress and prosperity.

Finally, I convey my whole hearted thanks to my departments head Prof. A. Hussain and to all,

Long live Bongaigaon College
Students' Union.

Thanks to all of you,

Swapan Kumar Ghose.

Social Service Secretary

Bongaigaon College Students' Union
(1982-83)

—0000—

AN ANNUAL REPORT OF THE SECRETARY GAMES & SPORTS, SESSION—1982 83

At the beginning I offer my hearty thanks and esteem to all students friends who gave me the scope to serve as the Secretary of games and sports of Bongaigoan College students Union for the session, 1982-83. I extend my gratitude to Honourable Principal, S.C, Chakraborty, M.A. (Triple), the President of the students union and to Dr, P. K, Dhar, Prof. in-charge who had given me a lot of suggestions to discharge my duties during my tenure. Since I was elected as a secretary of games and sports, I had a great responsibility and I tried my level best in discharging my duties.

The College Week :—After the union election, the college week, festival was held from 17th December to 23rd December, 1982 and the main attraction of the college

week festival was various item of games and sports, I am very happy to say that a good number of students participated in various events of throw, jumps, race and most other students enjoyed these interesting events. The standard of the participants was encouraging. Mr. Jams Narzary of P.U. 2nd year and Mr. Nityananda Das of P.U. Ist year shared the best Athlete prize (Gents) and Miss. Chandra Kala Agarwal of B A, 2nd year was adjudged the best lady Athlete of the college for the session 1982 83,

G. U. Inter college Foot ball Tournament :—

The Inter college Foot ball Tournament of this year was held at Dhakiajuli during the period from 28th August to 13th September.

ber, 1983. Our first match was scheduled on 3rd September against Kishan college, Jalah. We won that match convincingly by 7-2 goals, and entered the quarter-final. We played against B. Borooah college, Guwahati next on 5th Sept 83. In that match we were very unlucky and lost that match 2-1 accidentally.

Ceaculusion :-

Before concluding my Annual Report I would like to offer my thanks to our Honourable Principal Mr. S. C. Chakraborty, M.A. (Triple) for his kind co-operation and valuable suggestions and I extend my cordial thanks to our Prof in charge Dr. P. K. Dhar, who elected as a friend, Philosopher and

guide to me in conducting all the sports activities. I offer once again my profound regards and hearty thanks to all my colleagues of the students union body and to all student friends for their help and co-operation. In fine, I would like to apologise to my students friends for commissions and omissions while discharging my duties. Finally I wish a bright future of Bongaigaon college.

Thanking you.

Long Live—B.C.S.U.

Long Live—B.C.G & S

Yours faithfully,

(Paresh Basumatary)

Secy. Games & Sports
Bongaigaon College Students Union
Session - 1982-83.

বঙাইগাঁও মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাৰ সম্পাদিকাৰ বছৰেকায়া প্ৰতিবেদন (১৯৮২-৮৩)

মোৰ প্ৰতিবেদন খনিৰ পাতনিৰ প্ৰাৰম্ভনিত 'বঙাইগাঁও মহাবিদ্যালয়' এই পবিত্ৰ শিক্ষা অনুষ্ঠানটিৰ প্ৰতি মোৰ মৰম আৰু শ্ৰদ্ধা জনাইছে।। ইয়াৰ জন্মদাতা চিৰস্মৰণীয় ব্যক্তিসকলৰ লগতে বৰ্তমান জড়িত থকা মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয় আৰু সমূহ অধ্যাপক অধ্যাপিকালৈ মোৰ ভক্তিপূৰ্ণ শ্ৰদ্ধা যাচিছে।।

মোৰ অনিচ্ছা সত্ত্বেও আৰু নানা অসুবিধা থকাতো পৰিস্থিতি সাপেক্ষে মই এইবাবৰ (১৯৮২-৮৩ চন) বঙাইগাঁও মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ বিভাগীয় ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাৰ সম্পাদিকা হবলৈ বাধ্য হৈছিলোঁ। কিন্তু মই মোৰ দায়িত্ব ক্ষেত্ৰত কিমান সতৰ্কতাৰে আগবাঢ়িব পাৰিছোঁ সেইয়া মই কব নোৱাৰোঁ।। সেই কথা মোৰ সহদয় ছাত্ৰ-ছাত্ৰী বন্ধু-বান্ধবী সকলৰহে বিচাৰ্য্য বিষয়।

নব-নিৰ্বাচিত ছাত্ৰ একতা সভা গঠন হোৱাৰ পাছতেই 'মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ' আৰম্ভ হৈছিল ; সেই উপলক্ষে মোৰ বিভাগৰ খেলবোৰ শৃংখলাবদ্ধ ভাৱে আৰু সময়মতে চলাই নিয়াত মোৰ দাদা স্বৰূপ অমূল্য, বিকাশ, নিম্ৰ, শিৰাজ, অমৰেন্দ্ৰ, এওঁলোকলৈ মোৰ আন্তৰিক মৰম আৰু শ্ৰদ্ধা জনালোঁ।। মোৰ সহযোগী বান্ধবী উৰ্মিলা, অনিমা, তপতী, হ'তলৈ মোৰ মৰম আৰু শুভেচ্ছা বল। বিভাগীয় ভাৱ প্ৰাপ্ত প্ৰবক্তা শ্ৰীযুতা সান্ত্বনাময়ী মজুমদাৰ বাইদেউৰ বহুমূলীয়া উপদেশৰ বাবে তেওঁলৈও মোৰ শ্ৰদ্ধা থাকিল।

আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত ছোৱালীৰ বাবে এটা নিগাজিকৈ জিৰণী কোঠা নিৰ্মাণ হোৱা নাই। সাময়িক ভাৱে থকা কোঠালীটোত সংঘটিত হোৱা নানা হুলস্থূলীয়া পৰিবেশ অধ্যয়নত নানা অসুবিধাৰ সৃষ্টি কৰে। বিশেষকৈ অনাৰ্চৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু প্ৰবক্তা সকলেহে ইয়াৰ ভুক্তভোগী হৈ থাকিব লগীয়া হৈছে।

মোৰ এটি আন্তৰিক আশা বৰ্তমান পৰিস্থিতিৰ সন্দৰ্ভত বিগত বছৰত মোৰ কাৰ্য্যকালত যিখিনি কৰ্তব্য সম্পূৰ্ণ কৰিব নোৱাৰিলোঁ—পৰবৰ্তী সম্পাদিকা সকলৰ কাৰ্য্যকালত এনে ধৰণৰ নানা অসুবিধা আৰু খেলি-মেলি বোৰ যেন দূৰ হয়। এই সৰু স্মৃতি অসুবিধাবোৰ দূৰ কৰি মহাবিদ্যালয়ৰ মানদণ্ড উন্নত কৰি তুলিবলৈ মই কলেজ কৰ্তৃপক্ষ আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ ওচৰত ইয়াৰে টানি অনুৰোধ

শ্ৰীবিপাশা পাঠক

সম্পাদিকা, ছাত্ৰী জিৰণী কোঠা

বঙাইগাঁও কলেজ ছাত্ৰ একতা সভা

(১৯৮২-৮৩ চন)

A few lines about Bongaigaon College.

By—Editorial Board

The Bongaigaon college is one of the grade one college of old Goalpara District. It was established in 1964 as an P. U. (Arts) Night in the Local Birjhora High School premises, with ten lecturers and about college 150 students to meet the groning needs of the students community of the Bongaigaon town and neighboring villages. Day shift was started when the college was shift to its own premises.

The college is situated near Dolaigaon area (North Bongaigaon) about two kilometres away from the heart of the Bongaigaon town. Near our college the Bongaigaon I.T.I., North Bongaigaon High School, Dolai-gaon L.P. school, Bongaigaon Nursery school, Kalibari High School and many other govt. offices are situated. The campus on which the college is situated is a vast field containing 60 bighas of land with beautiful natural environment, free and simple, calm and quiet, congenial for college purpose. Very few educational institutions in Assam can vie with our college in this regard. The campus is free from din and bustle and cacophony of modern city life. Our college was brought under Deficit System in 1972. The 'Commerce' faculty was opened in 1978 and it was brought under defieit system in 1st September, 1983.

The following subjects are taught in our college at present in both the Arts & commerce faculties.

Hanours subjects : English, Assamese, Economics and Political Science.

Pass Subjects : English, Assamese, Bodo, Bengali, Hindi, Economics, Pol. Science, Education, History, Logic & philosophy. Book-Keeping and Business method, Business organisation, commercial law, Accountancy and Statistics.

The college authority is trying to introduce some more new subjects, such as Elective Assamese, Geography and Mathematics, Honours in some existing subjects such as Education & History and also the 'SCIENCE' faculty. But due to some unavoidable circumstances it was not done by the college authority during the last years.

ACADEMIC AND OFFICE STAFF OF BONGAIKON COLLEGE.
(Both Arts And Commerce Faculties)

Principal : Sri Subhash Ch. Chakraborty, M. A. (Triple)
Vice-principal : Dr. Biswanath Lahiri, M. A., B. T,
P. G, D. T. E., Ph. D.

Department of English :

Dr. Biswanath Lahiri, M. A, B. T, P. G, D. T. E, Ph. D.
Sri Rambilash Roysharma, M. A.
Sri Samir Kumar Roy, M. A.
Sri Bichitra Beuria, M. A.
Mrs. Krishna Barnah, M. A.

Department of Assamese :

Sri Kameswar Das, M. A, (Double)
Sri Monomohan Nath, M. A.
Mrs. Santanamoyee Mazumdar, M. A. (Double)
Sri Jateen Baruah, M. A.

Depratment of Bodo :

Sri Mahesh Islary, M. A.

Deptment of Bengali :

Mrs. Uma chakrabarty, M. A.
" Bhasaty Chakraborty, M. A.
Miss Sipra Das, M. A.

Department of Hindi :

Sri Ramanand Kumar, M. A.
" Gopeswar Talukdar, M. A.
" Biren Patgiri

Department of Economics :

Sri Rajeswar Choudhuri, M. A. (on leave)
" Ratanlal Sarawgi, M. A. L. L. B.

Mrs Bijaya lakshmi Brahmachoudhury, M. A.
Dr, Pranab Kumar Dhar, M. A. Ph. D.
Sri Samsul Haque, M. A.
Miss Ajanta Baruah, M. A. (Leave vacancy)

Department of Polictial Science :

Sri Jyotish Kumar Mazumder, M. A.
“ Dinesh Ch. Das, M. A.
“ Amjad Hussain, M. A.

Department of Eaducation :

Mrs. Renuka Das, M. A.
“ Hemlata Devi, M. A.
“ Jyotirani Borah, M. A. (Part time)

Department of History :

Sri Mankeswar Basumatary, M.A. (on leave)
Sri Haripada Das, M.A.
Sri Chandra Tamulee, M.A. (leave vacancy)

Department of Logic & philosophy :

Dr. Chandramohan Das. M.A. ph. D.
Sri Hemanta Sarmah, M.A.

Department of Commerce :

Sri Kumud Ch. Nath, M. Com.
Dr. Natwarlal Agarwala, M. Com. L.L.B. (on leave)
Sri Omprakash Agarwala, M. Com.
Sri Amal Ch. Choudhury, M. Sc.
Sri Rupchan Kucheria, M. Com.
Sri Bimal Ch Choudhury, M. Com.
College-library—Staff :

Sri Ajoy Sarmah, B.A.B. Lib. Sc. (Librarian)
Sri Dalbir Nath, B.A. (Library-assistant)

Sri Prafulla Singha (Office-Bearer)

Office staff of the college :

Sri Ratneswar Singha, B.A. (Head-assistant)

Sri Jagadish Ch. Pathak, B.A. (Accountant)

Sri Lakhi Kanta Choudhury, B.A. (U.D.A.)

Sri Ramen Ch. Nath B.A. (L.D.A.)

Miss Gitika Pathak (Typist)

Sri Paresh Ch. Roy (Peon)

Sri Baneswar Roy (office Bearer)

Sri Ananda Rajbanshi (- do -)

Sri Balen Ch. Brahma (Gardner)

Sri Kamakhya Roy (Night Guard)